

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Hassel_Sven-013-A_znicte_Pariz.pdb

PDB Name: 012-A zničte Paříž.txt

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 18.12.2005

Modification Date: 18.12.2005

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Sven Hassel

A ZNIČTE PAŘÍŽ

I

„Zajímalo by mě,“ řekl Drobeček, když zíral upřeně k obzoru a rukama si přitom zacláněl oči, „jestli by se odtud dalo přeplavat do Anglie?“

„Asi jo,“ odtušil Legionář znuděně.

„Kdybys byl ryba,“ zapojil se Dědek do diskuze, „a měl s sebou dost žrádla, abys vydržel na druhou stranu.“

„Trvalo by to setsakramentsky dlouho, to si musíš uvědomit.“

„Hm.“

Drobeček se znovu zadíval k obzoru, mračil se a škrábal se na hlavě.

„Už to někdy někdo udělal?“ zeptal se nakonec.

„Jasně, ale ne odsud. Odsud se to nedělá.“

„A kam by ses dostal, kdybys chtěl začít tady?“ ne-vzdával se Drobeček tak snadno. Takový byl ostatně vždycky, když se do něčeho zakousl, připomínal buldo-ka, který se nechá raději zabít, než by pustil.

Legionář pokrčil rameny.

„Co já vím, asi někam do Doveru. Pořádně vyfluslej.“

„Nesmysl,“ nechal se slyšet Heide. „Odtud je to při-mo do Brightonu. Víš vůbec, kde je Dover?“

„Máte aspoň trochu šajnu, jak daleko by to asi tak mohlo bejt?“ rozvíjel Drobeček dál své úvahy.

„Třicet kilometrů, možná osmdesát. Každopádně je to zasraně daleko.“

„Proč to nezkusíme?“

Dědek se rozesmál.

„Protože by ses utopil dřív než bysme byli v půlce.“

„Chceš se vsadit?“

„Klidně, tohle nemůžu prohrát.“

„Samozřejmě,“ mumlal Barcelona. „Vždycky se ně-co vyvrbí. Kdybys ztratil směr, a přesně to by se ti nej-spíš stalo, protože každé kus moře vypadá úplně stej-ně jako jakékoli jiné kus moře, tak nebudeš mít ani tušení, kde tě to vůbec vyplivne. Kdybys měl štěstí, vylezeš ještě někde v Irsku, taky by tě to mohlo šoup-nout hezky na sever a pak si to pohasiš až někam na Grónsko.“

„Já bych to risk,“ řekl Drobeček. „Radši bych až do smrti plaval někde v moři, než pokračovat v týhleť mi-zerný válce.“

Jakkoli absurdní byl Drobečkův nápad, začali jsem na něj dokonce trénovat. Každý den jsme uplavali o kousek dál než ten předchozí, přičemž pokaždé jsme si sáhli až na dno svých sil, protože pravidlo, kterým jsme se řídili, bylo jasné. I ten nejslabší musí stačit to-mu nejsilnějšímu. Já osobně jsem nápad doplavat do Grónska vzdal hned poté, co jsem se jednoho dne má-lem utopil, protože mě chytla taková křeč, že nebýt Gregora, válka by pro mne definitivně skončila. Další ale v tréninku zcela vážně pokračovali, až se jednou o půlnoci vrátili na břeh, jeden jako druhý naprosto vy-čerpaní, ale bez sebe blahem, protože, jak aspoň pře-svědčivě prohlašoval Drobeček, poprvé spatřili světla Anglie na druhém břehu.

„Ještě pár týdnů,“ dušoval se Drobeček, „a jsme tam.“

Nikdy nedostali šanci. Z nám neznámých příčin byly stráže podél celého pobřeží zdvojnásobeny a dříve než Drobeček a jeho nadějní plavci našli způsob, jak se jim vyhnout, sama historie učinila konec jejich ambi-cím. Tou historií bylo vyloďení v Normandii. Válka nám opět zasáhla do života.

V SEKTORU DEVADESÁT JEDNA NEMÁ NIKDO ŠANCI NA MILOST

Granáty dopadaly přímo do našeho středu. Železobeto-nová pevnůstka již dostala přímý zásah a nyní se opile naklání v podivně nepřírozeném úhlu s jednou stra-nou zaraženou hluboko v písku a druhou mířící vzhůru k obloze. Střecha kupodivu vydržela, zkroutila se však dovnitř, jako by do ní kdosi uhodil neviditelnou pěstí.

Pokud jde o mě, granáty nesnáším snad ještě více než bomby. Krutě si s vámi zahrávají a z jejich hry má-te nervy nadranc. Hluk, který dělají, nemohu nazvat ji-nak než pekelný a navíc dopadají přesně tam, kde to nejméně čekáte. U bomb má člověk aspoň šanci si místo pravděpodobného dopadu vypočítat a odhadnout. To u granátů nelze.

Další výbuch. Pevnost opět dostala přímý zásah a tentokrát se střecha již definitivně porouchala k zemi. Zasypala nás sprška písku a hlíny, která nám prolétla kolem uší společně s úlomky rozdrčeného betonu. Všechna světla jako na povel zhasla. Vrhli jsme se ven, aspoň tedy ti, kteří toho byli schopni. Majora Hinku vyhodil ven sám výbuch. Po hlavě. Nyní přistál na ku-pě sutin a kontroloval si škody, které při svém nedobro-volném letu utřil. Uniformu měl na cucky a z utržené-ho rukávu mu groteskně vyčuhoval pahýl ruky. Tu ztratil již před dvěma lety a vlastně se mu dosud řádně nezahojila. Oťel si krev z tváře. Ze zříceného krytu ho následovalo i vřeštící stádo krys. Jedna z nich podlehl zřejmě panice a v šílené hrůze se vrhla na majora. Odhalila své odporné žluté zuby, které jí však nebyly už nic platné, protože v příš-tím okamžiku ji Drobeček nemilosrdně smetl hřbetem ruky a poslal ji zpět mezi její družky. Ty se na ni vrhly a než jsme stačili napočítat do pěti, roztrhaly ji na kousky.

Odkudsi zdaleka na nás bez ustání páčila námořní děla, jejichž granáty pomalu, krok za krokem, ničily pevné betonové zdi, které nám měly poskytnout spo-lehlivou ochranu.

Do útoku se zapojila i čerstvě vyloďená námořní pě-choť, jejíž řady jsme svými ručními granáty kosili, jak nejlépe jsme dovedli. Drobeček pomáhal vytahovat z pevnosti poslední zraněné. V ruce přitom držel granát se zpola vytaženou závlačkou. Ztuhl jsem hrůzou. Drobeček však, pokud šlo o ruční granáty, věděl velice dobře, co dělá. Oba dva jsme totiž byli, dáli se to tak říci, přeborníky našeho sektoru.

Drobeček je házel do vzdálenosti 118 metrů, já do 110 a našim rekordům se dosud nikdo ani nepřiblížil. Zábava mezitím pokračovala na plné obrátky. Po ně-kolika hodinách nás však začala pomalu, ale jistě nudit. Zdálo se nám, že sedíme uvnitř nějakého obrovského bubnu, do kterého bez ustání tlouče milion potrhých maniaků. Po čase si ale člověk zvykne, otupí a bere ka-nonádu jen jako nějaký otravný hluk zpovzdálí. Kulisa, se kterou nic nenaděláte.

Porta přišel s nápadem zahrát si oko, jeho návrh se však nesetkal s pochopením. Na karty neměl nikdo ani pomyšlení. Nervy jsme měli napjaté k prasknutí a na-stražené uši ani na okamžik nepřestávaly sledovat pišti-vé zvuky střel, pátrající po jakémkoli náznaku změny směru. Peklo, které nad námi zuřilo, bylo však ve srov-nání s tím, co teprve mělo přijít, jen nevinným dětským škádlením. Dříve či později proti nám vrhnou všechno, co mají. Mohutný útok s jedním jediným cílem. Prora-zit, zničit a zabít. Bůh nám buď milostiv, jestli přitom použijí i plamenomety. To by byl náš konec, protože na žádné slitování se

nikdo z nás spoléhat nemůže a nikdo s ním, koneckonců, ani nepočítá. Ti na druhé straně si dokonce dali práci, aby nám sdělili, že máme jedinou šanci. Vzdát se, protože jinak jsou připraveni bojovat tak dlouho, dokud nezabijí i toho posledního z nás. Propaganda, co jiného. Stejnými nesmysly jsme strašili i my. Až přijde na věc, a bude úplně jedno, jestli proti nám vyšlou plamenomety, budeme kolem sebe řezat tak dlouho, dokud nepadneme a přitom nikoho z nás ani na vteřinu nenapadne, aby se vzdal.

Vojenský 001 dělá divy.

Dědek stál osamoceně v rohu, jemně se pohupoval ze strany na stranu a s podivným leskem v očích si pro-hlížel helmu, kterou svíral v dlaních. Netušil, že se na něj dívám, že vidím, jak mu z očí kanou dvě tenké stružky slz a razí si cestu hustým nánosem mastné a zčernalé špíny. Další, napadlo mne. Další v nekoneč-né řadě těch, kteří jsou tímto nechutným pohledem na válku, na její pachy a zvuky, tak znechuceni, že to již dlouho nevydrží.

Bombardování pokračovalo. Náhle, bez jakéhokoli předchozího varování, se nám na hlavu sesula střecha našeho nového přístřešku. Na okamžik zavládlo všude kolem zděšení a panika. Hlavou mi projelo poznání, záblesk pravdy, jako dálhopis, který se zčistajasna zbláznil a donekonečna opakuje pořád stejnou zprávu: tak takové to tedy je, když vás pohřbí zaživa. Tak takové to tedy je, když vás pohřbí zaživa. Tak takové... A pak, aniž mám tušení, jak se to přihodilo, stojím ved-le Drobečka a s rukama nad hlavou podpíráme těžký trám, abychom tak zabránili dalšímu sesuvu. Drobeček ze sebe zatím nevydal ani slovo. Zuby má pevně stisk-nuté, naběhlé lícni svaly dosvědčují vypětí sil, po čele mu stékají praménky špinavého potu. Měl jsem pocit, že mi pod tíhou břemene praskají snad všechny kosti v těle. V duchu jsem si přál, aby Drobeček už konečně vzdal svůj marný boj s osudem, nerovnou bitvu, ve kte-ré nám není souzeno vyhrát. Bylo by po všem a já bych, jako hrdina, který ani tváří v tvář smrti nepřestal bojovat, mohl s klidem pustit svoji část sdíleného bře-mene a s pokojem v duši klesnout k zemi a navždy se uložit ke spánku pod sutinami. Drobeček však stál pev-ně jako skála a dřív než jsem stačil svůj sen poklidného odchodu naplnit, objevil se odněkud Gregor s těžkou palicí a několika kůly. Zaživa pohřbeni tedy zatím ne-jsme, ale bylo to zatraceně o fous.

Jeden roh krytu byl ale stále nezajištěn a nadále představoval visící Damoklův meč. Nacpali jsme se do houfu a tiše, beze slov, jsme si předávali cigarety a lá-hev calvadosu. Jedinými zvuky, které přerušovaly kví-lení křižujících střel, bylo úpěnlivé a žalostné naříkání raněných. Jakýsi kluk, mohlo mu být tak sedmnáct, maximálně osmnáct let, se svíjel v bolestné agonii a křičel tak, že jsem si musel zacpat uši.

Ležel v rohu a obě nohy měl rozmačkané na kaši pod tíhou těžkého kanonu. Vytáhli jsme ho ven, napumpovali do něj mor-fium, ale příliš šanci jsem mu nedával. Určitě už nebu-de nikdy chodit.

Porta se plazil lidem mezi nohama a hledal ztracené karty, které mu výbuch vyrazil z ruky. Legionář nevzru-šeně rozbalil malou zelenou podložku a dal se do hraní kostek. Levá ruka proti pravé. My ostatní jsme buď stá-li nebo seděli a tiskli se k sobě v atmosféře napjaté na samou hranici snesitelnosti. Dostali jsme se všichni do bodu, kdy by stačilo opravdu velice málo - slovo, ne-pochopená poznámka, náznak a naše k prasknutí na-pjaté nervy by nevydržely a udělaly z nás vraždící ší-lence, kteří by se dokázali vrhnout jeden na druhého a rozpoutat peklo, které by se nijak nelišilo od toho, které k nám doléhalo z venku. Zachránily nás krysy. Dnes již druhé stádo zdivočelých hlodavců nám po-skytlo tolik potřebnou záminku k násilné akci, a prav-děpodobně tak zabránilo katastrofě, k níž se nezadrži-telně schylovalo. Hodiny ubíhaly; pomalu, unaveně a vyčerpaně, jed-na za druhou tak, jak se sluší a patří, zvolna směřující k dalšímu dni, nebo snad noci, protože nikdo z nás už nevěděl, kolik vlastně je a jak dlouho tu jsme. Sedě-li jsme a čekali. Nic jiného jsme dělat nemohli. Ně-kdo kouřil, někteří si tiše povídali, pár nás dokázalo i usnout. Většina však jen seděla a zírala před sebe. Le-gionář již dávno přestal hrát a opět sroloval hrací pod-ložku. Drobeček vytáhl z kapsy harmoniku a jako ko-lovrátek přehrával stále dokola stejné písničky. Někteřímu hlasitě spílali, většina z nás však trpěla mlčky a odevzdaně. Člověk se v armádě naučí trpělivosti; když už ničemu jinému.

Nikdo by nepoznal ani venku, jestli je den nebo noc. Všude se vznášel hustý mazlavý kouř, jako nepronik-nutelný závěs mezi nebem a zemí. Zdálo se naprosto vyloučeno, že by někdo nebo snad ještě přesněji něco mohlo tenhle zdrcující útok přežít.

V jednom okamžiku vytáhl Porta devětačtyřicet ka-ret, které se mu podařilo z celého paklíku zachránit, a začal je rozdávat svým nejbližším sousedům. Veškerý jeho entuziasmus však ztroskotal na naprostém

nezá-jmu a letargii. Za prvé, na karty nebylo prakticky vů-bec vidět, pokud by tedy člověk nechtěl škrtat jednu sirku za druhou, a za druhé, komu, proboha, záleželo ještě na tom, jestli vyhraje nebo prohraje? „Už ani nestojí za to fixlovat,“ mumlal si pro sebe Porta a ještě jednou karty vztekle promíchal a sejmul. Nikdo se neobtěžoval s odpovědí. Jako bychom se nechtěli ani na chvíli zpronevěřit svému jedinému úko-lu. Zírat před sebe a čekat.

„Když už tady máme tak nečině dřepět na zadku, můžem si dát aspoň trochu do nosu!“

Porta se rozhlédl kolem sebe. Nikdo se ani nepohnul. Nechápatě pokrčil rameny a vytáhl svoje železné zásoby, do kterých se očividně chystal pustit. Zírali jsme na něj. Prázdné pohledy. Otevření železných zásob, ne-mluvě o jejich skutečné konzumaci, bylo povoleno pouze na výslovný rozkaz velícího důstojníka. Major Hinka ale mlčel stejně jako všichni ostatní. Porta si při-pravil bajonet místo vidličky a dal se do hodování. Když skončil, zapil vše vodou určenou k chlazení kulo-metů a spokojeně si rukávem otřel ústa. Nikdo nepro-testoval. Komu na tom vůbec záleželo? Kdo by, proboha, teď chladil kulometry, teď, kdy nám každou vteřinu hrozilo, že nás nepřátelský zásah rozmetá i s kulometry na prach? Portu žádné podobné úvahy nijak nevzrušo-valy. Vytáhl mastný hadr k čištění pušky a pečlivě si vyleštil svůj jediný zbývající zub. Když skončil, opřel se o jeden z trámů a s rukama za hlavou a spokojeným úsměvem na rtech vypadal jako někdo, kdo si právě do-prál oběd o pěti chodech, k němuž si otevřel láhev toho nejlepšího archivního vína.

Konečně se bombardování trochu uklidnilo. Opatrně jsme se zvedli ze země, posbírali si pušky, odtáhli od průzorů ve zdi opancéřované pláty a postavili kulomet do palebného postavení. To, že celé to peklo, které jsme právě vytrpěli, vůbec někdo z vnějšího světa pře-žil, se samo o sobě rovnalo malému zázraku. Scénérie kolem nás se od okamžiku, kdy jsme ji viděli naposle-dy, změnila k nepoznání. Na míle daleko se válely jen samé trosky. Ochrané zátaras z ostnatého drátu, na jejichž výstavbu Rommel s takovou láskou a péčí do-hlížel, zmizely v nenávratnu. Major Hinka podnikl ně-kolik zoufalých pokusů navázat pomocí polního telefo-nu spojení se základnou, úspěchu se však nedočkal. Te-lefon byl hluchý, základna zřejmě zničena. Jak se tak zdálo, všechna postavení, která jsme až doposud drželi, byla bombardováním do jednoho vymazána ze světa.

Teprve nyní se nepřítel vyvalil ze svých vylod'ova-cích plavidel a po tisících zaplavil pláže. Postavy odě-né v khaki uniformách se jako vlnobití vynořily z vody a snad nikoho ani ve snu nenapadlo, že by zde ještě mohly narazit na jakýkoli odpor. Vždyť kdo by, propá-naboha, mohl přežít tu děsivou dělostřeleckou přípra-vu, kterou nás před vyloděním zasypali, a najít v sobě ještě sílu, aby zvedl zbraň a pokusil se o odpor?

A pak, zčistajasna, začaly uprostřed nazelenalých khaki hord vybuchovat první minometné granáty. Ne-přerušovaná kaskáda minometné palby. Útočící pěchota na chvíli zaváhala a dala se na ústup. Jejich důstojníci jim však neposkytli ani okamžik na vydechnutí. Stékali své rozkazy sem a tam a netrpělivým máváním rukou a šhubáním hlavy hnali své muže stále vpřed. První úto-čící vlnu zkosila kulometná palba. Muži padali k zemi po tuctech. Mezi těmi, kterým se podařilo uniknout kul-ce, řádily smrtící jazyky Portova plamenometu, poska-kující z místa na místo a zasahující své oběti hned tady hned zase jinde. Vstali jsme ze své díry a dívali se, jak před námi umírají. Nyní byla řada na nás. Peklo, které jsme si prožili, vrátíme i s úroky. I my kolem sebe umí-me šířit zkázu. Khaki uniformy začaly zakopávat jedna o druhou, šlapaly po svých padlých, nemotorně se zve-daly zpět na nohy, ale ještě stále se kymácely vpřed. Všiml jsem si jednoho vojáka, jak zakopl o kus roztríš-těného betonu a nabodl se na neviditelný ostnatý drát. Řval tak, až mi zaléhaly uši, ačkoli jsem je měl po před-chozí kanonádě ještě zpola zalehlé. Přijal jsem téměř s úlevou, když ho zasáhla dávka z kulometu a doslova ho rozpůlila. Konečně přestal křičet.

Major Hinka se náhle zvedl a vyrazil vpřed, nepře-stáváje nás křikem pobízet, abychom ho následovali. Poslechli jsme; vše pronásledovatelů uháněli Drobe-ček a Legionář. Já s sebou vlácel kulomet zavěšený na popruhu kolem krku. Volnou rukou jsem sáhl k boku pro granáty a celý svazek jsem odhodil daleko před se-be doprostřed masy nepřátel. Všude kolem nás nářek a řev, divoká střelba, muži zachycení v ostnatém drátě, umírající v tichosti v olejem nasáklém písku. Přímo proti mně se vynořil muž v khaki uniformě. Někde již ztratil helmu. Vrazil jsem mu koleno do žaludku a omráčil ho pažbou kulometu. Zůstal bez hnutí ležet a já pokračoval v běhu. Teprve nyní jsem si všiml, že hned vedle mě se

řítí vpřed i Barcelona. Pokračovali jsme bok po boku a naše těžké boty se až po kotníky nořily do moře krve a lidských těl.

Nepřítel ustupoval. Zpočátku hezky pomalu, postup-ně však stále rychleji a nyní se ústup změnil na zběsilý úprk zpět k moři, při kterém vojáci odhazovali vše, co jim překáželo v pohybu. Helmy, zbraně, masky, všech-no. Štěstí se obrátilo a nyní tedy triumfujeme my. Jak vlastně a proč, pro koho a z jaké příčiny? Pro vlast? Vůdce? Pro čest a slávu, medaile a povýšení? Ani ná-hodou. Ani v nejmenším. Bojovali jsme vedeni pou-hým instinktem. Pudem sebezáchovy, který nám velel ochránit své životy za každou cenu, stůj co stůj. A kaž-dý okamžik byl jako zlý sen. V jedné chvíli člověk bo-juje po boku kamaráda, ve druhé se otočí, aby zjistil, že to, co ještě před několika málo vteřinami bylo živoucí lidskou bytostí, se změnilo ve zkrvavené cáry masa a rozdrcených kostí. Člověka se na pár minut zmocní pocit, že se sesype, udusí vlastními slzami, tluče hla-vou o pažbu zbraně a myslí si, že zešílí, že už to děle nevydrží a že už dále nemůže. Pak, o několik vteřin později, jste zpět v bitevní vřavě, a bojujete jako šílený, nenávidíte všechno a všechny; bojujete, abyste zabil a zabíjíte z čisté rozkoše.

Jakmile se boj utišil, vrátil se Porta ke svému jídlu. Ještě nikdy v životě jsem neviděl nikoho, kdo by jedl tak často a přitom toho do sebe dokázal tolik nacpat. A zatímco tu tedy seděl a ládoval se až k prasknutí, Drobeček se věnoval své obvyklé hrůzné činnosti, spo-čívající v prohledávání ústních dutin mrtvých, kde se snažil objevit nějaké zlaté zuby, které pak opatrně trhal a ihned ukládal do malého váčku zavěšeného na opas-ku, který ani ve spánku neodkládal. Dědek kvůli tomu vždy šílel a vyhrožoval, že ho nechá postavit před vo-jenský soud, ale žádná z hrozeb, které se mu dosud po-dařilo vymyslet, neměla na Drobečka ani ten nejmenší účinek.

Většina nás ostatních si polehala na zem za betono-vým bunkrem a pozorovala Portu, jak se potýká s kon-zervami, jež bůhví kde ukořistil. V první z nich našel jen dělovou vazelínu. Ve druhé také, stejně jako ve třetí i čtvrté. Ten nenažraný pitomec zcela evidentně vyple-nil muniční sklad. Momentálně byl jediným z nás, kdo tuto skutečnost neshledával zábavnou, a co víc, začal nám dokonce vyhrožovat, že jestli se nepřestaneme smát, urazí nám ty naše zkurvený palice. Nakonec ho zaujal Legionář, který navrhnul, že bychom mohli při-vázat plechovky k ručním granátům a celý tento balí-ček společně s dávkou fosforu házet na naše milé nepřátele. Nebýt Dědka, kterému se nápad očividně nezamlouval a prosadil si svou, Porta by Legionářův zlepšovák jistě tu a tam vyzkoušel v praxi.

Další útok. Hlavně kulometů byly doběla rozžhavené. Barcelona obsluhoval obrovský minomet a z jeho ocelo-vých rukavic mu už zbývaly pouhé bídné cáry. Žádná úleva, prostor na vydechnutí, čas srovnat si myšlenky však nepřicházely. Zabij, nebo budeš zabít, o to jediné tu šlo, a jak my, tak i naši nepřátelé, jsme se všichni brodili po kotníky v krvi. Ten kus pláže, který nás od sebe oddě-loval, kdysi tak hladký a třpytivý, se nyní změnil v od-porně lepkavou narezlou kaši.

Moře v dálce před námi se doslova ježilo stěžni a an-ténními stožáry. Jako by z nich najednou vyrostl celý les. Přistávací plavidla chrlila do mořské vody u břehu další a další postavy v khaki uniformách. Mnohé z nich klesly ještě dříve, než se jim podařilo dorazit na suchou zem. Mnohé učinily na pláži jen několik málo kroků a pak se i ony zhroutily do písku. Navzdory tomu vše-mu útok i nadále pokračoval. Na pobřeží Normandie zde útočila celá armáda. Pokud by se vylodění nezdaři-lo, trvalo by jistě celé roky, než by nepřítel nashromáždil síly k jeho opakování.

My všichni jsme mezitím doslova šíleli žízni a již zdaleka jsme nebyli tak vybíraví jako před chvílí a stej-ně jako Porta jsme se vrhli na vodu používanou ke chlazení kulometů. Co na tom, že byla mastná a páchla jako peklo samo, pro nás to bylo to nejlahodnější šam-paňské. A pokud šlo o smrad jako takový, páchli jsme pravděpodobně stejně ohavně jako voda, kterou jsme tu tak žíznivě hltali.

O kus dál skupinka vojáků lhostejně pozorovala, jak před jejich zraky shořel na troud neznámý voják. Hořel jasně modrým plamenem, zasažen novým typem gra-nátu, který nepřítel nyní používal. Obsahovaly fosfor a při kontaktu se vzduchem byly prudce hořlavé.

Nekompromisní rozkazy nás uvedly opět do pohybu. Vrhli jsme se kupředu, netrpělivě přitom odsouvající stranou umírající a zraněné, z nichž mnozí se nás chy-tali za nohy a stahovali nás dolů do vlhkého lepkavého písku. Tohle však byl protiútok, na soucit v něm nebyl ani čas, ani místo. Řítili jsme se vpřed krupobitím střel a granátů, které nám hvízdaly kolem uší a explodovaly nalevo i napravo od nás. Běželi jsme jako stroje, nasle-po a bez přemýšlení, protože člověk, který se zastavil, aby se zamyslel, byl

již předem ztracen.

Další a další lodě, další a další výsadkové čluny. Postavám v khaki uniformách vystupujícím z vody a mřícíím na břeh jako by nebyl konec. Přesto to však ve většině případů byly jen sotva odrostlí kluci. Vše, co uměli, se naučili doma v kasárnách, na cvičištích a v učebnách. Toto byl jejich křest ohněm a oni se, šile-ní ve své nevinnosti, vrhali vstříc našim kulkám.

Pomalů a nenápadně jsme se začali stahovat. Angličané nás pronásledovali. Ustupovali jsme před nimi tak dlouho, dokud jsme je nedostali tam, kde jsme je chtěli mít, přímo pod námi a v dosahu našich plamenometů. Vrhli se k zemi a pokoušeli se najít alespoň nějaký úkryt na úpatí křídových svahů, které se zvedaly z pláže směrem k nám. Pokud šlo o nás, schovávali jsme se mezi betonovými troskami bunkru, tiskli se do kráterů po výbuších. Byli jsme špinaví, vyčerpaní a museli jsme páchnout víc než stádo tchořů, o tom nebylo sebe-menších pochyb. Přistihl jsem se, jak si naprosto irele-vantně přeji, aby si nás teď někdo porovnal s těmi pyš-nými a nažehlenými válečníky pochoduujícími v pevně sevřených nekonečných řadách na stranických srazích v Norimberku, všichni do jednoho věrní straně, jako loutky s rozžářenými očima, pečlivě oholení a vymyd-lení, za ohlušujícího dunění bubnů a řevu píšť'al, nadše-ně mávající svými praporky a vlaječkami. Nyní jsme zablácení, zkrvavení a zavšivení leželi v dírách, ale já si byl přesto jistý, že ve srovnání s námi, vypadali všichni ti naleštění panáci z Norimberku děsivě hloupě.

Otočil jsem hlavu a nakrátko se podíval na svého dru-ha po levici. Vycenil na mě zuby, což měl být zřejmě úsměv, a mně najednou došlo, že už to není člověk, ale divoká bestie. My všichni jsme byli jen divoké bestie, my i všichni, kteří jsme v téhle prašivé válce bojovali. Zmocnil se mě nepředstavitelný vztek i strach, celý jsem se roztrásl a cítil jsem, jak mi cvakají zuby. Vší si-lou jsem se zakousl do pažby své pušky, řval jsem a křičel, volal jsem matku, jak to dělají všichni muži, když je z ničeho nic opustí veškerá odvaha a ztratí nervy. Po-dobné stavy byly na frontě běžné a dříve či později se to stalo každému z nás. A když to skutečně přišlo, myslel člověk jen na jediné. Zvednout se a vypadnout. Zved-nout se a utéct. K čertu s tím jejich polním soudem, k čertu s kriminálem, popravčí četou, k čertu s celou tou podělanou bandou grázlů.

V dalším pokračování mně tvrdě a nekompromisně zabránilo něčí koleno, které se mi zabodlo do zad a přišpendlilo mě k zemi. Číši obrovská ruka mě chyti-la za vlasy, zatímco druhá obrovská ruka mi nasadila zpět helmu, kterou jsem si strhl z hlavy. Otočil jsem se a spatřil Drobečka.

„Pořádně se nadechni a dej se dohromady,“ pronesl na něj až nezvykle prakticky a stroze. „Za chvíli to pře-jde, věř mi, starý brachu, přejde to. Není třeba se děsit, dokud máš ještě hlavu na ramenou.“

Povzbudivě se na mě usmíval, ale bylo to všechno úplně nanic: vytekly mi nervy a s nimi se kamsi vytra-tila i veškerá vůle a sebekontrola. Viděl jsem, jak se to samé přihodilo jiným a zcela jistě ještě uvidím, jak se to přihodí i mnoha dalším. Třeba Portovi, možná i sa-motnému Drobečkovi. Dědkovi už se to jednou málem stalo také, Legionář obdobný záchvat prodělal již ně-kolikrát, a to byl v armádě již celých čtrnáct let. Nyní byla tedy řada na mně a já si musel protrpět svoje. Drobeček mě držel ve svém medvědíím objetí a kusem špinavého hadru mi otřel pot z čela. Odtáhl mě hloubě-ji do trosek bunkru a vsunul do úst cigaretu. Skrz mlhu v očích jsem si nejasně uvědomoval, že se k nám plazí Dědek.

„Copak se děje? Necítíme se dobře? Pořádně se na-dechni a chvíli si odpočiň. Zůstaň tady, dokud to ne-přejde. Nemusíš panikařit. Na chvíli teď bude klid.“

Pomalými pohyby a s naprostým klidem vytáhl ná-plast, odtrhnul z ní kus a zalepil mi dlouhou ránu na če-le. Neměl jsem nejmenší tušení, kde a jak jsem k ní při-šel. Ještě stále jsem vzdychal, cigareta však již začínala působit a já se pomalu uklidňoval. Co však bylo nejdů-ležitější, nebyl jsem sám. Byl jsem uprostřed přátel; přátel, kterým na mně záleželo, přátel, kteří mi rozu-měli. Byl jsem si jistý, že by pro mě klidně riskovali i život a rozdělili se se mnou o poslední kousek chleba. Tento pocit je možná jedinou útěchou války. Neobyčej-né a nezištné přátelství existující mezi muži, kteří jsou nuceni spolu den po dni, týden po týdně, po nekonečně dlouhou dobu žít.

Pomalů jsem se uklidňoval. Krize přešla a já věděl, že alespoň pro tentokrát, jsem opět schopen pokračo-vat. Přijdou další záchvaty, o tom určitě není pochyb.

A přijdou stejně nečekaně a nechtěně jako tento. Ted' už však nemělo žádný smysl nad nimi lamentovat a dě-lat si s nimi těžkou hlavu. Tahle cesta vedla přímo do blázince.

Dědek navrhl partičku karet, a tak jsme se usadili uprostřed betonových trosek a oni mě nechali vyhrát a

já věděl, že mě nechali vyhrát a oni věděli, že já to vím, ale k čertu s tím, jsme přece kamarádi. A pak, bez jediného zřejmého důvodu, jsme se začali najednou smát a i když život nebyl zrovna procházka růžovou zahradou, nebyl již ani takovým peklem, jako před chvílí.

Den D plus 1. Den poté. Kontakt s nepřítelem byl přerušen. Ztráty na obou stranách děsivé. Z okolních vesnic nezůstala snad jediná, která by neutrpěla škody. Většina byla vymazána z povrchu země. Porta po-kračoval v hodokvasu. Jsem pevně přesvědčen o tom, že by dokázal sníst celou krávu na posezení a nezanechalo by to na něm nejmenší viditelné následky. Vyso-ký a vyzáblý, s propadlými tvářemi a očima, Porta jedl a jedl, krkal a prděl, a znovu jedl, znovu si říhnul, vždy jako by se nacházel na samém prahu smrti hladem.

I nadále však byl přímo příkladem silného a nezdolné-ho zdraví. Jak prapodivně si válka pohrávala s jeho metabolismem.

V tomto konkrétním okamžiku se ládoval fazolemi. Již žádné plechovky s vazelínou, jen celé skladiště konzerv s pravým argentinským hovězím. Nadělali jsme z nich kaši, kterou jsme si nad lihovými vařiči ohřívali v helmách. Porta vše něžně míchal špičkou ba-jonetu. Drobeček dodal trochu rumu, který objevil bůh-vi kde. K hostině se připojil dokonce i major Hinka. Bylo to naše nejlepší jídlo za mnoho a mnoho právě uplynulých dní.

Držel jsem hlídku nedaleko kulometu. Nepříjemný úkol, protože z každého kráteru jako by vylézala hustá mlha a v rozervaných cárech dusila zemi. Čas od času ji prořízl dělostřelecký granát či světlice. Moji druhové spali na zemi schoulení do klubička jako psi. Mrholilo a kdesi nad vrstvou mlhy svištěl prudký vítr. Byl jsem sám a byla mi hnusná zima. Zachumlal jsem se ještě těsněji do svého velkého pláště a přetáhl si helmu přes uši. Déšť si i tak našel cestu a pronikl mi za límec a v ledových krupějích mi stékal po zádech.

Zkontrolovat kulomet, zkontrolovat závěr, zkontrolovat vyhazovač, zkontrolovat posunovač pásu. Byla to nuda, mohly však na ní záviset naše životy.

Odkudsi zdáli, z místa, kde podle mého názoru již musel být nepřítel, ke mně dolehlo lehké cvaknutí. Zlo-věstné a ocelové. K čemu se chystají teď? Několik mi-nut jsem obezřetně naslouchal, nic dalšího jsem však již nezasechl.

O kus dál, vpravo ode mě, kvetla jasně žlutá pampeliš-ka, zcela osamocená uprostřed této rozbombardované spouště. Jediná živoucí květina na míle daleko. Jakkak to tu asi vypadalo, než sem vkročila a všechno zničila válka? Stromy a pole a krávy. Blatouchy a sedmikrás-ky. Svěží zelená tráva, úrodná půda, upravené živé plo-ty a klikatící se polní cesty. Jaká je teď? Zmrzačená a zkrvavená. Přemítám, kam se asi poděli všichni lidé, jestli ještě žijí a zdali se sem někdy vrátí.

Ze severu ke mně doléhá dunění těžkého dělostřelec-tva. Obloha se náhle barví doruda. To musí být Omaha, kde se vylodí-ují Američané. Obracím se k jihu a pozo-ruji dráhu letících střel, které protínají noční oblohu a nemilosrdně ničí vše živé tam, kde se konečně snesou k zemi.

Porta mluví ze spaní. Zpočátku mu člověk chvíli na-slouchá, jen tak, pro případ, že by řekl něco zajímavé-ho. Po čase je to už jen nuda. Jeho noční monology jsou si podobné jako vejce vejci a mají jediné téma: jídlo. Legionář se tiše zvedá ze svého místa a míří o kus dál do tmavého koutu. Počíná si jako slon v por-celánu. Je až s podivem, že uprostřed všeho toho hluku kolem dokáže vůbec někdo spát. Nikdo se však nepro-bouzí. Legionář se s hlasitými povzdechy choulí k ze-mi, tentokráte mezi Drobečka a Gregora. Drobeček ko-lem sebe ve spánku několikrát kopne, Gregor se otáčí na záda a začíná chrápat.

Noc se vleče dál. Po chvíli upadám do snění a sen je tak živý, jako by se skutečně právě teď odehrával. Je mi opět patnáct a jsem v Kodani. Vidím ulice, jejich kluz-ké chodníky lesknoucí se v dešti. Je noc, stejně jako tehdy, když dostali Alexe. Motali jsme se jen tak bez-cílně ulicemi, stejně jako to v Kodani dělali všichni ostatní výrostci bez práce, když na nás ze tmy vyskoči-li, čtyři proti dvěma. Bránili jsme se a podařilo se nám uniknout. Zastavili jsme až na Havnegade. Jednoho z nich jsem předtím kopl do břicha. Měl jsem z toho opravdovou radost. Nenáviděli jsme policajty. Já a Alex. Bylo věci cti bránit se, jak jen to šlo.

Druhý den večer jsem na Alexe čekal před restaurací hlivel, kousek od nádraží, a čekal jsem marně. Alex nepřišel. Domluvili jsme se, že se sejdem tady, aby-chom se mohli chvíli poplakovat kolem

kuchyně. Čas od času tu jejich šéfkuchař s nosem jako bambulka otevřel zadní dveře a vystrčil ven zbytky z talířů boha-tých, kde na ně již čekaly natažené ruce hladových a nezaměstnaných. Alex už nikdy nepřišel a já ho už nikdy neviděl. Jak jsem zjistil později, sebrali ho bě-hem jedné z pravidelných šťár v ulicích města společně s jedním Švédem (Co ten, proboha, dělal v Kodani? Čekal bych od něj rozhodně víc rozumu.) a poslali je oba do past'áku kdesi v Jutsku. Alex několikrát utekl, pokaždé ho však chytli a vrátili zpět. Jednoho dne jsem pak jeho obrázek uviděl v novinách. Dostal se jako čer-ný pasažér na parník. Jmenoval se Odin a utopil se, když se loď potopila. Nejsem si nyní příliš jistý. Je to-mu už tak dávno, ale stejně si myslím, že jsem tenkrát plakal. Alex byl můj kamarád. Můj jediný kamarád. Po jeho smrti jsem se již nikdy docela nezbavil pocitu, že jsem na světě úplně sám.

Přejížděl jsem dlaní po hlavní kulometu, jako bych se s ním s divokým výrazem v očích laskal. Už mi zbý-vá jen zamáčknout pojistku a zbraň bude připravena k dalšímu ničení.

Ach Bože, jak jsem tehdy nenáviděl ty jejich takzva-né demokracie s nejrůznějšími licoměrnými tirádami a neustálým lhaním. Jak snadné je udělovat rady s pl-ným břichem, hezky doma, s nohama u krbu. Co ale těch 275 000 nezaměstnaných? A tolik jich bylo jen v samotné Kodani. Proč je rovnou nezastřelit, aby od nich byl pokoj jednou provždy?

Poslední Vánoce v Kodani. Nikdy na ně nezapome-nu. Toulám se ulicemi, holé ruce v dřavých kapsách, prošoupané podrážky, ledový sníh. Dívám se na vyšno-řený a blikající vánoční strom stojící uprostřed Rad-huspladsenu. Nenáviděl jsem ten strom. Symbol samo-libosti a bezpečí. Bylo to jejich bezpečí, ne naše. Obešel jsem strom a zezadu jsem se na něj vymočil. Tak vyso-ko, jak jen to šlo a pak jsem se sebral a odešel, a v bě-lostném sněhu po mně zbyla jen kouřící žlutá skvrna.

Stále sám jsem se dostal až na Vesterbrogade. Za kaž-dým oknem byl vidět malý stromeček, malá světylka, nebo aspoň papírové ozdoby a baňky. Veselé Vánoce! Veselé Vánoce všem lidem dobré vůle!

Jak bezobsažná fráze. Veselé Vánoce! Šťastné Vánoce! Velkohubá fráze, která však ve skutečnosti neznamená zhola nic. Zkuste si jen zaklepat na jedny z těch dveří a poprosit o kousek vánoční husy.

Skončíte na zadku na kraji chodníku ještě dříve, než si stačíte uvědomit, co se s vámi vlastně děje.

Nevadí. Vánoce jsou přece svátkem dobré vůle a oni by-li tak spokojení, jejich svědomí bylo tak čisté.

Jednoho dne po Vánocích, v podvečer, jsem se setkal s klukem, který si říkal Paul. Většina lidí kolem pospí-chala do kina, protože v tento den se vždy měnil pro-gram a kina poprvé uváděla nové filmy.

Vzpomínám si, že tenkrát dávali spoustu filmů o válce a jeden o AI Ca-ponovi. Všechny plné krve, jak skvělý doprovod pro svátky míru a lásky. Posadili jsme se v jedné kavárnič-ce a dělili se o jediný šálek kávy a croissant. Jen o kou-sek dál stála budova policejní stanice, a tak jsme byli oba trochu nervózní.

„Jak by se ti líbilo pracovat?“ zeptal se Paul po chvíli. Svá slova pronesl naprosto normálním, vyrovnaným hlasem, jako by nabídka práce byla tou nejběžnější zá-ležitostí, kterou je možné si jen představit.

Nedůvěřivě jsem k němu zvedl obočí.

„Opravdová práce s opravdovou mzdou, která se vy-plácí každý pátek,“ řekl stejně s naprostým klidem jako před okamžikem.

„Zmiz!“ řekl jsem.

„Myslím to vážně.“

U stolku se rozhostilo krátké ticho. Vyzývavě jsem se na něj podíval, dáváje mu tak najevo, že nevěřím ani slovo z toho, co mi tady povídá. Chtěl jsem ho přinutit, aby se prořekl, a prozradil něco, čeho bych se mohl chytit. Pokrčil rameny.

„Myslel jsem jen, že bys mohl mít zájem. Dostal jsem jednu adresu v Německu. Mají tam teď víc práce než lidí, jestli si to vůbec umíš představit. Jsou ochotní člověka zaučit a přitom i hned platit. Je to nějaká továr-na. Člověk si tam prý může za rok našetřit docela hez-kou sumičku.“

Ještě chvíli jsem bez hnutí seděl, neschopen slova. Práce... výplatní sáček... jídlo v žaludku, oblečení a opravdovská postel. Dokonce i nyní jsem jen těžko dokázal uvěřit, že by to všechno mohla být pravda. Ješ-tě než jsem se mohl zeptat na nějaké další podrobnosti, přispěchal k nám majitel kavárny a rozzlobenými gesty i slovy nás směřoval ke dveřím: nad jedním šálkem ká-vy a croissantem povolovali jen tolik a tolik času a ten náš právě vypršel.

O patnáct dní později jsme já i Paul dorazili do Ber-lína, kam jsme se dostali coby černí pasažéři ukrytí v

nákladním vlaku. Krátce poté utrpěl Paul v továrně smrtelný úraz a já se v důsledku toho přihlásil do armády.

Již jsem si ani nepamatoval, kdy jsem naposledy jedl třikrát denně a v noci spal v posteli. Práce byla těžká, ne však tak těžká, jako předtím v továrně. Pomalu jsem přibýval na váze, moje propadlé tváře se opět zakulatily a vojenský zubař mi zdarma a jakoby samozřejmě opravil zkažené a rozbité zuby. Dostal jsem zbrusu novou uniformu a každý týden jsem si dopřával přepychu v podobě čistého spodního prádla. Zčistajasna se ze mne opět stávala lidská bytost a já si začal uvědomovat, co je to štěstí. A pak přišla válka a s ní i konec nově nalezené radosti ze života. Moji druhové, se kterými jsem žil od okamžiku, kdy jsem vstoupil do armády, byli zabiti, zmrzačeni nebo převeleni k jiným útvarům. Jako vojáci jsme najednou přestali být lidmi, jen nezbytné válečné zboží. Pokud měla hra pokračovat, potřebovali nás, stejně tak však potřebovali i tanky a miny. Dny čistého spodního prádla a bezplatné zubařské péče byly nenávratně pryč. Staly se z nás nemyté, zavšivené, otrhané a vulgární trosky. Čistě bílé a vyžehlené uniformy, na které jsme byli kdysi tak pyšní, bledly a bledly, až svojí barvou i vzhledem připomínaly spíš staré hadry na podlahu. Pluk ztratil svoji totožnost a splynul se zbytekem rozjetého válečného soukolí. Měl jsem pocit, že jsme neustále na pochodu. Pochodovali jsme v dešti, pochodovali jsme na slunci; pochodovali jsme v nejkrutějších mrazech i nejpalčivějším horku; v mlze a ve sněhu, v ledu i blátě. Žízeň jsme hasili z bahnitých ka-luží, pili jsme zatuchlou jedovatou vodu z příkopů u cesty. Když jsme si prošoupali podrážky, balili jsme si nohy do hadrů. K čemu jsme měli vlastně vzhlížet, na co jsme se měli těšit, co byl ten paprsek naděje, který nás měl držet při životě? Měli jsme pouhé tři možnosti: mohli jsme být zraněni tak těžce, že nás propustí jako neschopné další služby; nebo jsme mohli upadnout do zajetí a strávit zbytek války v zajateckém táboře; nebo, a tato možnost byla ze všech nejpravděpodobnější, skončíme kdesi na dně příkopu podél nějaké z bezejmenných cest, po kterých jsme tak usilovně pochodovali.

Ze snů mě vytrhl až oslnivý záblesk na obloze. Instinktivně jsem se přitiskl k zemi a vyhledal kryté místo. Budit ostatní nebylo třeba: jejich reakce byla stejně instinktivní jako ta moje. Uprostřed země nikoho před námi se k něčemu schylovalo. Uvolnil jsem pojistku na kulometu. Dědek vypálil světlicí a osvětlil prostor před námi oslnivým světlem. Zadrželi jsme dech a naslouchali. Z dálky k nám doléhal řev silných motorů, doprovázený občasným štekotem kulometu.

„Tanky,“ zašeptal Gregor poněkud nervózně.

„Jedou naším směrem,“ souhlasil Porta.

Dědek vypálil další světlicí. Ve tmě za jejím světlem jsme nerozpoznali jediný pohyb, byli jsme si však jisti, že tam něco musí být. Napínali jsme zrak i sluch. Prázdný rukáv majora Hinky vlál ve větru. Světlo zvolna odumíralo a když zhaslo úplně, uslyšeli jsme ze tmy rachocení a skřípání pásů. Přijíždějí tanky. Ve zlomku vteřiny jsme si připravili k boji protitankové zbraně a vyčkávali útok.

Tanků snad muselá být celá armáda. Země se pod nimi třásla a naříkala. První z nich jsme již uviděli na vlastní oči, právě se přehoupaly přes okraj útesu, předvoj nekonečného průvodu obrovských prehistorických nestvůr.

Pod křížovou kulometnou palbou jsme se odplížili na území nikoho a umístili tady polní protitankové dělo. Netrvalo dlouho a měli jsme našeho krasavce připraveného k boji. V následujícím okamžiku si pak jeho střely našly své první oběti. Ozval se ohlušující výbuch, hned poté oblohu rozzářily oslnivé rudé zášlehy.

„Churchill“ jedoucí v čele kolony se náhle zastavil, zasazen naším granátem těsně pod věží. Z nebezpečného ocelového monstra, které se ještě před krátkým okamžikem hladově řtilo za svojí bezbrannou kořistí, byl náhle jen obrovský a oslepující ohňostroj.

O padesát metrů dále vpravo se k nám se stejnými úmysly prodíral „Cromwell“. Drobeček se k němu otočil, s klidem si opřel o rameno pancéřovou pěst, přivřel oko, zamířil a stiskl spoušť. Z pancéřové pěsti vyšlehl dlouhý záblesk a „Cromwella“ potkal stejný osud jako před chvílí „Churchilla“.

Celá scéna se pak s nejrůznějšími obměnami ještě mnohokrát zopakovala. Mnoho tanků se vznalo v plamenech a mnoho mužů v nich uhořelo zaživa. Jejich místo však hned zaujali nové tanky a noví muži. Muži a tanky, kteří se na nás valili v jednom nekonečném a neúnavném proudu. Naš kanon dostal přímý zásah, nepřátelské dělostřelectvo se začínalo bavit na náš účet. Všude kolem nás poletovaly ve vzduchu

nejrůznější trosky a úlomky, některé z nich nepochybně lid-ského původu. Plíce nám dráždil štiplavý a dusivý kouř a pátil nás v krku i v očích. V uších nám bolestně za-znívaly hlasité výbuchy a tlakové vlny neustávající střelby. Ležel jsem přitisknut k zemi, pěsti pevně sevře-né, hlavu zabořenou do písku. Teprve nyní jsem pocho-pil, proč se zemi říká Matka země a proč byla vždy předmětem lidského uctívání. Špinavá a zkrvavená, i v okamžiku jako je tento, ještě stále nabízela útěchu a bezpečí. Jen několik metrů před sebou jsem zahlédl anglické-ho pěšáka, tisknouceho se stejně jako já k zemi. Ve stej-ném okamžiku spatřil i on mě. A ve stejném okamžiku, a na to si troufnu třeba přísahat, jsme byli připraveni je-den druhého zabít. Nechtěl jsem to udělat, nechoval jsem k němu žádné osobní nepřátelství, na druhé stra-ně, nechtěl jsem být ani tím, kdo tu teď zemře. On na tom byl zcela určitě obdobně. Zákon bitvy byl však ne-úprosný a říkal, že jeden z nás zemřít musí. Ted' nebyl čas pohodlně se posadit a začít uvažovat, nakolik je tento zákon moudrý a spravedlivý. Pokud člověk chtěl žít, musel nejprve zabít. Svíral jsem v ruce granát a nepochyboval jsem o tom, že stejně tak činí i anglický voják přede mnou. Zuby jsem vytrhl pojistku a vleže odpočítával. Dvacet jedna, dvacet dva, dvacet tři, dvacet čtyři. Granát prole-těl vzduchem a mířil na hlavu anglického vojáka. Ces-tou se potkal s granátem, který proti mně hodil on, svištícím vzduchem stejně jako ten můj. Odhodil ho ve stejný okamžik. Nikomu z nás se nic nestalo. Naše re-akce byly naprosto identické a oba jsme se bleskově odvalili stranou, abychom se co nejrychleji dostali z dosahu výbuchu a zachránili si kůži. Skočil jsem ke kulometu a horečně k němu vyslal několik dávek. Jen kousek přede mnou vybuchl jeho druhý granát, tento-krát mě však již téměř dostal. Zablesklo se mi před oči-ma, a i když mi hlavu bezpečně chránila ocelová přilba, měl jsem pocit, že se mi ji někdo pokoušel utrhout od krku. Na okamžik se mě zmocnil strach, hned poté ho vystřídal šílený vztek. Až do tohoto okamžiku jsem ke svému protivníkovi necítil žádnou osobní nenávist. Za-bít ho byla pouhá nezbytnost. Nyní se z toho stalo jaké-si zvrácené potěšení. Nemám nejmenší chuť nechat se na tomto rozbahněném francouzském poli zabít. Vrhli jsme se proti sobě, muž proti muži. Byl to ne-milosrdný boj o přežití, neexistovala ani neplatila žád-ná pravidla. Tloukli jsme do sebe pažbami pušek, ko-pali do sebe těžkými bagančaty, útočili proti sobě bajonety. Angličanovi se podařilo zasáhnout mě do lýt-ka. Ucítíl jsem ostrou bodavou bolest. Vrhł jsem se na něj s ještě větší zuřivostí. Naneštěstí pro něj mu z hlavy spadla helma a vzápětí dostal takovou ránu do čela, že by se mu do ní vešla celá pěst. Byl jsem již příliš vyčerpán na to, abych pokračoval v boji. Na krátký okamžik to však nebylo nutné, proto-že můj soupeř mi nyní ležel u nohou. Díval jsem se na něj, dával pozor na každý případný pohyb a přál si, aby již zemřel a všechno tak ukončil. Také jsem to mohl skončit já sám, ale stejně jako mě touha po krvi před chvílí přemohla, stejně rychle mě nyní i opustila. Muž bezvýrazněma očima zíral vzhůru. Dýchal rychle, bo-lestnými a přerývanými nádechy. Po tváři mu stékala krev z rány a vytékala mu tenkým praménkem i z kout-ku úst. Cítil jsem se slabý a zranitelný. Kolena se mi podlamovala a kdyby mě tu našel kterýkoli z jeho spo-lubojovníků, neměl by se mnou nejmenší slitování. Otočil jsem se, ale chrčivý dech muže, kterého jsem se pokusil zabít, mi nedovolil odejít. Netrpělivě jsem si k němu klekl a jak jen to šlo, jsem mu jeho ránu obvá-zal a nabídl mu svoji polní láhev. „Napij se,“ řekl jsem odměřeně. Muž na mě i nadále jen zíral a neučinil žádný pokus si ode mne nabízenou láhev vzít. Na co ten blázen ještě čeká. Že mu ji dám až k puse a vystavím se tak riziku, že mě bodne do žeber? Nechal jsem mu láhev tak, aby na ni dosáhl, a jako o život jsem se rozběhl k úkrytu na naší straně bojové linie, nedbaje ani v nejmenším ne-bezpečí granátů a střepin létajících všude kolem mě. Pod hořícím vrakem „churchilla“ jsem našel ležícího Legionáře, který odsud pátil z lehkého kulometu. Ne-daleko od nás ležel Drobeček a v září šlehajících pla-menů vypadal jako sám d'ábel. Vytáhl jsem z kapsy ka-pesník a pevně si ho obvázal kolem roztrženého lýtka. Nepřítel byl odražen alespoň pro tentokrát. Nastal krátký oddech, vzhledem k tomu, že to mohlo trvat jen velice krátce, využili jsme ho bezezbytku. Porta hlasitě konzumoval svoji pátou hovězí konzervu, Barcelona dal k dobru láhev ginu, Dědek si pohrával s balíčkem karet Za našimi zády hořela vesnice Fonnigny. Nad Caen se vznášely těžké bombardéry a plameny šlehaly vysoko k obloze. Země pod námi se trásla a chvěla, ja-ko by i ona sama čekala blížící se katastrofu. Porta našel opuštěný džíp a v něm starý gramofon s několika deskami. Jednu podruhé jsme si je

přehráva-li a popíjeli do rytmu hudby, který tak nečekaně vystří-dal důvěrně známé a ohavné zvuky bitvy, a když jsme dohráli poslední desku, začali jsme znovu a od začátku. Byli jsme již ve třetím kole, když se u nás ze tmy vyno-řila skupinka vojáků. Zdáli se neozbrojeni a nesli s se-bou prapor s velkým červeným křížem. Stejný emblém pak zdobil i jejich helmy. Drobeček sáhl po pušce, ale ještě dříve, než mohl vystřelit, Dědek mu ji vztekle vy-razil z rukou.

„Co to sakra děláš, nevidíš, kdo to je?“

Drobeček se k němu nevzrušeně otočil.

„Proč se starají jenom o své zraněné. Je na těch na-ších snad něco špatného?“

„Každý, kdo vystřelí na červený kříž,“ pronesl Dě-dek temně, „ode mě schytá kulku rovnou mezi oči. Je to všem jasný?“

Po jeho slovech mezi námi na chvíli zavládlo rozpa-čité ticho, které přerušil až Portův smích.

„Seš na špatný straně, Dědku. Kdyby ses dal k Ar-mádě spásy, byl by z tebe už dávno generál.“

Otočil se stranou a odplivl si. Dědek jen moudře ml-čel a nikdo již nevypadal na to, že by si chtěl zašpáso-vat s puškou.

Poslední zraněný byl naložen na nosítka a jejich no-siči zamířili zpět za nepřátelskou linii. Všude vládl klid a mír. A pak najednou o kus dál v zákopech jeden mla-dý poručík vydal pronikavý výkřik a zhroutil se k zemi. Partyzánská kulka našla svůj cíl. Druhá nám prolétla nad hlavami hned za ní a v mžiku začal boj nanovo. Naše tři kulomety začaly odštěkávat svoji odplatu a je-den z nosičů klesl k zemi. Legionář byl již na nohou a běžel před námi, křičel na nás, abychom se neloudali a pospíchali za ním, přesně tak to často dělával na zmrzlých stepích v Rusku a prudkých svazích Monte Cassina.

V divoké přestřelce, která následovala, byla practic-ky celá skupinka červeného kříže vybita včetně zraně-ných, které s sebou nesli na nosítkách. Země nikoho byla opět poseta těly mužů obou válčících stran. Bude zapotřebí nové skupinky s nosítky, aby posbírala nové zraněné. Útok, protiútok. Dnes je v hlavní roli smrt.

V sektoru 91 nemá nikdo šanci na milost.

II

Porta si pohrával s rádiem, točil knoflíky na obě strany a mezi tím skřípáním a praskáním, které se z něj linulo, se pokoušel zachytit libozvučný hlas BBC.

„Seš blázen,“ konstatoval Heide znechuceně. „Když tě při tom načapají, skončíš pod sekyrou a nikdo se tě na nic ani nezeptá. O co ti vlastně jde? I kdyby se ti po-dařilo je chytit, stejně nemůžeš věřit ani slovu z toho, co uslyšíš.“

Porta zvedl ruku.

„Drž už konečně tu svoji zatracenou hubu. Něco sly-ším, to je ono, mám je!“

Slyšeli jsme hlas obrovského zvonu; hlas hrozivý a temný. Hned po něm pak studený, nezúčastněný hlas hlasatele zpráv.

„Ici Londres, ici Londres. BBC pour la France.“

Samozřejmě, nikoho z nás nenapadlo, že francouz-skému vysílání BBC naslouchal prakticky celý domácí odboj.

„Ici Londres, ici Londres... prosíme o pozornost. Přinášíme několik soukromých vzkazů: Les sanglots longs des violons de l'automne. Opakuji: Les sanglots longs des violons de l'automne (O podzime, tak dlouze tvé housle lkají)“.

Byl to první verš Verlainovy básně „Píseň podzim-ní“. Zpráva, kterou každý již tolik týdnů toužebně oče-kával. Oberleutnant Meyer na nejvyšším velitelství 15. armády, jehož cílem bylo sledovat veškeré vysílání BBC, vzrušeně a poněkud spěšně informoval vojenské-ho guvernéra Francie a následně i nejvyšší velitele v Holandsku a Belgii. Dostalo se mu jen pohrdání, kte-ré si, dle mínění nadřízených, plně zasloužil. Tohle, že jsou důležité zprávy? Tahle snůška blábolů o podzimu? Ten chlap musí být naprostý idiot. Oberleutnant Meyer svěsil ramena a vrátil se ke svému rádiu.

„Ici Londres, ici Londres. Pokračujeme ve vysílání soukromých vzkazů: Les fleurs sont d'un rouge sombre. Les fleurs sont d'un rouge sombre (Květiny jsou tmavě červené).“

To byl signál pro odbojovou síť v Normandii. „Hélène épouse Joe. Hélène épouse Joe. (Helena si bere Joea).“

Toto byl signál pro celý caenský region. Odstartoval vlnu sabotáží, z nichž mnohé byly veskrze úspěšné: zbořené mosty, koleje vyhozené do povětří, přerušené telefonní vedení. Na velitelství 15. armády panovalo nyní obecné přesvědčení, že někde je něco setsakra-mentsky v nepořádku.

„Napadá vás něco, Meyere?“ dožadoval se generál von Salmuth netrpělivě odpovědi.

Meyer jen pokrčil rameny a pokračoval v poslechu. Další tři dny panoval klid a potom se vzkazy opět obje-vily, tentokrát ještě důraznější a vynalézavější.

„Ici Londres, ici Londres. Les dés sont jetés. (Kostky jsou vrženy). Opakuji: Les dés sont jetés.“

V důsledku těchto zpráv přišlo na hlídce o život mno-ho nic netušících německých vojáků. Jejich těla s dýkou v zádech našli různě po lesích či v bažinách.

„Jean pense li Rita. (Jan myslí na Ritu). Jean pense li Rita.“

Hlasatel vyslovoval své vzkazy velice pomalu a pečli-vě s krátkou přestávkou po každém jednotlivém slovu.

Porta se smál blahem.

„Co je tohle za sračky? Jean myslí na nějakou Ritu.

Pochybuju, že by ho něco takovýho vůbec napadlo. Co jsou vůbec zač ti dva? Nemůže to bejt nějaká pohádka? Mně to tak připadá.“

„Všechno jsou to kódy,“ vysvětloval Heide, který o sobě vždy tvrdil, že ví všechno. „Jednou jsem sloužil u radistů. Takové zprávy se používají prakticky pořád.“

„Le dimanche les enfants s'impatientent. (V neděli jsou děti stále netrpělivější). Le dimanche les enfants s'impatientent.“

Tento signál byl určen členům odboje, kteří vyčkávali na seskok parašutistů v Normandii.

„Ici Londres. Za hodinu odvysíláme další vzkazy.“

POSLEDNÍ HODINA

Své mrtvé jsme před pohřbem zabalili do cely a po bo-ku jsme jim nechali prázdnou plechovku od piva, do níž jsme uložili jejich osobní doklady. Předpokládali jsme, že dříve či později, snad někdy po válce, se o mrtvé bude muset někdo postarat, dohlédnout na to, aby spočinuli na skutečných hřbitovech se skutečnými hroby a řadami bílých křížů, a až tento čas přijde a ex-humace těl rozkládajících se u příkopů a v kukuřičných polích skutečně začne, bude jistě dobré, když těm, kteří budou tuto práci vykonávat, pomůžeme s identifikací pozůstatků. Proto ty plechovky od piva s doklady.

Rádné a upravené hroby, ve kterých jednou tito váleční hrdinové spočinou, nám připadaly jako naprostá nezbytnost, bez ohledu na to, na které straně fronty bojovali. Co jiného, uvažovali jsme, by mohli někdy v budoucnu ukazovat novým odvedencům? Čím jiným by je chtěli ohromit?

„Tak tady to vidíte, chlapci. Tohle jsou hroby našich slavných reků, kteří položili své životy za vlast v poslední válce. Pod tímto křížem leží Paul Schultze, statečný a oddaný voják, jemuž granát utrhł obě nohy a on přesto neopustil své bojové stanoviště a udržel ho před útočícím nepřítelem. Tento statečný a oddaný voják zachránil celý pluk. S vlasteneckou písní na rtech pak skonal v náručí svého velícího důstojníka.“

Na pohřbení však čekalo tolik těl, že jsme pro ně ne-měli dostatek prázdných plechovek. Po těžké dopolední práci, kdy jsme se proměnili v hrobníky, jsme měli nárok na půlhodinovou přestávku na oběd a hned poté jsme napochodovali na hledání min.

To bylo nesrovnatelně horší než kopání hrobů. Život lovce min byl všeobecně považován za mizerně krátký a pokud šlo o jeho kvalitu, nestál ani za starou belu. Miny byly magnetické a byly nastaveny tak, aby spustily i při tom nejmenším a nejslabším kontaktu s jakýmkoli kovovým předmětem. Každého takového předmětu jsme se tedy zbavili, včetně knoflíčků na uniformách, které jsme ořezali a nahradili nejružnějšími kousky dřeva. Speciální boty s gumovými podrážkami nám nikdo nedodal a většinou jsme si tedy museli vystačit s hadry omotanými kolem nohou. Výjimku tvořil náš dvorní mrchožrout Porta, jemuž přálo štěstí a vyhrabal kdesi pravé americké holínky žluté barvy.

Na detektor min nebylo naprosto žádné spolehnutí: reagoval totiž nejenom na miny, nýbrž i na ty nejmenší kousky kovu, takže na konci, podtrženo a sečteno, jste dle vlastních vrozených předpokladů samým strachem buďto zešíleli, nebo se stali absolutně apatickými v důsledku přehnané a nezdravé sebejistoty. V obou případech jste si ale koledovali o problémy. Pokud chtěl mít člověk při práci s minami alespoň mizivou šanci na přežití, musel být neustále v maximálním střehu, mít ocelové nervy, pevné ruce, a za všech okolností jednat s nejvyšší možnou opatrností. Tam, kde se to zdálo nejbezpečnější, číhalo zpravidla největší nebezpečí.

Průkopníkem rozvoje zdánlivě nevinných smrtelných pastí byl pochopitelně Rommel, který je přivedl do stádia nejvyšší možné dokonalosti. Dveře, které vám po otevření vybuchnou do tváře; trakař, který vám stojí v cestě, přičemž v okamžiku, kdy ustoupíte stranou, abyste ho obešli, se vám otevře země pod nohama; pootevřená dvířka kuchyňské linky, která po zavření spustí takovou bandurskou, až celá řada domů vzlétne k obloze. Pak je tu téměř neviditelný drát, rafinovaně navíc ukrytý pod vrstvou listí: první muž družstva o něj zakopne a půl roty se v jediném zlomku sekundy odebere na onen svět.

O minách jsme toho věděli hodně, a čím více jsme toho věděli, tím méně se nám líbily. Zнали jsme typ P.2S s drátem, který hned spouštěl řetězovou reakci následných výbuchů. A pak také miny, které se

daly zničit jedině odpálením. A ty, patrně nejhorší ze všech, jež jsme museli kousek po kousku rozebrat, dokud jsme se nedostali k rozbušce z toho nejtenčího skla, které si jen dovedete představit. Pokud jste již vyslovili své poslední přání a patříte-li mezi ty jedince, kteří dokáží se šťastným úsměvem na tváři strávit celou hodinu tím, že hledají jediný vhodný kousek do svého puzzle, pak jste na tom byli dobře a vaše práce vám mohla být skutečným potěšením. Pokud jste na tom ovšem byli jako já, zpocení hrůzou, obě ruce levé, pak jste se zcela jistě nacházeli v pozici hodně hranatého kolíku v převelice kulatém otvoru.

Postupovali jsme jen pomalu, v řadě za sebou, krok za krokem, nikdy žádné nadšení, dokonce ani v přípa-dě, kdy jste byli na samém konci řady, a tudíž i v relativním bezpečí. Každých deset minut jsme měnili vůd-ce (a gumáky). Tímto způsobem jsme v daném oka-mžiku riskovali vždy jen život jediného muže a každý z nás tak věděl, že jeho utrpení má alespoň pevně sta-novenou délku. Udržovali jsme mezi sebou bezpečné rozestupy a každý z nás pečlivě došlapoval přesně tam, kam před chvílí došlápl muž před ním. Několik krát-kých sekund půjde vše tak, jak se sluší a patří, vaše srdce zpomalí svůj zběsilý tlukot, vaše potní žlázy si dopřejí krátkého odpočinku a pak, s výkřikem, při, kterém vám ztuhne v žilách krev, zamává muž včele průvodu divoce rukou a my všichni znehybníme. De-tekto-min se opět ohlásil. Všichni zůstaneme bez pohnutí stát. Muž, který byl natolik nešťastný, že se stal dočasným majitelem gumá-ků, natáhne detektor před sebe, potom do stran a doza-du. Nalezne bod, který je předmětem celého našeho problému, a váhavě se k němu skloní, přiklekne a dá se do zdlouhavého odstraňování svrchní zeminy. Uplyne pět minut. Pět minut potu a hrůzy. Vykope však jen pouhou stěpinu či kousek vybuchlého granátu. A po-řád dokola. Nebo aspoň většinou.

Svůj stres a napětí si uvolňujeme výbuchy vzteku a těch nejsprostších nadávek na adresu zajatce, který tuto oblast naší informační službě nahlásil jako velice silně zaminovanou, načež nám informační služba tuto správu předala a je tudíž zodpovědná za naši přítom-nost uprostřed tohoto minového pole. Nyní je ovšem nad slunce jasné, že zajatec lhal a že celá informační služba je jen bandou důvěřivých hlupáků. Pokračujeme již o něco rychlejším tempem, naštvání a remcající. Náhlá exploze a všichni stojíme jako opa-ření. Nešťastník, který má právě tu smůlu, že kráčí v našem čele, vylétne k obloze a na zem se vrací jako tisíc nerozpoznatelných kousků.

Takže zajatec nelhal a informační služba není jen banda důvěřivých hlupáků, nýbrž skupina vysoce inte-ligentních mužů, kteří odvádějí přímo vynikající práci. v jejímž důsledku máme tu čest nechat se vyhodit do povětří. Možná se jedná o minu typu T, určenou přede-vším proti tankům. Pokud tomu tak je, máte to hned za sebou: tuhle minu přežije jen málokdo. Pokud by se ovšem jednalo o minu typu S, vaše vyhlídky nejsou zdaleka tak černé: máte poměrně slušnou šanci vyváz-nout pouze s tím, že přijdete o nohy. To v těchto blázní-vých krvavých dobách není zase tak velká tragédie. Dají vám slušivý a vcelku i funkční páreček protéz a pokud zrovna nejste naprostý idiot, pošlou, vás nej-spíš do poddůstojnického kurzu. Beznohých je teď v kurzech poměrně hodně. Není to tak špatné, člověk mohl dopadnout i mnohem hůř. Takto můžete pode-psat smlouvu na šestatřicet let, po patnácti či osmnácti letech z vás bude nejspíš feldwebel a v pětasedesáti na-pochodujete s tučnou penzí do důchodu.

Vzato kolem dokola, pokud jsme zrovna nekráčeli jako první v řadě, považovali jsme miny za něco, co má nejen své zápory, ale též klady. Na jedné straně vám hrozí, že přijdete o život; na druhé pak můžete vyváz-nout pouze bez noh což mělo svoji nesmírnou výho-du v tom, že se z vás stane invalida, a jednou provždy se dostanete z bojové linie. Nerad bych ovšem, aby mezi námi panovalo nedorozumění: pokud jste přišli pouze o jednu ruku či nohu, nebylo vám to vůbec nic platné. Buďto obě, nebo nic. Na frontě bylo mnoho těch, kteří měli pouze jednu nohu, přičemž jednoru-kých tady bylo tolik, že jsme je s naprostou samozřej-mostí považovali za úplně normální, plně vybavené lid-ské bytosti. Major Hinka se se svojí paží rozloučil již před několika lety a po celou tu dobu šel z jedné bitvy do druhé.

Nyní tedy přišla řada na mě a v gumových holínkách jsem stanul v čele průvodu, abych zde na chvíli ris-koval život či alespoň končetiny. S nervy napjatými k prasknutí, připraven zareagovat při první známce ne-bezpečí, jsem se opatrně sklonil k udupanému dmu husté trávy. Je tam něco? Něco kovového? Hned za mnou se okamžitě zastavili i Porta a Legionář. Nejradě-ji bych se otočil a utekl. To je, bohužel, nemožné. Po-malu se předkláním a tisknu ucho k zemi. Opravdu jsem zaslechl nepatrný tikot nebo to byl jen výplod mé zbabělé obrazotvornosti? Je to magnetická mina nebo mina časovaná? Již nyní

jsem byl úplně propocený, zu-by mi nervózně cvakaly a kolena pode mnou tančila džig. Je to mina, nedá se nic dělat. To, že teď mlčela, neznamenal rozhodně, že by byla méně nebezpečná. To už bych se raději bál kobry. Konečky prstů jsem na-hmatal neviditelné tykadlo, oválnou kopuli, děsivě ten-ké krycí skličko. Byla to klasická tanková mina.

Tohle je tedy ten okamžik. Nadechni se, ovládni a překonej strach, jinak tvůj život tady a teď skončí. Vzpomeň si na všechno, co tě učili. Dva prsty pod kopuli, dvakrát otočit doleva. ... hlavně pomalu, strašně pomalu... jestli rozbiješ krycí sklo, je s tebou, Svene, můj drahý chlapče, ámen! Modli se, aby tu nikde nebyl ukryt další drát, a věř, že právě tuhle minu nespojili s ostatními. Tihle hoši, co tady ty smrtonosné pasti na-stražili, jsou po čertech mazaní. Dvě otáčky. Tuhle část mám tedy za sebou. Ted' o dva milimetry výš, otočit třikrát doprava. Nehýbe se to! Ta mrcha se nechce hý-bat! Co to má, u všech rohatých, znamenat? Nový druh miny? Nebo nám o něm jen neřekli? Ach Bože všemo-houcí, nech mě odsud zmizet. Do hajzlu s jejich vojen-skými soudy, do hajzlu s celou jejich pitomou odva-hou. Já chci žít! S trochou štěstí tahle válka skončí dřív, než se jim podaří mě vůbec odsoudit.

Rozum mi velí, abych se otočil a prchal. Tělo však chladnokrevně a zcela úmyslně zůstává přesně tam, kde je. Fajn, ještě stále jsem naživu. Co udělám teď? Neměl bych tu zatracenou věc vytáhnout ven a teprve potom ji zneškodnit? Koneckonců, proč ne. Vyjde to nastejno jako sebevražda.

Celou tu dobu, co tu tak sedím a nic nedělám, leží si moje zpropadená mina v trávě a šklebí se na mě. Zírá na mě a směje se mi. Najednou mě napadá nová hrůzo-strašná myšlenka: není to přece jenom jeden z těch mi-zerných časovaných šmejdů? Ještě stále držím pravou rukou kopuli a levačku podsouvám pod tělo miny. Zu-by odkrývám kusy trávy po obou stranách. Proč někdo na tuhle práci nevycvičí nějaké pitomé opice. Mohly by používat i nohy a protože by se nemusely pořád po-týkat s tím příšerným strachem, byly by s velkou prav-děpodobností mnohem užitečnější. Proč to ještě nikoho nenapadlo? Lidé už přece v téhle válce používají holu-by a psy, koně a prasata, proč tedy ne opice? (Prasata jsme použili v Polsku. Nahnali jsme je do minového pole, aby nám pročistila cestu. Jediným problémem by-lo, že prasata měla cenu zlata, a tak bylo nakonec roz-hodnuto, že lidé jsou mnohem snáz nahraditelní). S mučivou pomalostí jsem minu o kousek povytáhl. Byla těžší než jsem předpokládal, nakonec se mi ji však podařilo dostat nahoru, obnaženou v celé její ohavné hrůze. Obrovská hnusná věc. Přepadla mě tou-ha ji pořádně nakopnout a poslat zpět, odkud přišla. Tohle potěšení si však budu muset odepřít až do té do-by, než se mi ji podaří zneškodnit.

Přivolal jsem ostatní. Porta a Legionář se ke mně opatrně přiblížili. Pokud šlo o miny, neměl Porta žádný speciální výcvik, byl to však absolutní technický gé-nius. Krátce se na minu podíval a věnoval mi pohled plný opovržení.

„Ty jeden idiote!“

„Tys tu posranou věc kroutil na opačnou stranu.

Tohle přece není normální francouzské závit. Myslel jsem, že na něco takovýho může přijít i takový tele, ja-ko jsi ty.“

Porta se otočil dozadu a zamával na Drobečka.

„Do-nes nám sem švédské klíč.“

Klíč poslušně dorazil. Porta si minu notnou chvíli prohlížel.

„Jdem na to. Ted' s tím znovu otoč.“

Bez jediného slova protestu jsem učinil, jak mi bylo poručeno. Legionář si otřel zpocené dlaně do zadních kapes u kalhot. Porta uchopil klíč.

„Ted' pozor, chásko jedna. Schovejte si hlavy a prsty si nactivejte do zadku!“

Sklonil se k mině a dal se do práce, pobrukoval si přitom tiše slova oblíbené písně:

„Copak se s námi, moje nejdražší, jednou stane? Čeká
nás radost či žal?

Jakpak to s námi skončí, lásko moje?

Budeme litovat, nebo se smát?“

Seděli jsme s Legionářem strnule vedle něj a pozorova-li jsme jeho úsilí. Portu naše nervozita nijak

nevzrušo-vala a již vzápětí minu zvedl oběma rukama.

„Tady ji máte!“ zašklebil se na nás. „Bezbranná jako jezulátko.“

Otočil se a s minou jako hrubým hrbolatým míčem pod paží zamířil k ostatním. Náhle ji zcela nečekaně přihrál Gregorovi.

„Chytej. Teď je řada na tobě. Já už jsem si užil dost!“

Gregor ze sebe vydal srdceryvný výkřik a vrhl se k zemi. Porta se postavil nad něj a zvedl obočí.

„Copak se děje, hošánku? Něco tě vystrašilo?“

„Ty jeden pitomej buzerante,“ Gregor se vleže po-koušel Portu nakopnout. „Ty jeden posranej vymako-vanej kreténe!“

„Nechte toho,“ zavrčel na ně Dědek unaveně. „Ne-mám na ty vaše legrácky a zábavičky náladu. Pokud si to už nepamatujete, tak jsme při týhle prácičce přišli už o šest chlapů.“

„Srdce mi krvácí,“ odvětil Porta. „Hejbní kostrou, Svene, a dej mi ty svoje gumáky. Teď si budu hrát na hrdinu já.“

Vzal si ode mě boty a přesunul se na svoje nové mís-to v čele. Ušel však jen několik málo metrů a znovu se zastavil. Sklonil se k zemi, provedl obhlídku a zamával na mě s Legionářem, kteří jsme nyní kráčeli hned za ním. Podívali jsme se na sebe. Bylo jasné, co se přiho-dilo: Porta narazil na jednu z min s navinutým drátem a potřeboval ještě jednoho člověka, aby mu s ní po-mohl. Kdo z nás to bude? Na kratičký okamžik jsem zaváhal, a Legionář jen pokrčil rameny a postoupil ku-předu. Příště tedy přijdu na řadu já a já si v tom samém okamžiku přál, abych se rozhodl jako první a měl všechno konečně za sebou.

Porta i Legionář lezli po čtyřech po zemi a sledovali odvinutý drát. Byly doby, kdy ho stačilo přestříhnout a bylo po legraci. Nepřítel se však brzy poučil. Drát byl nyní pokryt lehkým měděným povlakem. Stačil jediný dotek jakýmkoli kovovým předmětem a drátem proje-de elektrický proud, který minu odpálí. Trvalo poměr-ně dlouho, než jsme na tenhle nový trik přišli. Nepřítel si dával záležet, aby nám zde při pokládání min nezanechal návod k obsluze, a my přišli o pěknou řádku mužů, než jsme jejich tajemství odhalili.

Tento konkrétní dáreček byl zavěšen ve větvích stro-mu a byly k němu připojeny tři granáty velikosti 10,5. Porta na mě podrážděně zavolal přes rameno.

„Kde se sakra flákáš? Tohle není nedělní procesí!“ Srdce mi poskočilo hrůzou, když jsem si uvědomil, že mým úkolem je přejít nyní se všemi potřebnými ná-stroji na druhou stranu a odstranit zatracenou rozbuš-ku. To rozhodně nebyl jednoduchý úkol. Mnoho do-brých chlapů již při odstraňování rozbušky skončilo špatně, nehledě na to, že tu ještě stále hrozilo, že si na vás nepřítel připravil nějaké malé překvapení, o kterém jste dosud neslyšeli.

Porta byl již v polovině stromu a držel v ruce všechny čtyři dráty, které z miny vedly. Svíral jsem své nářadí a sunul se vpřed. Byla to klasická mina T. Rozbuška by-la velká jako balíček cigaret, na mě to však bylo až dost. Na jeden z granátů nějaký vtipálek napsal: „Smažte se v pekle, požírači zelí.“

Podpis byl navýsost jednoduchý: Izák. Opravdu, i když jsem našeho Izáka neznal, nebylo těžké si před-stavit, že někdo, kdo se jmenuje jako on, má sebemenší důvod k tomu, aby nás miloval.

Našeštěstí se nás jakoby zázrakem pořád drželo. Zneškodnili jsme minu i její nastražené dráty a dopřáli si krátkého oddechu při okraji díry, ze které jsme ji vy-táhli. Seděli jsme v půlkruhu na zemi a kouřili, což by-la, jen tak mimochodem, kratochvíle za daných okol-ností přísně zakázaná.

„A víte, co vám povím?“ ozval se náhle Porta. „Klid-ně se vsadím, že kdyby náš starej Adolf musel jen půl-hodinku makat v minovém poli, nebyl by ani z polovi-ny tak nafoukanej. A už vůbec by se do týhle podělaný války tak nehnal!“

Jeho jednoduchá úvaha nám vykouzlila úsměv na tváři a zlepšila náladu. Ještě stále jsme se řehtali jako pominutí, když k nám dorazil zbytek družstva pod ve-dením poručíka Brandta, který celé operaci velel. Brandt s námi byl od samého začátku. Čas od času sice zmizel na nějaké výcvikové kurzy a školení, ale pokaž-dě se k nám vrátil a my se na něj dívali spíše jako na jednoho z nás než na důstojníka, kterému bychom měli salutovat. Říkali jsme mu dokonce i křestním jménem a mluvili s ním stejně obscénním vojenským žargonem jako sami mezi sebou. Byl to pravý frontový důstojník a jeden z mála důstojníků, který se těšil naší upřímné úctě, na kterou jsme v jiných případech byli tak zatra-ceně skoupí.

„Podělaný miny,“ odplivl si. „Ještě pár takovejch ja-ko je tahle a budeme si všichni hrát s cínovejma vojáč-kama někde v blázinci.“

„Bude se nám o nich i zdát,“ zařilozovoval Porta, „až se budeme někde doma na zahrádce rejpat v zelenině. Budeme hledat rozbušku na každý přiblblý kapustě, o kterou zakopneme.“

Porta o všem mluvil jako o něčem, co se stane. Bylo to vždy „až“ nebo „když“, nikdy ne „pokud“ nebo „jestli“. Člověk se prostě nedokázal jen tak jednoduše přimět k tomu, aby se zcela vážně zabýval myšlenkou, že jednoho dne i on skončí někde v příkopě s prázdnou plechovkou od piva a doklady po boku. Samozřejmě, na smrt jsme mysleli často a člověku přitom okamžitě vyrazil na čele ledový pot, hluboko ve svém srdci jsme však ani jeden z nás nevěřil - tedy opravdu nevěřil, že by se to mohlo stát právě jemu. Před velkými útoky jsme velice často pomáhali s přípravou společného hro-bu, vystlali jsme ho senem a po stranách vyrovnali ma-lé dřevěné kříže. Ani jednou jsme si však nepředstavo-vali, že to bude právě naše tělo, které sem po skončení útoku společně s ostatními hodí, ačkoli Bůh je mi svěd-kem, že smrt byla více než naším denním hostem. Ko-likrát jsme jen zaslechli svištění granátu, těžký úder, když dopadl a potom výbuch a výkřiky bolesti, pak ná-hlé uvědomění, že muž, který ještě před pouhou vteři-nou stál po našem boku, kamsi zmizel. Kolikrát se to jen stalo, že do vzduchu vylétla hned polovina družstva a že všude kolem leželi mrtví a umírající a že jediným, kdo tu ještě stál, živa bez jediného škrábnutí, jste byl právě vy? Věděli jsme, že tohle štěstí nemůže trvat věč-ně, přesto však, instinktivně jsme cítili, že právě to na-še nás nikdy neopustí.

Porta už zase jedl. Tentokrát se mu v jednom opuště-ném americkém džípu podařilo najít celou bedničku ananasových konzerv.

„Je docela sranda,“ fantazíroval s plnou pusou, „že nikdy předtím mi ananasy tak nechutnaly. První, co po válce udělám, bude, že si zajdu do nějaký restaurace a tam se ananasem nacpu tak, až mi poteče z uší.“

Tohle, pochopitelně, byla nárážka, která spustila naši oblíbenou zábavu: hru na to, co bude, až tahle válka skončí.

Ani při stém opakování neztrácela naše diskuze na prudkosti a bavila nás úplně stejně, jako když jsme do ní zabředli poprvé, ačkoli Heide byl jediným z nás všech, který měl o tom, co od svého dalšího života oče-kává, jasnou představu. Již nyní byl poddůstojníkem a byl pevně rozhodnut pokračovat v důstojnické škole. Tomuto cíli věnoval každý den své osobní volno a bez ohledu na to, kde jsme byli a co jsme dělali, učil se svých deset stránek z manuálu vojenských brožur. Ne-milosrdně jsme si ho dobírali, ve skutečnosti jsme mu však zřejmě trochu záviděli jeho zarputilé odhodlání uspět. Všichni jsme věděli, i když nikdo z nás by si to nepřiznal, že na to, abychom se vrátili k normálnímu civilnímu životu, jsme v téhle válce už příliš dlouho. Dědek tvrdil, že snad jenom sedláci se mohou v klidu a míru vrátit ke svým předválečným životům, a dost možná, že měl pravdu. Pro mě byli sedláci kdesi ne-skutečně vpředu. Ukažte jim bramborové pole, jablo-ňový sad a máte velkou šanci na to, že se pominou na rozumu. Kolik se již mezi nimi našlo dezertérů jenom proto, že někde spatřili jabloň v plném květu. Téměř všechny je během dvou tří dnů zase pochytili a odvek-li před vojenský soud, kde jen horečně brebentili o pra-satech a jednocení řepy. Bohužel, na celé zemi nena-jdete jediný vojenský soud, jež by pochopil náhlé touhy, které se těchto mužů zmocnily, když se ocitli tváří v tvář nefalšované kupce hnoje, a výsledek byl vždy tak žalostně nevyhnutelný a stejný: popravčí četa.

Uplynulo již deset hodin, co si tu razíme cestu mino-vým polem. Deset hodin plných napětí; deset hodin chů-ze, a to zcela doslovně, stezkou smrti; deset hodin bez jediného oddechu, protože co znamená dvacetiminutová přestávka, když víte, že ještě nejste ani zpola hotovi?

Konečně jsme se přiblížili ke konci. Položili jsme poslední bílou značku označující bezpečný průchod tanků a již za chvíli si budeme moci pořádně odpoči-nout. Ještě pár úderů a cesta bude vytyčena, pomyslel jsem si, když tu jsem koutkem oka zahlédl cosi nepat-říčného. Přestal jsem bušit do kolíku a zvedl hlavu. Ostatní již stáli jako sochy, brady pokleslé a oči doko-řán. Všichni jako jeden muž zírali na poručíka Brandta. Stál kousek stranou od většiny z nás, rozkročený a s ru-kama kousek od těla. Cítil jsem, jak mi po celém těle naskakuje husí kůže. Až příliš dobře jsem věděl, co tenhle nepřirozený postoj znamená: Claus stál přímo na mině. Sebenepatrnější pohyb a mina vybuchne. Vi-děl jsem i dráty, které z ní vybíhaly. Claus již zcela jis-tě věděl, stejně jako jsme to věděli i my všichni, že je-ho čas právě

nadešel.

Ti, jež mu byli nejbližší, začali opatrně ustupovat, pomalu, krok za krokem. I jim hrozilo smrtelné nebezpečí. Z přítomnosti drátů bylo jasné, že mina je spojena s dalšími. Pouze jediný člověk se v hrdinském, bezpochyby však sebevražedném, pokusu vrhl vpřed, aby poručíkovi pomohl. Byl to Drobeček. Hrubou silou jsme ho zadrželi a museli jsme na to být tři. Jakmile se nám podařilo uklidnit Drobečka, zmocnil se Barcelony záchvat šílenství, ve kterém se začal pomalu plazit k poručíkovi uvězněnému nad svojí smrtelnou pastí.

„Chyťte někdo toho pitomého blázna,“ křičel Porta.

Poručíkova tvář byla zsinálá strachem. Brandt byl jedním z nejstatečnějších mužů, jaké jsem kdy potkal, ale i stateční muži mají právo na určitou úlitbu, stojí-li právě nad nastraženou nevybuchlou minou.

Připravili jsme si veškeré stříkačky s morfiem a rozložili obvazy a gázu. Pokud poručík nějakým šťastným řízením osudu přežije, bude potřebovat veškerou gázu, co jí u sebe máme. Legionář vytáhl z pouzdra pistoli. Jeho úmysl byl na první pohled zřejmý: ať už se stane cokoli, Claus nebude trpět dlouho. Pokud chcete, nazývejte si to klidně vraždou, Claus však s námi byl celých šest let a bojoval po našem boku v těch nejtvrděších bitvách, které tato válka poznala. Když někoho znáte, milujete a respektujete tak, jako my Clause, neděláte si příliš těžkou hlavu s tím, co si o vašem počínání pomyslí zbytek světa. Prostě a jednoduše uděláte to, co musíte.

Nechat se takhle chytit relativně jednoduchou minou ležící prakticky na očích, bylo jednou z hořkých ironií této války. Ironií, se kterými se lze jen těžko vyrovnat. Přesto všechno, myslím si, bylo téměř nevyhnutelné, že se něco takového stane. Po deseti hodinách absolutního soustředění na práci uprostřed minového pole nebylo tak překvapující, že člověk na okamžik, vteřinu či dvě, poleví v ostražitosti. Bohužel, v situacích jako je tato, stačí polevit na pouhý zlomek vteřiny a výsledkem je až příliš často rozsudek smrti.

Porta na Clause náhle zakřičel.

„Skoč! Je to tvá jediná šance!“

Claus na chvíli zaváhal a kdo by se mu mohl divit? Jen tak na někoho zavolat a sdělit mu, že má jedinou šanci, je jedna věc; překonat vlastní strach a tuto svoji jedinou šanci využít, byla věc druhá, setsakramentsky odlišná.

Mezitím jsme čekali. A stejně trpělivě, jako na kořist, která jí už zcela jistě neunikne, vyčkávala i smrt. Po nějakém čase desíti minutách? Půlhodině? Dnech, týdnech, měsících? Zdálo se nám to jako neko-nečno zvedl Claus ruku v posledním, němém pozdravu, pokrčil kolena, připraven risknout svoji jedinou šanci.

Přitiskl jsem si ruce k uším. Claus nyní připomínal sprintera vyčkávajícího na výstřel startovní pistole. Jsem si jistý, že jsme s ním všichni sdíleli agonii posledních myšlenek, které se mu asi honily hlavou. Do-kud zůstane tam, kde je, žije; ve vteřině, kdy se pohne, bude z něj pravděpodobně dočista mrtvý muž.

Zabořil špičky prstů do země, připravuje se na okamžik, kdy v sobě bude muset najít všechnu svoji odvahou. Najednou se znovu napřímil.

„Hod'te mi sem svoje mantly!“

V příštím okamžiku k němu letělo deset celtových kabátců. Tři z nich dolétly až k němu. Drobeček se ještě jednou pokusil vyrazit vpřed, ale Porta ho vzápětí praštil rýčem a Drobeček se s chrochtavým vzdechem skácel k zemi.

„Vyříd'te mu, že mu děkuju,“ pronesl Claus vážně. Obtočil si všechny tři kabátce kolem těla a chránil si tak břicho a hrud' jak nejlépe mohl. Potom, ještě jednou, zvedl ruku k poslednímu pozdravu.

„Skoč! Proboha živýho, skoč už!“

Slyšel jsem svůj vlastní hlas, jak naléhavě šeptá rozkaz, ale jeho zvuk zanikl v mohutném náporu zvonů, které se v jediném okamžiku rozezněly po celé zemi.

Zvonů vyzvánějících na počest osvobození Francie. Vítr k nám přinášel jásavou kampanilu zvěstující celému světu, že Francie je opět svobodná. Lidé zapomněli na hrůzy války, peklo vylodění v Normandii, zničené domy, zdevastovaný venkov. Vnímali jediné. Vrátila se k nim svoboda. V ulicích spolu tancovali američtí vojáci a francouzské dívky. Ať žije Francie! Vive la France! Smrt Němcům!

Poručík Brandt napjal svaly. A skočil. A výbuch, který nám téměř roztrhl ušní bubínky, zaplašil radost-nou zvonkohru kolem. Záblesk a vysoký sloup plame-ne. Vrhli jsme se kupředu. Poručíkovi to utrhlo obě no-hy. Jedna ležela spořádaně po jeho boku, druhá byla bůhví kde. Celé tělo měl pokryté spáleninami, ale ještě stále byl při vědomí.

Dědek se dal okamžitě do práce s morfiem. Porta a já jsme mu zaškrtili krvácející pahýly stahovacím obinadlem. Uniformu měl rozervanou na cáry a všude kolem bylo cítit spálené maso. Claus zatnul zuby a sna-žil se vydržet jak jen to šlo, pak se však jeho utrpení znásobilo a slavnostní dunění zvonů se promísilo s vý-křiky jeho nezměrné bolesti.

„Morfium, dejte mu další morfium!“ řval na všechny Drobeček, který se mezitím probral z Portova zásahu rýčem.

„Už žádný nemáme,“ odpověděl Dědek tiše. Drobeček se na něj upřeně podíval.

„Co tím sakra chceš říct, že už žádný není?“

„Řekl jsem,“ zopakoval mu Dědek a znechuceně od-hodil prázdnou stříkačku, „že žádný další morfium už nemáme.“

Co jiného jsme mohli ještě dělat? Moc toho nebylo. Snad jen sedět po jeho boku a sdílet s ním smrtelnou agonii. Někdo mu vsunul do úst cigaretu. Jeho rty již začínaly modrat.

„Budeš v pořádku.“

„Čeká na tebe fešáckej špitál.“

„Neboj se, neumřeš, a tahle válka pro tebe definitiv-ně skončila.“

„Všechno bude dobrý, hned jak tě do stanem na zá-kladnu.“

„Slyšíš ty zvony?To je konec války.“

Konec války a již velice brzy i konec života našeho poručíka. Zemřel za několik málo vteřin a my se pak, nesouce ho na ramenou, ve svých vlastních stopách bezpečně vraceli minovým polem mezi bílými značka-mi, které i on pomáhal vytyčovat; pohřební průvod za doprovodu slavnostního zvonění zvonů. V čele kráčel Drobeček, procesí pak uzavíral Porta, vyhrávající na flétnu táhlou a melancholickou melodií. Byla to „Cesta divokých labutí“, kterou náš poručík tolik miloval.

III

Rus, poručík Koranin ze 439. východního praporu, učil se svojí rotou Tatarů neuvěřitelný objev: v jednom z amerických vylodovacích plavidel našel, hned vedle tří mrtvých důstojníků, tašku doslova přecpanou doku-menty. Koranin tašku okamžitě zabavil a spěšně ji pře-dal svému velícímu důstojníkovi, který s obdobnou rychlostí rozhodl, že tyto drahocenné dokumenty by měl posoudit sám velitel 84. armády, generál Marcks, a bez dlouhého otálení vyslal dva muže, aby generálovi nalezenou tašku předali. Generál si hodnotu Koraninova nálezu rázem uvědo-mil a neztrácí ani minutu, předal zprávu na velitelství 8. armády. Osmá armáda se mu k jeho nemalému pře-kvapení a rozhořčení vysmála do tváře a povznešeného informovala, že blábolí naprosté nesmysly. Generál Marcks byl svým hněvem zaskočen natolik, že chvíli jen seděl a tiše zuřil, zatímco jeho pobočník, stojící po jeho boku, předčítal obsah zatracené diplomatky. Oba muži byli pevně přesvědčeni, že nalezené dokumenty jsou pravé.

„Nemyslíte si snad, pane, že tajná služba...?“

Přesně to si však generál myslel. O nálezu by se mě-la co nejrychleji dozvědět i tajná služba. Není přece o čem pochybovat, tyto dokumenty mají klíčovou důle-žitost. Dalším v řadě pak byl polní maršál von Rundstedt. Měli by mu oznámit, že on, generál Marcks, má ve svém vlastnictví nejtajnější spojenecké plány o inva-zi v Normandii a otevření druhé fronty. Tyto plány jas-ně prokazují pravdu, o které mohli až dosud pouze spe-kulovat: vylodění, k nímž tu v poslední době došlo, jsou jen pouhou předehrou mohutné invaze, na kterou již čtyři roky čekají.

„Blbost,“ vyštěkl von Rundstedt a třásknul telefonem.

Na tom svém neústupném rozhodnutí pak polní mar-šál již setrval. Ty plány byly nastrčené. Jasná past. Je přece nad slunce jasné, že je tam ponechali naprosto záměrně, aby se na ně chytili právě takoví naivní důvě-řivci jako Marcks. Pokud jde o nedávná vylodění zde v Normandii jako taková, ano, jsou pravděpodobně jen zástěrkou, která má odvést jejich pozornost stranou. Von Rundstedt měl na věc vlastní názor. I ten největší idiot pochopitelně věděl, že spojenci připravují invazi, normandská vylodění však nejsou její součástí a přede-hrou. To by přece bylo až příliš průhledné, jako by jim je spojenci chtěli naservírovat na stříbrném podnose.

„Zbavte generála Marckse velení,“ rozkázal von Rundstedt vztekle. „Ten chlap je pitomec a snílek. A takoví nemají v čele armády co pohledávat. Zbavte se ho.“

NA VRCHOL GOLGOTY

Byla noc. Po hlavní silnici jsme se vraceli zpět na kótu 112, byly nás celkem tři kolony. Ve vzduchu se válela vlezlá mlha táhnoucí se od Severního moře a zalézala nám pod uniformy i pod kůži, do krku a snad i přímo do kostí. Pochodovali jsme na konci jedné z kolon. Přední voje nám dávno zmizely v mlze a uplynula již drahá doba, kdy jsme je viděli naposled. Nezbývalo než věřit, že tam ještě stále někde jsou. Porta naprosto výjimečně nehovořilo jídle. Věnoval se svému druhému nejoblíbenějšímu tématu a krmlil nás jednou ze svých nekonečných historek o kurvách. V čele naší skupinky pochodoval Dědek, hlavu staže-nou mezi ramena, rázný a dlouhý krok, neodmyslitelná fajfka visící z koutku úst, helma zavěšená za popruh na hlavní pušky. Říkáme mu Dědek a nepamatuji se, že bychom mu někdy říkali jinak. Již od samého začátku. Ve skutečnosti to byl feldwebel hlilly Beier, velitel na-šeho družstva. Se svými obrovskými černými botami, o hezkých pár čísel většími, než potřeboval, ošuntělou uniformou či týden starým strništěm jen stěží připomí-nal ideálního vojáka, alespoň tedy tak, jak si ho armáda představovala, byl to však ten nejlepší velitel družstva, jakého jsem kdy poznal.

Odbočili jsme z cesty a vstoupili do něčeho, co ješ-tě před několika málo dny bylo pravděpodobně

krás-ným a vzrostlým lesem. Ted' se všude kolem válely polámané stromy, půda byla hluboko rozryta pásy tanků; vyhořelé vraky, opuštěné džípy a převrácené nákladní vozy ležely všude, kam se jen člověk podí-val, a stejně hustá byla i vrstva lidských těl a jejich částí.

„Prokristapána, ti to teda schytali,“ zamumlal Dro-beček, a jeho hlas snad poprvé v životě zněl užasle a ohromeně.

Porta se na chvíli taktně odmlčel a přestal s líčením svého dramatu z nevěstince.

„Těžký dělostřelectvo,“ pronesl posléze.

„Spíš ten novej druh minometnejch granátů,“ nesou-hlasil Heide, vybaven vždy těmi nejnovějšími informa-cemi. „Vypaří se ti na uniformě a spálí tě na uhel.“

„No to je nádhra,“ pronesl Porta a splácl ruce. „Už se nemůžu dočkat, až si jeden takovej vyzkouším na vlastní kůži!“

Spálená lidská těla každopádně tvořila hustou pode-stýlku. Pokud by vám to však bylo málo, byly tu k vi-dění i jiné zajímavosti, které vás mohly vyburcovat z nudy a letargie. Opřeno o strom stálo nahé lidské tělo bez nohou. Ty ležely opodál. Drobeček narazil na utr-ženou hlavu, ještě stále uvězněnou v ocelové přilbě, a s mohutným náprahem ji nakopl, jako by to byl fotba-lový míč. Legionář, jenž zcela jistě nepatřil k těm, kte-rých by se jen tak něco dotklo, se odvrátil stranou a za-čal zvracet.

„Je pár věcí, které mi dokáží obrátit žaludek naru-by,“ vysvětloval, „a pohled na lidskou hlavu, která si jen tak sama poskakuje po cestě, bude zřejmě jednou z nich.“

„Je to tady jako u řezníka,“ poznamenal Gregor, sti-žen neobvyklým záchvatem představivosti. „Všude visí kusy masa.“

„Spíš jako v pekelný kuchyni,“ řekl Porta. „Vsadím se, že je tady dost pečenýho masa, abys jím moh tejden krmit půlku německý armády.“

„Zavřete už ty svoje nevymáchaný huby,“ vyštěkl Dědek zčistajasna.

Ponořili jsme se do nepříjemného a tíživého ticha. Porta však dlouho mlčet nevydržel. Přesně v okamžiku, kdy se začal vyptávat, jestli nám již vyprávělo tom, jak jednou... země se otřásla a zachvěla a již vzápětí k nám dolehl ohlušující výbuch. Instinktivně, jako jeden muž jsme padli k zemi..

„Vypadněte! Rota rozptýlit!“

Ve spěchu jsme se rozptýlili. K obloze vyšlehl nád-herný ohnivý jazyk. Tohle musí mít na svědomí Dory, dvanáctihlavňové raketové baterie.

V řadě za sebou, v podřepu, jsme přeběhli k jedné z kamenných zídek, kterých tu po krajině bylo nepočí-taně. Nepřítel činil náš život ještě o chlup nepříjemněj-ší, než bylo nezbytně nutné a po každé salvě měnil po-stavení, přesunuje svá těžká děla z místa na místo tak, že na nás pokaždé vypálil odněkud, odkud jsme to nej-méně čekali.

„Hejbněte kostrou, rozumíte?“ zasyčel Dědek. „Kaž-dá rána jde blíž a blíž. Ještě chvíli a budem na hadry.“

Jeho poznámka byla navýsost oprávněná: hned poté nám těsně za zády vybuchl další pozdrav, doprováze-ný hustým oblakem kouře a poskakujícími rudými plameny. Soudě podle vyděšených výkřiků a nařikání, které k nám dolehly z druhé strany černého mraku, vypadalo to, že to tam pěkných pár nešť-astníků schy-talo.

Utíkali jsme podél zídky postavené jen tak nasucho. Ochrana, kterou nám poskytovala, byla spíše psycholo-gická než skutečná, naštěstí na to neměl v daném oka-mžiku nikdo čas myslet. Z kráteru po dopadu granátu na nás hněvivě vyskočil pozorovatel z přední linie, ja-kýsi poručík od dělostřelectva. Byl celý od bláta a krve a na čele měl krvácející otevřenou ránu.

„Co se to tady, k čertu děje?“ dožadoval se vysvětle-ní. „Kdo tady té bandě imbecilů velí?“

Oberleutnant Löwe, nový velitel roty, povoláný na-místo našeho zesnulého poručíka, při jeho slovech vztekle nadskočil.

„Komu tady nadáváš do imbecilů?“

Poručík jen složil ruce v bok, jako by tím dával naje-vo, že nenachází slov.

„Tý tvý debilní rotě, komu jinýmu? Co kdybyste od-sud vypadli a přestali na nás poutat tu kanonádu!“ Schováni za naši zídkou jsme se jali situaci obvy-klým způsobem rozebírat.

„Koleduje si o pěkných pár přes držku,“ zahájil roz-pravu hlasitě Porta. „Co si myslí, že tady asi tak

dělá-me? Že si hrajem na schovávanou?“

Raketomet byl v postavení jen několik set metrů od nás, na druhé straně hlavní silnice. Střely nyní dopa-daly ďábelskou rychlostí jedna za druhou a ohnivá zá-ře plamenů již dávno na kilometry rozptýlila okolní mlhu.

Ještě stále jsme se krčili v našem provizorním úkrytu a tiskli se těsně jeden k druhému. Plameny již nebyly daleko od nás. Jejich burácení na druhé straně silnice sílilo každým okamžikem a již velice brzy ji bezpo-chybně přeskočí a přijdou si pro nás. Nadporučík Löwe vydal rozkaz k dalšímu přesunu směrem k frontové li-nii. V řadě za sebou, čímž myslí, jak dodal, v zástupu a nikoli jen jako nedisciplinovaný chumel.

Poslušni jeho rozkazů, vyrazili jsme vpřed. Ušli jsme teprve malý kousek, když jsem se ohlédl a spatřil vzednutou ohnivou vlnu ženoucí se přes cestu a při-pravující se k útoku na zídku, která byla ještě před chvílí naším útočištěm. Na chvíli jsem proti ohni spat-řil i siluetu muže; pomalu vztáhl ruce k obloze a zmizel v plamenech. Byl to onen nerudný poručík dělostřelec-tva. Kdyby nepromarnil tolik času spíláním našemu oberleutnantovi, mohl být ještě naživu, ale tak už to v životě chodí, připomněl mi Porta optimisticky.

Vzpomněl jsem si na jinou takovou událost, kdy pro nás vše dopadlo dobře a pro někoho jiného naprosto tragicky, a to jen díky nahodilému řízení osudu, kdy Porta tenkrát pronesl navlas stejnou poznámku. Naše skupinka se tehdy schovávala v lese ve společnosti ně-kolika mužů z ženijního sboru. Lilo jako z konve a již po chvíli jsme byli promočení úplně stejně, jako by-chom byli venku v otevřeném terénu. Drobeček, jako obvykle začal být z naší dlouhotrvající nečinnosti pěk-ně nervózní.

„Mám toho už plný zuby. Nemohli bysme se trochu pohnout?“

A tak jsme se pohnuli a nestačili jsme ujít ani pade-sát metrů a uslyšeli jsme hlasitý výbuch a oba stromy, pod kterými jsme se až dosud schovávali. a všichni že-nisté s nimi byli rozmetáni na kousky.

Jindy, vzpomněl jsem si také, jsme se utábořili v opuštěném vesnickém domku, ví Bůh, jak se ta díra vlastně jmenovala, a dali si partičku karet s několika hochy z proti tankové jednotky. Bylo jen otázkou na-prostého a nepředstavitelného štěstí, že Porta zabloudil svým zrakem i do jednoho z rohů, kde si povšiml dvou drátů vedených podél podlažní lišty.

„Počkejte chvíli,“ řekl. „Copak je to tam v rohu?“ Vzhledem k tomu, že jsme byli již od přírody pěkně nedůvěřivá cháska, v čemž nás zásadně podpořily i zís-kané zkušenosti, odložili jsme okamžitě karty a jali se sledovat, odkud a kam tyto dráty vlastně vedou. Lovci tanků zůstali sedět na místě a spílali nám za přerušení hry. O pár vteřin později nás dráty vyvedly zadními dveřmi ven, a o dalších pár vteřin později, těsně před tím než jsme mohli zjistit kam vlastně vedou, vybuchl celý dům v plamenech.

Tak už to v životě chodí.

Na kótu 112 jsme nakonec dorazili a zaujali zde mís-to roty, kterou jsme sem byli posláni vystřídat. Byli to hoši od SS, členové 12. divize SS „Hitlerjugend“. Ani jednomu z nich, nepočítáme-li důstojníky, nebylo více než sedmnáct let, ale v posledních třech dnech se z těchto tichých chlapců s rovnými zády stali starci s vrásčitými tvářemi, svěšenými rameny a vyhaslými pohledy v hluboko zapadlých očích. Více než polovina jejich roty v bitvě padla.

Po našem příchodu si beze slova sbalili věci a ve-stoje vyčkávali rozkazu k odchodu. Dokonce si po so-bě vysbírali i prázdné nábojnice. Byli přímo vzorovou ukázkou dokonalosti, a to bylo právě tou nejsmutněj-ší věcí na světě. Pozorovali jsme je, jak odcházejí a v němém údivu jsme nad nimi kroutili hlavou. Je-dinou výjimkou byl Heide, který jimi byl upřímně nadšen.

„Od nich byste se měli učit disciplíně,“ pronesl ob-divně. „Tyhle děcka, to jsou aspoň vojáci! S těma dů-stojníkama, co mají, se ale není čemu divit. Viděli jste je? Jeden každý z nich měl na uniformě Železný kříž prvního stupně. Úplně každý. Páni, co bych za to dal, kdybych u nich mohl dělat velitele družstva!“

„Posluž si,“ pronesl Porta lakonicky. „Kdyby ses mě ale zeptal, řekl bych ti, že je to pěkná hovadina a neo-patrnost.“

„K čertu se všema podělanejma hrdinama,“ přidal se Drobeček na Portovu stranu.

Zůstali jsme na svých místech a pozorovali odcháze-jící dvoustup starců. Stoupali do vrchu a ještě chvíli a zmizí nám z dohledu. Jejich uniformy byly bez po-skvrnky, jejich chůze a držení těla ve skrze vojenské, zbraně se i v mlze leskly a třpytily a to vše po třech dnech těch nejtvrděších bojů! Nám všem, s výjimkou

Heideho, připadal pohled na ně nesnesitelně tklivý. Pro Heideho však byli ztělesněnou dokonalostí. Oči mu zářily vzrušením, jako by nebyl schopen pochopit nic z toho, co jsme cítili my ostatní.

„Jen si běž,“ zavrčel na něj Porta. „Co ti brání, když po tom tak strašně toužíš? Co ti sakra brání, ty jeden podělanej válečnej štváči?“

Heide přešel Portova slova bez odpovědi. S největší pravděpodobností je ani neslyšel, ztracen kdesi uprostřed snění o vlastní slávě. Ve své představitosti se již zcela jistě viděl v roli důstojníka u elitního pluku. Ne-uniklo mi, jak si rukou sáhl ke krku, bezpochyby zkoušel, jaké to asi bude, až mu tam jednoho dne při-pnou Croix de Chevalier. Drobeček znechuceně potřásl hlavou. Netrpělivě zvedl ze země dvě tenké větvičky a spojil je k sobě ve tvaru kříže.

„Tu máš! Zkus, jestli ti bude pasovat!“

Heide na něj tupě zíral prázdným pohledem a věno-val mu svým způsobem krásný, byť poněkud nepřítom-ný úsměv.

Začalo pršet a studené dešťové kapky nám v bezna-dějném boji klouzaly po helmách a stékaly za límec a dolů po zádech. Jak ohavné klima tady ti Francouzi mají! Mlha, déšť, vítr, bláto, samé bláto. Člověk tady neudělal pomalu krok, aby v něm nebyl až po uši. Silná vrstva načervenalého mazlavého jílu, který se nám ne-ustále lepil na uniformy, zbraně i techniku, kde se s di-vokou sveřepostí držel a zanechával na všem svůj kar-mínový odstín.

Krátce před rozedněním nepřítel zaútočil. Útočící vojáci netušili, že oddíly SS, které zde své postavení držely celé tři dny, byly vystřídány a my jsme jim nedovolili přijít natolik blízko, aby to zjistili. Jakmile jsme se dostali pod palbu, měli jsme i my svoji želez-nou disciplínu, těžce získanou na ruské frontě. Jak se zdálo, našimi protivníky byli převážně vojáci kanadského pluku. Kanad'any s jejich sadistickými způ-soby jsme nenáviděli víc než kohokoli jiného. Slyšeli jsme, že svazují zajatce ostnatým drátem a připoutávají je k tankům. Zcela jistě jsme pak věděli, že pokud jim padneme do rukou, tím nejlepším, v co můžeme doufat, je kulka do týla.

K útočícím Kanad'anům se přidali příslušníci jedno-tek Gordon Highlanders, ale proti Skotům jsme nic ne-měli, dokonce jsme vyprostili tři z jejich zraněných, kteří se chytili do našich zátarasů z ostnatého drátu. Ti nebozí chlapíci z nás byli k smrti vyděšení a očividně si mysleli, že nadešla jejich poslední hodinka. Jen Bůh ví, odkud tohle přesvědčení vzali. Nejspíše za to může propaganda. Pomluvy šířené zlola-jnými novináři, kte-ré, kdyby bylo po mém, bych nechal bez dalších otázek rozsekat na nudličky. Celý den proběhl ve znamení těžké palby. Britové útočili na Caen a obloha byla plná bombardérů, šrapne-lů a raket.

„Modlím se k Bohu,“ bručel neklidně Porta a ukázal hlavou směrem na město, „aby nás tam taky neposlali. Vzpomínáte si ještě, jak to vypadalo v Kyjevě, když jsme měli Rusáky prakticky neustále v patách? Zatra-cený peklo! Města já úplně nesnáším.“

„A co třeba Řím?“ zpochybnil jeho tvrzení Drobe-ček. „Tam ses měl jako prase v žitě, pokud mě teda ne-klame paměť. Jen zázrakem tam z tebe neudělali ro-vnou kardinála.“

„Řím nemůžeš počítat,“ ohradil se Porta.

Dávka z kulometu rozryla zemi těsně před námi. Jedna z kulek srazila Barcelonovi helmu z hlavy. Hel-ma dopadla na dno zákopu a když se pro ni Barcelona skláněl, nadával u toho jako hejno špačků.

„Vy skotský parchanti. Ukažte se tady a já vás seře-žu, že nebudete stačit utíkat!“

Krátká přestávka uprostřed nelítostných jatek. Roz-prostřeli jsme si na bahnitém dně zákopu pláštěnky a dali si partičku karet. Portovy malé bystré oči pátravě vystřelovaly zpod hustého obočí a pokoušely se zjistit, co mají ostatní v ruce. Heide, jako vždy vrcholně nedů-věřivý, si karty přidržoval až téměř na prsou a když se na ně chtěl jen podívat, musel se přímo úděsně pitvořit. Na druhé straně to možná vůbec nebyla zbytečná opa-trnost: Porta v minulosti již nejednou podváděl a oči měl jako dva rentgeny. Podíval jsem se na Gregora a podle toho, jak se tvářil, jsem usoudil, že se chystá vynést přinejmenším páté eso. Otočil jsem se a podíval se na Drobečka. Sedělo kus dál, opřen o stěnu zákopu, své páchnoucí nohy položené na něčím pouzdru od plynové masky a jazykem si zkoumal zuby. Panebože, jak jemu ty nohy smrděly! Musely to být už celé týdny, kdy viděly naposledy vodu a jen milostivé nebe ví, kdy přišly naposledy do kontaktu s mýdlem.

Barcelona si krátce přepočítal karty a znechuceně zahlásil: „Hombre, já to balím.“ Hned vzápětí mrštil

kartami o zem. Poslední dobou používal Barcelona svoji španělštinu stále častěji. A stále častěji vzpomínal na doby, které strávil ve Španělsku v občanské válce. V kapse uniformy pak jako věčné memento nosil usušený pomeranč.

„Přímo z Valencie,“ tvrdil pyšně.

Legionář zvedl ruku a nedávaje na sobě nic znát, bedlivě si ji prohlížel. Z Legionářovy tváře člověk ni-kdy nic nevyčetl a nemělo ani smysl se o její studium pokoušet. Roky strávené v cizinecké legii mu zatvrdily pohled, a jeho šedé oči byly vždy studené a nepronik-nutelné, ústa vždy stažená v pochmurném úšklebku. Zjistil jsem, že si vlastně vůbec nevzpomínám, jestli jsem ho viděl alespoň jednou se zasmát. Mám-li být upřímný, tak asi ne, protože něco takového, bych si zcela jistě pamatoval.

Dědek si zhluboka odkašlal a i on odhodil karty na zem, hledaje jako vždy útěchu u své milované dýmky. Nevím proč, ale při pohledu na Dědka se pokaždé vzpomenu na Remarqueova „Kata“. Byl to právě Dě-dek, kdo nás všechny naučil, jak rozpoznat nejružnější typy granátů už podle zvuku, který při svém letu vydá-vají, přesně tak, jako to své družstvo naučil Kat. Byl to právě Dědek, kdo nás naučil všemu, co jsme nyní vědě-li a znali, Bůh dobře ví, že nebýt Dědka, mnozí z nás by již dávno nebyli naživu.

Kolikrát své družstvo vytá-hl ze smrtelné šlamastyky bychom už ani nespočítali. A kolik jen bylo mladých důstojníků, čerstvých absol-ventů vojenské akademie v Postupimi, vržených se sot-va poloviční nutnou průpravou do nejhustší bojové vřa-vy, kteří mají tisíce důvodů mu děkovat. A rozhodně bych neměl zapomenout ani na obersturmführera SS, kterého k nám poslali za jakýsi kázeňský přestupek. Netrvalo ani půl hodiny a přišel o polovinu roty, kterou mu Rusové tiše obklíčili, aniž si vůbec něčeho povši-ml. Obersturmführer byl jedním z mála, komu se poda-řilo z pasti uniknout a přežít, ale nebýt shovívavosti majora Hinky, skončil by zcela jistě před vojenským soudem. Tato zkušenost naučila obersturmführera ne-vídané pokoře a nakonec se z něj stal jeden z nejlepších a nejpilnějších Dědkových žáků.

Zaslechl jsem i konverzaci, kterou Dědek vedl s jed-ním z vojenských lékařů generálního štábu, který váš-nivě prohlašoval, že tuto válku vyhraje, neboť jsme lepší než naši nepřátelé.

„Bohužel,“ zchladil jeho nadšení Dědek poněkud úsečným hlasem, „ne vždy vyhrávají ti nejlepší. Ne vždy.“

„Ach tak,“ pronesl doktor. „Možná máte pravdu. Já těmhle vojenským věcem příliš nerozumím. Řekněte mi ale jedno, kdy asi tak podle vás dostaneme ty báječ-né zbraně, které nám již tak dlouho slibují?“

„Nový zbraně?“ Dědek se poškrábal troubelem fajf-ky za uchem a jen tak sám pro sebe se usmál. „Jak bych vám to řekl, já bych se na nějaký zázračný nový zbraně moc nespolehal, víte? Mnohem raději budu i dál bojovat s těma starejma.“

Pak se otočil a ukázal na nás. Na Portu s jeho dlou-hým vychrtlým krkem a rozklepanými koleny; Dro-bečka, chlapa velkého jako slon s ještě větším srdcem a miniaturním mozkiem; Barcelonu s žalostně plochý-ma nohama a na mě, s očima tak slabýma, že jsem ne-snesl již ani sluneční světlo; Gregora, který přišel o polovinu nosu, a majora Hinku, který přišel o pravou paži.

„Možná vám připadají jako politováníhodný spolek invalidů,“ připustil Dědek jistý si tím, že ho major Hin-ka nemůže slyšet, ale věřte mi, v bitvě bych je chtěl po svém boku mnohem raději, než všechny ty vaše nové zbraně. Jsou to právě takoví muži, který ještě drží ne-přítele na uzdě, žádný rakety a létající bomby.“

Doktor si povzdychl.

„Ach tak,“ pronesl znovu a ve mně jeho zoufalství vyvolalo téměř pozitivní odezvu. „Možná máte pravdu. Já těmto vojenským věcem příliš nerozumím.“

O dva dny později jsme se doslechli, že si prohnal kulkou hlavu. Často jsem se pak sám sebe ptal, jestli na něj nebyly Dědkovy poznámky moc silné, že se s nimi nedokázal vyrovnat. Na první pohled jsme ale skutečně nepůsobili jako spolek, který by v někom mohl vzbudit pocit jistoty a bezpečí. Muselo to s ním nejspíše pořá-dně otřást, když si uvědomil, že jeho život i osud celé války, naše vítězství, spočívá na bedrech chásky jako jsme my.

Poplašné zařízení začalo vydávat pisklavé a nedo-čkávé zvuky. Konečně přicházejí. Horda vojáků v kha-ki uniformách, přeskakujících ostnatý drát a metajících po nás granáty, postupovala vpřed za mohutnými ohni-vými vlnami. I přes vybuchující plameny jsme viděli lesk jejich bajonetů. Jejich cíl byl jasný. Dobýt kótu 112. Tak zněl rozkaz generála Montgomeryho, jenž se rozhodl dobýt Caen bez

ohledu na cenu, i kdyby při-tom měl ztratit celou skotskou divizi. Z kóty 112 se již brzy měla stát druhá Golgota.

Skotové postupovali v čele útoku. Na obou křídlech byly obrněné divize. Gregor obsluhoval 81 milimetro-vý minomet. Někde ztratil helmu a jeho tvář byla celá černá od kouře se stékajícími pramínky potu vytvářejí-cími klikatící se světlé cestičky. Major Hinka si zastrčil svůj prázdný rukáv do kapsy a ujal se těžkého kulome-tu, z něhož vysílal do řad postupující pěchoty dlouhé salvy kulek. Pomáhal mu jeden ze zdravotníků. Ani je-den z nich nepromluvil jediné slovo; jejich ústa byla pevně sevřena, uniformy polepeny tlustými vrstvami mazlavého jílovitého bláta.

Drobeček si připravoval najednou dva ruční granáty. Oba dva vybuchly přesně ve stejném okamžiku, ihned po dopadu. Pokud šlo o ruční granáty, Drobeček snad ještě nikdy v životě neminul, stejně tak se mu nestalo, že by mu granát nevybuchl. Pokud šlo o mě, já se právě potýkal se svým kulometem.

Jednalo se o model, který jsem opravdu, ale opravdu nesnášel. Z vlastních zkuše-ností jsem věděl, že člověk stráví víc času tím, že s tímhle zatraceným krámem zápasí, než z něj střelí. V tomto konkrétním okamžiku, stejně jako při mnoha dalších obdobných příležitostech, se v nabíjecím me-CHANISMU zasekla kulka. Z plných plic jsem zaklel a vyškubl z pušky bajonet, abych s jeho pomocí vy-šť-oural vzpříčenou kulku. Mé snažení však nemělo žádný viditelný účinek, snad kromě toho, že jsem ji možná zatlačil ještě hlouběji. Naštěstí mi přišel na po-moc Porta.

„Podej mi to, jelito jedno hloupý!“

Loktem mě odstrčil stranou a již o několik vteřin poz-ději mi předával můj kulomet v perfektním bojeschop-ném stavu. Během těchto několika vteřin pokročili sebe-vražední Skotové notný kus vpřed a vytvářeli před našima očima neustále vířící pestrobarevnou masu. Čer-vená, zelená, modrá, žlutá. Tak krásné a tak nebezpečné. Řvali jako šílení a vrhali se přes ostnatý drát, nedbajíce ani v nejmenším nekonečného krupobití kulometných střel a granátů. Montgomery po Caen evidentně z celého srdce toužil. Skotové umírali po stovkách, zasaženi při zdolávání ostnatého drátu. Obrněné divize byly ukřižo-vány ve svých hořících tancích. Ani to je však nezastavi-lo, protože Caen muselo být dobyto. Družstvu hájícímu pozice na pravém křídle hned vedle nás hrozilo, že bude smeteno z povrchu zemské-ho. V úzkých zákopech již probíhal boj muže proti mu-ži. Naši sousedé tu jen zoufale bojovali o holé životy a bránili se vším, co měli, bajonety, pažbami, noži. Vě-děli jsme, že pokud padnou, jsme na řadě my. Major Hinka se na okamžik odvrátil od svého kulometu, za-mával rukou a zakřičel cosi, co však v pekelné vřavě panující všude kolem zcela zaniklo. I tak jsme ale vě-děli, co po nás žádá, a major svůj rozkaz nemusel ani opakovat. Barcelona obrátil svůj kulomet k zákopům a vyslal doprostřed propletené bojující masy několik dlouhých a zničujících dávek. Přítel nepřítel, vše bylo jedno, padali mrtví jeden přes druhého. Na Golgotě ne-ní místo na sentiment. O kousek výš jsme spatřili malý bílý prapor: vlastně to byla jen stará šedivá vesta třepo-tající se nejistě na hlavní pušky. Všimli jsme si také, že na něj zareagovala malá skupinka Kanad'anů. Viděli jsme, jak vzdávajícím se Němcům nařizují, aby vylezli ze svého úkrytu, odhodili zbraně a s rukama za hlavou se postavili na okraj zákopu. Pak jsme uslyšeli rozkaz k palbě. Jakýsi seržant zvedl samopal a muži v šedém se jeden po druhém skáceli k zemi.

„Svině!“ řval na ně Legionář z plných plic až mu přeskakoval hlas.

Rychlým pohybem hlavy přivolal Portu a Drobečka na bleskovou, přesto však mimořádně důležitou pora-du. Již v příštím okamžiku stáhl Porta z nejbližšího mrtvého těla vestu, přivázal si ji na sebe a začal se pla-zit do země nikoho, směrem ke skupince Kanad'anů, kteří se nyní vítězoslavně ukrývali v zákopu, jež byl i hrobem jejich postřílených obětí. Za Portou se opatr-ně plazili Drobeček a Legionář, vláčející s sebou pla-menomet. Porta zamával svým šedivým praporcem a zavolal na Kanad'any. Viděl jsem seržanta s jeho sa-mopalem, jak se postavil a s úsměvem na rtech se při-pravil ke střelbě. Dříve než stačil stisknout spoušť, při-hodily se hned dvě věci současně; z plamenometu vyšlehl dlouhý ohnivý jazyk a Porta hodil do zákopu granát. Nepřežil jediný z Kanad'anů.

„Tohle je naučí chování, bestie,“ zamumlal Legio-nář, když se vrátil zpět a spočinul opět po mém boku.

„Tuhletu fintu si už hodně dlouho nezopakují.“

Na žádné gratulace nebyl čas: blížily se k nám nepřá-telské tanky. Sevřená formace „churchillů“ a „crom-wellů“, z nichž první již prolomily naši obrannou linii. Dělalí jsme se svými protitankovými zbraněmi co bylo možné, ale všude kolem nás opouštěli muži svá posta-vení a prchali před útočícími železnými

obry. Major Hinka na nás zakřičel, ať si připravíme Goliáše. Byly to vlastně jakési minitanky ovládané vysílačkou, z nichž každý nesl metrák výbušnin. Více než ochotně jsme ty-to malé užitečné hračky nasměrovali k blížícímu se ne-příteli. Bylo zřejmé, že se naši protivníci s tímto typem zbraně dosud nesetkali. První dva Goliáše, působící ve srovnání se skutečnými tanky tak bezbranně a neškodně, se zřejmě z důvodu nějaké mechanické závady za-stavily těsně před postupující pěchotní rotou a odmítly pokračovat v cestě. Nepřátelští vojáci byli očividně zcela zmatení. Nejprve si zachovávali odstup a jistou obezřetnost. Pak, když se ještě stále nic nedělo, si do-dali odvahy a počali se k nim přibližovat. Jeden dokonce vytáhl fotoaparát a vyfotografoval si je; druhý, ještě smělejší, si na tuhle podivnou věcičku dokonce sáhl; další byl již kurážný natolik, že si do Goliáše s gustem a pořádně kopl. Několik mužů kolem se okamžitě vrhlo k zemi, ale náš klaun se nedal odradit a s úsměvem na rtech se pevně usadil na věži druhého minitanku a dal se do hlasitého zpěvu o dlouhé cestě do Tipperary. A přesně v tomto okamžiku Barcelona minitank odpá-lil. Goliáš explodoval a v mohutném ohnivém sloupci s ním k obloze vzlétla i krvavá směsice něčeho, co ješ-tě před chvílí bylo živou lidskou bytostí.

„Pitomci,“ bručel si Legionář pod nos. „Jako malý děcka. Na všechno musí sahat. Nikdy si nezačíněj s věcmi, který neznáš. Člověk by si myslel, že nic jed-noduššího už snad nemůže ani existovat, co vy na to?“

Celkem proti nám vyrazilo sedmdesát tanků. A sedm-desát posádek v nich shořelo na uhel. Caen však muse-lo být dobyt a v záloze čekaly další a další tanky a po-sádky. Boje trvaly dlouhých osmnáct hodin a ztráty na obou stranách byly jako vždy strašlivé. Když bitva skončila, neměli jsme ani tušení, jak to s Caen vlastně dopadlo. Po pravdě řečeno, bylo nám to úplně jedno. Udrželi jsme je nebo nás z něj vyhnali?

„Mně je nějaký Caen ukradený. Nedal bych za něj ani zlámanou grešli,“ konstatoval Barcelona.

„A k čemu je nám vlastně dobrý? Já ho k životu roz-hodně nepotřebuju, já teda ne!“ stěžoval si Porta. Sotva domluvili, zhroutili se k zemi a upadli do hlu-bokého spánku. My ostatní jsme se jako domeček z ka-ret poskládali vedle nich. K čemu je takové Caen vlastně dobré. Porta ho nepotřeboval, já jsem ho nepotřeboval. Pouze Montgomery po něm toužil a pokud šlo o nás a o to, na čem nám momentálně záleží, mohl si je klidně vzít.

IV

Invazním silám pomáhalo mnoho neznámých Francou-zů, členů domácího odboje, a nikdo již přesně nespočí-tá, kolik z nich při tom položilo své životy.

Ještě před invazí si Londýn víceméně rozkazem vy-žádal, aby jim vůdce francouzského odboje v Caen, in-ženýr jménem Meslin, předal podrobné informace o německých opevněních v dané oblasti. V Londýně si byli velice dobře vědomi, jak nesmírně těžké, ne-li při-mo nemožné, je splnění tohoto úkolu, i přesto však od Meslina očekávali, že jim všechny potřebné údaje sku-tečně předá. Meslin si rozkaz

vyslechl bez jediné námitky; složil hlavu do dlaní a přemýšlelo zázraku, který by mu mohl pomoci toto nespelnitelné přání splnit. Každá silnice, hlavní i vedlejší, každá polní cesta i ta docela bezvýznamná pěšinka vedoucí na pobřeží byla dobře a především neustále střežena. Každý, kdo byl, natolik neopatrný či hloupý, aby se v daném prostoru nechal chytit bez řádného povolení ke vstupu, byl okamžitě a bez jediného slova zastřelen.

Čím více Meslin přemítal o možnostech a prostředcích, které má ke splnění úkolu k dispozici, tím více si uvědomoval, že vlastně ani žádné neexistují. I kdyby se mu podařilo získat práci u Todtovy organizace, neviděl by z pláží víc než jen malý, bezvýznamný kousek. A pobřeží, jehož obranu má pro Londýn zmapovat, měří plných 160 kilometrů. K pokrytí celé této oblasti by potřeboval stovky, pravděpodobněji však tisíce agentů.

Tento úkol je jednoduše směšný. Meslin si ještě jednou situaci co nejpodrobněji rozebral ze všech možných pohledů a rozhodl se svůj závěr sdělit Londýnu. O německém opevnění jim toho příliš nepoví, může jim však aspoň říci, kam si mají příště obdobně nesmyslné rozkazy strčit.

A přesně v tomto okamžiku zasáhla do hry náhoda a přinesla s sebou i změnu plánu. Jedním z členů skupiny byl i malíř pokojů a tapetář René Duchez, krycím jménem „Chladnokrevný“. Procházel se ulicemi Caen a usilovně uvažoval nad stejným problémem, který právě řešil i Meslin. V tom jeho pozornost upoutala cedule připevněná před policejní stanicí:

„Todtova organizace hledá zkušeného malíře.“

Duchez se zastavil a začal rychle zvažovat všechna pro i proti, aby se nakonec rozhodl pro. Obrátil se zpět a vydal se ke kancelářím Todtovy organizace. Tam ho však hlídka odmítla vpustit a vyhodila ho dříve, než stačil vůbec něco říci. Duchez se nedal a trval na tom, že musí mluvit s důstojníkem. Voják na hlídce neuměl ani slovo francouzsky, ani při opakovaném Duchezově pokusu nehodlal svůj názor měnit, a tak na sebe jen dál pokřikovali, dokud se ven nedostavil jeden z poddůstojníků, aby celou záležitost vyřídil. Ani on francouzsky příliš neuměl, ale k základnímu porozumění to přece jenom stačilo, v důsledku čehož se Duchez dostal konečně přes hlídku a byl odveden do kanceláře s nápisem „Revizor veřejných budov a prací“. Revizor si zapisoval jeho jméno a adresu, načež mu slíbil, že mu dá nejpozději do osmi dnů vědět, jestli organizace jeho nabízené služby přijme. Duchez si byl dobře vědom, k jakému účelu tato osmidenní lhůta slouží: během této doby si gestapo prověří i ty nejbezvýznamnější informace o jeho osobě, nevynechá jediný detail z jeho minulého či současného života, který by se jen vzdáleně mohl spojit s činností odbojového hnutí. Pokud najdou cokoli, co by se jim zdálo podezřelé, nejenže ho odmítnou, ale jeho vlastní život se ocitne okamžitě ve smrtelném nebezpečí.

Všechno však prošlo hladce, a tak se Duchez již osmého dne hlásil do práce. Nesl si s sebou celou obšáhlou vzorkovnici tapet, se kterou byl uveden do kanceláře oberbauführera. Byl zde jen pouhých několik vteřin, když se otevřely dveře a dovnitř vešel jeden z inženýrů. Přivítal je oba příjemně nezaujatým „Heil Hitler!“ a hodil na stůl roli modrotisků.

„Teď ne, probiha živého!“ rozčiloval se oberbauführer a mávl netrpělivě rukou. „Teď nemám čas se s nimi otravovat. Přijďte později.“

„Jak si přejete. Nic mě nehoní.“

Inženýr pokrčil lhostejně rameny a opustil kancelář.

Oberbauführer výkresy s nechutí rozvinul a Duchez, natahující za jeho zády krk jak nejvíc to šlo, nevěřil vlastním očím: neměl před sebou nic víc a nic míň než drahocenné plány německých opevnění podél celého Atlantského valu od Honfleuru po Cherbourg, plány, po kterých Londýn tak horoucně toužil. Již pouhé takové zjištění očividně stačilo, aby se oberbauführer rozčílil. Výkresy proto opět smotal, hodil je do kouta a obrátil se znovu k Duchezovi a otázel se barvy a vzoru tapety, které by měl použít. O několik málo vteřin později byli vyrušeni podruhé, tentokrát nadutým důstojníkem, jenž smetl pod stůl vše ostatní, co měl oberbauführer právě na práci, a rozkázal mu, aby ho následoval do vedlejší kanceláře, kde si musí pohovořit o nějakých zcela důvěrných skutečnostech.

Duchez zůstal v místnosti úplně sám a bez jediného zaváhání, zcela reflexivně, popadl výkresy. Teprve když je měl pevně v rukou, začal přemýšlet, co s nimi vlastně udělá. Nemělo cenu pokoušet se je schovat někde pod šaty či v tašce. Jeho roztěkaný pohled spočinul na velkém obraze Adolfa Hitlera na zdi za oberbauführerovým psacím stolem. Připadalo mu navýsost nepravděpodobné, že by s obrazem někdo

manipuloval. Stejně tak neexistuje naprosto žádný důvod, proč by se měl někdo za obraz dívat. Duchez s horečným spěchem naskládal výkresy do prostoru mezi obrazem a zdi a tak tak se stačil vrátit ke svým barvám a tapetám, když se oberbauführer přihnul zpět do kanceláře.

„Idioti! Všichni do jednoho samí idioti. Nic než idioti, nikdo jiný tady není!“ Oberbauführer se podíval na Du-cheze, jako by mu chtěl naznačit, že ani on není výjimkou. „Nějaký pitomec zaměnil náklad cukru za cement. Co s tím mám, proboha, dělat? Vzít si lopatu a jít to vykopat?“ Oberbauführer ze sebe vydal dlouhý znechucený povzdech. „Vraťme se raději k těm vašim vzorkům.“

Barva i tapety byly nakonec vybrány. Duchez obdržel instrukce, aby se v pondělí ráno, v osm hodin, hlásil do práce s pověřením vylepit v kancelářích organizace nové tapety. Duchez horlivě pozdravil a poté, co se ješ-tě spiklenecky usmál na führerův portrét na zdi, opustil kancelář.

To vše se přihodilo v pátek. Celý víkend byl jako na trní, dělala ho jeho vlastní hloupost, která ho přiměla udělat to, co udělal. Čekal, že každou chvíli se objeví gestapo, které si pro něj přijde. S odstupem času mu bylo najednou úplně jasné, že výkresy začne nejpozději do dvanácti hodin někdo postrádat a že ho oberbau-führer bude zcela přirozeně považovat za hlavního po-dezřelého. Nejenže byl Francouz, a tím byl již jaksi přirozeně podezřelý, ale co víc, byl v místnosti s výkre-sy nějakou dobu sám. Duchez měl pocit, že si podepsal vlastní rozsudek smrti. Je z něj mrtvý muž.

Usnout vůbec nedokázal. Chodil ve svém bytě ode zdi ke zdi, zatímco jeho žena ve své sladké nevědo-mosti spokojeně oddychovala v ložnici. Strachem, trýznivým strachem z toho, co se musí stát, mu sté-kal po celém těle studený pot, za ty pouhé dva dny té-měř zešilel. Proklínal sám sebe a proklínal Angličany, schované pěkně v bezpečí na tom jejich zpropade-ném ostrově na druhé straně průlivu. Cvakání těžkých okovaných bot na ulici ho pokaždé k smrti vyděsilo a hnalo k oknu. Policejní hlídka vyzbrojená lehkými kulomety. Oslnivý paprsek baterky osvětlil přítmi panující v bytě Duchezových a on sám se vystrašeně schoval ve stínu za závěsem. Hlídka pokračovala v obchůzce. Duchez si otevřel láhev a zbytek noci strávil v opilém spánku, pronásledován velice živými sny o gestapu.

Gestapo však vůbec nepřišlo. Na tom už ale Duche-zovi pramálo záleželo. Jeho vlastní osud mu byl najed-nou zcela lhostejný. Připravil si barvy a štětce a vydal se na cestu do práce s vědomím, že si na svůj strach již zvykl a že si s ním již zdaleka nedělá tolik starostí. U brány se prokázal propustkou, podrobil se prohlídce, načež ho strážný nechal volně projít. Jeho oberbauführer byl přes víkend přerazen do jiného oddělení. Nikdo jiný, jak se na první pohled zdálo, neměl nejmenší po-nětí, co tu Duchez pohledává, a když se se spokojeným pohvizdováním objevil v první kanceláři, kterou měl vymalovat a vytapetovat, přivítaly ho jen udivené po-hledy a dokořán otevřená ústa. Nakonec se jim přece jenom podařilo objevit jednoho stabsbauführera, který potvrdil, že o tom, že by se zde mělo malovat, už něco slyšel. V daném okamžiku však je plně vytižen starost-mi o těžké dělostřelectvo a bunkry, přičemž jak jedno i druhé považuje za mnohem důležitější než tapetování kanceláří.

„Jednoduše proveďte to, k čemu jste byl najat,“ oznámil mu povzneseně. „Za žádnou cenu mě s tím již neotravujte. Mám na práci mnohem důležitější záleži-tosti a nemohu se rozptylovat prkotinami, jako je ta vaše.“

Celé dva dny se Duchez pilně věnoval svému malo-vání a tapetování. Lidé si na jeho přítomnost a volný pohyb po celé budově zvykli a víceméně ho ignorova-li. Teprve třetího dne odpoledne v sobě Duchez našel odvalu, aby se podíval za portrét Adolfa Hitlera. vý-kresy byly přesně tam, kam je v pátek uschoval. Du-chez vlastně ani nečekal, že je tam najde a pohled na ně v něm vyvolal novou vlnu strachu a paniky. Roz-hodl se, že je ponechá tam, kde jsou, ale na poslední chvíli své rozhodnutí přehodnotil, vyndal je z jejich úkrytu a přibalil je do roličky se zbytkem tapet.

Když opouštěl budovu, zastavila ho u východu hlíd-ka. Službu zde měl voják, kterého Duchez ještě nikdy předtím neviděl, který ho neznal a neměl nejmenší dů-vod mu důvěřovat. Duchez pocítil, jak se mu náhle podlamují nohy a jak se mu začíná točit hlava. Voják mu poklepal na kapsy a nahlédl do jeho plátěné tašky.

„V pořádku, můžete jít.“

Duchez vyšel z brány.

„Stát! Co máte v těch kbelících?“

„Lepidlo,“ odpověděl Duchez pokorně.

„Lepidlo?“

„Na tapety.“

Duchez ukázal hlavou na tapety, které si nesl srolované pod paží, s výkresy německých pobřežních opevnění v samotném středu role.

„Jasně,“ odpověděl voják a podezíravě promíchal hustou hmotu v kbelících špičkou bajonetu. „V pořádku, musím mít jistotu. Francouzům se nedá vůbec věřit, bohužel.“

Duchez z posledních sil vyloudil nešťastný úsměv a vratkým krokem odpochoďoval ulicí. Nejbližší cestou pak zamířil do Café des Touristes, jinak též centrály oblastního vedení odboje, a předal zde svoji roli tapet s modrotisky uvnitř. Z celého srdce si pak oddychl, když se obojího zbavil: touhle dobou bude možná i kus tapety inkriminujícím předmětem.

Z Caen byly výkresy propašovány do Paříže do rukou majora Toumyho na Champs Elysées. Jakmile si major Toumy uvědomil plný dosah Duchezova odvažného kousku, prohlásil, že je ohromen a naprosto vyveden z míry. Ihned poté ještě dodal, že se mu nedostává slov, aby vystihl skutečný stav toho, co se stalo.

„Fantastické! Brilantní!“ vykřikoval, když se mu řeč posléze vrátila. Poněkud nervózně poklepal na výkresy prstem, jako by se snad obával, že se mu před očima obrátí v prach. „Tehle chlapík jak že se jmenuje? Duchez? Tehle chlapík provedl ten nejděbelnější kousek v celé této válce. A ani tohle konstatování,“ dodal ještě v zamyšlení, „nevystihuje skutečný stav věci.“

UBYTOVÁNÍ

Malý obojživelný volkswagen projel kolem několika prvních roztroušených domků, které předznamenávaly začátek vesnice, načež ho Gregor za nepříjemného a pronikavého skřípění brzd zastavil. Se samopaly připravenými k palbě jsme vyhlédli ven na liduprázdnou ulici. Při prvním náznaku podezřelého pohybu kdekoli ve stínu, dveřích či okně, bychom bez rozmyšlení začali střílet. Byli jsme jako šelmy slídící po kořisti. Ne-mohli jsme si dovolit cokoli podcenit. Až příliš často se totiž stávalo, že situace se jako mávnutím kouzelného proutku změnila a my se stali najednou kořistí a náš neznámý lovcem.

Ticho bylo tísnivé a nepřírozené. Leželo na nás jako těžká duchna. Jako první vyskočil z vozu Porta, po něm Dědek a nakonec já. Gregor zůstal za volantem, samopal opřený o přední sklo, prst připravený na spoušti.

Silnice byla hrbolatá a plná zátáček, meandrovala vesnicí mezi smutnými šedivými domky a poničenými zahradami, aby nakonec zmizela v dáli mezi poli a le-sy. Vesnice sama nebyla ničím jiným než prapodivným shlukem obytných stavení, zaznamenaných jen na té nejpodrobnější mapě. O pouhých třicet kilometrů dál o ní prakticky nikdo nevěděl.

S připravenými samopaly jsme se vydali na obhlídku nejbližších domů. Z vlastních zkušeností jsme již věděli, že jejich obyvatelé protestují, a někdy i dosti násilně, proti povinnosti ubytovat u sebe německé vojáky. Cítili jsme s nimi, ale nemohli jsme si dovolit plýtvat časem na jakékoli hádky a vysvětlování: našim úkolem bylo zajistit pro jednotky postupující nyní směrem k vesnici ubytování, a pokud svůj úkol do té doby než dorazí, ne-splníme, schytáme to jak od mužstva, tak od důstojníků.

Vesnice se nenápadně, vyhýbavými pohledy a zrychlenými cupitavými kroky, probouzela k životu. Tu a tam se pootevřely dveře, poodhrnuly závěsy. Šli jsme od domu k domu, počítali místnosti a rozhodovali, kolik mužů je možné tam slušně ubytovat. Zdálo se, že vesnice přečkala válku poměrně bez úhony. Vojenské konvoje sice rozryly silnici a poničily zahrady, všechno ostatní však zůstalo zachováno bez poškození: bylo jasné, že sem nedopadl jediný dělostřelecký granát.

Právě jsme opouštěli jeden dům a připravovali se přejít na druhou stranu silnice a prohlédnout další, když k nám přiběhla malá holčička, mohlo jí být sedm nebo osm, a s otevřenou náručí se vrhla k Dědkovi.

„Tatínku! Ty ses vrátil! Věděla jsem, že přijdeš. Říkal jsem, že přijdeš!“

Vší silou se k němu tiskla a Dědek tam jen stál, zaražený a bezmocný.

„Heleno!“ Nevrlý ženský hlas vycházel z chalupy, kterou jsme se právě chystali navštívit. „Co to tam

máš? Co se děje?“

„To je táta! Vrátil se! Pojď se na něj podívat, babičko. Tatínek se vrátil!“

Ve dveřích stavení se objevila postarší žena mohutné postavy s černými vlasy staženými vzadu do copu a s hluboko zapadlými očima. Na Dědku se téměř ne-podívala.

„Nedělej ze sebe blázna, Heleno. Tohle není tvůj otec. Vrat' se dovnitř.“

„Je to táta. Je aje aje! Tentokrát je to táta!“

Možná až s trochu přehnanou brutalitou vystřelila žena svoji šlachovitou paží, odtrhla holčičku od Dědku a proti její vůli jí smýkla zpět ke dveřím. Všiml jsem si, že drží smutek, byla oblečena v černém, jako tolik ji-ných Francouzek v této době. Mluvila hrubě a neuctivě.

„Musíte ji omluvit. Je teď duševně hodně nevyrovna-ná. Táta jí padl ve čtyřicátém u Liège, ale trvá na tom, že je stále naživu. Její matka je také po smrti. Zabila ji štika. Není snadné se s tím vypořádat.

Člověk vlastně ani neví jak.“

„Samozřejmě,“ zamumlal Dědek. Poněkud ostýcha-vě svíral v ruce křidu, kterou jsme používali k označ-o-vání domů. „Musím teď rozhodnout, kolik mužů u vás ubytujeme... nebude vám to vadit? Napíšu to tady na dveře. 1. družstvo, 3. skupina.“

„Udělejte, co musíte,“ pronesla žena hořce. „Tak to přece děláte pořád, nemám snad pravdu?“

Ve vedlejší stavení nám nabídli sklenici vína. Paní domu na sobě měla dlouhé hedvábné šaty, které musely vyjít z módy již někdy v minulém století. Místnost by-la silně cítit naftalínem. Náš hostitel z nás ani na oka-mžik nespouštěl oči a kdykoli jsme si jen usrkli, ihned nám doplnil sklenici a nepřestával stále dokola opako-vat, že jsme u nich vítáni, pokaždé vítání, upřímně ví-tání. Po celou tu dobu pak okouzleným pohledem si prohlížel naše uniformy. Byly to obyčejné černé uni-formy tankových jednotek s umrlčí lebkou na límci.

„Vidím, že jste od gestapa,“ poznamenal posléze. „Je pár věcí, které bych vám mělo téhle vesnici povědět. Dějí se tu moc divné věci. Například, jen tak pro začá-tek, celá vesnice je prolezlá komunisty. A makisty. Ří-kejte si jim jak chcete, podle mě je to jedna a ta samá pakáž.“ Muž se sklonil, poklepal mi na rameno a ukázal na okno sousedního domu. „Tam, vidíte? Přimo tam! Tak tam zabili pět vašich chlapů od gestapa. Zavraždili! Rozumíte mi? Byla to chladnokrevná vražda.“ Muž se opět napřimil.

„Myslel jsem, že byste to měli vědět.“

Muž oblečený v dělnické kazajce projížděl zvolna kolem na bicyklu. Na řídítkách se pohupovalo mrtvé kuře. Náš průvodce na něj vzrušeně ukázal.

„Vidíte toho chlapa? To je Jacques. Jeho bratr je po-licajt. Jacques je v odboji. To vím naprosto jistě. A ne-jen to, s největší pravděpodobností má na svědomí všechny zločiny, které se tady u nás přihodily. A moc bych se divil, kdyby v tom s ním nejel i jeho bratr. Klidně bych na to přísahal.“ Doplnil nám opět skleni-ce. „Měli byste o těchhle věcech vědět. Já se vám je-nom snažím trochu pomoci.“

Jeho žena horlivě přikyvovala, bledá tvář a zarůžově-lé oči se jí náhle rozjasnily uspokojením. Odložili jsme sklenice na stůl a vyšli z domu. Na dveřích po nás zů-stal křidou napsaný vzkaz: 1. družstvo, 4. skupina.

„Slizkej humus,“ vrčel Porta. „Aby si zachránili tu svoji drahocennou kůži, udělali by všechno na světě.“

„Do toho ti nic není,“ přerušil ho Dědek. „S gesta-pem nemáme nic společného, a pokud jde o mě, bylo by mi úplně fuk, i kdyby jich podřízli hned třeba tucet!“

O kousek dále jsme narazili na Pierra, Jacqueova podezřelého bratra. Na hlavě měl naraženou špinavou vojenskou čepici se štítkem a jakmile nás spatřil, vy-skočil ze židle, téměř zelený strachem, až si přitom srazil čepici z hlavy a převrhl láhev kalvádosu. Hned poté ji opět postavil a uctivě nám nabídl po skleničce. V rychlém sledu nám několikrát připil na zdraví, vy-křikuje při tom s nadšením „Heil Hitler!“, načež se z něj počal řinout mohutný proud nesrozumitelných, nesmyslých slov.

„Němečtí vojáci jsou nejlepší vojáci na světě, dovol-te, abych vám dolil, pánové, já pořád říkal a nakonec na má slova došlo, každý už to teď ví, a vy tuhle vál-ku vyhraujete.“

Zde se nervózně uchichtl, poplácal Dědku po rameni a ještě několikrát si zahajloval, aby se tak uvolnil, a ukázal nám portrét své ženy a rodiny.

„Dejte si ještě jednu, pánové. Na vaše zdraví! Vyhraujete válku. Tuhle válku zavinili Židi. Tady na,“ Pierre vytáhl ze stolu list papíru a pyšně nám ho předložil. „Tohle je seznam všech lidí, které jsem zatknul.

Kdyby bylo po mém, ne-byl by už ve Francii jediný Žid. Přinášejí s sebou je-nom potíže. Podívejte se na Dreyfuse!“

„Dreyfus byl nevinný,“ zaprotestoval Dědek. „Byl to justiční omyl.“

„To ale nemění nic na skutečnosti, že to byl špinavej Žid!“

„Žid by snad stačilo,“ zamumlal jsem.

Porta zničehonic škubl hlavní způsobem, který na-hnal strach dokonce i mně samotnému. Pierre na něj jen oněměle zíral s očima dokořán.

„Doslechli jsme se,“ pronesl zle a studeně, „že pra-cujete pro odboj a že se tady ve vesnici dějí velice po-divné věci. Co nám k tomu můžete říct?“

„Já? Já? Co bych vám k tomu mohl říct? Je to snůška naprostých lží! Od samého začátku jsem s vámi a kaž-dý tady to dobře ví!“

„Tamti zřejmě ne,“ odpověděl Porta a mávl palcem k domku, ze kterého jsme před chvílí odešli. „Kdybych byl na vašem místě, dával bych si na ně pořádný pozor. V lásce vás rozhodně nemají.“

„Ale ta ženská je přece moje sestřenice!“

„I sestřenice se mohou mstít, stejně tak, jako každý jiný.“

Nechali jsme Pierra, aby si doma hrůzou okusoval nehty a na dveře jsme mu křídou napsali: 2. družstvo, 1. skupina. Potěšeně jsem se usmál a napadlo mě, jestli Pierre svůj názor na Němce nezmění, až bude mít tu čest seznámit se s Drobečkem. Pierre můj úsměv zpo-zoroval a přispěchal ke dveřím, kde nám přislíbil, že mužům, které u něj ubytujeme, zajistí to nejlepší jídlo a pití. Když jsme se pak, již opět na ulici, ohlédli zpět, spatřili jsme ještě, jak do sebe se vskutku neuvěřitel-nou rychlostí obrací další kalvados.

„Téměř se z nás posral strachem,“ okomentoval situ-aci znechuceně Porta. „Hrdinové jen na papíře, jeden jako druhý!“

„Není to tak snadný,“ pronesl tiše Dědek, „žít v ob-sazený zemi.“

V dalším domě nás s ledovým chladem přivítal starý vesničan s válečným křížem přišpendleným na hrudi. Při prohlídce domu jsme na sobě neustále cítili jeho malá studená očka, ze kterých k nám vysílal ohnivé blesky plné nepřátelství a nenávisti.

„Páni! Vana!“

Porta přivlekl svůj nález s rachotem a třiskotem do-prostřed místnosti. Byla to stará plechová vana, malá a trochu otlučená, přesto všechno ještě stále vana. A va-ny, ať už v jakémkoli stavu, byly na takto malých vesni-cích velice vzácné.

„Tenhle barák bychom měli raději zaškrtnout pro nějaký oficíry,“ rozumoval Porta. „Ti jsou na vodě zá-vislí.“

Jako dalšího jsme navštívili starostu, kulat'oučkého mužička s velkým hustým knírem. Srdečně nás přivítal a téměř jedním dechem nám okamžitě oznámil, že je členem strany.

„Výborně,“ konstatoval Porta. „Dejme mu tedy hauptfeldwebela Hoffmanna. Pochybuju, že po setkání s ním může kdokoli soudnej zůstat ve straně i dál.“

O kus dál v ulici stoupající svahem vzhůru, již doce-la daleko od zbytku vesnice, jsme spatřili malý domek, který už na první pohled vypadal opuštěný. Opatrně jsme se k němu přiblížili a když na naše bušení ani po notné chvíli nikdo neodpovídal, zanechali jsme svého počínání a vydali jsme se zkusit štěstí jinde.

Později odpoledne uprostřed oblaku prachu se všim obvyklým zmatkem, hlukem a vlezlou otravností dora-zil do vesnice celý prapor. Pro každého z nich jsme měli připraveno ubytování, ale byli jsme v armádě již natolik dlouho, aby nám bylo jasné, že se nedočkáme žádného vděku. A pochopitelně jsme se nemýlili, snad jen s výjimkou Drobečka, na kterého již čekal rozzáře-ný Pierre a jeho dobře zásobený vinný sklep.

Ponechal jsem všechny ostatní jejich osudu a vypra-vil jsem se ještě jednou k opuštěnému stavení trčícímu tak osaměle na vrcholku kopce. Něco mi na něm připa-dalo divné a já se k němu přibližoval jen s největší opa-trností. Nechal jsem stranou bránu i hlavní přístupovou cestu a protáhl jsem se z boku, mezerou v jinak hustém živém plotě. Uvnitř to vypadalo jako v zakleté zahradě. Květiny rostly v hustých trsech kam se jen člověk podí-val, rudé a modré, zlaté a růžové; neposekaná tráva mi sahala až po

kotníky, ještě stále vlhká a jásavě zelená, jen pod jabloněmi o něco málo tmavší. Stará studna s převráceným džberem a přetrženým řetězem byla zpola obrostlá mechem a břečťanem. Zůstal jsem stát, na několik krátkých okamžiků zcela omámen.

„Co tady chcete?“

Při zvuku hlasu, který ke mně tak panovačně dorazil odněkud z květinové džungle rozprostírající se všude kolem, jsem instinktivně tasil revolver a kryl se za tlustým kmenem opodál stojícího stromu. Byla to pou-ze automatická reakce, hlas, který jsem zaslechl patřil ženě a nezněl nepřátelsky. Přicházel ze vzdáleného konce zahrady, kde jsem nyní spatřil mladou dívku tak kolem pětadvaceti let, ležící v houpací síti zavěšené mezi dvěma jabloněmi. Nyní se vzepřela na loktech a podezíravě na mě upírala své mandlové oči.

„Hledáte tady něco?“

„Nic,“ odpověděl jsem a s revolverem v ruce jsem se k ní začal přibližovat. „Myslel jsem, že tady nikdo ne-bydlí. Byli jsme tady už dopoledne a nikdo se neozý-val. Hledali jsme ubytování pro naše mužstvo. Tam do-le ve vesnici.“

„Ach tak.“

Dívka přehodila nohy přes okraj sítě. Měla na sobě tuniku v čínském stylu se dvěma rozparky po stranách odhalujícími krásně tvarovaná stehna.

„Právě jsem se chystala uvařit si kávu, dáte si se mnou ?“

„Vy tady v domě bydlíte?“

Pitomá otázka. Přirozeně. V daném okamžiku jsem však byl tak trapně vyveden z míry při pohledu na tolik dráždivě odhalené ženských nohou, že jsem ze sebe ne-dokázal vypravit nic chytřejšího. Dívka se na mě mile usmála, jako by snad chápala můj zmatek.

„Někdy bydlím tady. Někdy v Paříži. Znáte Paříž?“

„Zatím ještě ne, ale doufám, že ji už brzy poznám!“

Smál jsem se svým vlastním slovům, a pak mě napad-lo, že se možná chovám netaktně.

„Jste vdaná?“ zeptal jsem se přitrouble.

„Manžel je teď v japonském zajateckém táboře ně-kde v Indočíně, když už se na něj ptáte. Tři roky jsem o něm neslyšela.“

„To je mi líto,“ zamumlal jsem.

Pokrčila rameny.

„Proč by vám to mělo být líto? Kde jinde by v těchto dnech měl chlap být? Bud' to někde za ostnatým drátem nebo na frontě. Žádný velký výběr, co?“

Zůstal jsem mlčky stát. Její slova byla natolik prav-divá, že nemělo žádný smysl k nim cokoli dodávat.

„Myslíte,“ zeptala se náhle, „že válka už brzy skon-čí?“

Lhostejně jsem pokrčil rameny. Samozřejmě jsem si myslel, že tahle válka už brzy skončí. Dokonce jsem si to myslel už několik dlouhých let. Od prvního oka-mžiku, kdy začala. Jedině tak jsem mohl přežít a ne-zbláznit se. Jiný způsob neexistoval.

„Je tady tak krásně,“ poznamenala, „můžete skoro zapomenout na všechno, co se kolem ve světě děje. Někdy se tady až bojím, tak daleko od lidí. Odříznutá od reality. Zítra se vracím do Paříže. Cítím se tam lépe. Podmínky jsou tam sice horší, ale aspoň tam nejsem tak sama. Myslíte si, že prohlásí Paříž otevřeným měs-tem, jako třeba Řím?“

Neměl jsem ani tušení. Nevěděl jsem dokonce ani to, že Řím je otevřeným městem. To nám nikdo neřekl. Byli jsme jen vojáci; stroje, které plní rozkazy. Proč by nám měli vysvětlovat, co se kde děje? Dívka přistoupil blíže a vzala mě za ruku. Byl to měkký a jemný dotek a mnou hned vzápětí proběhla vlna vzrušení, jak se mé dávno zapomenuté smysly probudily náhle k životu. Druhou rukou mi sundala černé sluneční brýle, ale světlo, které mě ozářilo, mi působilo natolik očividnou bolest, že mi je okamžitě nasadila zpět.

„Promiňte.“ Usmála se na mě omluvně a nejistě. „Ne-věděla jsem. Myslela jsem, že je máte jen tak, pro pará-du. Abyste vypadal zajímavěji.“

„Kéž by tomu tak bylo,“ řekl jsem hořce. „Tři měsí-ce jsem proležel v nemocnici slepý jako netopýr a sna-žil se přijít na způsob, jak se sprovodit ze světa. Hezky jsem to schytral.“

„Kde jste to...“ mávla rukou. „Jak se vám to stalo?“

„Fosforový granát. Koupil jsem to, když jsem se po-koušel vyskočit z hořícího tanku. Stejně jsem ale měl víc štěstí než rozumu. Jiní dopadli mnohem hůř. Celé tisíce už jich poslali domů, protože v téhle válce přišli o oči. Já aspoň vidím, i když nesnesu světlo.“

„Nikdy by mě nenapadlo, že po vás i s takovým zra-něním budou ještě chtít, abyste bojoval,“ řekla rozhoř-čeně. „Je to nechutné!“

„Jedna ruka, jedna noha, jedno oko... víc toho v téhle válce nepotřebujete,“ řekl jsem.

Krátce se na mě podívala.

„Jak dlouho tady u nás zůstanete?“

„Jak to mám vědět? Pár hodin, pár dní... takové věci se říkají pouze důstojníkům.“

„Rozumím,“ odpověděla, jako by jí to teprve nyní došlo. „Vy nejste důstojník, že? Já si takovéhle věci ni-kdy nevšimnu. Odkud jste, myslím u vás v Německu?“

„Kasárna v Paderbornu. Já sám jsem ale z Dánska.“

„Takže nejste Němec?“

„Teď už ano. Kdybych měl ještě stále svou dánskou národnost, sloužil bych teď u hlaffen SS. Něco jako va-še cizinecká legie.“

Opřela se o kmen stromu a vážně a dlouze si mě pro-hlížela.

„Proč jste se k nim proboha dával?“

„V podstatě pro trochu jídla a střechu nad hlavou.“

V té době zase tolik jiných příležitostí nebylo a kro-mě toho, Na západní frontě klid jsem jako kluk znal skoro zpaměti. Myslel jsem si, že obyčejný německý voják je tou nejromantičtější postavou na celém světě. Vlastně mě to doted' nepřešlo.“

„Opravdu? Já si vždycky myslela, že je to kniha pro-ti válce a všem těm věcem kolem ní.“

„To možná je. Povězte to ale malému chlapci. Nikdo a nic ho nepřesvědčí o tom, že mír je mnohem napína-vější než válka, že muž bez uniformy může být stejný hrdina jako muž s puškou přes rameno a helmou na hlavě. A je tu taky kamarádství, které v armádě panuje. Velké kamarádství, víte, co tím chci říct? Pocit, že jsme v tom všichni společně, ať už v míru či válce; armáda vám dává pocit, že někam patříte, pocit, že nejste sám.“

„Proč ale německá armáda?“ naléhala. „Proč ne dán-ská?“

Rozesmála mě.

„Protože tehdy nic takového vlastně neexistovalo!

A vojáci nebyli v Dánsku tak jako tak příliš populární. Když šli po ulicích, lidé na ně dokonce plivali.

Voják nebo důstojník, bylo jim to jedno. I policie se přitom raději dívala jinam.“

„Takže už aspoň vím, proč Dánsko ve čtyřicátém tak rychle podlehlo.“

„Dánsko by stejně nemělo šanci. Německo mělo nej-větší ozbrojené síly v celé Evropě. Ani francouzská ár-máda jim nedokázala příliš dlouho odolávat.“

Mandlové oči se zúžily téměř do ztracena.

„Francie se ještě nevzdala, s tím si nelamte hlavu!

A dokud nepadne Anglie, budeme všichni společně po-kračovat v boji. A Anglie nepadne, na to můžete vzít jed; a stejně tak nás nenechá na holičkách!“

Opět jsem se rozesmál, upřímně pobaven její naivi-tou.

„Chtěla byste vědět, za koho Anglie bojuje? Za sebe a jenom za sebe. Je jí úplně jedno, co se děje nebo sta-ne s Francií. Už jednou vás zklamala. Nebo si snad už nepamatujete na Dunkerque? Nevzpomínáte si, co se tam stalo?“ Zakroutil jsem hlavou. „Národy nikdy ne-dělají nic pro jiné národy. Jenom pro sebe.“

„Možná máte pravdu,“ řekla, „ale sám přece dobře víte, že Německo válku již prohrálo. Proč tedy nezmi-zíte, dokud máte ještě šanci?“

„Myslíte dezertovat?“

„A proč ne? Nebyl byste první. Makisté by se o vás postarali, pokud byste jim nabídl pomoc.“

„Nedokázal bych utéct. Možná skutečně bojuju za ztracenou věc, ale o to tady vůbec nejde. Kdybych teď zmizel, zradil bych své přátele, které bych tu nechal. Spoléhají na mě, tak jako já spoléhám na ně.“

Ani jeden z nás by nedokázal jen tak chladnokrevně dezertovat. Na to jsme spolu až příliš dlouho.“ Má vlastní slova ve mně probudila nadšení. Opřel jsem se rukama o kmen, těsně nad jejími rameny, na-klonil jsem se blíž a bez toho, že bych z ní spouštěl oči, pokračoval jsem ve své obhajobě.

„Nás pět prošlo společně tím nejhorším peklem v zákopech, v tancích, v nejprudší palbě. A když tohle zažijete, nemůžete se jen tak sebrat a na všechny se vy-kašlat.“

„Ale válka už je prohraná!“

Netrpělivě jsem mlaskl jazykem.

„Samozřejmě, že je prohraná. To víme už celé dlouhé měsíce. Mnohem dříve, než na to přišli politici.“

„Tak proč nedezertuje všichni? Všichni najednou!“

Jak jednoduše to v jejím podání znělo! Pokrčil jsem rameny.

„Proč nedezertovali v první světové válce? Asi to má co do činění s kamarádstvím, společenstvím ve zbrani, nevím. Kdyby všichni dezertovali, přišli by o svůj pocit sounáležitosti. Byli by zase jen sami.

Neumím to asi moc dobře podat. Remarque to ve své knize dělá sto-krát líp. Zkuste si ji přečíst a možná to všechno o něco lépe pochopíte, i když je asi těžké těmto pocitům poro-zumět, když jste nikdy v životě nepoznala jaké to je, když na celém světě vůbec nikoho nemáte a jste úplně sama.“

„Já ale jsem úplně sama,“ řekla. „A vím, jak se cítíte.“

„To pochybuju,“ zamumlal jsem.

Objal jsem ji a dlouhou chvíli jsme tam jen tak stáli, pevně se k sobě tiskli a nenasytně a divoce se líbali, ja-ko bychom byli zcela vyhládlí, což v určitém smyslu byla nejspíše pravda. Bylo tomu již tak dávno, kdy se mi nabídla žena tak krásná, příliš dávno, co se mi na-bídla jakákoli žena. Její vášeň měla stejné účinky jako láhev vína na lačný žaludek.

Země se trásla pod těžkými tanky, jejichž kolona právě projížděla vesnicí. Cítili jsme na tvářích jejich horké výfukové plyny a držíce se za ruce, přemístili jsme se pomalým bezstarostným krokem do domu na slibovaný šálek kávy. Skutečné kávy! Málem jsem již zapomněl, jak chutná. Usrkával jsem jen velmi poma-lu, hladový po všem, co mělo ještě přijít, přesto však odmítající promarnit jedinou kapku drahocenné tekuti-ny bez toho, že bych si ji nevychutnal i tím nejposled-nějším chuťovým pohárkem.

„Co ty jsi vlastně za člověka,“ přešla na tykání.

„Myslím doopravdy.“

„Úplně obyčejný voják,“ řekl jsem. „Záleží na tom vůbec myslím doopravdy?“

Zasmála se a potrásla hlavou. Pomalu mě objala. Stejně pomalu, výstavně, se začala svlékat, vynořovala se ze svých šatů krásná a štíhlá, jako když se motýl vy-klube ze své kukly.

„Podívej se na mě,“ řekl jsem smutně. „Podívej se, co mám na sobě špinavé hadry, samý olej a bláto! Ří-kám ti přece, že jsem jen obyčejný voják. Vycvičený, aby zabíjel, nic jiného. Čas od času se mi dokonce dělá ze mě samotného špatně.“

„Kdyby sis mohl vybrat, čím bys chtěl být?“ Pokrčil jsem rameny. Takovou otázku jsem ještě ni-kdy nedostal a pravděpodobně již nikdy nedostanu.

„Nato není lehká odpověď. Jsem už příliš dlouho vo-ják. Jsem zvyklý plnit rozkazy, jsem tak zvyklý na přís-nou vojenskou disciplínu, na to, že můj život řídí jiní, že pochybuji, že bych ještě vůbec dokázal žít jinak.“

„Kdybys opravdu chtěl, určitě bys to dokázal, tím jsem si jistá,“ řekla a stáhla mě k sobě na postel.

A tak, alespoň na chvíli, jsem se skutečně ocitl v ji-ném světě. Válka pokračovala beze mne, já nepostrádal ji, ona zase mě. Pod okny duněly tanky, ale já si jich nevšímal, jako by ani neexistovaly. Moji druhové dole ve vesnici pili, mastili karty a nadávali, ale já si na ně ani jednou nevzpomněl. Káva v konvici chladla, až by-la úplně studená.

Na kolik hodin, přemýšlel jsem později, se nám tak- podařilo uniknout z našeho chmurného světa plného smrti a pustošení? Možná na jednu; nebo na dvě. Urči-tě ale ne více. I tak to bylo dost na to, abych poznal chuť jiného života než toho, který jsem byl nucen žít; dost na to, abych pocítil lítost, když nás z našeho polo-spánku vyrušily pěsti a okované boty bušící venku do dveří. Uvědomil jsem si, že silnice vedoucí z vesnice je plná zvuků, ačkoli ještě před chvílí byla úplně tichá a klidná. Slyšel jsem výkřiky a klení, pískání brzd, hlo-moz tanků, těžké boty dupající po udusaném šterku, hrubé hlasy vyřvávající rozkazy.

Posadili jsme se, oba společně, hodila mi moji košili a sama se až po bradu zabalila do prostěradla. Ať už byl venku přede dveřmi kdokoli, klepání a bušení ho právě přestalo bavit. U slyšeli jsme tříštivý zvuk a vzápětí již chodbou duněly těžké kroky. Byl to Porta a s rudou tváří mi rozhořčeně spílal.

„Tak tady se schováváš! O co ti, krucinál, jde? Hle-dám tě po celý vesnici, ty jedno pitomý jelito!“

„Di do hajzlu,“ řekl jsem. „Vypadni, táhni, ztrať se! Tady tě nikdo nepotřebuje. Zmiz a najdi si někoho jiný-ho, já s tebou hrát nechci.“

Porta pokročil k posteli, sebíral z podlahy části mé uniformy a hodil je po mně.

„Naházej si to na sebe, a jestli ti můžu radit, tak po-hni kostrou! A na hraní není vhodnej čas, kámo, aspoňne teď, když se za náma ženou amíci!“

Probojoval jsem se hromádkou prádla a snažil se ji alespoň trochu utřídit. Spodní prádlo, košile, kalhoty, mantl.

„Odkud přijíždějí?“

„Vím já? A je mi to zatraceně jedno, chápeš? Prostě přijíždějí, to ti nestačí? Oni přijíždějí, my odjíždíme.“

Porta se obrátil k dívce a věnoval jí jakousi groteskní parodii galantního úsměvu, rty staženy až kamsi k dá-sním, zub trčící jako špičák jednozubého upíra.

„Budete nás muset omluvit, zlatíčko. Nerad vám ka-zím zábavu, ale jak jsem řek', amíci jsou již na cestě. Když se budete jen trochu snažit, najdete si za něj ná-hradu dřív, než se nadějete!“

Otočil se ke stolu, zvedl konvici a zabořil do ní svůj dlouhý nos. Když ho opět vytáhl, nosní dírky se mu chvěly vzrušemm.

„Kafe!“ řekl a hlas se mu přitom zadrhával.

Několika rychlými doušky si ji nalil do hrdla, stude-nou, tak jak byla, a luskl na mě prsty.

„Jestli si nepospíšíš, kámo, začnou tě honit pro de-zerci. Téměř všichni ostatní už odsud zmizeli. Kromě nás už v celý vesnici skoro nikdo není. Jen tak mimo-chodem, Drobeček je nasranej jako nikdy. Lítá po ves-nici nahoru dolů a řve jako tur. Poručíka Schmidta kvů-li tobě dokonce vytáhli z marodky a řekli mu, že jestli tě okamžitě nenajde, poženou ho před vojenskéj soud, a feldwebel Mann znáš přece feldwebela Manna? -první co udělal, když se ubytoval, bylo, že se zavřel na hajzlu a prohnal si hlavu kuli. A abych nezapomněl, obergefreiter Gert vzal roha. Tomu se ale nedivím. Byl to vždycky úplnej imbecil. Už po něm jdou a za pár ho-din ho určitě někde seberou, možná to ani nebude trvat tak dlouho, počítám.“ Během příválu Portových slov jsem na sebe spěšně naházal svršky. Dívka se na mě najednou vrhla, objala mě a vzlykajíc, přerušila Portu v jeho výčtu životně důležitých informací.

„Nikam nechod', Svene! Jenom blázen by ještě po-kračoval v boji. Všichni přece víme, že jste válku pro-hráli. Zůstaň se mnou a já tě někam schovám! Prosím, Svene!“

„Nemohu,“ řekl jsem. „Už jsem ti to přece jednou vysvětloval. Neuškodí, když se člověk čas od času od-dá svým snům, nesmí si je však plést se skutečností.“

„Skutečností? Co je dnes vlastně skutečnost?“ doža-dovala se a po tváři jí stékaly slzy. „Krev a bláto a kru-tost, povinnost zemřít za něco, v co ani sám nevěříš?“

„Tak nějak,“ odpověděl jsem.

Porta, který si opačným koncem čajové lžičky čistil uši, odhodil lžičku na stůl a podíval se na mě způso-bem, jako by nevěřil vlastním uším.

„O čem to tady, propánakrále, mele? Nemá snad ba-rák, kterému se vůbec nic nestalo, dost jídla, aby ne-měla hlad, dost peněz, aby si na černém trhu koupila opravdickou kávu?“ Porta si znechuceně odplívl. „Dělá se mi z ní špatně,“ řekl. „Člověk by si naivně myslel, že by měla být spokojená s tím, co má, o ona tady za-tím remcá.“

„Drž hubu, nebo zmiz,“ přikázal jsem mu stroze.

Obrátil jsem se k dívce, ale ta se ještě stále odmítala rozloučit. Odešel jsem, aniž jsem se za ní otočil, a jen jsem si pomyslel, že by sny mohly mít, alespoň někdy, o něco sladší konce, i když na slzy jsem ještě stále při-praven nebyl.

Rota byla již zformována na návsi a bylo zhola ne-možné, abych se na své místo provlékl jen tak, bez po-všimnutí. Major Mercedes si mě povšiml téměř oka-mžitě.

„Kde jste u všech hromů byl? Nebo si snad myslíte, že kvůli vám zastavíme válku a počkáme, až se k nám uráčíte vrátit?“

„Nebud'te na něj tak tvrdej,“ žadonil Porta. „Kdybys-te dělal to, co zrovna dělal on...“

Odpovědi mu byl hlasitý výbuch oplzlého smíchu stoupající z řad shromážděných mužů, nasadil jsem donjuanský úsměv a major se k nim vztekle obrátil.

„Nechte toho kraválu! Kde si sakra myslíte, že jste? V nějakým pitomým kabaretu? Laterně magie?“

„A vy,“ obrátil se znovu ke mně, „vy máte vězení! Zařaďte se do družstva a neopovažujte se mi přijít na oči, dokud si vás nezavolám. Nadporučíku! Odved'te ho konečně odsud, okamžitě!“

Major naskočil do vozu, přibouchl za sebou dveře a zmizel v neprůhledném oblaku prachu. Nadporučík Löwe si zvrátil helmu dozadu a podíval se na mě.

„Zařaď se, ty jeden smradlavej zparchantělej dobyt-ku. Roto, pozor! Vpravo... v bok!“

Chvíli si nás kriticky prohlížel, jak tam tak ztuhle stojíme ve svých desetistupech, přesně tak, jak rozká-zal. V příštím okamžiku se jen stěží udržel na nohou, když se kolem něj přehnalo sto osmdesát mužů, aby se v naprostém chaosu a nepořádku vrhlo ke svým čeka-jícím tankům. Dalo nám pořádně zabrat, než se nám podařilo nalákat Drobečka dovnitř. Projevoval totiž sportovní sklony a lezl po věži, odkud na všech-ny kolem opile pokřikoval. Museli jsme na něj být tři, než se nám ho podařilo konečně nacpat hlavou dolů poklopem. Jakmile se ocitl uvnitř, okamžitě usnul, takže jsme ho mohli dokopat do rohu a přestat se o něj starat.

Dvacet pět tygrů se dalo s hřměním přicházející bou-ře do pohybu a opustilo vesnici.

„Rovnou za nosem,“ řekl Dědek, „pořád rovně, do-kud se nedostanem na hlavní. Nabijte děla a kulomety, zkontrolujte všechny systémy.“

Až nečekaně rychle mě zaskočil hluboký a bolestivý smutek po světě, ze kterého jsem byl tak nemilosrdně vytržen. Apaticky jsem se jal plnit Dědkovy rozkazy, mačkal jsem přitom nejrůznější knoflíky a kontroloval výstroj s výzbrojí. Mé myšlenky byly plné civilizace, žen, domů a horkých lázní a opravdové černé kávy. Postelí a zahrad, koupelových solí a cukru. Hebké rů-žové pokožky a vůně rozkvetlých růží.

„To je moje voko, ty zatracenej blboun!“

„Promiň,“ řekl jsem a odtáhl prst z Portova očního důlku a tápal jsem dál po knoflíku, který jsem hledal. Rozhlížel jsem se tmavým interiérem tanku. Smrděl tady olej, horké železo, pot a zkažený dech. Tohle byla skutečnost. Ať už se mi to líbilo nebo ne, tohle byla skutečnost. Sladké sny o jakémkoli jiném životě by mě přivedly nejkratší cestou do blázince.

Drobeček otevřel podebrané oko, pohlédl na mě a důvěrně se ke mně naklonil. Říhl si a já se málem udusil ve výparu alkoholového dechu, který mě rázem celého zahalil.

„Nazdar, Svene.“ Šklebil se od ucha k uchu a obs-cěnně mi zabodl ukazovák do rozkroku. „Slyšel jsem, že sis pěkně užíval. Jakápak byla, co?“

Přiblížil jsem se tváří až těsně k jeho.

„Jdi do hajzlu!“ řekl jsem.

Když jsme dorazili až k místu, kde naše cesta pokračovala stále dál a rovně, zatímco ulička vedoucí k osa-mělému domku na kopci odbočovala vlevo, ani jsem se již nepokoušel bránit si v tom, abych se nepodíval ven. A byl jsem rád, že jsem si tento poslední pohled do-přál. Jacqueline tam byla. Stála před živým plotem a mávala projíždějícím tankům.

Vesnici jsme měli ještě stále na dohled, když jsme dostali hlášení, že 700 metrů od nás, na druhé hodině, byl spatřen nepřátelský tank. Okamžitě jsme se přípra-vili k boji a já byl opětovně stejně nechutně vtažen do svého skutečného světa. V tomto případě, jak se již vzápětí ukázalo, se jednalo o pouhý planý poplach -vyhořelý tank a dvě spálená ležící těla mě však již defi-nitivně vytrhly z mého snění za bílého dne.

Brzy přišla noc a na obloze se rozzářil bledý srpek měsíce. Tanky se sunuly vpřed a otrásaly okolními do-my v základech. Všude, kudy jsme projížděli, se lidé hlukem budili ze spaní, odhrnovali zatemnění a nervó-z-ními pohledy pátrali v měsíčním svitu, ve snaze zjistit, co jsme vlastně zač protože v této fázi války už to mohl být kdokoli. Přítel i nepřítel; Američané i Němci.

Tři tankové prapory se sunuly vpřed tmou, aby pak na konci cesty překvapily nic netušící Brity. Mohutné

hřmící tygry zabíraly celou šíři vozovky. Z výfuků jim šlehalý na metr dlouhé oslepující plameny. Zvuk motorů pronikal a duněl nočním tichem a neje-den z domů přišel při našem průjezdu o okna. Některé domy však neměly ani tolik štěstí: stály přímo v cestě a byly zdemolovány, takže z nich zbyla jen hromada sutin.

„Jen pojď, smrti, jen přístup blíž,“ notoval si Legio-nář povzbudivě u svého periskopu.

Drobeček se otrásl a obrátil se na Portu.

„Úplně mi z něj naskakuje husí kůže,“ stěžoval si.

„Neměl bys něco ostřejšího?“

Porta mu poslušně přistrčil láhev toho nejlepšího šnapsu, který před časem otočil v jakémisi zásobovacím skladu. Šnaps byl původně určen pro velitele divize, ale naneštěstí pro něj k láhvím dorazil jako první Porta. Ten tvrdil, že je ucítil již na kilometry daleko a že šel jednoduše rovnou za nosem.

Drobeček na láhev zaútočil svým obvyklým způsobem, naplno a s gustem, a v mžiku si nalil do hrdla dobrou polovinu jejího obsahu. Pak si říhнул a uplivil šterbinou kopule, bohužel, proti větru, takže se mu vše vrátilo rovnou do tváře, načež se jal vztekle klít a otírat si obličej špinavým mastným hadrem. Tato drobná vzrušení pravidelně oživovala naše dlouhé přesuny.

Hodinu za hodinou jsme pokračovali v cestě k ne-přátelským liniím. Cesta byla nyní stále neprůchodněj-ší, ucpaná nepřeborným množstvím válečných obětí. Vyhořelé nákladní vozy, vraky tanků, anglických i ně-meckých, spálené pozůstatky lidských bytostí ležících přes ně, vedle nich či pod nimi. Stranou od silnice ležel hned celý zástup pěchoty, těla rozházená v příkopu v groteskní smrtelné strnulosti.

„Stíhací bombardéry,“ pronesl Porta bez známky po-hnutí v hlase.

Jatka, kterých jsme byli právě svědky, nás už nedo-kázala nikterak vyvést z míry: něco podobného jsme už viděli tolikrát.

„Vzpomínáte si ještě na starou písničku všech tan-kistů, kterou kdysi vysílali pořád dokola v rádiu?“ ze-ptal se nečekaně Barcelona bez nejmenšího zřejmého důvodu.

Otočil se k nám a dal se do tichého zpěvu písně, jejíž slova jsme tenkrát ve čtyřicátém roce slýchali dnes a denně. Slova, která již dávno neplatila:

„A daleko za Maasou, Scheldou i Rýnem, sto tanků
ujíždí vpřed sevřeným klínem,
sto německých tanků, husaři to černí, vyrazilo na
Paříž jak rytíři věrní,
stovka řvoucích motorů, skřípajících pásů, stovka
chrabrých posádek uhání vpřed plání!“

Banální popěvek, a to i v těch lepších, dávno minulých časech, nám nyní připadal nepochopitelně absurdní a Barcelonův zpěv odměnil výbuch pohrdlivého smí-chu, a to jak v našem vlastním tanku, tak i mnoha dal-ších v koloně: nechali jsme totiž zapnuté rádio, a tak se z Barcelonova záchvatu nostalgie mohla těšit celá rota.

„Uklidněte se, tam vzadu,“ zařval do sluchátka vztekle Heide. „Co to do vás sakra vjelo? Na takovýhle srandičky teď není vhodná doba!“

Chudák Heide! To, jak se pro nás válka vyvíjela, ne-sl jen velice těžce. My ostatní jsme se však smáli dál, dokud se nám samým smíchem neudělalo zle. Stovka německých tanků, rytířů věrných, již dávno neuháněla vpřed žádnou plání, nýbrž se jen zoufale a z posledních sil bránila nepříteli postupujícímu nezadržitelně k na-ším vlastním hranicím.

Náš smích definitivně ukončil až pohled na podivnou skupinku usilovně si razící cestu vpřed. Nedokázal jsem je zpočátku nikam zařadit. Že by zajatci? Ti by přece nebyli střeženi jeptiškami, přemýšlel jsem.

Pak mi rá-zem došlo, že ony podivné, netopýry připomínající po-stavičky, pobíhající zmateně sem a tam jsou příslušnice Řádu milosrdných sester, které se pokoušejí vnést ales-poň nějaký pořádek do skupiny proboha jaké? Kla-mou mě snad mé nemocné oči schované za téměř ne-průhlednými černými brýlemi?

„Blázni!“ pronesl Drobeček s ústy těsně u mého ucha. „Úplně obyčejní blázni vypuštění z úplně

nor-málního cvokhauzu, nad čím si ještě lámeš hlavu?“

Měl úplnou pravdu: ústav pro choromyslné nedaleko Caens byl evakuován a příjezd naší tankové kolony vnesl do jejich beztak zmatených myslí ještě větší paniku. Rozutíkali se do všech směrů, někteří se přitom smáli a tleskali, jiní jen pobíhali po okolí a vyli jako divoké šelmy. Někteří jen tak postávali uprostřed silnice, a s rukama svěřenými podél těla kouleli hlavami ze strany na stranu. Jeden z těch nebohých idiotů se vrhl přímo proti tanku a byl rozdrčen. Sestry na ně křičely seč jim síly stačily a rozhazovaly rukama, ale dementní horda se zřejmě rozhodla spáchat hromadnou sebevraždu. Na jednou k nám kdoví odkud vyrazil muž v bílém plášti a s výhrůžným pohledem se řítí přímo proti nám.

„Zastavte, proboha, zastavte,“ volal Dědek, předpovídaje katastrofu. „Pro lásku Boží, zastavte!“

Rádio bylo ještě stále zapnuto. Tři tankové prapory slyšely rozkaz a celá dlouhá kolona tanků se pozvolna úplně zastavila. Téměř okamžitě se kolem nás přehnal vůz majora Mercedese a plnou rychlostí uhnul vpřed, odhazuje do příkopu podél cesty zmasakrovaná těla sester i cvoků. V rádiu se ozval jeho běsnící hlas.

„Který imbecil dal rozkaz zastavit? Ať už to byl kdo-koli, postavím ho za jeho bezmeznou pitomost před vojenský soud! Nastartujte a vpřed! My nestavíme! Kvůli nikomu a ničemu!“

Mohutné stroje se daly s těžkým kvílením znovu do pohybu. Jeden z nich najel přímo do skupinky bláznů.

Jeho řidič očividně ztratil nervy, zpanikařil a tank mu uprostřed cesty zhasnul, čímž nás opět přiměl zastavit. Po obou stranách provinivšího se tanku ležela rozdrčená lidská těla. Jedna stará sestra přistoupila rozčileně až k němu a začala bušit pěstmi do studených ocelových plátů.

„Vrazi! Nejste nic než obyčejní vrazi, všichni jste vrazy!“

Jejího počínání si nikdo nevšímal. Majorův vůz zprudka zastavil vedle tanku a brzdy mu přitom pískaly jako o život. Major vystrčil hlavu z okénka, ohyzdný a rozšklebený ve svém vzteku. Přes pravé oko mu nehezky vlála černá páska.

„Ten idiot by neurčil ani autíčko na klíček, natož tank. Posad'te tam místo něj někoho jinýho, pro Boha živýho! A pokud jde o vás,“ major se nevraživě podíval na nešťastného poručíka, který se pokoušel vysoukat z horního příkopu, „o vás se postarám později! Tako-vou přehlídku idiocie...“ Majora nečekaně a k naší radosti zradila slova. Odvrátil se od něj a odmávl kolonu vpřed. „Jed'te a nezastavujte! Je mi úplně jedno, koho tam na cestě uvidíte. I kdyby proti vám šel sám Kristus, nezastavujeme, rozumíte? Kvůli nikomu a ničemu! Je to všem jasné? Každý, kdo se vám připlete do cesty, má smůlu. Aspoň si dá příště větší pozor.“

Přesně v tomto okamžiku, těsně před tím, než jsme se stačili opět rozjet, se nás neúspěšně pokusila předjet skupinka vozů označených červenými křížem. Navzdory jejich žádosti o umožnění průjezdu jsme jim odmítli uhnout a oni skončili v příkopu podél cesty. Tygry kvůli nikomu a ničemu nestaví. Tygry nikomu a ničemu neuhnou.

Jakýsi poručík pěchoty se kolem nás přehnal ostrou chůzí, v patách s důstojníkem polní policie, jehož odznak ve tvaru půlměsíce se v okolní tmě nebezpečně blýskal. Vytáhl z pouzdra revolver a vypadal jako ně-kdo, kdo rozhodně nemá zájem o jakoukoli formu civilizované konverzace. Zaslechl jsem, jak již za chůze křičí.

„Tohle je sabotáž! Za tohle někdo škaredě zaplatí! Kdo tomuhle spolku debilů velí?“

Byl si velice jistý sám sebou. Příslušníci polní policie, jak bylo obecně známo, se nebáli nikoho a ničeho, ani člověka, ani samotného čerta; a jak se rovněž tradovalo, ani samotného Adolfa Hitlera. Obyčejný major byl pro ně jen vítaným předkrmem, dopolední přesní-dávkou. Naštěstí, major Mercedes nebyl jen tak obyčejným majorem. Ani on si z čerta příliš nedělal, a po-kud jde o mě, zastával jsem názor, že ani Vůdce v něm žádnou mimořádnou hrůzu nevzbuzuje.

„Tygry!“ Jeho hlas zahlaholil na celou dlouhou kolo-nu, s ozvěnou rozbíhající se dopředu i dozadu.

„Rozkaz zněl: nastartovat motory! Nezastavovat! A vám, pane,“ obrátil se k oběma mužům, odsouvaje policistu z cesty a obraceje se přímo k poručíkovi, „radím, abyste si ty svoje kolečkové židle odsunul z cesty, nebo vám je rozmačkáme na kaši. Na vašem místě,“ dodal posléze, jako by ho to napadlo až nyní, „byste se zpět vracel raději příkopem. Jsem si jist, že to pro vás bude bezpečnější.“

Tygry vyrazily kupředu. Podařilo se nám urazit kus cesty, než jsme narazili na další kolonu, téměř stejně

bizarní jako ta, kterou tvořili chovanci ústavu pro cho-romyslné z Caen. Jen tak úvodem, ačkoli byli všichni muži v koloně oblečení do uniforem německé armády, ve skutečnosti se průvod skládal z dobré poloviny ev-ropských národností. Byli zde Rusové, Ukrajinci i ko-záci; Bosňané z muslimských divizí, Bavoři, Alsasané, Maďaři, Poláci, Italové. To však ještě stále nebylo všechno. Celá kolona, bez ohledu na národnost, mysle-la na jedinou věc, a tou byl útek. Mířili, promíchání je-den s druhým, proti nám, podivná směsice panického strachu a odhodlání na stejně podivné směsici tváří. Když nás první voje prchající hordy minuly, dali jsme se do hlasitého jásotu. „Německá armáda,“ křičel Porta jásavě. „Bůh jim požehnej! Kdyby tady tak mohl být Adolf, aby je vi-děl.“ Porta ukázal na rychle se pohybující houf mužů z výsadkového pluku. „Kdyby tady mohl být Hermann, aby je viděl!“

„Není náhodou možné,“ pronesl Barcelona velice vážným a důstojným hlasem, „že tuhle válku ztrácíme?“ „Nikdy!“ zakřičel znovu Porta.

Náš smích se divoce odrážel od stěn tanku.

„Hej vy tam,“ řekl Dědek, pozorující opět dění ko-lem. „Copak jsou tihleti zač?“

Byl to jízdní oddíl. Jezdci se přihnali zběsilým cva-lem, šlehající šavlemi do prchajících jednotek, rozptý-lení do tvaru širokého vějíře, aby tak mohli běžence snáze obejít a pohltnout. Podle červených límečků jsme v nich poznali kozáky generála Vlasova, specialisty na tenhle druh práce. Řádili v sedlech jako pomínutí, vzpřímení ve třmenech, s pěnou třísnicí nozdry jejich malých robustních koní.

Zaslechli jsme strohé a úsečné rozkazy vydávané v ruštině; noční tmou se zableskly třpytivé šavle.

Bě-hem několika málo minut všechny uprchlíky v koloně předstihli a začali je obklíčovat, nepřestávající přitom ani na chvíli křičet a řvát jako stádo krvežíznivých di-vochů. Někteří z nich sesedli z koní a vrhli se do stře-du vlnící se masy, sekali a bodali kolem sebe hlava nehlava, dokud jsme i z dálky neviděli celé potoky rudé krve. Nikdo z uprchlíků se ani nepokoušel brá-nit. Možná byli tak vyděšení, nebo neměli žádné zbraně, které zřejmě odhodili hned v počáteční panice vládnucí bezprostředně po zahájení jejich únikového manévru.

Bylo nyní zhora nemožné, aby naše „tygry“ pokračovaly v cestě. Pozorovali jsme scénu odvíjející se před našima očima, naplněni až po okraj nenávistí a odporem. Od kozáků však člověk nemohl zřejmě če-kat nic jiného než naprostou brutalitu. Pokud šlo o nás, shodli jsme se na tom, že by se německá armáda bez jejich pomoci klidně obešla. Všimli jsme si důstojníka polní policie, jak poklepává ruskému kapitánovi na ra-meno a gratuluje mu nejspíše k dobře odvedené práci. Náš vztek dostal nový impuls. Mnozí z Rusů odvedli své koně k nedalekému potoku a leželi nyní na břiše a jeden vedle druhého hltali vodu z proudu. Tento po-hled nás ani příliš nepřekvapil: v kozáckém pluku si byli kůň i muž rovni.

Tanky byly pod vlivem okolností nuceny opět dočas-ně zastavit. Kozáci postupovali směrem k nám, jejich malá černá očka se mihotavě třpytila a vyzařovala to-tální zvrhlost a šílenství, kožené čepice zdobily jasně rudé kříže. Podsaditý desátník páchnoucí vodkou za-stavil u boku našeho tygra. Šavli měl zavěšenou kolem krku a v ruce svíral nagajku, bič, který všichni kozáci přímo zbožňovali.

„Salut, gospodin!“

Kozák se na nás podíval a dal se do smíchu. Zřetelnějším cítil, jak se i ostatní po mém boku ježí nenávistí.

„Ahoj, továřiš!“ naklonil se Porta nečekaně k jezd-ci. „Už sis někdy nechal vykládat budoucnost?“

„Ne. Proč se ptáš?“

„Protože já ji vykládám. Chceš, abych ti pověděl, co tě čeká a nemine?“

„K čemu?“

Porta pokrčil rameny.

„Třeba by to mohlo být zajímavé.“

„Proč?“ dožadoval se Rus s odzbrojující apatií pro ně tak typickou.

„Bojíš se?“ vyštěkl Porta. „To by mě zase tolik nepřekvapovalo. Hodně lidí se bojí. Nemají odvalu podívat se budoucnosti do tváře, co kdyby se dozvěděli něco nepříjemného.“

Kozák se zašklebil. Postoupil vpřed a nabídl Portovi svoji širokou krátkou ruku.

„Já se nebojím. Ale souhlasím s tím, že znát vlastní budoucnost nemusí být vždy jen dobré.“

„Zkus to a uvidíš.“

Dřív než si to kozák stačil rozmyslet, Porta ho uchopil za ruku, a na tváři se mu objevil nepřítomný výraz, který mně osobně připomínal výraz naprosté debility. Na kozáckého desátníka však zřejmě učinil dojem, i když na rozdíl ode mě pochopitelně netušil, co je Porta vlastně zač.

„Hm... ach... hmm. Ano! Už to vidím.“ Porta si zamyšleně a vážně se kousal do rtu. „Byl jsi desátníkem u strýčka Stalina, co? A nosil jsi helmu s rudou hvězdou. Nemám pravdu? Vaše jednotka byla posádkou v Majkofu. Ještě pořád mám pravdu?“

Muž přikývl a otevřel ústa dokořán. Netušil, že každý, kdo jako my bojoval na východní frontě a setkal se tam s tolika kozáky, kolik jsme jich v našich jednotkách měli my, by Portovo číslo s trochou štěstí zvládl také. Portův počáteční úspěch přihlížející vojáky poněkud zneklidnil, tváře se jim svažily a v očích se jim usadil nechápatý výraz strachu.

„Takže mám pravdu!“ triumfoval Porta.

Muž se pokřížoval a učinil pokus vymanit ruku z Portovy dlaně, ten se však nedal.

„Počkej! Teď ti ještě řeknu, co na tebe čeká v budoucnosti. Vidím dlouhou zaprášenou cestu, cestu nikam, cestu bez konce. Žádná machorka, voda ani jídlo. Dlouhá řada mužů, všichni mají stejnou uniformu jako ty. Jsou z pluku generála Vlasova. Teď se mi to překrývá! Máš v sobě dost sil, aby ses podíval pravdě do očí?“ Porta se podíval na muže a pokračoval ve svých báchorkách dřív, než ho stačil zarazit. „Vidím mnoho amerických generálů, jak sedí u stolu se spoustou ruskejch generálů. Popíjejí whisky... vodku... kouří obrovské tlusté doutníky. Teď podepisují nějaké papíry a navzájem si potřásají rukama.“ Porta zavřel oči, jako by ho přemohla nějaká nevýslovná bolest. „Vidím i něco jiného! Adolf padl a všechny kozáky odvádějí zpět do jejich otčiny. Vidím... vidím.“ Porta vyrazil výkřik plný hrůzy. „Továrišč! Ty určitě víš, co je to Dalstroj*, samozřejmě, že víš.“ A Porta s moudrým uspokojením pokýval hlavou. „Přesně to tady vidím! Příliš růžové to teda není, co?“

Kozák mu vytrhl dlaň a odskočil dozadu, ve tváři mu převládalo rozhořčení a pochybnosti. Hned vzápětí vydal překotný ruský sykot, příliš rychlý na to, aby se z něj dalo cokoli pochytit. Drobeček však v mžiku vyskočil z tanku a vrhl se na kozáka. Zvedl svoji obří tlapu a zuřivě s ním trásl ze strany na stranu.

„Ty jeden špinavej ruskej sedláku! Jestli se okamžitě nezačneš chovat slušně, dokopu tě na půl cesty do Dalstroje já sám. A vezmu si na to tvoji vlastní nagajku!“

Další proud ruštiny. Bezpochyby nadávky, zcela jistě oplzlé. Když přijde na klení, nevyrovná se ruštině snad žádný jiný jazyk. Už jenom kvůli tomu stojí za to se ho naučit.

Drobeček se jen ušklíbl a s odporem od sebe kozáka odstrčil. Kozák přiskočil ke svému koni, vyšvihl se do sedla a vystřelil za svými spolubojovníky, kteří se již při první zmínce o Dalstroji moudře rozutekli na všechny strany. Již v bezpečné vzdálenosti se kozák ještě jednou otočil a pohrozil nám vztyčenou šavlí doprovázející svou pohružku sprškou nových oplzlostí, které však měly na Drobečka jen pranepatrný účinek.

„Ztrať se, smradochu jedna sedlácká,“ zakřičel za ním.

Kozácký pluk ženoucí před sebou nyní rádobý dezertéry zmizel pomalu v dálí, když se k našemu tanku dopravil nadporučík Löwe a celým jeho obličejem prostupoval dobře čitelný výraz nesouhlasu.

„Starší svobodníku Porto, nedovolím, aby si vojáci pod mým velením dělali blázný z našich spojenců. Obzvláště pak, jedná-li se o spojence dobrovolné! Jeden z jejich zpropadených důstojníků si mi na vás právě stěžoval.“

„Velice se omlouvám, pane,“ pronesl Porta se vši upřímností. „Ten člověk chtěl předpovědět budoucnost, a tak jsem mu ji předpověděl, toť vše.“

„Ach tak. Nevěděl jsem, že jste nadán jasnozřivostí?“

Co jste mu napovídal?“

„Jen čistou pravdu,“ odpověděl Porta dotčeně.

„To znamená?“

„Řekl jsem mu, že své dny dožije doma se strýčkem Stalinem a že se bude smažit v Dalstroji. Takovou předpověď by dnes zmáknul každý hlupák.“

„Proč tu svoji zatracenou hubu nedokážete držet aspoň chvíli zavřenou?“ vyšťekl nadporučík vztekle.

„Abyste na ni jednou nedoplatil a neskončil v Dalstroji sám!“

„To je samozřejmě možné,“ souhlasil Porta s hlubokým povzdechem.

Viditelně rozhořčený nadporučík odkráčel. Kolona se dala opět do pohybu, doprovázena houkáním sův kdesi v okolním lese. Noc se postupně vzdávala své vlády nad světem a přecházela v oparem zahalený den. Uvnitř tanku jsme si na lihovém vařiči připravili jakous takous snídani a uvařili kávovou náhražku, riskující tak, že se sami zapálíme a vyhodíme našeho tygra vysoko k obloze. Z tuhé gumové cihly, kterou nyní v armádě vydávali za chleba, jsme si nalámali kusy hmoty a s pomocí na palec silné vrstvy marmelády z červené řepy, kterou Porta zabavil ve stejném skladišti jako šnaps, jsme chlebu dodali alespoň trochu přijatelnou chuť.

Konečně nastal den, šedivý a nepříjemný. Kolona se opět na chvíli zastavila. Odněkud se vynořil pluk granátníků, všichni do jednoho nadávali a měli náladu pod psa. Vzápětí sestavili protiletadlovou baterii. Porta situaci ještě přiosťřil, a to rozhodně více, než bylo nezbytně nutné, a poškleboval se jim, že by se svojí baterií nezasáhli bombardéry pojíždějící po zemi pět metrů od nich. Naštěstí, ještě dříve, než došlo k pranicí, dostali jsme rozkaz vyrazit kupředu.

Těžké tygry se s hlasitými protesty vydaly opět na cestu, nalepeny těsně jeden na druhém. Nad hlavami nám přelétlo několik nepřátelských letounů, které jen tak naslepo shodily na projíždějící kolonu několik bomb, aby se hned poté, navzdory zuřivému úsilí protiletacké baterie v pohodě ztratily kdesi za obzorem. Konečně jsme dorazili do postavení, které nám bylo přiděleno. Byl vydán rozkaz k útoku. Tygry vyrazily v bojové formaci vpřed jako znovu probuzení zabijáci. Za každým kamenem, za každým keřem, stromem, terénní vyvýšeninou čekala smrt v podobě pancéřovek, děl, magnetických min a plamenometů. Periskopy nám umožňovaly zjistit postavení nepřítele. Pro pěchotu představuje masivní útok těžkých tanků ta nekrutější myslitelná jatka, o tom není žádných pochybností, a nepřátelští pozorovatelé nás již dlouho a pozorně sledovali. Granáty se na nás jen sypaly, ale my se rychlostí čtyřiceti kilometrů v hodině řítili stále vpřed a nic nás nemohlo zastavit.

„Zajistěte poklopy“ rozkázal Dědek. „Věž na dvě hodiny. Vzdálenost sedm set. Silně maskovaný Pak*.“ Před očima mi rozmazaně tancovaly samé čáry a čtverce. Dědek mi poklepal na rameno.

„Už ho máš?“

„Ještě ne. Vidím akorát pár keřů a hromadu sutin.“

„Přesně tam je schovanej,“ pronesl Dědek nemilosrdně.

Náhly záblesk výstřelu odhalil maskované dělostřelecké postavení. Vystřelený granát nás minul snad jen o centimetry. Dal jsem se urychleně do práce a číslice přede mnou poskakovaly jako při čarodějném reji: 600, 650, cíl zaměřen.

„Nechtěl bys trochu pohnout,“ zasyčel Dědek nervózně.

Vypálil jsem. Tlak vzduchu nás uhořil jako rána pěstí a na podlahu dopadla doruda rozpálená nábojnice. Cvaknutí a dělo je opět připraveno k akci. Protentokrát jí ovšem není zapotřebí: z trosek, které vylétly k obloze, je zřejmé, že střela zasáhla cíl. Protitankový kanón byl vyřazen z boje a naše pásy již vzápětí rozdrtily na kaši vše, co z něj ještě zbylo.

„Věž na dvě hodiny! Vzdálenost pět set. Přímou vpřed pal.“

Motor zapředl, věž se otočila a já v tu ránu uviděl cíl: churchilly nebylo nikdy těžké rozpoznat pro jejich dlouhá těla a nízké věže. Bylo jich šest a seděly bez pohybu v řadě za sebou.

Zastavili jsme. Pouze nezkušené střelce za jízdy, i když rychlost byla v tomto okamžiku klíčovým prvkem, pokud jsme měli situaci využít plně ke svému prospěchu. Stojící tank je, takřikajíc, sedící kachnou, a je to velice snadný cíl. Drobeček si otevřel jeden z postranních panelů, aby mu z blížící se legrace nic neuniklo, ale sotva tak učinil, seřval ho Dědek jako malého kluka.

„Zavři ten podělanej poklop!“

„Nač se hned plašíš,“ odvětil Drobeček s klidem.

„A uvědom si, prosím tě, že jsem obergefreiter, páteř celý naší armády.“

Dědek zaklel a otočil se ke mně, coby tvárnějšímu materiálu.

„Začni s tím posledním a pak zkus velitelskej tank. Jasný? Pal!“

Dlouhý kanon mi poskočil v ruce. Z hlavně vyšlehl ohnivý záblesk a já měl jen tolik času, abych spatřil, jak se churchill pod nárazem rozhoupal, načež se věž stočila a já vypálil na první tank kolony. Tentokrát jsem s uspokojením sledoval, jak se tank po zásahu zcela rozpadl a jako vířící ohnivá koule se vznesl k obloze.

„Změnit postavení!“

Porta zacouval do terénní prolákliny a já v periskopu pozoroval zbývající čtyři churchilly. Jeden jsem si vybral, zaměřil a vypálil. Tentokrát mi štěstí nepřálo a střela se odrazila od věže tanku. Tam uvnitř si zřejmě zažili hezkých pár vteřin hrůzy, ale nyní již otvírali poklopy a vyskakovali ven. Heide je okamžitě pokropil dávkou z kulometu, načež se nám dostalo odpovědi v podobě spršky granátů. Naštěstí nedolétly až k nám, ale i tak stačily k tomu, aby Drobečka zahnal až k zadní stěně tanku, přičemž mu na čele vyvstaly krůpěje studeného potu.

Soustředil jsem se na dalšího z churchillů. Dlouhý granát vyrazil vpřed, bezchybně zasáhl cíl, ten se však ani nepohnul. Na okamžik jsem netušil, co si mám myslet, pak jsem ale spatřil, jak ze zasaženého vozidla stoupá k nebi tenká spirála bílého kouře. O několik vteřin později došlo k explozi a z tanku vyšlehly plameny vypínající se hladově vzhůru, pátrající po čemkoli, co by mohlo hořet.

„Změnit postavení! Ke zbořeníšti. Věž na dvě hodiny. Vzdálenost 300. Pal!“

Zbývající dva churchilly byly již snadnou kořistí. Drobeček trval na tom, že hned na místě vyskočí z tanku a namaluje na věž šest vítězných koleček. Dědkův hněv byl strašlivý a nic pro slabší povahy, Drobeček však neměl ani to nejmenší ponětí o disciplíně a výhrůžky byly v jeho případě jen planým mrháním časem a dechem. Pokud šlo o nekázeň, on i Porta hráli v armádě pravděpodobně prim.

Za námi zahajovalo palbu pozemní dělostřelectvo a my se ocitli pod ochranným deštníkem jeho palby. Nepřítel začíšťoval celou oblast pláže 109 a kanadští pěšáci bojovali jako smyslů zbavení, používající k boji vše, co jim přišlo pod ruku. Jeden jejich seržant, toužící zřejmě po něčem efektivnějším než jsou pěsti, po nás začal dokonce házet kameny.

Jako obvykle jsme naprosto ztratili ponětí o čase. Možná jsme bojovali jednu hodinu, možná již celých dvanáct. Bitva nám vždy připadala nekonečná. Nakonec ale přece jen nastal konec, tygry se s radostnou úlevou zastavily a nás obklopilo podivné ticho. Praskot a prskání ohně byly jedinými zvuky, které k nám doléhaly.

Ztuhle jsme se vydrápali z tanku a seskočili na zem. Do plic nám okamžitě pronikl dusivý kouř plamenů. Porta s tváří černou jako uhlí zpozoroval nepříliš vzdálené zbořeníště. Dost možná, že ještě ráno to byl dům obývaný majiteli: nyní z něj však zbyla jen hromada cihel a zuhelnatělých trámů. Porta k troskám zamířil se stejným nadšením a optimismem, jako by to byl pařížský Ritz a, jako obvykle, byl za svoji víru odměněn. Pokud šlo o jídlo, jeho instinkt ho ještě ani jednou nezradil: o několik minut později se vynořil s náručí plnou plechovek piva. S řinčením je shodil na zem a bez toho, že by se jen na chvíli zastavil, aby nabral dech, otočil se na podpatku a vracel se zpět ke svému nalezišti, křiče přitom přes rameno.

„Je jich tam ještě celá bedna! Je to Viktorie a můžete mi věřit, že je to setsakramentsky dobré pivo. Pár jsem si jich tam už dal!“

Drobeček triumfálně vykřikl a vyrazil za Portou. Když se vrátili, nesli společnými silami celou bednu, ale ještě než jsme si stačili plodů jejich loupeživé výpravy užít, začal půdu kolem nás přeorávat jakýsi snaživec s kulometem.

„Hajzlové!“ zakřičel Drobeček, zatímco jsme se všichni vrhli zpět k tanku.

Heide vytáhl pojistku granátu a vrhnul ho přes hlavu směrem k vyvýšenině, na jejíž vršku se ukrýval neznámý útočník. Téměř současně s výbuchem se na vrcholku terénní vlny objevila postava v khaki uniformě, na chvíli se zastavila, načež se celá v plamenech kutálela směrem k nám. Než dorazila, byla mrtvá, a jak se zdálo, útočník byl ve svém stanovišti osamocen, takže nás snad již nikdo nebude obtěžovat. Bohužel, ještě předtím, než zemřel, podařilo se mu napáchat maximum škody: naše draho cenné plechovky byly do poslední proděravěny kulkami a zlatavý mok se přímo před našima očima vsakoval do země. Porta přistoupil k bedně a uštědřil jí pořádný kopanec.

„Válka jedna zkurvená!“

V

Členové odboje v Caen dostali rozkaz zlikvidovat náčelníka milice Luciena Briera, který nejenže spolupracoval přímo s německou policií, ale byl dokonce tak vrcholně nestoudný, že se stal osobním přítelem oblastního velitele gestapa, komisaře Helmutha Bernharda. Briere byl zodpovědný za smrt velkého počtu Francouzů.

K úkolu se dobrovolně přihlásil muž jménem Arsene. Se třemi pomocníky se mu podařilo proniknout do Brierova domu a kanceláří na ulici des Fossés du'Chateau a vhodit do obytné části budovy svazek granátů. Pokus o atentát, bohužel, nenapáchal žádné podstatné škody a všichni čtyři muži mohli nakonec mluvit o štěstí, že se jim podařilo utéci, aniž je někdo poznal. Od tohoto okamžiku však byla budova ve dne v noci střežena příslušníky hlafien SS, jejichž přítomnost činila jakýkoli další pokus o zavraždění Briera v jeho vlastním domě zcela nemožným.

Příslušníci odboje se mezitím utápěli v nekonečných diskuzích, v nichž jeden po druhém zamítali všechny předložené plány ke splnění úkolu. Arsenovi nakonec došla trpělivost a řekl, že se o celou záležitost postará sám. Když se ho ptali, jakým způsobem hodlá dosáhnout splnění tohoto nelehkého úkolu, jen pokrčil rameny a prohlásil, že se spolehne na svoji šťastnou hvězdu.

Briera nakonec zabil tím nejjednodušším možným způsobem, přistoupil k němu na ulici a dvakrát mu prostřelil hlavu. Briere pochopitelně vytušil nebezpečí ihned, jakmile si všiml, že se k němu Arsene spěšně

blíží, ale ten se podruhé rozhodně nemínil smířit s nezdarem, a muž byl mrtvý přesně v okamžiku, kdy se otočil, aby se pokusilo útek. Kolemjdoucí, kteří se stali svědky události, prozíravě zmizeli v postranních uličkách. Ti, kteří to zpozorovali z oken svých domů, s tím pak v naprosté většině nejspíše souhlasili. Ať tak nebo tak, Arsene měl dostatek času k tomu, aby vytáhl fotoaparát a mrtvé tělo náčelníka milice si s klidem vyfotografoval, načež zamířil do jedné z postranních uliček a zmizel ze scény.

O tři dny později se Brierovi dostalo zásluhou jeho přátel od gestapa mučednického pohřbu. Celé Caen se radovalo, jávalo a prozpěvovalo Marseillaisu a Arsene, jakkoli neznámý, se definitivně stal hrdinou dne.

PO VZORU HEMINGWAYOVĚ

V Normandii neexistovala žádná souvislá fronta. Mohli jste se klidně vypravit na několikahodinový průzkum terénu a ani jednou přitom nespátřit nepřítele. Ještě stále, navzdory závěrečné fázi, ve které se válka právě nacházela, jste mohli narazit na nedotčené vesnice, jejichž obyvatelé nemuseli vědět zhora nic o tom, že jen o několik kilometrů dále vyhladily zuřivé boje celou obec a polovinu armády.

Byla noc a my dorazili do vesnice jménem Montaudin. Přibližovali jsme se s krajní opatrností, protože člověk nikdy nevěděl, kdy vpadne do vosího hnízda plného nepřátelských vojáků, ale hlavní ulice byla setmělá a opuštěná a nikde nebylo ani živáčka, ať by to měl být vesničan či voják.

„Podívej, putyka!“ zahlaholil Porta vzrušeně a ukázal směrem k jediné osvětlené budově v celé ulici. „Co kdybychom na chvíli zastavili a podívali se, jestli nemají něco na zub. Já mám takovej hlad, že bych polykal i prázdný patrony.“

Jakmile šlo o jídlo, dokázal být Porta velice výmluvný a přesvědčivý. Navíc jsme byli už příliš unaveni na to, abychom se s ním přeli. Zaparkovali jsme svoji „pumu“ uprostřed návsi, jako bychom byli ti nejobyčejnější turisté a potom, unavení, špinaví a v neuvěřitelně mizerné náladě jsme si začali protahovat pokroucené ruce a nohy. Již dva dny jsme byli na průzkumu a byla to namáhavá a zdoluhavá práce.

„Už toho mám plný brejle,“ ozval se Heide a dlouze a hlasitě si zív, načež se otočil a uštědřil jednomu z těžkých kol vozu divoký kopanec. „A z téhle pitomé herky se mi dělá špatně.“

„Kde vlastně jsme?“ zeptal jsem se. „Jsme za frontou?“

„A na který straně jako myslíš?“ zeptal se jízlivě Porta. „Naši nebo jejich?“

„To je mi fuk, rád bych měl ale jistotu.“

Dědek se poškrábal na zátylku, aby si pak prstem zajel do nosu a několikrát si ho protáhl tam a zpět.

„Můžeš klidně hádat, ale uděláme nejlíp, když si necháme čepice v autech. Jedině ty nás můžeš prozradit.“

„Já si pro jistotu vezmu i svůj nagan,“ oznámil Drobeček a téměř zamilovaně pohladil svůj těžký ruský revolver, který v průběhu války, bůhvíde, ukořistil.

„Lidi teď nebývají dvakrát přátelský.“

„Raději se pořádně vyzbrojíme,“ navrhl jsem. Nacpali jsme si do bočních kapes ruční granáty, do náprsních pak revolvery, načež Legionář s pistolí v ruce vykopl dveře hospody a my vešli dovnitř. Vysoko u stropu matně svítila jediná žárovka a místnost se zdála stejně opuštěná jako ulice venku.

„Salut, patron!“ zvolal Legionář svojí nejlepší francouzštinou. „Ja des clients!“

Náhle jsem uvědomil, že mě Heide tahá za ruku a třesoucím se prstem ukazuje přímo před sebe.

Sledoval jsem jeho vytřeštěný pohled a pak jsem ztuhl, doslova přilepen hrůzou k zemi. I v přítomí panujícím v místnosti jsem u baru rozpoznal mohutnou postavu muže, spočívajícího zhrouceně na barové stoličce, s hlavou položenou na převržené láhvi whisky a jednou rukou visící bezvládně podél těla.

Nebylo pochyb. Tohle byl pravý a nefalšovaný Američan. Opilý jako Dán, ale ještě stále Američan.

Heide do mě nervózně zat' al prsty.

„Vypadněme odsud,“ zašeptal.

„Blbost,“ odpověděl Porta hlasitě, že by to muselo probudit i mrtvého.

„Ale to je přece Američan.“

„I kdyby to byl samotnej Eisenhower, mně je to jedno a nehnu se odsud, dokud se něčeho nenajím!“

„Dostali jsme se ale až za nepřátelský linie.“

„A jak to víš?“ dožadoval se Porta vášnivě. „Jak víš, že ta obrovská hrouda sádla není za našima liniema?“ uchopil Heideho za ramena a zatřásl s ním, až se mu rozcvakaly zuby: když šlo o jídlo, dokázal být velice přecitlivělý. „Vsadím se, že ten, kdo si tady popletl linie je on, a ne my.“

Podívali jsme se na Američana. Naše hlasitá hádka ho ani v nejmenším nevyrušila z jeho klidu a on nyní s ústy dokořán hlasitě chrápal.

„Já chci jíst,“ pronesl Porta pevně.

Legionář přikývl a ještě jednou přivolal majitele podniku. Praskání dřevěného schodiště vpravo od nás prozradilo, že se majitel nálevny konečně vyhrabal z postele a míří k nám dolů. Objevil se podsaditý mužiček středního věku, zívající tak, že si málem roztrhl hubu, oči červené a zašlý špinavý župan přehozený přes ramena. Podíval se na nás a v němé prosbě pozvedl zrak k nebi.

„Další Američané! Ach, pane, obdaruj mě svojí nekonečnou trpělivostí!“

„Patrone,“ řekl Legionář uhlazeně, „excusez le dérangement, mais estce quon pourrait avoir une soupe genre bouillabaisse? Si vous manquez de personnel, on est la, pour le coup de main.“

(Promiňte, že vyrušujeme, ale neměl byste tu něco k snědku? Třeba nějakou hustou polévku na způsob bujabézy? A pokud tady nemáte žádné zaměstnance, klidně vám nabídneme pomocnou ruku.)

Muž na něj zíral s pusou dokořán.

„Vy jste Francouzi? Já si myslel, že jste další z těch zpropadenejch Amerikánů.“

„Já jsem Francouz,“ zalhal Legionář, aniž přitom hnul brvou. „A mí přátelé jsou Němci z cizinecké legie, z té jsme všichni. Jsme teď en route do Paříže.“

Majitel zasunul nohy do hadrových pantoflí a rychlými krůčky cupital po praskajícím schodišti směrem k nám, na tváři zářící úsměv.

„Voila des Francais!“ provolával kamsi nahoru. „Vive la France! Pojd'te všichni dolů!“

Zručnými pohyby profesionálního barmana posadil na pult několik úctyhodně působících, prachem pokrytých láhví. Spící Američan, veden neochvějnými instinkty, otevřel jedno oko a rozhlédl se kolem, jeho nos bezpochyby zavětril čerstvý přísun alkoholu. Kníř se mu doslova topil ve whisky a kdyby po něm někdo hodil hořící zápalku, vzňal by se nejspíš rychleji než kanystr benzínu. Nyní nás konečně zachytil pohledem a pozvedl k nám svoji volně visící ruku.

„Čau, Macu! Nemáš u sebe kapku skotský?“

Na naši odpověď však nečekal; jen se nás šarmantně usmál a upadl zpět do své louže whisky.

„Je úplně do šrotu,“ pronesl hostinský lhostejně. „Celý odpoledne a půlku večera tady ještě se dvěma svými kumpány nasával. Přijeli už včera dopoledne a od té doby nepřestali ani na okamžik chlastat.“

„Odporné,“ řekl Legionář. „Co... ehm... se stalo s jeho druhý?“

„Odjeli. Naskákali do džípu a nechali ho tady. Ještě se ani neprobral.“

Všichni, jako jeden muž, jsme si Američana prohlíželi. Ležel na baru a chrochtal a funěl jako starý mrož, ale spojená tíže našeho morálního odsouzení mu zřejmě pronikla až do jeho alkoholem opojeného mozku. Otevřel obě oči. Byly podlité krví a byl do nich děsivý pohled. Velmi pomalu, s nesmírnou důstojností, vstal ze své stoličky, a začal pěstí tlouci do pultu.

„Hospodo! Kde je ta zatracená whisky, kterou jsem si objednal?“

Hostinský jen pokrčil rameny.

„Co jsem vám říkal? Všichni Američani jsou obyčejný alkoholici.“

„To je nechutné,“ přitakal Legionář znovu.

My všichni jsme jen pokrytecky souhlasili. Američan se jako loutka na drátku začal sunout k Barcelonovi.

„Víš ty co, Macu? Máš pěkně ohyzdnej ksicht... připomínáš mi skopčáka. Už ti to někdo řek'? Vypadáš jako nějaký posranej skopčák.“

Američan se rozchechtal a upadl na podlahu, kde se převrátil na záda a začal zpívat „Tam u nás doma v Kentucky“. Hostinský nám naznačil, abychom ho obešli a usadili se u baru.

„To vypadá na delirium tremens,“ usoudil. „S tím bych si nelámal hlavu. Válečný dopisovatel. Ti jsou vždycky nejhorší. Teď...“ usmál se ponuře, „toho asi hezkých pár dní moc nenapiše. Když zlikvidoval první dvě láhve whisky, mrštil svým psacím strojem o zem.“

Že prý nezná pravopis. Slyšíte? Jeho psací stroj prý nezná pravopis. Tyhle věcičky jsou pěkně drahý,

takže jsem se ho pokusil dát trochu dohromady, ale je ho kus chlapa a když s ním tak třískl, vyřídil ho jednou provždy. Asi se jen tak s něčím nepáře, tolik už jsem pochopil.“

Američana byl opravdu kus. Skoro tak velký jako Dropeček. Jeden z těch, kterým je lepší uhnout z cesty. Úlisně jsem se na něj usmál, zatímco se znovu rozložil na stoličce a zamával nám.

„Dej si jednoho panáka, kámo! Dej si jich klidně tucet. Všechno platím. Poslyš, Macu, víš ty vůbec, kdo já jsem?“ Američan se otočil k Dědkovi. „To není žádné tajemství, to si jako nemyslete, ale já jsem pěkně veliký zvíře, pěkně veliký a důležitý, to je všechno a musím se dostat do Paříže ještě než tahle prašivá válka skončí. Už se tě někdo, milej kámo, ptal, jestli je těžký umřít?“ Nyní upřel své zanícené oko směrem ke mně. Uchváceně jsem potřásl hlavou. „Tak já ti to tedy povím, páč poslední dobou nad tím pořád dumám a řek’ bych, že jsem přišel na to, jak to vlastně je.“ Důvěrně se ke mně naklonil. „Odpověď zní jednoduše: ne. Prostě ne. A jak to? Protože je mnohem těžší žít tenhle zatracený život než umírat. Napadlo tě to někdy? Že se vůbec ptám, houby tě napadlo. Já jsem jedinej, kdo v celý týhle podělaný uniformě používá mozek. Hej ty tam, ty kolohnáte!“

Začal usilovně mávat na Dropečka. Ten se postavil a nespouštěje z něj oči, šmátral po skrytém revolveru a bezpochyby zvažoval možnost přetáhnout otravného Američana pažbou a jednou provždy se ho zbavit.

„Pojď tady za náma a já ti prozradím tajemství. Tak se nedělej, myslím to vážně! Moc dobře poznám chlapa z Alabamy, když na něj natrefím a nepokoušej se mi namluvit, že nejsi z Alabamy, páč bych ti stejně nevěřil ani slovo... pojď radši tady k nám a já se ti s něčím svěřím.“ Dropeček postoupilo několik kroků blíže a ruku ani na okamžik nespouštěl z revolveru v kapse. „Už jsi měl někdy na oběd negra?“ zeptal se Američan. „Vsadím se, že jo, ty jeden starej rasisto! Ted’ mě ale poslouvej a já ti prozradím, kde tady schovávají tvrdej chlast.“ Američan přešel z hlasitého opileckého krákorání do stejně hlasitého pištivého šepotu. „Tam za barem, třetí police vlevo od zrcadla.“

Dropeček nadskočil, jako by dostal žihadlo a přehoupl se na druhou stranu barového pultu, kde svojí mohutnou prackou přešel dlouhou řadu lahví trůnicích na třetí polici.

„hlhisky!“ zakřičel jako na lesy, jako by právě objevil zlato. „Tolik whisky, že by v ní mohl plavat celej křížník!“

„Na whisky ti momentálně kašlu,“ bručel Porta. „Co bude s mým jídlem?“

U paty schodů se objevily dvě rozladěné ženštiny. Hospodský na ně kývl a ukázal směrem ke kuchyni.

„Tam. Pojďte se mnou a povězte mi, co potřebujete.“

Porta se jako šíp vrhnul do kuchyně a já, po krátkém váhání, jsem se tam vypravil za ním, pln zájmu sledovat přípravy jeho proslulé bujabézy, o které nám neustále vyprávěl.

„Tak se podívejme, co tady máme,“ promluvil stručně.

Hostinský se rozzářil blahem.

„Humry,“ řekl. „Několik plechovek. Mám je,“ hostinský mávl neurčitě svojí tlustou rukou, „od Američanů. Čekáme na ně od prvního okamžiku, kdy tahle válka začala a teď, když jsou konečně tady, co dělají? Opíjejí se do němoty v každém městě a vesnici na cestě z Caen do Paříže. Tomu říkáte válka? Já tomu říkám...“

Jak tomu říká on jsme se již nikdy nedozvěděli, protože jeho výklad byl přerušen divokým vytím doléhajícím k nám z baru a zvuky rozbíjeného skla.

„Mille diables!“ Hostinský popadl gumový pendrek ležící na kuchyňském stole a zamával jím nad hlavou.

„Vy vojáci jste všichni stejný. Jen chlast a rvačky, nic jiného!“

Vrátili jsme se zpátky, ponechávaje Portu jeho humrovým konzervám, které se jal čile otevírat. V lokále jsme spatřili Dropečka s Heidem válející se po zemi v divokém sevření. Dědek rezignovaně popíjel v rohu whisky; Barcelona a Američan seděli na stoličkách kolem ringu a povzbuzovali. Legionář stál, jako obvykle, jen lhostejně opodál. Dva přesné zásahy gumovým obuškem přímo mezi oči plně postačily k tomu, aby se oba zápasníci od sebe oddělili. Zůstali bezduše ležet, zatímco diváci hlasitě tleskali a jásali.

„To nebylo zlé,“ řekl jsem obdivně. „Ale až se Dropeček probere, tak bych se na vašem místě držel z jeho dosahu.“

„Merde!“ řekl hostinský a se stoickým klidem se vracel zpět do kuchyně, kam jsem ho rovněž následoval.

Porta si mezitím navlékl šéfkuchařskou čepici a řeznickou zástěru a když nás spatřil, zamával nám svojí

umoučenou rukou.

„Co se to tam dělo?“

Hostinský ze sebe vyrazil záplavu francouzských slovíček a my s Portou jsme si jen vyměnili bezradné pohledy.

„Předpokládám,“ zeptal se Porta tím nejobyčejnějším tónem, „že německy asi neumíte, že? Já na tom s francouzštinou nejsem zrovna nejlíp.“

„Jak to?“ zeptal se hostinský a podíval se na něj, stížen náhlým podezřením. „Jak dlouho už sloužíte v legii?“

„Pár let, ale nemám vůbec žádnéj talent na jazyky. Kromě toho, dáváme stejně přednost mateřštině. Cizímu jazyku se stejně člověk pořádně nikdy nenaučí a že jich v legii je.“

„To je pravda,“ souhlasil hostinský a poškrábal se na hlavě. „Proto se jí také říká cizinecká. Stejně mi to ale přijde nějaký divný.“

„Velice divný,“ odvětil Porta bez váhání, „ale něčím takovým se právě teď nemůžu moc zatěžovat.“

Mnohem radši bych už konečně postavil na plotnu tady tu svoji bujabézu. Zeleninu, prosím!“

Hostinský mu ji začal ustrašeně podávat. Rajčata, mrkev, cibuli, brambory. Já všechno předával Portovi v jeho nové roli šéfkuchaře. Bylo jasné, že se baví jako snad nikdy.

„Taky budu potřebovat tymián a bobkovéj list. A citrón a petrželku, jestli tedy nějakou máte.“

A zatímco jsme já i hostinský společně s oběma nevrlymi ženštinami pobíhali po kuchyni, hledali, nosili, krájeli a loupali, Porta vše se šťastným úsměvem na tváři míchal v obrovském hrnci a co mu hlasivky stačily, zpíval si cosi v jazyce, kterému nikdo z nás nerozuměl ani slovo.

„To je píseň maďarskejch námořníků,“ vysvětloval nevzrušen našim naprostým nedostatkem nadšení. „Ti jsou z bujabézy úplně bez sebe. Od nich mám taky ten recept. Už je to hezkejch pár roků.“

„Co s tím má co dělat pochod maďarskejch námořníků?“ zeptal jsem se kysele.

Právě jsem si ustrouhal palec struhátkem na muškátové oříšky a uřízl téměř polovinu prstu porcovacím nožem, takže jsem začal litovat, že jsem ze sebe dobrovolně učinil Portova posluhu.

O pět minut později dospěl hostinský k názoru, že nás od sebe bude muset oddělit svým gumovým obuškem.

„No tak, pánové! Neměli bychom raději pokračovat v naší bujabéze?“

„Máte naprostou pravdu,“ řekl Porta. „Jedná se o záležitost nejvyšší důležitosti. A k jejímu úspěšnému dokončení potřebujeme trochu klidu a míru a pochopitelně moji nesmírnou zručnost. Takže, buďto mě tady přestaň rozptylovat, Svene, nebo se vrať do baru a pro mě za mě, se tam klidně ožer... hostinský, bílé víno! Aspoň dvě flašky!“

Porta nejenže požadoval víno, humra a krevety, zeleninu a bylinky a citrón, ale také šafrán, skořici a rybu a rum. Ještě překvapivější však bylo, že všechno, co žádal, skutečně i dostal.

O patnáct minut později byla zuřivě bublající směsice páchnoucí jako sto čertů prohlášena za hotovou a připravenou ke konzumaci. Prošel jsem dveřmi do lokálu a spatřil, jak všichni již sedí na stoličkách u baru jako malé děti čekající na večeři. Drobeček i Heide nabyli opět vědomí, dokonce i náš opilý Američan se nějakým způsobem vyšplhal zpět na stoličku a ze všech sil se na ní pokoušel udržet. Jakmile začal Porta podávat svou velkolepou polévku, Američan mohutně nasál a hladově se zavrtil.

„Ať se propadnu, jestli tohle není ta nejlepší věc, která se mi přihodila od okamžiku, kdy jsem se ocitl v téhle zpropadené zemi.“ Když skončil, věnoval nám dlouhý potutelný úsměv. „Ale jedno vám musím, chlapci, říct: Už dlouho vás tady pěkně zblízka pozoruju a začínám mít jasno. Cizinecká legie, komu to chcete vykládat!“

Američan se dal do hlasitého smíchu, až se na své stoličce zakymácel a pravděpodobně neměl nejmenší tušení, jak blízko smrti se právě ocitl. Spatřil jsem Drobečka, jak si rukou opět sahá na kapsu, zatímco Barcelona se nenápadně zvedal z místa.

„Copak jsi tou poznámkou myslel?“ zeptal se Legionář ledovým hlasem.

Američan ustálil své kymácivé pohyby a s vševědoucím úsměvem na tváři pokýval hlavou.

„Prokoukl jsem vás, Macu. Prokoukl!“

V místnosti se rozhostilo nepřírozené ticho plné napětí. Pak, jako by se vůbec nic nedělo, vytáhl Porta svůj těžký P-38 a dvakrát vystřelil do stropu. Domáci zařval a vztekale praštil do barového pultu.

„Nic se neděje,“ uklidňoval ho Porta a ponořil se zpět do své bujabézy. „Jenom jsem je varoval, toť vše.“

„Nespouštím z vás oči,“ pokračoval Američan s neodbytnou úporností člověka namol.

„Už toho nech,“ zavrčel na něj Heide. „Máš ji jak z praku!“

„Ožralej, zdrátovanej, zkárovanej, všechno jedno, ani tak z vás nespouštím oči. Dospěl jsem k závěru, že jste banda teploušů, neumíte ani pořádně chlastat, to je váš problém.“

Legionář zvedl nepřátelsky obočí. Drobeček se zvedl ze stoličky, bez sebe vztekem. My ostatní poté, co nám došlo, že Američan je až příliš pod obraz, než aby vůbec věděl, co povídá, jsme se s úlevou vrátili ke své polévce.

„Kdo mi tady nadává do teploušů?“ rozkřikl se Drobeček a mávaje sevřenou pěstí, vyřítíl se na nešťastného Američana.

„Propánaboha!“ zařval Porta.

Popadl prázdnou láhev od whisky a praštil s ní uvážlivě a s klidem Drobečka po hlavě, posílaje ho tak dnes již podruhé do říše snů. Nějaký čas jsme to pak spolu vydrželi aspoň jakž takž v klidu a míru, projíždajíc se svými talíři páchnoucí bujabézy, která chutnala jen o něco příjemněji než zapáchala, a propíjejíc se postupně hostinského zásobami whisky. Dědek seděl tiše u otevřeného okna a vypadal na zvracení. Barcelona s Američanem leželi s hlavami těsně u sebe na barovém pultu, Legionář měl na tváři naprosto nepřítomný výraz někoho, kdo se právě zpil do němoty. Bylo jasné, že zatímco jsme v kuchyni připravovali jídlo, lili do sebe jednoho panáka za druhým, a já rozhodně nemínil zůstat pozadu. Porta již brzy ztratil půdu pod nohama, vyvyden z rovnováhy náhlým znovuobjevením dvou zamračených žen o něco mladších než středního věku. Jednu z nich si posadil na koleno a několikrát jí pokusně zašmátral pod sukni. Jeho soustředěný výraz se náhle změnil na výraz plný překvapení a uspokojení.

„Nemá na sobě žádný kalhotky,“ zaječel na celou místnost.

Američan se probudil a pozvedl svoji prázdnou sklenici.

„Na ženský, co nenosej žádný kalhotky! Na Ameriku! Na válku! Na mrtvé skopčáky, ať jsou jich celý tisíce! Na...“

Jeho hulákání přerušilo až Drobečkovy hlasité vzdychání, se kterým se právě probouzel k životu.

„Kterej hnusák mě zase praštil?“

„Na francouzský požírače žab! Na Angličany!“

Porta se začal věnovat své nové kořisti, s níž si o čemsi důvěrně povídal. Barcelona hodil šavli hospodskému na záda, ale ten byl naštěstí příliš opilý, aby si čehokoli povšiml. Heidemu padla hlava do hrnce a nebýt Legionáře, který ho zvedl, pravděpodobně by se v něm utopil.

Američan se s nadějí v hlase obrátil na mě.

„Poslyš, Macu, nejedete náhodou do Paříže?“

„A už jsi někdy slyšelo cestě po Francii, která by nekončila v Paříži?“ zachytil jsem jeho výpad.

„Musím se tam dostat než tahle blbá válka skončí,“ oznámil mi a nepřestával na mě chrlít svůj po whisky páchnoucí dech. „Musím se postarat, aby ti zatracení skopčáci nevyhodili do luftu bar v Ritzu. Určitě by mi bodlo, kdybyste mě vzali s sebou.“

Jeho další pozornost naštěstí zaujal Drobeček slévající do prázdného hrnce směsici rumu, whisky a koňaku a v okamžicích, které následovaly, bylo skutečně na pováženou, zdali se alespoň jeden z nás dožije rána: Drobečkův lektvar klouzal do žaludku jako ohnivý jazyk plamenometu a ležel tam jako do červena rozžhavené uhlí. Drobeček popadl sifonovou láhev a sám sebe z ní počal kropit, zatímco hostinský spadl za hlasitého klení a skuhrání pod stůl. Jediným, kdo se zdál zcela nepoznamenán byl Američan. K mému nemalému rozčarování se opět vrátil ke svému předchozímu tématu.

„Kdybyste třeba měli na prodej džíp, co říkáte.“

„Máme tank,“ pronesl Porta, kterého jeho společníci znenadání omrzela a shodil ji na podlahu. „Je venku, zaparkovali jsme na náměstí.“

„Zaparkovaný na náměstí?“ Američan se s překvapivou lehkostí a svižností postavil a zamířil ke dveřím.

„Propánakrále, doufám, že tam ještě stále bude. Místní policajti tady se špatným parkováním dělají krátký proces. Nestačí si ani dvakrát pšouknout a nechají vám ho odtáhnout.“

Vyšli jsme za ním do ulice. „Puma“ byla stále na svém místě a Američan na ni uneseně zíral. Trvalo mu

dlouho, než si všiml toho, co mě napadlo hned, jak jsme vyšli ze dveří.

„Řekněte mi, co je to za divnej nápad s tím skopčáckým křížem?“

Všechny pohledy se jako jeden obrátily k inkriminující svastice.

„To si jenom někdo udělal hodně blbou srandu,“ pronesl Porta hořce. „Pro tebe to možná bude překvapení, ale ne všichni tady skáčou radostí z toho, že je osvoboděj zrovna Američani.“

„K čertu s nima, ale měli bysme někde sehnat barvu a něco s tím udělat. Nemůžu přece jezdit v tanku a vypadat přitom jako nějaký přiblblý skopčák.“

Hostinský byl vyzvednut z podlahy a obdržel rozkaz, aby někde sehnal bílou barvu, což učinil. Porta s Američanem ruku v ruce zprovodili pobuřující hákový kříž ze světa, načež si spolu sedli do příkopu a s cigaretou v ústě si prohlíželi svůj výtvor.

„Perfektní,“ konstatoval Američan. „Jsme tedy domluveni: vemete mě s sebou do Paříže. V okamžiku, kdy tam budem, pošlu svým novinám zprávu. Víš, jaký titulek mě právě napadl?“ Američan zvedl ruku vykreslil do vzduchu pomyslná písmena. „Válečný dopisovatel a řidič tanku přináší Paříži svobodu: Milion Němců odhazuje zbraně. Co na to říkáš, brácho? Umíš dělat fotky?“

„Jasně,“ přitakal Porta vychloubačně.

„Výborně. V tom případě postavíme všechny skopčácký generály do lajny a v baru v Ritzu si je hezky vyblejsknem. Pak jim nakopem zadky a naházíme je do rigolu u cesty. Hezky po hlavě. Vzhůru na cestu! Hurá na Paříž!“

Američan se pomalu postavil na nohy a vykročil k naší „pumě“. Po dvou krocích se však zhroutil a zůstal ležet uprostřed náměstí, neschopen dalšího pohybu. Musel mít naprosto nelidskou výdrž, před kterou nám nezbylo než smeknout, ale i Američané, jak se zdálo, mají své meze. Ponechali jsme ho ležet tam, kde padl, a prkenně jsme se nasoukali zpět do tanku. Porta s námi několikrát bláznivě cukl tam a zpět, načež se mu podařilo poněkud cikcak opustit náměstí a vyrazit na hlavní silnici. Nebyl jsem si příliš jistý, jestli jsem to já, nebo silnice, kdo se neustále zvedá nahoru dolů; jestli ten ohňostroj vířící mi před očima se mi jen zdá nebo jestli to není nějaká nová zbraň, kterou si na nás vymyslel nepřítel. Barcelona hlasitě chrápal s hlavou na Legionářově koleni; Dědek si tiskl dlaně ke spánkům a Drobeček střídavě říhal a střídavě cosi hodně falešně prozpěvoval. Nejprve mě napadlo, že se Heide pokouší zpívat s ním, ačkoli rozhodně nepatřil k těm, kterým by zpěv činil potěšení, ale teprve když se daleko za vesnicí náhle zlomil a oběma rukama se chytil za bok, začaly se mi v hlavě rodit první pochybnosti.

„Co je s ním?“ zjišťoval Porta netrpělivě.

Heide ještě několikrát zaúpěl, načež nám vyprázdnil kompletní obsah svého žaludku včetně humrů a whisky na podlahu tanku.

„Zatracená americká whisky,“ mumlal.

Smrad, který se z něj vyvalil, byl natolik úděsný, že jakékoli sympatie s jeho údělem byly předem vyloučeny. Odvrátili jsme se od něj, Heide se stočil do klubíčka a několikrát vykřikl.

„Nevšímejte si ho,“ poradil nám Drobeček.

Přesně o to jsme i snažili, ale ten chlap byl neúnavný a je těžké ignorovat někoho, kdo vám každých pár vteřin zaře jako tur u levého ucha.

„Opravdu si myslíte, že mu nic není?“ nadhodil jsem posléze.

Všichni se ke mně otočili a kritickým zrakem si prohlíželi zkroucenou figurku.

„Zastavte!“ rozkázal Dědek. „Trochu se na něj podíváme.“

Porta zastavil v úkrytu několik stromů po straně silnice a bylo zapotřebí všech čtyř, abychom řvoucího Heideho vytáhli z vozu a uložili na trávniku.

„Já bych mu prostřelil hlavu,“ navrhoval Drobeček. „Jednou provždy ho zbavit té mizérie. Z dlouhodobého hlediska daleko nejjednodušší řešení.“

„Přestaň žvanit,“ řekl Dědek. „A pomoz mi z něj dostat šaty.“

Rozepnuli jsme mu bundu a stáhli kalhoty. Dědek obezřetně poklepal tu zde, hned zase jinde a náhle Heidle ze sebe vydal mohutný výkřik bolesti a začal nám co nejsprostěji nadávat.

„Slepý střevo,“ pronesl Dědek temně. „Pokud mu to nemá prasknout, potřebuje okamžitou operaci. Problém je, že jediný místo, kde mu to můžou odoperovat, je za americkéjma liniema. Co si o tom myslíte?“

„Riskovat kvůli tomu podělančovi kulku?“ zeptal se zděšeně Porta. „To ani náhodou! Kašlu na jeho slepý střevo! „

Legionář potřásl hlavou.

„Je naivní si myslet, že by si Američané ještě přidělávali starosti a operovali německýho vojáka.

Vyhrávají teď zrovna válku a nemají času ani mužů nazbyt. S největší pravděpodobností by nás všechny po střileli.“

„Zbavte ho utrpení,“ urgoval svůj předchozí návrh Drobeček.

Zírali jsme na Heideho kroutícího se na zemi. Porta vyhrabal v jedné ze svých kapes marihuanovou cigaretu a zastrčil mu ji mezi jeho zmodralé rty. Drobeček položil dlaň na revolver, Barcelona vypadal značně nesvůj. Dědek se drbal na nose, neklamné to znamení, že si dělá starosti. Heide začal horečně blouznit a my jednou či dvakrát zaslechli i slovo „Bůh“.

Dědek se rozhodl.

„Zkusíme se rádiem spojit s některou z našich jednotek. Musí být někde kolem, i když jen pánbůh ví, kde. Zkoušejte to, dokud na někoho nenarazíte.“

Legionář pokrčil rameny, zvedl sluchátka a začal protáčet knoflíky na rádiu. Nejprve se ozvala série pískání a praskání, pak jsme uslyšeli hlas:

„Haló, haló. Tady Betty Grableová.“

„To asi nebude ono,“ usoudil Legionář.

Zkusil to znovu. Ozval se nový hlas:

„Tady Hella 27, Hella 27. Nutně potřebujeme lékaře. Hella 27, Hella 27.“

I někdo jiný měl vážné problémy, ale to bylo našemu bolestí zkroutenému Heidemu jen malou útěchou.

„Nepřestávej hledat,“ řekl Dědek úsečně.

Trvalo asi pět minut, než se nám podařilo navázat kontakt s někým z naší strany.

„Divoká kočka 133. Slyšíme tě!“

„Potřebujeme chirurga,“ oznámil Legionář věčně a stručně. „Máme tady slepé střevo.“

„Rozumím, udržujte spojení. Kde se nacházíte?“ Legionář zaklel.

„Co si sakra myslíte, že jsem? Starejte se o své vlastní věci a sežeňte mi toho felčara!“

Neviditelný radista na druhém konci linky se uchechtl. „Jasně, nemusíš se hned vztekat. Tady máš doktora. A hodně štěstí, kámo!“

Ve sluchátkách se na chvíli rozhostilo ticho, potom k nám promluvil další hlas.

„Tady podplukovník Eicken. Jak víte, že se jedná o slepé střevo?“

Legionář mu rychle popsal všechny Heideho příznaky.

„To by stačilo,“ přerušil ho podplukovník. „Nejspíš máte pravdu. Nevím sice, kde právě jste, ale ať jste kdekoli, stejně bych se k vám nedostal, takže to budete muset zvládnout sami. Já vám budu krok za krokem říkat, co máte dělat a je jen na vás, jestli to dodržíte. Je to nesmírně důležité, jinak máte na starosti mrtvolu. Rozumíme si?“

Legionář se krátce podíval na Dědka a přikývl.

„V pořádku, jsme připraveni.“

„Dobře. Nejprve si umyjte ruce v lihu. Pak potřete pacientovi břicho jódem a ujistěte se, že ho máte pevně přivázaného a zajištěného.“

K Drobečkově nemalé hrůze začal Porta Heideho ihned máčet drahocennou whisky. Nenašel totiž v lékárnice žádný jód a usoudil, že whisky bude přinejmenším stejně kvalitní náhradou.

„Až s tím budete hotovi, sterilizujte nástroje v lihu.“

Měli byste ho mít asi tak litr.“

„Máme,“ zvolal Barcelona překvapeně. „To kdybych věděl, už dávno by tady nebyl!“

„Rozložte si tampóny na odsávání krve. Pevně, ale zlehka uchopte skalpel. Proved'te diagonální řez v délce asi desíti centimetrů.“

Hlas v rádiu pokračoval v chladnokrevném, podrobném popisu místa, kudy by měl být řez veden. Dědek se jeho instrukce pokoušel plnit, jak nejlépe uměl. Všiml jsem si, že i když se mu na čele perlí kapky potu, ruku má překvapivě jistou. Bylo nemožné pacienta před zákrokem uspat a Heideho příšerný řev se mi zařezával do mozku víc než vrtačka u zubaře. Spoutali jsme ho popruhy od plynových masek, ale i tak

jsme ho všichni čtyři museli ze všech sil držet, aby sebou neškubal.

„Je tady děsná spousta krve,“ hlásil Legionář, který operaci sledoval ze svého místa u rádia.

„S krví si nedělejte těžkou hlavu. Použijte vatové tampóny a pokuste se udržet operační oblast čistou.

Odtáhněte kůži po obou stranách řezu a zajistěte ji svorkami.

Ted' řízněte hlouběji, ale musíte dávat velký pozor, abyste neprořízli střeva. Jak vypadá pacientův dech?“

„Zatím ho má dost, aby řval jako pavián,“ řekl Legionář.

„Fajn, mějte ale připravenou gumovou masku a kyslík pro případ, že by to bylo nezbytné. Vidíte už někde to slepé střevo. Je velké asi jako malíček a mírně zakřivené.“

Dědek přikývl. Heide stále ječel a Drobeček při pohledu na vytékající krev zavřel oči. Potom si otřel pot a potřásl hlavou. „Budete ho muset nějak umlčet. Já už to jeho vřeštění dlouho nevydržím.“

Drobeček otevřel oči a pozvedl svoji obrovskou pěst.

„Promiň, Julie, ale dělám to jen pro tvoje vlastní dobro. Neber si to osobně.“

Dva údery postačily. Nervy drásající řev utichl a my mu nasadili kyslíkovou masku.

„Umrtili jsme pacienta,“ hlásil Legionář do vysílačky.

„Jak?“

„Knokautovali jsme ho.“

Vysílačka se na chvíli odmlčela.

„Dýchá ještě? Jaký má puls?“

„Poměrně rychlý.“

„Dobře. Jeden z vás ať z něj nespouští oči a kdyby se cokoli změnilo, okamžitě mi to hlase. Už jste našli ten appendix?“

„Ano, máme ho.“

„Jak vypadá?“

Přemožení zvědavostí jsme se všichni sklonili nad Heideho otevřené břicho a podívali se dovnitř.

„Je velký a zanícený,“ řekl Dědek.

„Velký a zanícený,“ předal Legionář.

„Nu že dobrá. Nyní si vezměte ten dlouhý zakřivený nástroj. Odstraňte si s jeho pomocí střevo z cesty a odřízněte appendix u spodního konce. Dejte si na čas a hlavně napanikařte. V žádném případě nesmíte říznout do střeva. Jakmile appendix vytáhnete, omyjte zbývající konec lihem.“

Dědek nám později prozradil, že pro něj osobně, byla operace Heideho slepého střeva tím nejhorším zážitkem celé války. Tomu lze stoprocentně věřit. Pokud jste se ještě nikdy nedívali do břišní dutiny, vězte, že není vůbec jednoduché se v ní orientovat a my si vlastně dodnes nejsme jistí, že to, co Dědek Heidemu uřízl, bylo skutečně slepé střevo. Něco však rozhodně vyřízl a následně pak celou ránu i zažil, přesně tak, jak mu doktor rádiem napovídal, šesti krásnými elegantními stehy, možná značně rozdílné velikosti, ale dobře utaženými poctivými a pevnými uzly. My jsme potom celou ránu a její okolí posypali sulfonamidem a omotali Heideho obvazy. Největším zázrakem pochopitelně bylo, že na konci celého tohoto procesu ještě stále žil a dýchal.

„Zhruba dvě hodiny ted' budete muset zůstat tam, kde jste. Dříve s ním nesmíte hýbat. Kdyby se cokoli přihodilo, cokoli, co by vám dělalo starosti, zavolejte mi na stejné vlnové délce a dejte mi vědět. Budu tady celou dobu čekat, ale ted' už bychom se měli odmlčet, než se o nás začne zajímat nepřítel. Za dvě hodiny můžete znovu vyrazit a pokuste se dojet na základnu, aby se pacient dostal co nejrychleji do nemocnice. Přeji hodně štěstí a ať už se děje cokoli, nepokoušejte se ho znovu umrtvit!“

Legionář si sundal sluchátka. Uklidňující hlas lékařské autority utichl a my se cítili bezmocní a opuštění, ponechání o samotě s mumifikovaným Heidem. Udělali jsme mu co největší pohodlí, zamaskovali tank a se zbraněmi připravenými k palbě jsme se napjatě usadili kolem. Heide pozvolna nabýval vědomí, ztrhanou tvář bílou jako křída, puls téměř nehmatný.

„Umírám?“ zašeptal.

„Tolik štěstí nemáš,“ ujistil ho Porta povzbudivě.

„A jestli jsi dokázal přežít tuhleť rezičninu, přežiješ už úplně všechno. Podívej se, co jsme z tebe vytáhli!“ Heide naklonil hlavu a ihned se zase odvrátil. Barcelona se k nám otočil a přiložil si prst na ústa.

„Po silnici se blíží nepřátelská kolona.“

Z úkrytu tvořeného větvemi stromů a naší maskovací plachtou a sítí jsme pozorovali procesí obrněných vozidel hustě ověšených americkými pěšáky. Ve stejném okamžiku se na obloze objevily tři bombardéry letící tak nízko, že jsme bez problémů rozpoznávali i bomby zavěšené na bříše letounů.

„Jestli nás ta banda zmerčí, jsme do jednoho mrtví,“ vrčel Porta.

Kolona nás však bez povšimnutí minula a bombardéry zmizely za obzorem. Asi na hodinu zavládl klid a mír, načež nás znovu vyrušil hluk přesouvající se techniky. Spatřili jsme je, když od nás byli ještě poměrně daleko. V čele jely dva shermany s typickými bílými hvězdami, za nimi pak kolona džípů a obrněných vozidel. Když projížděly kolem nás a jejich posádky pozorovaly okolí z otevřených věží, zpívaly a zvesela na sebe pokřikovaly, netušíce ani na okamžik, že se nacházejí na dostřel naší těžké pumy, která, pokud bychom měli jen trochu agresivní sklony, je mohla rozdrtit stejně snadno jako rozšlápnout vaječné skořápky.

„Proč si je trochu nepodáme?“ dožadoval se Drobeček, který měl téměř neustále agresivní choutky.

„Vsadím se, že mají huby plný zlatejch zubů.“

„Nestojí to za to,“ řekl Porta. „Je jich trochu moc.“

Drobeček litostivě sledoval konec konvoje mizící pomalu v dáli. Dvě hodiny konečně uplynuly a nastal čas přeměnit pumu na sanitku. Vyhodili jsme přední sedadlo a s neuvěřitelnými obtížemi a za silného sténání našeho pacienta, který byl ještě stále jen zpola při vědomí, jsme ho protlačili poklopem.

„Bud' už zticha!“ vyjel na něj Porta. „Už nejsi nemocnej, ten kousek, co v tobě hnil, jsme vyřízli. Teď už tady děláš jen spoustu randálu pro nic, takže zavři konečně klapáčku!“

Vyhýbali jsme se hlavní silnici, na které bylo až příliš rušno, a místo ní jsme se pohybovali po kodrcavých postranních cestách, které Američané nebrali nařetstí na vědomí.

Krátce před západem slunce jsme dorazili na základnu a Heide byl bleskově přepraven na polní ošetřovnu. My ostatní jsme museli nastoupit před našeho hlavního zdravotníka, který nám učinil dlouhou přednášku na téma; nedostatečné vybavy naší lékárničky. Jak se totiž ukázalo, chyběl nejenom jód, ale též životně důležitá špulka leukoplasti a dvojice svorek..

„Ledaže,“ zamyslel se Barcelona, „jsme je zašili do našeho milého Julia.“

A to mohla být klidně pravda.

VI

Jistý Robineau, člen odbojové organizace v Porten Bessin měl tu smůlu, že padl do rukou feldgendarmerie, která neztrácela čas a podrobila ho obvyklému druhu mučení, který si pro tyto případy vyhradila. Zbili ho, pálili ho, téměř ho utopili; několikrát mu přerazili obě ruce a naučili ho polykat vlastní zvratky. Nakonec se přiznal, že mužem, který mu předával rozkazy byl Dr. Sustendal z Luc sur Mer. Doktor byl pozván na malé „dotazování“, jak mu bylo poněkud eufemisticky vysvětleno. Zpočátku kategoricky popíral veškerá obvinění, která byla proti němu vznesena, což bylo pro jeho vyšetřovatele zdrojem nesmírné radosti: čím déle totiž podezřelý zapíral, tím větší legrace to nakonec byla. Podrobili ho stejnému zacházení jako Robineaua, doktor však i nadále trval na svém. Když už nevěděli jak dál, rozhodli se konfrontovat ho s potlučenou a téměř nerozpoznatelnou troskou Robineaua a posoudit jeho vinu na základě vypozerovaných reakcí.

Oba ztýraní muži byli tudíž postaveni tváří v tvář.

Doktor však i nadále zůstal bez pohnutí: tento chvějící se objekt s tváří nateklou jako měsíc v úplňku, zmodralými a bezzubými ústy s povislými rty, zbytečnými, bezvládně visícíma rukama a krví potřísněným tělem se ani v nejmenším nepodobal muži, kterého znal pod jménem Robineau. Robineau byl hrdý mladý muž na samém prahu života, široká ramena, rovná záda, člověk, který před nikým necouvne. Bohužel, nešťastný zlomený Robineau doktora poznal. Vzlykaje padl před ním na kolena a třesoucím se hlasem prosilo odpuštění. A teprve v tomto okamžiku se i doktor zlomil. Nelidské mučení, to vydržet dokázal, poznání, že tato žalostná lidská troska nebyla nikým jiným, než ještě před několika málo týdny odbojným a vzdorovitým Robineauem, bylo již i na něj příliš. Přiznal se a byl za svoji činnost odsouzen k smrti. Druhý den v sobě Robineau našel ztracenou lidskou důstojnost a práva s ní spojená a podařilo se mu v cele se oběsit.

ZTRACENÝ KULOMET

Naše bojová skupina byla i s nadporučíkem Löwem ubytována v rozlehlém domě stojícím na samém kraji vesnice. Majiteli domu byli staří manželé, kteří nejspíše jen stěží vnímali, že je válka, a zcela jistě již

neměli ani ponětí, zač se v ní vlastně bojuje. Po celou dobu okupace své země u sebe měli ubytovaného jistého německého důstojníka evidentně někoho ze staré školy, jenž pravděpodobně věřil, že ještě stále slouží císaři. Před svým odjezdem uspořádal velkolepou hostinu na rozloučenou, na níž sezval nejvýznamnější osobnosti místního politického i společenského života, toho vojenského nevyjímaje, přičemž zlatým hřebem byla bezpochyby přítomnost aristokratického von Holzendorfa s jeho neustálými a pohrdlivými odkazy na Hitlera coby „malého českého kaprála“.

Pokud šlo o vlastní zkušenosti monsieurů a madame Chaumontových, němečtí důstojníci pro ně byli skutečnými polobohy vybavenými nezměrnou elegancí, vybranými způsoby, vytříbeným vkusem a těmi nejlepšími styky. Jejich zmatek, když stanuli tváří v tvář nadporučíkovi Löwemu, byl učiněnou pastvou pro oči. Je skutečně možné, aby tato divoce vyhlížející kreatura navlečená do špinavé uniformy a zaprášených holínek byla pravým a nefalšovaným pruským důstojníkem? Z výrazů jejich tváří jsem usoudil, že o tom velice silně pochybují.

Löwe krátce zasalutoval, načež jim oznámil, že jejich dům byl zrekvírován pro potřeby armády.

„Promiňte, pane?“ pronesl starý pán rozhořčeně. Löwe k němu pozdvihl obočí.

„Řekl jsem, že váš dům byl zrekvírován pro potřeby armády. Je mi líto, jestli vás tím obtěžujeme, ale je válka, víte?“

Monsieur Chaumont se napřímil v celé své výši a rozpráhl paže, jako by nám chtěl zabránit v přístupu ke dveřím.

„V tom případě vás žádám, abyste mi předložili rekviziční rozkaz, pane!“

Nadporučík Löwe na něj jen v němém údivu zíral.

Za mnou se někdo zachechtal a paní Chaumontová, schovávající se za zády svého muže, vytřeštila naprosto nevěřičné oči, když spatřila Portu s jeho jediným špičkem a vzezřením ničemy a vraha.

„Tohle je skandál!“ řekla načež si povšimla Drobečka přicházejícího po cestičce s náručí plnou telefonních drátů a vybavení a já si na okamžik pomyslel, že ji co nevidět trefí šlak.

Je ovšem nepochybné, že pro starou dámu nebyl pohled na Drobečka příliš uklidňujícím zážitkem.

„A co je tohle?“ dožadovala se odpovědi ukazujíc na něj prstem.

Löwe se otočil.

„Jeden z mých mužů plnící rozkazy,“ informoval ji stručně. „Opakuji paní, je mi líto, že vás obtěžujeme, ale každý z nás si nyní musí vytrpět trochu nepohodlí.“

„Drobeček pokračoval mírumilovně v cestě po pěšině mířící kamsi za dům. V patách mu krácel Heide, nyní již opět plně v kondici po svém traumatizujícím zážitku pod Dědkovým skalpelem, a pilně rozmotával klubko kabelů. Postupovali přesně podle instrukcí a chystali se zřídit v kuchyni v zadním traktu telefonní ústřednu.“

„I když to dělám nerad, musím se proti vašemu jednání ohradit, pane,“ řekl monsieur Chaumont třesoucí se jako osika. „Náš minulý důstojník byl skutečný gentleman a nikdy by se nechoval jako vy. Varuji vás, pane! Pokud se budete i nadále snažit vniknout do našeho domu násilím, budu si muset stěžovat na těch nejvyšších místech!“

„Prosím,“ odpověděl Löwe přátelsky. „Mohu při této příležitosti navrhnout, abyste se spojili přímo s von Rundstedtem? A pokud vám ani on nebude moci vyhovět, jsem si jist, že generál Eisenhower vám s radostí vyjde vstříc.“

Stařík ustoupil z cesty, zmaten a umlčen, ale když jsme začali na střeše instalovat kulomet, vybuchl v opětovné sérii protestů.

„To si říkáte důstojník, pane? Jsem šokován! Hrabě by se nikdy nechoval takhle hrubě a neotesaně. Byl to ve všech ohledech gentleman a nám bylo ctí ho zde mít. Byl naším hostem, byl...“

V tom okamžiku si Drobeček hlasitě a znechuceně odfrkl. Nadporučík Löwe, nyní již notně vztekklý, se po něm hněvivě podíval, ale ještě než mu stačil cokoli říct, vpadl k nám Gregor Martin a praštil sebou, zablácený a špinavý rovnou na pohovku.

„Nepřátelské jednotky,“ zalapal po dechu. „Několik kolon a všechny míří sem do vesnice.“

Löwe vytáhl z pouzdra polní dalekohled a spěšně se přemístil k oknu.

„Musíme varovat zbytek pluku. Kde je Holzer... Ten šašek se ztratí pokaždé, když ho nejvíc potřebujem!“

„Vím, kde ho najdu,“ uklidňoval ho Drobeček. „A přivedu vám ho.“

O pět minut později byl zpátky, sice bez Holzera, zato s několika lahvemi kalvádosu v náručí.

„Už jsem ho nestih,“ oznamoval zkormouceně. „Je fuč, ale mám místo něho alespoň tohle.“

Löwe ze sebe vydal zoufalý povzdech, který se mu vydral až hluboko z hrdla, a nevraživě se podíval na Dědka.

„Feldwebele Beiere, od tohoto okamžiku tady velíte vy. Své postavení musíte udržet stůj co stůj. Vy dva,“ obrátil se ke mně a Barcelonovi, „půjďte se mnou. Musíme tu zprávu předat ostatním.“

Vyrazil z domu a my ho krok za krokem sledovali, nejprve po hlavní silnici, potom dál přes otevřená pole. Nepřátelské oddíly již zahájily útok na vesnici a my se museli, seč nám síly stačily, vyhybat neustálým sprškám granátů a svítících střel.

Generální štáb si zřídil své hlavní stanoviště na zámku a prvním, koho jsme spatřili, byl důstojník zbrojní služby rozložený v elegantním křesle a popíjející šampaňské. Přivítal nás s neskrývaným nadšením.

„Nadporučík Löwe, to je ale překvapení! Led u sebe čirou náhodou nemáte? Jak se zdá, není možné ho v těchto končinách vůbec sehnat a pít šampaňské takhle teplé... Nicméně, pokud nepočítám tuto nikoli zanedbatelnou nepříjemnost, jsem ochoten naše nové stanoviště jakž takž tolerovat. Už jste viděli závěsy? Nádherné, nemyslíte? Francouzi mají skutečně báječný vkus, ale to říkám odjakživa.“

„K čertu s tím!“ přerušil ho Löwe. „Kde je velící důstojník?“

Ještě než stačil domluvit, vstoupil do místnosti major Hinka. Měl na sobě košili a krátké kalhoty a v ruce svíral láhev šampaňského.

„Löwe! Copak vás přivádí? Děje se snad něco?“

„To si pište!“ Löwe vytáhl z kapsy zmačkanou mapu a rozložil ji na stole. „K vesnici se blíží nepřátelské kolony, pane. Takhle to vypadá: my jsme zde, Angličané asi někde tady. Útočí v plné síle a pokud je mám zadržet potřebuji posily.“

Důstojník zbrojní služby vyprázdnil svoji láhev, vybral si další a dal se do oplzlého opileckého zpěvu. Löwe se na něj vztekle podíval.

„Nějak vám nedochází, že tady máme skutečný stav nouze!“

Major Hinka odložil svoji láhev šampaňského. Zapálil si doutník a sklonil se nad rozloženou mapou.

„Jen klid, nadporučíku. Nemáme přece žádný důvod k panice. Zakopejte se tady v tom prostoru, hned za kopcem a držte pozici. Koneckonců, co to pro vás je, pár mizerných Anglánů? Buďte rádi, že proti sobě nemáte ty ruské d'ábly!“

Major Hinka se spokojeně pousmál a vyfoukl hustý oblak dýmu. Důstojník zbrojní služby si přehodil nohy přes opěradlo křesla. Díval jsem se na Löweho a bylo mi jasné, že mu již brzy vytečou nervy, a plně jsem s ním soucítil. Skutečně, co to je, pár mizerných Anglánů, když jste hezky v bezpečí a pohodlí na zámku, s doutníky a zásobou šampaňského? Löwe se postavil do pozoru.

„I tak bych ale rád požádal o posily, pane. Přinejmenším jednu tankovou rotu. Bez ní nemá obrana vůbec žádnou šanci.“

„Můj drahý nadporučíku,“ řekl Hinka s těžkým sarkasmem v hlase. „Beru na vědomí, že vaše moudrost i zkušenosti neskonale převyšují ty moje a přeji si pouze, abych vás mohl na místě povýšit na velitele pluku. Pak bych se mohl v klidu vrátit zpět do Kolína, což je už dlouho mým jediným přáním.“

Nepochybuji ani v nejmenším o tom, že bychom si všichni náramně polepšili. Bohužel, něco takového není v mých silách a my se proto musíme oba sklonit před vyšší pravomocí a plnit úkoly, které nám byly přiděleny. Navrhuji tedy, abyste se i vy vrátil k tomu svému, a tím je, pokud se nepletu, velení 5. rotě, a splnil rozkazy, které jste obdržel. Zbytek ponechte, laskavě, na mně.“

Löwe zvedl ruku a s rozmrzelým výrazem na tváři zasalutoval.

„Jak rozkazujete, pane.“

„V pořádku, Löwe, v pořádku. Nemusíme brát hned všechno osobně. Troufám si říci, že jsme teď oba tak trochu nervózní. Problém je, že čas se jaksi obrací proti nám, a není nic, co bychom s tím mohli dělat.“

„Ještě stále máme nejlepší armádu na světě, pane!“ odvětil Löwe hbitě.

„O tom se s vámi nepřu. Čím mají ale naši vojáci bojovat? Holýma rukama? Luky a šípy?“ Major Hinka potřásl hlavou. „Je to setsakramentsky nezáviděníhodná pozice. A jediní, kdo se tomu ještě diví, jsou ti z

vrchního velitelství.“

Dál už bylo jen ticho. Dokonce i zbrojní důstojník jako by ztratil kus své radosti ze života. Major si povzdychl.

„Držte své postavení tak dlouho, jak jen to půjde, nadporučíku. Ve 21.15 se odsud stáhneme a znovu zformujeme o patnáct kilometrů dál západním směrem.“ Major otočil mapu a zabodl do ní prst. „Tady v tom místě. Jinou možnost pravděpodobně nemáme. Ve 22.30 se začnete stahovat vy. Nechte za sebou jedno družstvo, aby vám krylo záda, to nejlepší, které máte.“

„Družstvo feldwebela Beiera, pane.“

„To už nechám na vás. A nezapomeňte se postarat o to, abyste ještě před odchodem vyřadili z provozu most. Jestli ho necháte padnout nepříteli do rukou, někdo si to škaredě odskáče.“

„Ano, pane.“

Löwe působil deprimovaně a nebylo těžké uhádnout, co se mu asi tak honí hlavou: celý zbytek roty si zachrání kůži na úkor Dědkova družstva. Pochopil to i major Hinka, jako by mu snad četl myšlenky.

Položil Löwemu ruku na rameno.

„Jen žádný nepřístojný sentiment, nadporučíku. Vy se přece nesnažíte zachránit kůži sám sobě, nezapomínejte, ale celému pluku, divizi a možná, kdo ví, celému sektoru. Víím, že je to těžké, ale snad vám nemusím připomínat, že jsme ve válce. Měl jsem za to, že touhle dobou je nám to již všem jasné... a vy si nemůžete dovolit dělat si starosti o jediné družstvo, stejně jako si já nemůžu dovolit dělat starosti o jedinou rotu. Jde o celek. To je jediné, na čem záleží.“

Zbrojní důstojník se náhle hlasitě rozřehtal.

„Měl byste na sebe být hrdý, nadporučíku! Celá vlast vám s vděčností padne kolem krku. Tak nám to přece Vůdce sliboval.“

Tentokrát se Löwe již neovládl. Přešel k důstojníkovi a vyrazil mu láhev z ruky.

„Jednoho krásného dne na vás poštvu Drobečka a nechám ho, ať si dělá, co se mu zlíbí!“ pronesl výhrůžně.

„Jak je libo, stará vojno, jak je libo.“

V další konverzaci jim zabránil major Hinka, který Löweho vyzval, aby si synchronizovali hodinky.

„Tak. Přeji vám hodně štěstí nadporučíku. A nezapomeňte, že na vás závisí budoucnost celé divize.“

Když jsme opouštěli zámek a procházeli pod otevřenými okny místnosti, v níž jsme se ještě před chvílí nacházeli, zaslechl jsem zvýšený hlas zbrojního důstojníka protestujícího mečivě proti čemukoli a já tedy pochopitelně zastavil, abych si celý rozhovor vyslechl, dávaje Barcelonovi znamení, aby přestal žvanit a byl chvíli zticha.

„Je to dobrá rota, ta pátá. Zajímalo by mě, jestli si uvědomují, že jste je právě předhodil psům?“

„Něco vám povím,“ poznamenal major Hinka suše, „začínáte mi tak trochu lézt na nervy. Tím vašim neustálým cynismem...“

„To bude nejspíš taková forma sebeobrany, pane. Naše rodina již vlasti obětovala patnáct svých synů a dcer. Já budu tím posledním. Po mně...“ odmlčel se. „Jednoduše a srozumitelně, po mně už prostě nikdo není. Začínám přemýšlet, co bych měl dát na rodinnou hrobku, orlici... nebo snad železný kříž. Nikdy jsem nedal moc na náboženství, a nemohu říct, že by mě to jejich Gott mit uns nějak extra vzrušovalo. Nezdá se mi, že kdyby Bůh...“

„Kapitáne,“ řekl major Hinka. „Je mi líto, že vás musím přerušit, ale mám momentálně poněkud důležitější starosti než řešit podrobnosti výzdoby vaší rodinné hrobky! Když dovolíte!“

Pokrčil jsem rameny a rozběhl se za svými dvěma druhy.

To, že nás předhodili psům, pro mě nebylo žádnou novinkou. To nám všem bylo jasné již od samého začátku, a koneckonců, byli jsme jim předhozeni již tolikrát a pokaždé se nám podařilo nepříteli zadržet a sami přitom přežít.

Dlouho předtím, než jsme se stačili zakopat na noc v našem novém stanovišti za kopcem, spustil studený normanský déšť v celé své kráse. Ještě než se setmělo, byli jsme promočeni na kost a zcela bez nálady. Zřetelně jsme slyšeli z druhé strany kopce, jak se nepřítel zakopává.

„Jen ať si ti bastardi klidně přijdou,“ vztekal se Drobeček. „Už se na ně těším!“ Jednou rukou uchopil kulomet a druhou mi uštědřil dloubanec do žeber. „Měl by ses připravit, brácho. Můžou tady bejt

každou chvíli.“

Podrážděně jsem ho odstrčil od kulometu. Byl to můj kulomet, já za něj zodpovídal. Drobeček tu byl jen od toho, aby nabíjel a přidržoval pásy. Byl jsem nejlepší kulorpetčík v celé rotě a nebylo nic, co by mi v této oblasti mohl Drobeček sdělit, a co bych já sám již dávno nevěděl. Zkontroloval jsem nabíjecí i spouštěcí části, i když jsem dobře věděl, že jsou v perfektním stavu, neboť jsem je za poslední půlhodinu kontroloval již třikrát. Kulomety byly nicméně nesmírně citlivé bytosti a vyžadovaly spoustu mazlení, než vám daly to nejlepší, co v nich bylo.

Nepřítel zaútočil v plné síle hned za svítání. Porta nám právě uvařil trochu kávy opravdové kávy. Neměl jsem ani ponětí, kde k ní přišel, a musel jsem si vybavit Jacquelinu a zamyslet se nad tím, jestli se Portovy hbité ruce nedaly do díla i u ní, zatímco na mě jejich majitel čekal. Každopádně to byla pravá káva a její vůně se v lehounkém větru táhla jistě na kilometry daleko a přiměla mnoho mužů, aby se jim v ústech začaly sbíhat sliny. Drobeček později tvrdil, že to byla právě Portova káva, která vystrnadila Skoty z jejich děr za kopcem a přiměla je k tak rychlému výpadu.

Pozorovali jsme, jak se k nám blíží, a obdivovali, s jakou přesností dodržují všechny učebnicové poučky. Uběhli vždy jen deset metrů, načež sebou praštili na zem; s bezbřehým nadšením pak zase vyskakovali, urazili dalších deset metrů a znovu sebou plácli na zem. Vypadali, jako by byli jen na cvičení. Byl na ně nádherný pohled, za situace, která tu však panovala, představovalo jejich počínání naprostou hovadinu. Drobeček je hlasitě povzbuzoval, zatímco Gregor jen uvážlivě pokýval hlavou a rozložil se za svým kulometem.

„Rekruti,“ řekl. „Ti by nám neměli nadělat moc starostí.“

„Nikdy nepodceňuj nepřítele,“ řekl Heide, jenž byl na poznámky podobného druhu notně vysazený.

„Určitě nebudou takoví blázni, aby na nás poslali celej pluk zelenáčů. Ti mají ještě něco pěkně ošklivého za lubem, na to se můžeš s klidem spolehnout.“

Palcem pravé ruky jsem odklopil pojistku a uchopil kulomet pevně do obou rukou. Zároveň jsem si pořádně zapřel nohy o velký kámen za sebou. Při používání dvačtyřicítky to bylo naprosto nezbytné opatření. Zpětný ráz byl totiž tak silný, že pokud jste nebyli pevně zapřeni, dokázal s člověkem pěkně zacloumat.

Skotové byli nyní asi 200 metrů od nás a blížili se do míst, která jsme přes noc zaminovali. S napětím jsme vyčkávali. Zanedlouho projely ránem první výbuchy a nárek zraněných a čelní vlna útočníků se ve zmatku obrátila zpět. Je pěkně nepříjemné, a to zdaleka nevystihují podstatu věci, zjistit, že jste se právě ocitli na okraji minového pole, kde už dobrá polovina vašich druhů leží roztrhaná, bez rukou a nohou, které se povalují kolem dokola. Slyšeli jsme, jak na ně jejich důstojníci nemilosrdně křičí, ať se nezastavují a pokračují. Drobeček do mě šťouchnul a ukázal hlavou na jednoho z nich. Skotská sukně mu plandala u kolen, jak se řítí k našim zákopům. Byl na něj pěkný pohled, jeho počínání však bylo hloupé a bláhové. Musel to být jeden z těch fanatických, neuvažujících hrdinů, který klidně hodí vlastní život za hlavu, protože je tak vzrušen, že se nedokáže dále ovládat a svým příkladem strhne stovky ubohých ovcí, které ho následují do záhuby. Počkal jsem si, dokud nebyl jen asi 150 metrů přede mnou. Prst jsem měl připravený na spoušti. Učinil jsem pohyb, abych ji stiskl a najednou mě přemohl jakýsi nevysvětlitelný pocit, který jsem už jednou nebo dvakrát zažil. Z ničeho nic jsem si připadal jako ochrnutý. Potil jsem se a třásl; byl jsem bez sebe strachem, prst na spoušti odmítal dokončit závěrečný pohyb. Věděl jsem, že když teď vystřelím, minu. Drobeček mě zhurta plácl po zádech.

„Střílej už přece, ty jeden sráči!“

Vystřelil jsem. Střela minula cíl, přesně tak, jak jsem i předpokládal. Byla to vždy jen první rána, která mě takto rozhodila. Stalo se mi to již dříve a já nikdy nechápal proč. Ted' však byl okamžik slabosti za mnou a já měl všechny smysly opět plně pod kontrolou.

„Na co si to tady sakra hraješ? Vzpamatuj se, nebo se připrav na vojenskej soud!“

Nepřátelští Skotové překonali minové pole a první z nich byli již jen sto metrů před námi. Ještě chvíli a začnou nám na hlavu dopadat první granáty. Moje pravé oko, které bylo výbuchem fosforového granátu poznamenáno více než to levé, si se mnou začalo hrát, páliło, bolelo a obecně vzato mi dělalo hotové peklo. Přitiskl jsem se pevně ke svému kulometu a zaměřil se na stovky nohou řítících se směrem k nám. Svaly se mi napjaly. Kulomet téměř sám vyplivl první sérii kulek. Muži pod nimi padali jako podťatí.

Moje slabost byla ta tam a já byl opět ve skvělé formě, jako bych byl nedílnou součástí kulometu, jedno tělo a jedna duše. Löwe prošel kolem a s uspokojením mě poplácal po rameni.

Drobeček podával jeden pás za druhým. Kulomet byl již k nevydržení rozpálený a plíce mi doslova praskaly pod nápořem štiplavého kouře. Všechn strach byl již dávno pryč a já nyní jen svědomitě vykonával stokrát zažitou rutinu, jen velmi nejasně jsem vnímal, jak se bitva kolem mě vlastně vyvíjí. Z oblohy se spustil lehký déšť, nyní však vítaný, neboť s sebou přinášel i tolik potřebné osvěžení. První útok byl odražen. Zajímalo mě, jestli si ti idioti na druhé straně skutečně neuvědomovali, že ke zlikvidování kulometného hnízda potřebují dělostřelectvo a ne pouze muže s puškami a ručními granáty. Tihle blázniví Skotové však byli ještě neodbytnější a důraznější než Rusové, ale než se znovu zmohou k útoku, máme tak hodinu, abychom si trochu vydechli.

„Proč nepřivolají bombardéry?“ zajímal se Drobeček.

„Vím já?“ řekl Porta. „Možná si chtějí zadělat na Viktoriin kříž, možná chtějí všechnu slávu jen pro sebe, kdo ví?“

„K čemu je ti sláva?“ ušklíbl se Drobeček.

V hodinu H jsme se začali tiše stahovat, jak to po nás požadoval major Hinka. Naštěstí to ještě stále bylo uprostřed přestávky, kdy nepřítel ležel ve svých zákopech a lízal si rány, a my jsme si dávali pořádně záležet, abychom se mu ani náznakem neprozradili. Tím posledním, co bychom si teď přáli, by byla horda šílených Skotů řítících se na nás přesně v okamžiku, kdy jsme silně zranitelní a prakticky bezbranní. Na mostě na nás již netrpělivě čekala skupinka ženistů.

„Vy jste poslední?“ dotázal se oberfeldwebel.

„Jako vždycky,“ potvrdil Drobeček.

Muž přikývl a otočil se k vyčkávajícím ženistům.

Jakmile vylítne most do povětří, budou moci i oni zmizet a pak ať každého vezme čert. Bylo jim úplně jedno, co se dělo předtím, i co se bude dít potom. Schovali jsme se mezi stromy při okraji cesty a oberfeldwebel se ještě jednou rozhlédl kolem sebe.

„Tak jo, dolů s ním!“

Jeho muži se vrhli k zaparkovanému vozu stojícímu o kus dál na silnici. Oberfeldwebel stiskl páku detonátoru. Ozvala se ohlušující exploze a most se zřítil do řeky. Oberfeldwebel se vypařil doslova jako pára nad hrncem a v příštím okamžiku jsme již spatřili jejich vůz, jak plnou rychlostí uhání do bezpečí.

„Počkáme si,“ řekl Legionář. „Tohle je určitě probudí. Dvě minuty a máme je tady.“

Jeho předpověď byla téměř na vteřinu přesná. Ještě než jsme stačili umístit kulomet do nového palebného postavení, objevili se na protějším břehu první nepřátelé a ti impulzivnější se dokonce vrhali do vln a jali se plavat na druhou stranu. Drobeček jen trpělivě vyčkával, až se vynořili z vody a v rychlém sledu na ně hodil několik granátů. Dopadly přímo do jejich středu.

„To by stačilo!“ zakřičel Dědek. „Padáme odsud.“

Vyškrábali jsme se zpět na silnici, táhli jsme s sebou své těžké zbraně. Dorazili jsme právě včas, abychom viděli, jak nám přímo před nosem mizí v prachu poslední z našich nákladňáků, nadskakující a kývající se ze strany na stranu na nerovném děravém povrchu silnice.

„Hajzlové!“ zakřičel Porta a vztekle za nimi hodil kamenem.

Na obloze se objevily první stíhací bombardéry a nízkými přelety zaútočily na odjíždějící kolonu krytých i nekrytých nákladních vozů. Nakonec jsme tedy možná za své životy vděčili skutečnosti, že odjely bez nás. Silnice byla ucpána hořícími automobily a zraněnými vojáky a zatímco se bombardéry řítily v druhé útočné vlně, zaslechli jsme řev nadporučíka Löwa vyzývající všechny k tomu, aby co nejrychleji zmizeli, což znamenalo i nezbytnost ponechat raněné jejich osudu.

„Tomíci se o ně postarají!“ Löwe na nás divoce mával a ukazoval někam dopředu. „Hod'te sebou, čeká na nás další rande a já si nemůžu dovolit tady nechat celou rotu!“

Zaujali jsme nové postavení ve vybombardované víscce o několik kilometrů dále. Ať už vesnici zničil kdokoli, Britové, Američané nebo Němci, nebo ještě pravděpodobněji, všichni dohromady, dali si na své práci opravdu záležet. Ulice byly hustě posety děrami a krátery, vyplněnými dešťovou vodou slévající se v jedno ohromné jezero. Jediný dům nezůstal celý. Všude jen trosky a zříceniny. Hromady cihel a spáleného dřeva; hromady páchnoucí špíny, zničená auta, šklebící se mezery tam, kde kdysi stály řady

domů. V celé vesnici nezůstalo nic, co by se ještě dalo zničit. Vše, co se zničit dalo, již bylo zničeno; všechno, co hořelo, již bylo spáleno. A nad tím vším se vznášel nasládlý pach smrti a roje divoce bzučících much, zažívajících nekonečné hody na rozkládajících se lidských tělech, která tento obraz dokonané zkázy tak samozřejmě doprovázela.

Naše družstvo se rozmístilo v hromadě suti, která byla kdysi součástí vesnické školy. Po stranách nás kryly zbytky zdí; vpředu i vzadu pak velké hromady nejružnějších trosek, polámaných střešních trámů, železných nosníků, rozbitého skla, cihel, betonu a omítky. A lidí. Pověšinou, chválabohu, byli pochováni pod troskami, a my jejich přítomnost mohli pouze s jistotou tušit. Již zpola rozložené dětské tělíčko však leželo jen kousek opodál všem na očích, a jen Porta měl žaludek na to, aby je odklidil z dohledu. Odtáhl je na ulici a já se musel otočit, protože se mi zvedl žaludek, když jsem viděl, jak se od zbytku těla oddělila jedna noha. V zápětí se odněkud ze stínu vynořilo nažloutlé psisko, popadlo uhnílou končetinu do zubů a odtáhlo si ji pryč. Dědek byl ještě rozmrzelejší než my ostatní. Zalezl do své ulity a příštích čtyřicet minut na nikoho nepromluvil ani slovo. V armádě si člověk nakonec zvykne na všechno, obzvláště pak ve válce, ale navzdory všemu měl každý z nás v sobě alespoň jedno zranitelné místo, které se sverepě odmítalo podříditi nemilosrdnému diktátu okolností a bylo i nadále přístupné těm nejobyčejnějším lidským citům. Pro Dědka byly tímto citlivým místem děti. Bůh je mi svědkem, že jsme jich v posledních letech viděli zmračených a zabitých již tolik, že jsme se i tuto skutečnost naučili přijímat s určitým odstupem. Pro Dědka však tohle neplatilo. Věděli jsme, jak se k tomuto problému staví a respektovali jsme jeho pocity, nechávající ho o samotě tak dlouho, dokud se opět nevzpamatoval. Velké překvapení. Přibližně v poledne dorazila pošta. Většina dopisů byla několik týdnů stará, ale již pouhá skutečnost, že nakonec dorazily, bylo něco navýsost vzácného, stačila k tomu, aby v našich řadách zavládlo neskrývané vzrušení. Barcelona obdržel velkou hnědou obálku s rozsudkem rozvodového soudu. Advokát mu zároveň oznamoval, že děti byly svěřeny do péče jeho bývalé ženy. „Nevěra,“ předčítal Heide nahlas, nakukuje Barcelonovi přes rameno. „Alkoholismus. Kdo by to do tebe všechno řek’?“

Porta si znechuceně odplivl.

„V týhle zatracený válce je každěj podělaně nevěřej. Něco takovýho by neměli jako důvod k rozvodu uznávat. Ne, když je válka. Tímhle stylem by se musel každěj v armádě už dávno nechat rozvíst.“

„A péče o děti vzešle z tohoto manželství se svěruje do rukou ženy,“ pokračoval Heide, „neboť manžel je shledán nezpůsobilým poskytnout jim řádnou výchovu.“

„Proboha živýho, to už je trochu moc!“ vztekal se Porta, jako by snad za celý rozvod mohl Heide osobně. Otočil se rozhorleně k Barcelonovi, který tu jen seděl a s prázdným výrazem zíral kamsi před sebe. „To mi teda pověz! Nasazuješ tady krk od Ebra až po ten jejich stupidní Stalingrad, a co za to dostaneš? Kopanec do zubů, to je tvá jediná odměna!“

„A kulku do hlavy,“ doplnil Drobeček snaživě.

„A kulku do hlavy,“ souhlasil Porta připomínaje tak dávnou událost, kdy měl Barcelona skutečně namále a málem nám umřel v náručí. „Máš dokonce jizvu, která ti to potvrdí! K čemu je ti to ale všechno dobrý? Ani k tomu, aby ti dovolili starat se o svoje vlastní haranty! A kdo na tohle všechno přišel? Já ti povím, kdo! Nějakej starej uslintanej mizera, kterej nerozezná granát od slepičího vajíčka!“

Všichni jsme se otočili na Barcelonu, abychom se podívali, jak svůj úděl nese. Pokrčil rameny, očividně odevzdaný a smířený s osudem.

„Co s tím nadělám?“ řekl. „Vždyť jí to ani nemůžu mít za zlý, však víte, jak to chodí. Celej průšvih je v tom, že když se dostanete domů na patnáctidenní opuštěák, vlezte vám to setsakramentsky rychle do hlavy. Ještě se ani nestačíte rozhlídnout kolem a už vás někdo vytáhne do hospody a tam si musíte připít s každým Clausem, Helmutem a Franzem z okolí. Starou necháte doma s dětma jenom si skočím s klukama na chvilku na pivo, za hodinu jsem zpátky a když to říkáte, tak tomu opravdu věříte, dovopravdy! Jenže o šest hodin pozdějc ještě stále sedíte v hospodě, ožralej jako prase a vykládáte všem pořád dokola, jak tady vyhráváte válku. To je ten problém,“ řekl Barcelona tklivě, „oni vás v tom ještě, do háje mizernýho, podporujou. Objednávají vám panáky, chovají se k vám jako byste byl bůhvíjakej zatraceněj hrdina, a vy už ani nevíte, jestli se máte nadýmat pýchou nebo červenat hanbou. A pak jsou tu holky,“ pokračoval zasmušile. „Všechny ty holky, který se kolem vás motají a čekají, až

po nich sáhnete. Zmerčí chlapa v uniformě a jsou úplně bez sebe. Tak snadný to před válkou nikdy nebylo. Tehdy dělali, že vás nevidí. Ale dnes, jak přijedete domů, a máte na sobě mundúr, stačí jen kývnout prstem a můžete si je vzít všechny. A tak,“ uzavřel své vyprávění Barcelona, „si je tedy vezmete. Kdo by nebral?“

Všichni, všichni bychom brali. Přikývli jsme, plní sympatií a porozumění.

„A tyhle holky,“ navázal Barcelona po chvíli, „to nejsou žádný starý fuchtle, ale krásný mladý a svobodný kočky, kterejm je všechno úplně jedno a vy si jen zasraně užíváte a je vám šuma fuk, že na vás doma čeká ta vaše stará kráva s natáčkama ve vlasech, která do vás jen hučí, ať nevzbudíte děti a štěká, že jste se zase namazal a stejně vám nedá, protože to prej z vás táhne a smrdíte a protože si myslí, že si to rozdáváte s jinejma.“ Barcelona si zhluboka povzdychl. „Můžete jí to mít doopravdy za zlý? Těžko. I když je to jen taková stará kráva. Ale věřte mi, když si to s ní všechno vyfíkáte, nemůžete se dočkat, až se budete moct vrátit zpátky do týhle zparchantěly války!“

Chvíli jsme jen tak beze slov seděli, skličeni jeho vyprávěním.

„Vlastně je to všechno jen o jednom,“ uvažoval Drobeček nahlas. „Doma nás už nikdo nebere. Jsme pryč už strašně dlouho. Až moc dlouho, myslím.“

Legionář otevřel ústa, aby i on přispěl svojí troškou do mlýna. Co nám však chtěl říct, jsme se již nikdy nedozvěděli: kdesi ve vesnici se ozval náhlý a hlasitý výbuch a my se vrhli k zemi, abychom se kryli. Další exploze následovaly v rychlém sledu. Dvě zbývající zdi našeho stanoviště a krytu se v oblaku zvířeného prachu zřítily k zemi a zbyla z nich jen další hromada suti. Jen kousek před námi se země otevřela a k obloze se vyšplhal mohutný gejzír hlíny. Byla to pořádná dělostřelecká příprava a pokračovala bez přestávky po celé dvě hodiny. V okamžiku, kdy se zdálo, že začíná ochabovat, vyhrabali jsme se ze svého úkrytu a začali horečně sestavovat kulomety a připravovat granáty. Bombardování bylo jen úvodem: nyní tedy přijde útok.

A samozřejmě že přišel. K vesnickým zříceninám postupovalo osm churchillů následovaných celými davy pěchoty. Viděl jsem Barcelonu a Gregora, jak se přehnali ulicí se svými pancéřovými pěstmí. Barcelona poklekl za hromadu suti a s rozvahou zamířil: nejbližší churchill se zakymácel, zastavil a vybuchl. Ten druhý zasáhl Gregor do věže. Tank sice zůstal pohromadě, ale pochybuji, že uvnitř mohl někdo přežít. Další churchill zastavilo kus dál v ulici. Heide k němu chladnokrevně a nepozorovaně doběhl, vyskočil nahoru a připevnil mu na věž přísavnou minu. Pak se jen skulil dolů a vrhl se do bezpečí kráteru po vybuchlém granátu, na jehož dno dopadl jen zlomky vteřiny předtím, než mina na tanku explodovala. My jeho úprk kryly svými kulomety.

Zbývající churchilly se zdály nerozhodné. Pak provedly půlobrat a začaly se vracet tam, odkud přijely. Drobeček se za nimi s řevem vyřítil a zplna hrdla jim spílaje, metal po nich ruční granáty. Jeden z tanků tak jeho přičiněním ještě před našimi zraky vybuchl. Tím se stal dvacátým devátým tankem, který Drobeček osobně vyhodil do vzduchu granátem či molotovovým koktejlem, což byl přímo neuvěřitelný rekord. Kromě toho, obecně vzato, to však bylo i čiré bláznovství a většině z těch, kteří tuto zábavu provozovali, se podařilo zneškodnit jeden, maximálně dva nebo tři tanky a zůstat přitom i nadále naživu. Drobeček ale měl přímo z pekla štěstí, jež on sám připisoval působení amuletu, který nosil zavěšený na krku. Byla to kůže z kočky, kterou chytil ve Varšavě a přeměnil v mimořádně chutný guláš; Drobeček v sílu svého amuletu věřil natolik, že kdyby ho někdy náhodou ztratil, lehl by si nejspíš na zem a zemřel, jen aby nám dokázal, jak velkou moc jeho amulet má.

Na vteřinu zavládl klid na krátké vydechnutí, pak se dala do pohybu další vlna pěchoty. Angličané byli očividně rozhodnutí zmocnit se vesnice, byť se jednalo o pouhou hromadu trosek. Téměř ihned po zahájení útoku se jim podařilo vyřadit z boje tři z našich čtyř kulometů, ale Drobeček měl ještě stále dostatek granátů a náš kulomet byl bezpečně zamaskován a v perfektním stavu.

„Nestřílejte,“ zašeptal Legionář, „nechte je přijít pěkně blízko.“

Tiše jako by jen sám pro sebe, si pak začal pobrukovat známou legionářskou píseň: „Jen přijď smrti sladká.“ A nepřítel jeho slova vyslyšel a byl nám každým krokem blíž a blíž, až jsme dokonce poznali i to, že patří k jednomu ze slavných pluků generála Montgomeryho, 9. granátnické gardě.

„Jen klid, jen klid,“ šeptal ještě stále Legionář a pro jistotu položil dlaň na mé napjaté zápěstí. „Všechno má svůj čas. Počkej, až budou úplně u nás.“

Čekali jsme. Slyšeli jsme, jak se smějí a pokřikují jeden na druhého, zatímco si hledali cestu hromadami suti. Zdáli se být velice sebejistí.

„Je tady všude spousta mrtvých skopčáků!“ zaslechl jsem křičet jednoho z nich. „Řekl bych, že všichni, kteří byli ještě schopni se hýbat, už odsud raději vystřelili.“

„Aby ses nedivil,“ zamumlal jsem jen tak pro sebe, prst netrpělivě na spoušti. Zapřel jsem si kulomet pevně o rameno. Legionář mi ještě stále svíral zápěstí. Vedle si Drobeček připravoval hromádku granátů, svazuje vždy dva a dva k sobě. První z nepřátelských vojáků byli od nás vzdáleni již jen pouhých třicet metrů.

„Pal,“ zasyčel Legionář.

V tom okamžiku jako by se pro nic netušící Angličany otevřely všechny brány pekelné. Ti, kteří přežili moji první salvu, se ihned rozptýlili a poschovávali tu v kráteru dělostřeleckého granátu, tu za hromádkou cihel a v okamžiku nám začali zběsile opětovat palbu. Náš kulomet na ně v pravidelných intervalech chrлил zdánlivě nekonečné krupobití kulek a mě na okamžik napadlo, že kdyby se náhle zasekl, s největší pravděpodobností to s námi skončí hodně rychle.

Venku na ulici se rychle hromadila na sobě těla. Většina z nich patřila pouhým mladíčkům, zelenáčům bez těch nezákladnějších zkušeností ze skutečné bitvy. Jediní, kdo v této mlýnici přežili, byli starí mazáci, takoví jako my, kteří se již naučili používat všechny své smysly automaticky a současně, kteří vycítili nebezpečí vteřiny předtím, než se skutečně ukázalo, kteří dokázali číst myšlenky svého protivníka a dovedli si spočítat jeho další tah. Byla to vysoká hra, důvtipná a brutální, v níž nebylo místa pro nezkušené nováčky.

Kosili jsme je jako kuželky a bylo nám jich přitom upřímně líto.

Neustálé údery pažby mého těžkého kulometu mi pohmoždily rameno natolik, že jsem pro bolest už sotva viděl. Pokusil jsem se ulehčit si tím, že jsem si pod košili napěchoval čepici, ale ta mohla tvrdé nárazy jen stěží utlumit. Oči mě pálily a slzely, hrdlo jsem měl vyprahlé a kdykoli jsem polknul, bolestivě mě v něm řezalo. Nejhorší ze všeho však bylo, že nám nebezpečně začala docházet munice.

Krátký oddech, který se neuvěřitelně minutu po minutě protáhl na celou hodinu. Nyní už ale znovu přicházejí, tentokrát v plné zbroji. Útok zahájily letouny přelétávající s dunivým řevem nad našimi hlavami.

Shazovaly napalmové bomby. Jakmile řev leteckých motorů jen lehce odezněl, navázalo na jejich dílo dělostřelectvo, po němž se vzápětí přidaly další a další tanky. Drobeček popadl T minu a vyrazil v ústřety jednomu z příjízďících churchillů. Tentokrát mu však štěstí tolik nepřálo. Mina explodovala, aniž tanku způsobila sebemenší újmu, zatímco Drobečka její tlaková vlna srazila k zemi. Bez sebe vztekem se rychle vzpamatoval a rozhlédl se kolem. Churchill bez viditelné újmy postupoval dále ulicí a drtil pod sebou hromady mrtvých těl. S řevem, při kterém tuhla krev v žilách, za ním Drobeček vyrazil, vyskočil na věž a do otevřeného poklopu vyprázdnil celý zásobník svého samopalů. Ani to ho však neuspokojilo, a proto dovnitř vhodil ještě dva svázané granáty, načež bleskově seskočil a odkutálel se do nejbližšího kráteru. Mohutný churchill se těžkopádně otočil kolem své osy, postavil se téměř na zadní a takto napůl ve vzduchu opsal půlkruh, přičemž svými pásy rozdrtil několik příslušníků vlastní pěchoty, zacouval do několika statných dubů, aby nakonec skončil na nose, s hořícím palivem prýšticím z jeho útrob.

Nadporučík Löwe s tváří celou od krve na nás zakřičel rozkaz k ústupu. Rota se v malých skupinkách začala postupně jedna za druhou stahovat. Když přišla řada na nás, začal jsem, zřejmě až příliš rozvášněn bojem, zuřivě pálit od boku, naprosto v daném okamžiku zapomínaje, že s dvaadvacítkou něco takového jednoduše dělat nelze. Barcelona a Porta jen o vlas unikli jisté smrti a já sám jsem se ocitl na zemi, sražen mohutným zpětným nárazem. Kulomet ležel jen kousek ode mě a já se náhle ocitl v naprosto šílené situaci, kdy jsem se musel krýt před vlastní zbraní. Naneštěstí pro mě udělala jedna z kulek Drobečkovi díru v lýtku. Ze všech lidí kolem, kterým to mohla udělat, si vybrala právě Drobečka. Drobeček nepatřil k těm, kteří by takovou potupu přijali jen tak v leže a bez odplaty. Divoce sebou škubl a zasáhl kulomet mocným kopancem, pochroumal si palec u nohy, dlouze zavyl a náhle se ho zmocnil úplný amok.

„Ty jeden stupidní vražednej kreténe, za tohle mi zaplatíš!“

Podotýkám, že jeho výhružka nebyla určena kulometu, nýbrž mně. Na důkaz dobré vůle po mně hodil

svůj poslední granát, který vzápětí doprovodila sprška výstřelů z naganu. Věřte mi, že když tohle nemyslíci monstrum z kostí a svalů začalo zuřit, nemělo smysl otálet na místě a pokoušet se mu cokoli vysvětlovat. Otočil jsem se tedy a uháněl pryč, uklouzl jsem na skvmně od oleje a udělal několik kotrmelců. Drobeček na mě vzápětí plnou vahou dopadl, a já již cítil na tváři jeho horký dech a obrovské pracky, které se mi sevřely kolem krku. Nebyl jsem pro něj žádným soupeřem, ani co do velikosti, ani do síly, ale neskutečný strach, který se mě zmocnil, mě přesto vyprostil zpod jeho těžkého těla. Zvrtnul jsem si kotník v díře po granátu, zakopl o hromádku cihel, po čtyřech jsem vyběhl po blízkém svahu a ocitl se tváří v tvář churchillovi, který se právě zastavil u dvou zraněných vojáků. V zádech jsem již opět cítil Drobečkovu sípání a bez sebe hrůzou jsem z kapsy vytáhl revolver a dvakrát naslepo vypálil přes hlavu, ale obě střely jen neškodně zmizely v dáli. Odskočil jsem stranou a po hlavě se zřítíl do příkopu zaplaveného bahnitou vodou. Někde poblíž jsem zaslechl hlas nadporučíka Löwa řvoucího z plných plic rozkazy, ale co mi bylo do něj. Ani polní maršál by mě nepřiměl k tomu, abych se zastavil. Na kost promočený jsem se vyškrábal z příkopu, plnou rychlostí jsem přeběhl přes otevřené pole a celý zkroucený jsem se ukryl v nejbližším křoví.

Zdánlivě odnikud se kolem mě začaly objevovat nepřátelští vojáci, probíhající rytmicky kolem mého křoví. V porovnání s Drobečkem mi připadali neškodní jako malé děti. Začalo mě zajímat, kam se ten šílenec asi poděl, bál jsem se, že na mne zírá kdesi zpoza stromu, takže jsem se začal horečně modlit, aby mu nějaký nepřátelský granát urazil hlavu.

Rozhlížel jsem se kolem a najednou jsem ho spatřil. O kus dál, napravo, jak s plamenometem v rukou procešává všechna křoviska. Veden novým záchvatem paniky jsem se vrhl do nejbližšího příkopu a klopýtavě jsem po jeho bahnitém dně uběhl uběhl asi půl kilometru, načež jsem se vyškrábal znovu na silnici, přeskočil nějakou závoru a vběhl přímo do náruče nadporučíka Löwa a zbytku svého družstva. Jak jsem ovšem již vzápětí shledal, nebyli mi zrovna přátelsky nakloněni.

„Postavím vás před vojenský soud, a v tom mi nikdo a nic nezabrání,“ ječel na mě nadporučík.

Ostatní stáli kolem a mlčky a nepřátelsky sledovali, jak mi strhává prýmky. Pokoušel jsem se mu vysvětlit, že jsem prchal před Drobečkem, kterého stihl krvežíznivý amok, ale valný dojem jsem na nikoho neučinil.

„Jestli vás chytí, budete mít jen to, co si zasloužíte,“ vyštěkl bez pohnutí.

Heide si mě pozorně prohlédl, našpulil rty a pohrdlivě ze sebe vypravil:

„Kde máš kulomet?“

„Správně, kde máte kulomet?“ chopil se nové příležitosti Löwe.

„Já...já jsem ho ztratil,“ řekl jsem.

„ztratil?“ zopakoval po mně Löwe nevěřícně. „Co tím chcete říci, že jste ho ztratil? V téhle jednotce nikdo žádné kulometry neztrácí! Teď se sakra seberte a dokud ho nenajdete, nenuťte mě, abych se musel znovu dívat na ten váš ksicht!“

„Ale já...“

„Nechci slyšet už žádné výmluvy, chlape! Najděte ten zatracený kulomet, jak to uděláte, je vaše věc.

Klidně si o něj řekněte Montgomerymu!“

„Kreténe jeden pitomej,“ zasyčel na mě Heide. „Málem jsi vyvraždil celou podělanou rotu!“

Porta po mně plivnul dobře uleželý chrchel. Jeho gesto jako by bylo signálem k tomu, aby nepřítel obnovil útok, a na hlavu se nám opět začalo snášet krupobití střel a granátů a zbytek družstva se vrhl k zemi, aby se kryl. Přišlo mi náhle netaktní se k nim připojit, a tak jsem jen přeskočil závoru a vrátil se do svého příkopu. Když jsem se odvážil vystrčit opět hlavu, byli všichni do jednoho pryč, nechali mě tu samotného mému osudu. Uslyšel jsem dusot těžkých bot a anglické hlasy a okamžitě jsem se znovu rozplácl na dně a zadržel dech. Přešli kolem mě tak blízko, že jsem až cítil vůni jejich nových kožených opasků. Uplynulo ještě dalších deset minut, než jsem se vyškrábal zpět na silnici.

Netrvalo dlouho a ocitl jsem se zpět na místě, kde jsem před chvílí narazil na churchilla, který zde zastavil vedle dvou zraněných vojáků. Churchill byl pryč a jeden z mužů mezitím zemřel. Ten druhý na mě zíral prázdným pohledem. Vypadal tak bezmocně, že mi nejspíše nebyl nijak nebezpečný, ale i tak jsem ho raději obcházel jen s největší obezřetností s rukou na svém noži, připraven nešťastníka při sebemenším nebezpečném pokusu okamžitě zneškodnit.

„Vodu!“ šeptal zoufale.

Opatrně jsem si ho prohlížel a pořád jsem byl velice ostražitý. Jeho zranění však byla natolik těžká, že mi skutečně nemohl nic udělat. V břiše mu zela obrovská díra, nejspíše dílo granátu. Z úst mu vytékal pramínek krve a pokračoval dále po bradě. Vztáhl jsem k němu ruku, ale zapomněl jsem, že v ní ještě stále svírám nůž a zraněný se s posledních sil, téměř žalostně, odtáhl, pevně přesvědčen o tom, že mu chci proříznout hrdlo. Zastrčil jsem si nůž zpět za opasek, otřel mu krev z úst a ukázal mu svoji polní soupravu první pomoci, abych mu naznačil, že mu nehodlám ublížit. Opatrně jsem mu rozepjal uniformu, která mu z části vězela v jeho otevřené ráně. Nemohl jsem pro něj vlastně nic podstatného ani smysluplného udělat. Obvázal jsem ho, jak nejlépe to jen šlo, což bylo spíše jen gesto než cokoli jiného, a když mi došly obvazy, utrl jsem si podolek vlastní košile a omotal mu ho kolem břicha. Ještě stále nařikal a prosil o vodu. Vzhledem k tomu, že měl poraněná střeva, bylo proti všem pravidlům dávat mu pít, na první pohled však bylo zřejmé, že umírá, a tak jsem mu jednou rukou podepřel hlavu a druhou mu ke rtům přiložil svoji polní láhev. Neměl jsem u sebe dokonce ani jednu cigaretu, kterou bych mu mohl nabídnout, pouze tabulku čokolády. Vsunul jsem mu do úst jeden dva kousky a on je začal s neskryvaným potěšením žvýkat a dokonce se na mě pokusil usmát. Kdybych si mohl být jistý, že v několika málo minutách skutečně zemře, zůstal bych s ním až do konce, ale on se tu mohl trápit třeba ještě půl hodiny a mě v hlavě již opět strašil můj ztracený kulomet. Jen nerad bych později poslouchal, že kulomet je ve válce mnohem cennější než útěcha umírajícímu. Se ctí jsem mohl ztratit život, nikoli však kulomet.

Nasadil jsem mu na obličej plynovou masku a zabodl jeho pušku do země hned vedle něj. Na pažbu jsem nasadil helmu, takže až tu po skončení těchto jatek začnou pobíhat zdravotníci s nosítky, měli by ho tu snáze najít. Co jiného jsem pro něj mohl ještě udělat? Moc toho už nebylo. Nechat mu zde zbytek čokolády a dát mu do dlaně fotografii jeho ženy a dítěte, kterou jsem mu našel v kapse. Až nadejdou jeho poslední chvíle, nebude tu aspoň tak sám.

Nad hlavou mi prosvíšely tři nepřátelské bombardovací stíhací letouny pátrající po našich jednotkách. Počkal jsem, až se přezenou, a potom jsem se opatrně vrátil ve svých vlastních stopách do rozbořené vesnice. Naprostým zázrakem ležel kulomet přesně tam, kde jsem ho upustil. Z nezměrné úlevy z toho, že jsem ho našel, jsem na okamžik polevil ve své ostražitosti a přestal jsem dávat pozor na to, co se kolem děje. Rozběhl jsem se k němu a než jsem se nadál, ocitl jsem se v sevření dvou anglických vojáků. Nemělo smysl se ptát, kde se tu tak najednou vzali, všude kolem bylo tolik kráterů, že by se v nich klidně schovala polovina armády. Zareagoval jsem čistě instinktivně, přesně tak, jak nás to učili při výcviku v kasárnách a jak jsem si již mnohokrát vyzkoušel i v praxi: předklonil jsem se a vši silou nabral prvního z útočníků kolenem do rozkroku, načež jsem se bleskově narovnal a sekl druhého z nich hřbetem dlaně do krku. Díkybohu, že to byli jen nějací zelenáci a ne staří mazáci, kteří by byli na můj výpad dobře připraveni. Tolik jsem spěchal, že jsem je ani nedorazil a místo toho jsem jen popadl kulomet a dal se na útěk zpět po silnici, přes kopec a do pole.

Zraněný voják v mé nepřítomnosti mezitím zemřel. Bylo to jasné již na první pohled, ale já už neměl čas, abych se o tom přesvědčil. U nohou mi vyšplíchla sprška půdy a když jsem se otočil, spatřil jsem skupinku Angličanů vedených podsaditým seržantem a šplhající do svahu za mnou. Dal jsem se do běhu a o kus dál jsem postavil svůj kulomet a zatímco mi kolem uší hvízdaly nepřátelské kulky, připravoval jsem ho k palbě. Podařilo se mi to jen tak tak. Seržant klesl k zemi a ostatní se okamžitě stáhli. Měl jsem již jen velice málo munice. Zbývaly mi poslední dva pásy a tři ruční granáty. Uchopil jsem kulomet a dal se příkrčený do běhu přes pole, dokud jsem se opět nedostal do relativního bezpečí svého oblíbeného příkopu. Celou cestu mě pronásledovalo divoké hvízdání kulek rozrývajících zem pod mýma nohama, přičemž jedna téměř zasáhla cíl a částečně mi odtrhla podrážku. Nakonec jsem kvůli tomu zakopl a upadl do bahnité vody. Supěl jsem jako lokomotiva a třásl se jako osika, nepřítel mi byl stále v patách. Vytrhl jsem pojistku granátu a hodil ho v ústrety běžícím Angličanům. Jeden z nich ho bleskově sebral, ale dříve, než ho stačil odhodit, vybuchl mu do tváře. Rychle jsem po nich hodil poslední dva, vyskočil jsem na nohy a pokračoval ve svém zbesilém útěku. Touto dobou jsem si již ani zdaleka nebyl jistý, jakým směrem vlastně běžím. Prostě jsem jen slepě uháněl pryč od nebezpečí, abych vzápětí narazil na další.

Hned za zatačkou jsem se ocitl tváří v tvář nepříteli. Tentokrát byl sám. Nevysoký drobný muž tmavé pleti s šedým turbanem omotaným kolem hlavy. Byl to jeden z obávaných britských Gurků, o nichž kolovaly zaručené zvěsti, že vám urážnou uši dřív, než stačíte napočítat do tří. Nyní však bylo těžké říci, kdo z nás dvou měl větší strach. Vrhli jsme se na sebe a rvali se jako divoká zvířata. Zasáhl jsem ho hranou dlaně do krku až upadl na zem. Rychlostí blesku byl však zpět na nohou a v ruce svíral hrozivě vypadající nůž. Zvedl ruku a já po něm opět skočil; spadli jsme na zem a převalovali sen jeden přes druhého, kousající, škrábající i kopající jak jen to šlo. Gurkovi se znovu podařilo napřáhnout a pokusil se mi nasměrovat dýku ve své levačce přímo na temeno hlavy, zároveň mi uštědřil kopanec, který mě odhodil stranou. Pak na mě znovu zaútočil. Instinktivně jsem sklonil hlavu a jako rozrušený kozel jsem mu ji vrazil do žaludku. Upadl na zem: Uchopil jsem ho za obě uši a začal jsem mu tlouci hlavou o vyčnívající kámen a mlátil jsem s ním tak dlouho, dokud z ní nezbyla jen beztvará a zkrvavená masa a já měl obě ruce až po lokty rudé a lepkavé. Dokonce i nyní jsem z něj měl takový strach, že jsem ho nenechal v pokoji zemřít: popadl jsem jeho upadlý kinžál a jen tak pro jistotu jsem mu ho zarazil do prsou.

Dopřál jsem si odpočinku, krátkého, jen abych trochu popadl dech, pak jsem znovu zvedl kulomet a s rozklepanýma nohama jsem pokračoval ve své strastiplné pouti. Šel jsem přes pole, lesy, brodil jsem se potoky, schovával v příkopech, to vše trvalo tak dlouho, dokud nepadla tma a já nenarazil na naše ženisty a nepodlehli klamu, že mám konečně vyhráno. Tolik štěstí mi však nebylo přáno: jejich velitel se ke mně choval s pohrdáním, které jsem si beze sporu plně zasloužil.

„Neříkejte! Nevykládejte mi takové pohádky! Ztratil jste svoji jednotku a teď nevíte, jak se k ní znovu dostat. To je k nevíře a mohu vám k tomu říci jedině tolik, že voják, který dovolí, aby se dostal do vaší situace, nestojí za fajfku tabáku! Kdyby bylo po mém, hnal bych vás před vojenský soud za dezerci!“ Ještě několikrát si mě změřil od hlavy k patě, jako bych snad byl nějaký hodně odporný džin, který právě unikl z láhve. „Dobrá tedy, poslouchám. Jaký pluk?“

„Dvacátý sedmý tankový S.B.v., 5. rota, pane.“

Nacházeli se v osadě vzdálené asi čtyři kilometry západním směrem. Můj příchod vzbudil všeobecnou vlnu jásání a pískání, ale na tom mi už pramálo záleželo. Unaveně jsem se hlásil nadporučíku Löwemu, který byl právě uprostřed rozhovoru s hauptfeldwebelem Hoffmannem.

„Fahnenjunker Hassel, pane, se hlásí zpět se ztraceným kulometem MG 42.“

„Už byl nejvyšší čas,“ řekl Löwe; a dál celou záležitost již nerozebíral.

Dopotácel jsem se ke svému družstvu a shledal, že se Drobečkovi vrátila jeho typická dobrá nálada a smysl pro humor.

„Máš kliku, že jsem tě v tom poli nechtyl! Až zas budu mít náladu, tak mi laskavě připomeň, že jsem ti slíbil vytlouct zuby.“

„Mě by spíš zajímalo,“ přidal se Dědek kysele, „kde jsi sakra celou tu dobu byl?“

Pokrčil jsem rameny a nechal jeho otázku bez odpovědi. Sesunul jsem se k zemi a pustil se do čištění prokletého kulometu, který se stal příčinou všech mých problémů. Porta si ke mně okamžitě přisedl a s veselým úsměvem mi uštědřil bolestivý dloubanec do žeber.

„Tak co? Povídej, stála aspoň za to? Pročpak jsi ji nepřivedl s sebou, aby si i kamarádi trochu užili?“

„Dej mi pokoj,“ řekl jsem.

„Myslíš, že to zvládneš?“

O několik vteřin později začaly všude kolem hvízdát píšťalky a nadporučík Löwe na nás začal rvát, ať si posbíráme své sakypaky, že okamžitě vyrážíme. Na kontrolu přijel sám major Hinka a teprve když mu Löwe salutoval, prvně jsem si všiml, že má na čele obvaz.

„5. rota připravena k přesunu, pane. Ztratili jsme jednoho důstojníka, tři poddůstojníky a šedesát mužů. Jeden poddůstojník a čtrnáct mužů bylo hospitalizováno. Čtyři muži jsou nezvěstní. A jeden kulomet ztracen a znovu nalezen.“

Hinka vypadal naprosto lhostejně, zasalutoval Löwemu a podíval se na nás.

„Děkuji vám, nadporučíku.“

Pomalým krokem procházel podél nastoupené řady a každého z mužů si pečlivě prohlížel. Nespatřil však nic, co by vzbudilo jeho hněv či obdiv, až teprve když stanul přede mnou, pokusil se o něj málem infarkt.

„Nadporučíku, proč je tento muž v tak odporně nechutném stavu? Zapněte si knoflíky a zastrčte košili do kalhot! A ukažte mi ten kulomet.“

Chválabohu, že alespoň kulomet byl čistý a mimo jakoukoli kritiku. Major si cosi zabručel a vrazil mi ho zpět do ruky.

„Zapište si tohoto muže, nadporučíku. Takovou lajdáckost nehodlám trpět!“

Löwe jen odevzdaně přikývl a dal znamení vrchnímu rotmistrovi Hoffmannovi, který okamžitě vytáhl notes a na prázdnou stránku si velkými písmeny obřadně poznamenal moje jméno.

Rota se přesouvala po silnici a naše boty v jednotném pochodovém rytmu dupaly na betonovém povrchu vozovky. Kdosi se dal do zpěvu a ostatní se k němu rychle přidali:

„Weit ist der weg zurück ins Heimatland So

weit, so weit!

Die wolken ziehen dahin daher

Sie ziehen wohl mers Meer

Der Mensch leht nur einmal

Und dann nicht mehr...“

„Zpívej,“ pobídl mě Drobeček rázující po mém levém boku.

„Nemám náladu,“ řekl jsem rozmrzele. „Jdi do háje a nech mě na pokoji.“

Byl jsem příliš unaven, abych pochodoval, příliš unaven, abych zpíval. Příliš unaven, abych dělal cokoli než si jen lehl a v klidu zemřel. Oči se mi klížily a cítil jsem, jak se mi začínají podlamovat kolena.

„Zpívej sakra!“ zasyčel Drobeček. „Otevři tu svoji zatracenou kušnu a zpívej nebo ti takovou ubalím, že nestačíš polykat zuby!“

„Dlouhá je cesta domů, dlouhá je cesta k moři, a

mraky na obloze jsou neklidné a divoké.

Vedou mě tak daleko od domova, od místa,

kde bych teď byl tak rád.

Každý má jen jeden život.

A když o něj přijde, je s ním navždy konec. Jeden život

jen jeden...“

Pozvolna, váhavě, po chvíli však již hlasitěji jsem se dal do zpěvu a můj unavený a zdeptaný duch začal opět zvedat hlavu.

VII

Na severu, na jihu, na východě i na západě umírali němečtí vojáci hrdinskou smrtí; a doma, ve vlasti, děkovaly německé matky se slzami v očích Bohu a truchlily se vztyčenou hlavou a pyšným úsměvem na rtech. Alespoň tedy podle toho, co tvrdil „Volkischer Beobachter“.

Historie se znovu opakovala. Zdálo se, že mládí Německa bylo již jednou provždy předurčeno k tomu, aby obětovalo život z té či jiné příčiny, a že snad nikdy nemíralo bez toho, že by mu ze rtů nespĺývalo nějaké vlastenecké heslo. Ať žije císař, ať žije vlast, nebo jednoduše Heil Hitler. Muži padali k zemi rychle a v hustých zástupech na všech světových stranách a jejich kroky urychlovalo dunění bubnů a fanfáry trubek; a žádná matka, žádná manželka, žádná sestra či snoubenka by se nezostudila tím, že by nad svým padlým hrdinou ronila slzy. Německé ženy byly pyšné na to, že své vlasti daly v hodině nejtěžší takové syny.

Takové tedy bylo třpytivé pozlátko války. Nikdo nikdy nemluvil tvrdé realitě, o odvrácené straně. Německé ženy se nikdy neměly dozvědět o mužích nařikajících v agonii s utrženýma nohama, o na kost spálených mužích visících z věží tanků, bez tvarých seškvařených kusech masa a kostí, nebo o mužích slepě se plazících po bitevním poli s roztržitou lebkou a obnaženým mozkem. O těchto věcech nikdo nikdy nemluvil, jen zrádci nebo šílenci. Všichni němečtí vojáci umírali smrtí hrdinů a hrdinové přece neumírají tak, že se při pohledu na ně zvedá žaludek, zbavení veškeré lidské důstojnosti..

Němečtí hrdinové z učebnic dějepisu byli oděni v zářivé uniformy, s hrudí plnou medailí a vyznamenání; při pochodu zpívali do rytmu trubky a bubnů, při kterém vřela krev v žilách, a když šli do války, prapory nad jejich hlavami pyšně vlály a milion německých matek oděných v černém drželo hlavy hrdě vztyčené. Hrdinové nikdy neumírali v blátě a špíně; hrdinové nikdy nemluví o porážce a neproklínali ty nahoře, kteří tuto válku rozdmýchali; hrdinové nikdy neumírali, volajíce jako malé děti mámu, zatímco se oběma rukama pokoušeli vrátit si do břicha vyhřezlá střeva. Přesně taková však byla válka, jak jsme ji znali my, a jsem si jist, že já ji znal stejně dobře jako všichni ostatní.

OBJEV MUNIČNÍHO SKLADU

Všude na silnici, na každém kilometru, se vrhaly do příkopů zástupy lidí stížených panikou nebo se zděšeně tiskly k živému plotu po jejich okraji. Bylo to, jako by je nějaká neviditelná ruka náhle rozčísila přesně uprostřed a zanechala jen zející díru tam, kde ještě před chvílí byli lidé. Ironií osudu ovšem bylo, že herci tohoto dramatu byli samotní Němci, prchající jako o život před jinými Němci. Blížící se kolona nákladních i osobních automobilů jela až příliš vysokou rychlostí a řidiči již zdálky netrpělivě troubili, dáváje tak všem jasně najevo, že kvůli nikomu a ničemu nehodlají stavět, padni, komu padni, přítel nepřítel.

„Řekl bych, že tady někdo setsakramentsky pospíchá domů!“ vztekal se Porta, hned jak dopadl vedle mě na dno příkopu.

„Všichni naši stateční hrdinové prchají dokud je ještě čas,“ ušklíbl jsem se.

Na scéně se objevily dvě prostorné mercedesky doprovázené předvojem polních policistů na motocyklech prorážejících si cestu jak brutální silou, tak pouhou rychlostí. Z oken obou mercedesů si nás s pohrdlivou blahosklonností prohlíželi dobře udržovaní nažehlení důstojníci s dlouhými nosy a úzkými rty a spoustou zlatých prýmků. Po jejich boku seděli konkubíny nebo snad přímo děvky, jak chcete, kypré a elegantní, zírající pyšně před sebe. Jedna z nich se dopustila vskutku bláznivé nepředloženosti a podívala se naším směrem. Porta na ni vzápětí udělal oplzlé gesto a ona se zmateně otočila, rudá až ke kořínkům vlasů. Rozchechtali jsme se nadšením, jako by se nám právě podařilo dobýt osobního vítězství nad příslušníky třídy, kterou jsme nenáviděli. O několik vteřin později se kolem nás přehnaly dva těžké, celé zaprášené transportéry s praporky divoce vlajícími.

„Pakáž jedna,“ odplivl si Heide a vytíral si prach z očí. „Podělaný kancelářský krysy co seděj celou dobu na těch svezích tlustejch zadkách, zatímco my za ně chcípáme na frontě. Jak jen se objeví nebezpečí, jsou první, co vezmou roha a do hajzlu se všema ostatníma!“

„To snad není nic novýho,“ přidal se Porta kysele. Vyškrábali jsme se z příkopu a pohoršení jsme vyrazili směrem, kam před chvílí zmizely všechny projíždějící vozy. Postupně jsme začali dohánět poutníky kráčející před námi a došlo nám, proč se tak zmateně a podivně plouží: všichni do jednoho byli buď chromí nebo slepí, někteří i velmi těžce zranění. Vypadalo to, jako by se posádka jejich sanity zničehonic

zbláznila, zpanikařila a vyrazila do bezpečí, nechávajíc své zraněné za sebou, aby se o sebe postarali sami. Ti nebožáci se nyní ploužili po silnici jako stádo ovcí, jistí si svou smrtí natolik, že se již nacházeli ve stádiu hluboké, neotřesitelné apatie. Dva muži s obvazy na očích nesli svého druhá, který sice viděl, ale nemohl chodit; skupinka šesti slepců klopýtala bok po boku za svým vůdcem poskakujícím vpřed o berlích; tři slepí muži a muž s jednou rukou nesli nosítka, na nichž ležela mumifikovaná postava zabandážovaná od hlavy až k patě. Neměli nejmenší přehled, jak velkou vzdálenost již urazili. Několik kilometrů, alespoň dle tvrzení jednoho z nich, a soudě z jejich politováníhodného stavu měl nejspíš pravdu. Projely kolem nich snad desítky nejružnějších vojenských vozidel, plné nikoli frontových vojáků, ale důstojníků a jejich dámiček. Všichni do jednoho zraněné ignorovali. Když to Löwe uslyšel, zmocnil se ho přímo ďábelský vztek. Až dosud jsem byl přesvědčen, že jsem zažil již všechny druhy a fáze jeho hněvu, těžkým sarkasmem počínaje a neartikulovaným řvaním konče, ale teprve nyní zřejmě dosáhl naprostého vrcholu a já si troufám tvrdit, že nás tím všechny pořádně překvapil. Vyskočil do středu silnice a začal divoce mávat na další kolonu blížících se vozidel. K mému nemalému údivu dupli jejich řidiči na brzdy a vozidla s hlasitým skřípěním a pískáním skutečně zastavila. Naježený a rázný plukovník vystrčil hlavu z okénka čelního vozu a pohrozil Löwemu pěstí.

„Co se to tady sakra děje? Uhněte z cesty, nebo s vámi škaředě zatočím!“

Major polního četnictva seskočil ze svého motocyklu a rozběhl se k Löwemu, vytahuje přitom z pouzdra pistoli.

„Uvolněte cestu, hovada jedny špinavý. Spěcháme!“

Mávl rukou nad hlavou, prst vztyčený vzhůru k obloze, na znamení řidiči prvního vozidla, aby znovu nastartoval. Löwemu se jen tak tak podařilo uskočit zpět do příkopu, než ho startující kolona stačila převálcovat. Jeden ze zraněných mužů tak pohotový a mrštný nebyl. Dostal těžkou ránu do hlavy a musel být na místě mrtev. Löwe stiskl odhodlaně rty a obrátil se k Dědkovi.

„Feldwebele Beiere, rozmístěte své muže se samopaly po obou stranách silnice o pár metrů dál po cestě. Seržante Kalbe, vy si vezměte na starost pancéřové pěsti. Feldwebele Blome, zastavíte první vozidlo, které se tu objeví. Jestliže odmítne zastavit,“ nadporučík se významně podíval na nás, „postaráte se o to, aby tak učinilo.“

Porta radostně vykřikl a plivl si do dlaní. Mám za to, že jeho nadšení jsme s ním nicméně sdíleli všichni do jednoho.

Zaujali jsme příkázané postavení. Zranění zalezli do bezpečí příkopu. Barcelona se postavil doprostřed silnice. Legionář opatrně odstranil ležící tělo. Čekali jsme jen několik málo minut, když se v dáli před námi objevila šedivá „horschka“ uhánějící vpřed na plný plyn, jako by měla v patách celou britskou armádu. Barcelona zamával rukama. Horschka se skřípěním brzd zastavila jen několik decimetrů před ním a z vozu vyskočil neznámý podplukovník.

„Na co si to tady hrajete, feldwebele? Co vás to, k čertu, popadlo, postavit se doprostřed silnice a hrát si na semafor?“

Nadporučík Löwe vyšplhal z příkopu a přistoupil k podplukovníkovi míře samopalem na jeho metály ověřenou hrud’.

„Mám rozkaz zabavit dopravní prostředky, které potřebuji k převozu svých zraněných do nejbližší stanice první pomoci nebo nemocnice. Jak sám vidíte, žádnými vlastními dopravními prostředky nedisponuji, jinak bych jich pochopitelně využil. Musím vás tedy požádat, abyste mi odevzdal svůj vůz.“ Podplukovník se nafoukl jako balón a pokračoval v nafukování až jsem si myslel, že vystřelí ze své uniformy.

„Jste si vědom mé hodnosti, nadporučíku?“

„Naprosto přesně, pane. Jsem si ale jist, že i vy budete souhlasit s tím, že těžce ranění musí mít přednost před hodností.“ Löwe přešel zrakem podplukovníkovo vozidlo. „Kdybyste byl, prosím, tak laskav a požádal vaše tři dámy, aby si vystoupily dále mohou pokračovat pěšky, jsou přece mladé a zdravé. Bude rovněž moudré, pokud si s sebou vezmou i všechny věci, protože musíme využít veškerý prostor, který ve vašem voze máme. Někteří z mých mužů musí být přepravováni vleže.“

„Copak jste se úplně zbláznil?“ vyštěkl podplukovník. „Spěchám na důležité jednání a to nesmím zmeškat! „,

„Ve vši úctě k vaší hodnosti, pane,“ pronesl Löwe s maximální možnou zdvořilostí, „netrvám pochopitelně na tom, abyste i vy pokračoval dále pěšky. Předpokládám, že umíte řídit a že tedy můžete přikázat svému řidiči, aby si také vystoupil, a zaujmout jeho místo. Stačí, když se postaráte o to, aby se mým mužům dostalo řádného ošetření, a pak vám již nic nebude bránit v tom, abyste se vydal na svoje důležité jednání.“

Löwe se zlehka usmál a kývl hlavou na dva nejdivočejší členy našeho družstva, Drobečka a Portu.

„Zaříd'te, ať všichni vystoupí a podívejte se, kolik zraněných můžeme naložit.“

Drobeček i Porta se s nadšením vrhli do plnění rozkazu, zatímco my ostatní jsme je kryli svými samopaly.

Řidič i tři ženy si vystoupili, nasupení, ale bez toho, že by kladli jakýkoli odpor, a my v zadní části vozu ihned rozmístili deset zraněných. Plukovník ani na chvíli neustával ve svých marných protestech.

„Tohle si škaredě odskáčete, nadporučíku! Víte sám dobře, že něco takového vám nikdy nemůže projít!“

Vytáhl z pouzdra revolver, ale než ho stačil vůbec pozvednout, Barcelona k němu rychlostí blesku přiskočil a vyrazil mu ho z ruky. Löwe jen smutně potřásl hlavou.

„Je mi líto, pane, že to berete takhle. Opravdu jsem netušil, že duch naší armády je na tom už tak zle.

Pochopitelně,“ usmál se na podplukovníka, „když je člověk pořád jen na frontě, ztrácí trochu přehled.

Jsem si nicméně jistý, že jedna věc se zcela jistě změnit nemohla, a možná oceníte, když vám ji trochu připomenu: dle rozkazu samotného Vůdce je velící důstojník bojové jednotky tím, kdo určuje, co se v jeho sektoru děje. Tento rozkaz bezpochyby stále platí. Je tedy plně v mezích mých pravomocí nechat vás zastřelit, pokud byste se pokusil mě ohrožovat.“

„O tom si ještě promluvíme, pane,“ řekl podplukovník.

Tiše a rozmrzele se posadil za volant. Löwe pokýval hlavou.

„Ještě malá připomínka, pane: Svému velícímu důstojníkovi odešlu hlášení s vysvětlením celé situace.

Poznamenal jsem si rovněž číslo vašeho vozu a osobně si zkontroluji, že moji muži dorazili v pořádku.“

Horsch vyrazil vpřed, až se mu na prašné silnici protočila kola. Zatímco nám ještě stále zněly v uších vděčná slova díky raněných mužů, dolehl k nám z pozdálí řev motocyklů a my již vzápětí spatřili mercedes řítící se vpřed s obligátním doprovodem troubících předjezdců křičících na každého, aby uskočil z cesty.

„Zastavte ten vůz!“ zakřičel Löwe.

Barcelona se galantně postavil doprostřed silnice, ale tentokrát řidič nemínil zpomalit a Barcelona se na poslední chvíli zachránil skokem střemhlav do příkopu.

„Zastavte ten vůz!“ křičel nadporučík Löwe bez sebe vztekem.

O kus dál po cestě se ozvalo štěkání samopalů. Velký mercedes dostal smyk, otočil se téměř kolem své osy a zastavil. V němém triumfu jsme zírali na muže cestujícího na jeho zadním sedadle: generálmajor v plné své kráse, zlaté prýmký, červené hedvábné střapce, nablýskané, stříbrné knoflíky a vyznamenání snad ve všech barvách duhy.

„Tentokrát jsme načapali pěknýho hlavouna,“ pošeptal mi do ucha Porta.

Velice pomalu a důstojně vystoupil generálmajor ze své limuzíny, doprovázen dvěma servilními feldwebely. Jeho kožené boty se leskly a skřípaly. Podle toho, jak těsně mu obepínaly lýtky bych se nedivil, kdyby si je generál nechal ušít na míru. Arogantně došel až k Löwemu a potom, k naší nezměrné radosti, si na levé oko nasadil monokl.

„Takže, nadporučíku!“

Mluvil nízko posazeným hlasem, zákeřně sladce a vlídně. Stál kousek před nadporučíkem a hovořil s vědomím své naprosté převahy.

„Ve vašem vlastním zájmu předpokládám, že v okamžiku, kdy jste se dopouštěl celé této šílené tragikomedie, netušil jste ještě, s kým budete mít tu čest!“

Löwe přistoupil ještě o krok blíže a zasalutoval dvěma prsty.

„Je mi nesmírně líto, pane, že jsem vám způsobil potíže. Samozřejmě že kdyby váš řidič zastavil hned napoprvé, nemuseli jsme sahat po zbraních.“

„Máte, doufám, pro svoji neomalenost nějaké pádné zdůvodnění?“

„Ano, pane. Jsem si jist, že až vám celou situaci vysvětlím, shledáte, že jsem ke svému jednání skutečně

měl dostatečně pádné důvody. Mám s sebou totiž několik těžce zraněných mužů a přitom nemám žádný dopravní prostředek, kterým bych je mohl dopravit do bezpečí. Nejsou již schopni chůze a já jsem si téměř jistý, že pokud se jim co nejrychleji nedostane řádného ošetření, zemřou.“

„To je ovšem jen stěží můj problém, nadporučíku.“

„Promiňte, pane, ale váš vůz je dostatečně velký, abychom do něj mohli pohodlně umístit několik mých zraněných.“

Generál si upravil monokl.

„Vy jste se snad musel úplně zbláznit, nadporučíku.“

Můžete mi být vděčný, že vaše jednání připisuji na vrub vypjatým nervům, ale mám pocit, že lékařské ošetření byste měl co nejrychleji vyhledat i vy sám. Máte štěstí, že jsem na celý incident ochoten zapomenout.“

Generál se otočil, aby se vrátil do svého vozu, ale Löwe mu zastoupil cestu.

„Pane! Ještě jednou vám opakuji, že někteří z mých mužů zemřou, jestliže se jim nedostane rychlé pomoci.“

„Tohle je válka, nadporučíku. Každý den v ní umírají tisíce mužů. A já si opravdu nemohu dovolit, aby mi svými krví potřísněnými těly zašpinili sedadla. Zajišťování přepravy zraněných není mezi povinnostmi, jejichž plnění mám ve své náplni práce. Kromě toho, jsem zrovna na cestě ke své divizi a mám mnohem důležitější a naléhavější starosti než rozvoz relativně nedůležitých vojáků.“ Generál si odkašlal. „Tedy z celkového hlediska nedůležitých, pochopitelně.“

„Mohu se zeptat, k jaké divizi míříte, pane?“

„Ne, nesmíte! A teď mi laskavě ustupte z cesty nebo mě donutíte, abych svým mužům rozkázal vás na místě zastřelit!“

Viděl jsem, že Löwe zbledl, že by se v něm krve nedořezal. Modlil jsem se jen, aby to právě teď nevzdal. Protože kdyby ano, Drobeček a Porta by řešení situace vzali nejspíše do svých rukou. Pokud však šlo o princip, Löwe dokázal být velice tvrdohlavý a sverepý.

„Vezmete tedy s sebou mé zraněné?“ dožadoval se hlasem, který by se generálmajor neodvážil použít ani vůči jinému generálmajorovi.

Nastalo krátké ticho, během kterého si oba feldwebelové vyměnili rychlé pohledy a já se již v duchu připravoval na vyvrcholení. Ještě před tím, než zazněly první výstřely, objevilo se na scéně další vozidlo, lehký transportér. Zastavilo kousek od nás a my na sedadle spolujezdce spatřili brigádního generála SS. Línými pohyby vylezl z kabiny a zamířil k Löwemu. Byl velice vysoký a hubený, širokých ramen a úzké tváře přitahující pozornost. Na sobě měl starou a vybledlou uniformu pokrytou prachem cest, bez jakýchkoli označeníhodnosti na límci. I tak jsme v něm všichni poznali velitele 12. tankové divize, „Panzer Meyera“, nejmladšího generála v celé německé armádě.

„Co se to tady děje, nadporučíku?“

Löwe ho bleskově zasvětil do situace. Generálovy šedé oči se zúžily hněvem, čelist mu agresivně vystoupila vpřed.

„Odmítá vzít vaše raněné?“ ujistil se.

„Odmítá vzít naše raněné,“ potvrdil ještě stále velice bledý Löwe. „Abych použil jeho vlastní slova, generálmajor si opravdu nemůže dovolit, aby mu svými krví potřísněnými těly zašpinili sedadla.“

Panzer Meyer obrátil svůj ledový, neproniknutelný pohled na generálmajora, který sebou začínal neklidně šít.

„Jsem na cestě ke své divizi,“ odpověděl spěšně. „A tenhle klaun, který si říká nadporučík, mi nejelnže poškodil vůz střelbou ze samopalů, ale rovněž mě tu svými nestoudnými řeči již déle než čtvrt hodiny zdržuje.“

„Ke které divizi jedete, generálmajore?“

„21. tankové.“

„Opravdu?“ Panzer Meyer našpulil rty a zamyšleně pozvedl obočí. „To je skutečně překvapivé tvrzení. Právě před malou chvílí jsem se rozloučil s generálem Bayerlingem, který, jak předpokládám, 21. tankové divizi velí. Jediné, co vám mohu říci, generále, je, pokud se chcete k divizi skutečně připojit, jedete opačným směrem.“

Generálmajor za svým monoklem několikrát nervózně zamrkal.

„Obviňujete mě snad z dezerce, pane?“

„Ano, když se to tak vezme,“ zamumlal Meyer, jako by ho tato souvislost napadla teprve nyní. Kývl hlavou k Löwemu. „Postarejte se o něj. Víte přece, co máte dělat.“

Löwe pro změnu kývl na Drobečka s Portou, kteří rozhodně nepotřebovali, aby jim svoji výzvu musel opakovat. Před nevěřicným pohledem obou feldwebelů byl generálmajor do strkán až k telefonnímu sloupu při kraji silnice a následně k němu připoután svým vlastním naleštěným koženým opaskem. Löwe se letmo podíval na Panzer Meyera, ten však jen pokrčil rameny a odvrátil se stranou.

Generálmajor nezemřel hezky. Všechna jeho arogance rázem zmizela a on křičel o milost ještě v okamžiku, kdy mu srdcem prolétly kulky Drobečkova revolveru a ukončily tak jeho život. Oba feldwebelové ho při první vhodné příležitosti opustili a my je nechali jít a raději jsme se soustředili na to, abychom v prostorném mercedesu rozmístili zbytek našich zraněných. Kolona se vydala na cestu, a Panzer Meyer s námi zůstal jenom tak dlouho, aby si potřásl rukou s Löwem, načež i on nasedl do vozu a zmizel v oblaku prachu.

Pokračovali jsme dál pěšky a po počátečním návalu vzrušení jsme najednou pocíťovali hlubokou malomyslnost. Na silnici jsme však dlouho nezůstali sami. Zezadu nás dojel motocykl a na něm seděla jedna z našich spojek, Werner Krum. Přivezl zprávu, že byly spatřeny nepřátelské tanky a že máme rozkaz držet silnici do posledního muže a posledního náboje. Löwe si upravil obvaz na čele a cosi si mumlal pod vousy.

„Druhé družstvo, v zástupu za mnou,“ rozkázal Dědek se samopalem přes rameno.

Dorazili jsme do malé vesničky tvořené jen několika roztroušenými domky. První, čeho jsme si po příchodu všimli, bylo rozkládající se tělo mladého chlapce. Měl na sobě ještě stále novou a poměrně čistou uniformu, ale maso mu již na kostech začínalo hnít a nepříjemně páchnout.

„Pohrbíme ho,“ navrhl Dědek. „Nevydržel bych tady, kdyby tu jen tak ležel a zíral na mě.“

V kypré a měkké půdě jsme neměli s kopáním hrobu žádné obtíže. Na blízkém poli jsem spatřil řepu a kvěťáky a tento pohled mě natolik uchvátil, že jsem zůstal stát a zíral na ně ještě dlouho poté, co ostatní zahmuli tělo mrtvého vojáka zeminou a odkráčeli po svých. Když jsem se k nim posléze připojil i já, našel jsem je ve stádiu smíšené konsternace a vzrušení nad činností dvou esesáků, kteří k nám byli přiděleni. Zdálo se, že si cosi vaří v kotlíku, ovšem nedokázal jsem odhadnout, co to bylo. Nasadili na kotlík víčko, takže byl téměř hermeticky uzavřen, a když jsem se trochu přiblížil, spatřil jsem i Heideho, jak se schovává za žebříňákem odkud úsilí obou mužů opatrně pozoruje.

„Co to tady provozuješ?“ zeptal jsem se ho.

„Nic. Jen toho mám v hlavě o něco víc než ostatní!“ odsekl podrážděně.

„Proč? To tam snad vaří dynamit?“

Heide se na mě nevraživě podíval.

„Až to tam celý vylítne do vzduchu, přejde tě nálada na ty tvoje věčný srandičky!“

Přešel jsem k Barcelonovi, který se potuloval v uctivé vzdálenosti kolem.

„Co to tam mají?“ zeptal jsem se.

„Chlast!“ odpověděl Porta stručně.

„Chlast?“ opakoval jsem po něm. „A proč ho mají v tom hrnci?“

„Teprve se vaří. Bezinky a cukr ve stádiu fermentace. Čekáme, že to každou vteřinu vylítne do vzduchu.“

„Hej, vy tam!“ zakřičel Drobeček náhle. „Co znamená ta červená značka na teploměru?“

Oba muži od SS se na teploměr bez zájmu podívali.

„Jakmile se teplota zvedne nad tuto hranici,“ vysvětloval jeden z nich, „celá ta věc nejspíš vybuchne.“

„Vy jste snad zešíleli,“ ječel na ně Drobeček a stejně jako my se i on vrhl do úkrytu. „Vždyť to máte za červenou už nejmíň deset minut!“

Muži jen pokrčili rameny.

„To je docela dobře možné, ale nemáme moc času. Copak vy se nechcete napít, než nám sem vtrhnou Amerikáni?“

To bychom samozřejmě rádi, nikoli však za cenu, že nám výroba nápoje utrhne hlavu. Moudře jsme tedy i nadále zůstali v našich úkrytech, dokud nebezpečí nepominulo a nápoj nebyl shledán způsobitým ke

konzumaci. S ohledem na naše nedůvěřivé chování bylo od obou kuchařů až neuvěřitelně šlechetné, že nám ze svého díla dali vůbec ochutnat, natož pak, aby nám dovolili je s nimi i celé dopít. Ještě než jsme vypili poslední kapku, byli jsme naprosto ochotní riskovat své životy při přípravě druhé dávky, ale uprostřed prací jsme byli vyrušeni. Drobeček náhle ukázal rukou kamsi do řepného pole.

„Osvoboditelé už přicházejí. Ti zatracení Amíci mají na chlast skutečně nos jako nikdo!“

V panice jsme vyskočili ze svých míst, ale spatřili jsme pouhé dva muže, škobrtající v rozmoklém poli, kteří neměli o naší přítomnosti ani tušení.

„Budeme je muset zlikvidovat,“ řekl Dědek.

„To si snad děláš srandu, ne?“ zaprotestoval Porta.

„Komu by se po tomhle skvělým moku chtělo do práce?“

Nikomu, ale jak už to bývá, pokaždé se najde nějaký zatracený blázen, který vám připomene, že je válka. Píni čerstvě uvařeného nápoje a na poněkud nejistých nohách jsme se ukryli v křoví a pozorovali, jak se k nám ještě stále nic netušící Američané přibližují. Jeden z nich byl desátník, druhý obyčejný voják. Přicházeli a zvesela se smáli, povídali si a pak skočili do zákopu, který jsme si pro sebe jen před krátkou chvílí vykopali. Jakoby se vůbec nic nedělo, jsme se vystrachali z našeho úkrytu a zamířili k nim.

„Jste zatčeni!“ zakřičel na ně Heide.

Oba Američané vyskočili ven ze zákopu, jako bychom jim tam snad hodili odjištěný granát.

„Co tady sakra děláte?“ zeptal se desátník.

„Trochu jsme si vyšli na čerstvý vzduch,“ odvětil Porta. „Něco se vám na tom snad nelíbí?“

„To si pište, že nelíbí. Řekli nám, že tady nikde už žádní skopčáci nejsou.“

„Dneska vám navykládají cokoli, čert ví, jestli jim to dělá radost nebo co.“

„Vezměte místo a udělejte si pohodlí,“ navrhnul jim Barcelona. „Hezky jako doma. Máme na ohni trochu pití.“

Oba muži od SS ztratili o vývoj situace naprosto zájem a dokončovali přípravy další várky bezinkového lektvaru. Tentokrát jsme již teploměr sledovali s mnohem větším porozuměním a pokaždé, když vyšplhal o jeden stupínek vzhůru, odměnili jsme jeho úsilí radostným jásosem.

„Vaši přátelé budou asi někde hodně daleko?“ vyptával se Heide s nadějí v hlase.

„Přátelé!“ vyprskl desátník v náhlém návalu vzteku. „O té bandě sráčů už přede mnou raději nikdy nemluvte nahlas!“

Nebylo nám však souzeno, abychom se dozvěděli, kde jejich přátelé vlastně jsou, a čím se na nich provinili. Pochopili jsme jen, že celá záležitost je neuvěřitelně komplikovaná a propletená pro nás nepochopitelným a prapodivným způsobem, nepostrádajícím však prvky originality. Porozuměli jsme, že jak desátník, tak voják pocházejí z Georgie, zatímco jejich druhové byli newyorčani.

„A mně jsou i podělaní skopčáci milejší než nějací zatracení newyorčani!“ rozčiloval se voják.

Z celého srdce jsme mu za jeho milá slova poděkovali a oba nám najednou připadali mnohem sympatičtější.

„Podělaní newyorčani jsou jen stádo podělanejch kreténů!“ vykřikoval voják.

Ještě než se na ohni stačila dovařit druhá dávka našeho bezinkového mišmaše, připadali jsme si všichni vespolek jako nejlepší kamarádi. O dvě hodiny později jsme si pak seděli na klíně a téměř jsme se k sobě lísali.

„A kam jste měli vlastně namířeno, když jsme na vás vyskočili?“ zeptal se Porta s očima dokořán jako sova, jak se s neuvěřitelným úsilím pokoušel vyslovovat každé slovo co nejzřetelněji.

„Kam jsme měli namířeno?“

Voják pokrčil rameny.

„Nevím. Já ani nevěděl, že jsme někam šli.“ Otočil se zpět k Portovi. „My jsme nikam nešli. Ztratili jsme se.“ Porta chápavě přikývl.

„V téhle zatracené zemi se člověk neustále někde ztrácí. Každá zatracená cesta vypadá zrovinka stejně jako ta předešlá, všechny jsou stejné.“

„Ty jejich živý ploty, ty mi teda dávaj zabrat. Jak mám sakra rozeznat jeden podělanej živý plot od druhýho podělanýho živýho plotu?“

„Hele,“ vzpomněl si náhle voják. „Jak to, že ještě nejsme mrtví?“

Desátník se poškrábal na své nakrátko ostříhané hlavě.

„To fakt nevím. Vždycky nám přece říkali, že ti pitomí skopčáci žádný zajatce neberou.“

„Nám zase vždycky tvrdili to samý o vás,“ vysvětloval Barcelona.

„To je hnusná podělaná lež!“

„Víte, co se nám jednoho dne stalo?“ zeptal se Barcelona vyzývavě. „Viděli jsme jeden z vašich „churchillů“, jak má vpředu na věži německýho vojáka připoutanýho ostnatým drátem. Ted’ mi tedy řekněte, jestli je tohle podle vás braní zajatců!“

„Na to můžu říct jen jedno,“ řekl desátník vznešeně. „Vsadím se o co chceš, že posádka toho tanku byli zas jen ti zkurvení newyorští úchyláci!“

Náhle jsem zaslechl blížící se kroky: nadporučík Löwe. Rychle jsem svůj objev odsignalizoval Portovi, který oba Američany bez dlouhých cirátů odstrkal stranou na druhý konec zákopu. Dědek se postavil a ze všech sil se pokoušel udržet rovnováhu a zůstat na chvíli v pozoru.

„Nic ke hlášení,“ pane.

Jeho hlas byl upřímnost a vlídnost sama; jeho tvář byla čistá a bezelstná.

„Zaujměte se svým družstvem postavení ve vesnici,“ rozkázal Löwe. „Jeden muž se samopalem by měl jako noční hlídka stačit. Vám ostatním pak doporučuji, abyste se zkusili pořádně vyspat a...“ Löwe se odmlčel a zavěšil kolem sebe. „Feldwebele Beiere, je tu cítit alkohol!“

Jeden z esesmanů, bezpochyby veden jen těmi nejčistšími úmysly, předstoupil před Löweho s ešusem plným našeho skvělého likéru.

„Mohu vám nabídnout, pane? Je to bezinkový víno.“

„Bezinkový víno?“ řekl Löwe a nedůvěřivě pozoroval lepkavou černou hmotu v ešusu: „Já bych to spíš tipoval na vyjetej olej.“

„Nechutná ale vůbec špatně, pane.“

Löwe se na muže podezíravě podíval.

„Vy jste ožralý!“ Pak se podíval kolem sebe. „Vy všichni jste ožralí! Vztyk, pozor! Druhé družstvo nástup se zbraní!“

Je snad zbytečné říkat, že úkol byl zcela nad naše síly. Zoufale jsme se pokoušeli postavit na nohy, podpíraje jeden druhého, nejistí jako domek z karet. Gregor byl nejspíše v opileckém komatu a nedokázal již ani otevřít oči.

Löweho se zmocnil záchvat nekontrolovatelného vzteku. Osobně jsem byl toho názoru, že oprávněně.

„Vy jedna bando vožralejch imbecilů! Podívejte se na sebe jste tak sežraný, že se ani neudržíte na nohách! Je vůbec možné, aby vás člověk nechal na pár hodin o samotě bez toho, že byste se ožrali jako prasata? Propánakrále, vás by měli do jednoho zavřít do blázince, celou tu vaši uchlastanou smečku!“

Přešel ke Gregorovi a zlehka ho prstem poklepal na hrudi. Gregor se v tomto okamžiku skácel k zemi, kde zůstal ležet jako mrtvola s nohama ztuhle nataženými do stran.

„Podívejte se na něj!“ křičel Löwe až zbytečně divoce, neboť se mu podařilo prokázat, že má pravdu.

„Co byste sakra dělali, kdyby se tady najednou objevil nepřítel?“

„Postříleli bysme je,“ odpověděl Drobeček snaživě.

„Vy raději mlčte, Creutzfelde! Ještě daleko zajímavější by ale bylo, co byste asi říkali, kdyby se major Hinka zčistajasna rozhodl, že se vypraví na kontrolu?“

„Skol!“ vykřikl Drobeček.

Jsem si jistý, že se Drobeček vlastně vůbec nepokoušel být vtipný. Byl natolik opilý, že jeho poznámka mu beze sporu přišla jako naprosto skvělá a geniální, ideální při příchodu nadřízeného důstojníka na inspekční obhlídku. Löwe, bohužel, si ji vyložil jako ukázkou do nebe volající drzosti. Přistoupil k Drobečkovi, vztekly jako čert, a Drobeček, nyní již zcela zmaten, upustil svoji pušku na zem.

„Proboha živýho!“ zaúpěl Löwe šílený vztekem. Zuřivě se obrátil k Dědkovi. „Feldwebele Beiere, tohle je to nejneukázněnější družstvo z celé rotý a já vás za tento stav činím osobně zodpovědným! Zaříd’te, ať ti vaši chlapi okamžitě vystřízlíví. Je mně úplně fuk, jak to uděláte, pro mě za mě si tady běhejte celou noc v řepě, z jednoho konce pole na druhé, ale jestli tady ještě za půl hodiny najdu jedinýho ožralu, půjdete všichni před soud! „

Löwe odkráčel předpisovým krokem s hlavou hrdě vztyčenou. Drobeček si ztěžka povzdychL

„Nějak se mi zdá, že nás už nemiluje jako dřív.“

„A můžeš se mu divit?“ odpověděl Dědek hořce.

Sklonil se nad Gregorem ležícím ještě stále v bezvědomí na zemi a začal ho fackovat po tvářích, převraceje mu hlavu ze strany na stranu. Odkudsi ze stínu se vynořil Porta, který se během nadporučíkova výstupu pro jistotu uklidil ze scény, a nyní triumfálně mával bendžem a tahací harmonikou.

„Našel jsem orchestr!“ křičel.

„Tak ho zase hezky polož,“ vyštěkl Dědek. „Protože jestli na to teď začneš hrát, uslyší nás na padesát kilometrů daleko. Varuju tě, jestli se tohle družstvo dostane ještě do nějakého průseru, čekají na nás, až se vrátíme, tři dny v chládku.“

„Jestli se ovšem vrátíme,“ odpověděl Porta nepohnutě. Američané se opatrně vydrápali ze zákopu a s údivem zírali za odcházející postavou nadporučíka Löwa.

„Páni, ti se s váma tedy nemazlí,“ pronesl desátník soucitně.

Vzal si od Porty bendžo a několikrát zabrnkal na struny. Barcelona popadl okamžitě akordeon, Porta vytáhl svoji flétničku a Drobeček foukací harmoniku.

„Prokristapána,“ bědoval Dědek. „Vy jste vážně nepoučitelní! „

„Starýho psa novým kouskům nenaučíš,“ řekl Porta.

„Dáme si Tři lilie. Připraveni? Jeden, dva, tři“

Drei Lilien, drei Lilien (zpívali jsme hlasitě), Die
pflanzt' ich auf mein grab.

Tři lilie, tři lilie,

jednou si vás zasadím na svém hrobě.“

Daleko od nás se jako odpověď na naši písničku rozeřvala dělostřelecká kanonáda. Sledovali jsme směr rozžhavených střel letících bezpochyby na Caen. O několik vteřin později jsme uslyšeli výbuchy. A ještě o pár vteřin později se celá obloha rozzářila a všude kolem bylo náhle plno šrapnelů. Porta si přiložil flétnu ke rtům a začal divoce tancovat okolo zákopu jako nějaký pohan z dávných časů oslavující příchod letního slunovratu. My ostatní jsme se raději porozhlédli po nějakém úkrytu. Americký desátník se rozplácl na zemi, Barcelona skočil po hlavě do hromady hnoje, Winther, jeden z esesmanů, se pokusil nalézt bezpečí v kurníku, ale uvízl, a nohy a půl těla od pasu dolů mu trčely ze dvířek. Osvobodil ho až Drobeček, který ho za jednu nohu pořádně zatáhl, čímž to se celá chatrná konstrukce zřítíla k zemi a kuřata se hystericky rozběhla na všechny světové strany.

„Co se to tady sakra zase děje?“

Byl to opět nadporučík Löwe. Vrhл jsem se po čtyřech pod hromadu prázdných pytlů na obilí a modlil se, abych byl neviditelný. Porta ještě stále tančil kolem zákopu s flétnou, ale nyní se k němu přidal i Američan s bendžem a Drobeček s foukací harmonikou a všichni tři v bláznivém reji poskakovali před nevěřícím zrakem nadporučíka Löwa.

„Co tady dělá ten Američan?“ dožadoval se odpovědi Löwe.

Probojoval si cestu hejnem dementních kuřat, ale ještě než mohl zajít ve svém vzteku příliš daleko, situace se náhle a neuvěřitelně obrátila. Noc rozřízl štěkot kulometu a já ucítil, jak se do pytlů jen kousek ode mě zaryly první kulky. Vyskočil jsem a v panice jsem se vrhl ke zbytkům zbořeného kurníku.

Americký desátník náhle hlasitě vykřikl, otočil se kolem své osy a zřítí se na dno zákopu. Proti obloze jsem spatřil běžící postavy a s hrůzou si uvědomil, že Angličané jsou již téměř u nás. Viděl jsem jejich nablýskané bajonety i ruce zvednuté již k tomu, aby nás zasypaly mohutnou sprškou granátů. Nemělo smysl hledat si úkryt, teď už je to jen muž proti muži, každý za sebe.

Bránili jsme se vším, co jsme měli po ruce, noži, vidlemi, lopatami, pěstmi. Ve zmatku, který tu nastal, bylo jen velmi obtížné udržet si jinou motivaci k boji než tu, aby člověk vůbec přežil, ale i tak se mi nakonec podařilo probojovat se až k místu, kde jsme měli schován a zamaskován náš těžký kulomet. Drobeček se ke mně okamžitě přidal a společně jsme ho připravili k akci. O několik málo kroků před námi jsem spatřil Winthera, jak se postavil, aby sebral granát, který se zdánlivě nevinně kutálel směrem k nám. Ještě než ho však stačil hodit zpět na nepřítele, vybuchl mu do tváře a v příštím okamžiku to již

nebyl granát, co se k nám kutálelo, nýbrž Wintherova hlava. Barcelona zastavil jednu z kulek svojí pravou plící, a Gregor, sám těžce oddechující a lapající po dechu, s tváří zalitou krví prýšící z rány na hlavě, ho odtáhl do jakéhosi relativního bezpečí za kulometem. Jakkoli jsme si o Barcelonu dělali starosti, neměli jsme vůbec čas, abychom se byť jen podívali, jak to s ním vypadá. Jeho život, naše životy a životy celého družstva nyní závisely jen na mém kulometu.

Jakmile jsme ho připravili k palbě, začal na mě Drobeček ječet, ať okamžitě střílím a tentokrát mi své přání nemusel opakovat dvakrát. Angličané vítězili a byli si toho dobře vědomi, ale právě teď si museli dát na chvíli pauzu, přibíti k zemi rychlou palbou našeho kulometu, a my se tak mohli za cenu obrovských ztrát na lidech i vybavení stáhnout, prchnout přes otevřené pole, kde nám jedinou ochranou byly podělané živé ploty mrtvého Američana. Nové postavení jsme zaujali ve zřícenině domu o několik kilometrů dále. Barcelona byl ještě stále naživu, ale jeho stav byl vážný. Bylo zřejmé, že potřebuje rychlé lékařské ošetření, a zatímco jsme čekali na příjezd zdravotníků, shromáždili jsme se kolem jeho nosítek a jeden přes druhého jsme mu na cestu nabízeli cigarety a všechny peníze, které jsme u sebe měli. Barcelona poněkud sentimentálně vzlykal, zesláblý ztrátou krve a naříkavě nás prosil, abychom ho neposílali pryč.

„Copak si myslíte, že jsem? Nějaký ubrečený děčko?“

„Někdy se tak rozhodně chováš,“ řekl Löwe přísně. Položil Barcelonovi ruku na rameno. „Viš sám, že musíš do nemocnice. Proč raději nepoděkuješ své šťastné hvězdě, že seš ještě naživu a že se můžeš těšit na hezky dlouhou dovolenou? Je nás tady věru hodně, kteří bychom nyní dali bůhví co, abychom byli na tvém místě.“

„Než se vrátím, bude po válce,“ stěžoval si Barcelona slabým hlasem.

„Tak s tím rozhodně nepočítej,“ ujistil ho Drobeček. Löwe se usmál.

„Nebud' směšný, tahle válka bez tebe přece nemůže skončit! Říkám ti, že za měsíc budeš zase s námi.

Tady.“ Löwe hledal po kapsách, až našel prázdnou krabičku od cigaret a svůj zlatý zapalovač. „Vezmi si ho. Přináší štěstí. Postará se, abys to všechno přestál a byl zase v pořádku.“

Jediným dopravním prostředkem, který se podařilo sehnat, byla motorka s postranním vozíkem. Zabalili jsme Barcelonu do deky a cely a uložili ho do vozíku tak pohodlně, jak jen to za daných okolností šlo. Na kolena jsme mu položili samopal, co kdyby ho náhodou potřeboval, a pak jsme již jen smutně stáli a mávali, zatímco nám motorka i s ním zmizela ve tmě.

„Tak,“ řekl Löwe unaveně. „Nastupte si, ať víme, jak na tom vlastně jsme.“

Každý velitel družstva si spočítal své muže a nahlásil počet mrtvých, zraněných nebo nezvěstných. Do štábu pluku byla vyslána spojka, aby informace předala. O pět minut později na nás nepřítel znovu zaútočil. Porta se právě díval svým dalekohledem. Kulka mu ho vyrvala z rukou a on se nyní jen otupěle díval na roztržité kousky skla a kovu. Nebyť dalekohledu, bylo by nyní již nejspíš po něm.

Nepřátelští vojáci se na nás hrmuli ze dvou stran. Byli jsme opět přinuceni k ústupu. Klopýtal jsem za zbytkem družstva, přičemž můj kulomet se ze všech sil snažil, aby se mi co nejvíce pletl pod nohy. Čas od času jsem si skutečně přál, aby tím nejlepším kulometným střelcem celé roty bylo někdo jiný než právě já. Čas od času jsem si skutečně přál, aby tenhle těžký zpropadený krám s sebou uprostřed nepřátelské palby vláčel někdo jiný. Spatřil jsem, jak se ke mně kutálí ruční granát. Vztekla jsem ho odkopl z cesty a s nesmírným uspokojením jsem zaznamenal, že vybuchl pod nohama dvou mužů v khaki uniformách. To vám patří, bastardi! Nemáte si zahrávat s těžkým kulometem.

Doběhl jsem zbytek družstva, který mezitím zaujal postavení za vysokým kopcem. Nadporučík Löwe na ně znovu ječel, neboť se jim nejspíše podařilo opět něco vyvést. Již nejméně po tisíci jim tento týden vyhrožoval, že je nechá všechny zavřít. Jak jsem zjistil, příčinou tohoto posledního výbuchu byl Drobeček, kterého se jednoduše nemohli dopočítat. Nikdo si nevšiml, že by padl v boji, a tak se Löwe, který až příliš dobře věděl, s kým má tu čest, domníval, že Drobeček neuposlechl jeho rozkazu stáhnout se zpět.

„Ještě před chvílí tady ale byl,“ bránil se Dědek chabě.

„Je mi úplně jedno, kde byl před chvílí. Já chci vědět, kde je teď! Copak nad svým družstvem nemáte už vůbec žádnou kontrolu, feldwebele Beiere?“

„Nad některými ano,“ řekl Dědek a podíval se přísně na Portu. „A nad některými ne.“

„Mám opravdu chuť nechat vás všechny zavřít!“

Legionář jen pokrčil rameny.

„Když vás to baví,“ řekl a otočil se stranou.

„Co jste to řekl?“ ječel Löwe. „Jak se to opovažuje mluvit se svým nadřízeným důstojníkem, vy... vy jedna francouzská kryso!“

Legionář mu věnoval jeden ze svých povznesených úsměvů.

„Promiňte, pane,“ řekl jsem pokorným hlasem.

Löwe se ke mně zprudka otočil.

„Copak máte tentokrát, Hassele?“

„Nic, pane. Jenom jsem si myslel, že by vám udělalo radost, kdybyste věděl, že jsem dnes neztratil svůj kulomet.“

„Proboha živýho!“

Nadporučík zvedl v zoufalém gestu marnosti zaťatou pěst a nepřestáváje nám ani na okamžik hlasitě spílat, odběhl kamsi do tmy. Zbytek noci jsme prožili relativně v klidu, ze kterého nás nerušil ani nepřítel, ani vlastní důstojníci.

K ránu se pak objevil i Drobeček. Přišel přes kopec a spokojeně si pískal, jako by se snad vracel ze své oblíbené ranní procházky. Pod každou paží vláčel velikou plechovku džemu. Posadili jsme se a s ústy dokořán jsme na něj zírali jako na zjevení. Již z dálky na nás halekal.

„Kam jste se to tak rychle vypařili? Měli jste ještě chvíli vydržet. Nakonec jsem měl celý místo jen pro sebe. Mám jednatřicet zlatých zubů! Byl tam i jeden seržant a ten měl ze zlata celou protézu. Měli jste tam být, to vám byl ale pohled!“

„Jedem napůl?“ zeptal se Porta a závistivě hleděl na dva nadmuté váčky houpající se Drobečkovi u pasu.

„Zdechni, potvoro!“ řekl Drobeček a pro jistotu si začal zapínat blůzu svého polního stejnokroje.

Měli jsme čas tak akorát na jednu rychlou kávu a kousek chleba s marmeládou, načež k nám dorazila čerstvá várka rozkazů: druhé družstvo mělo vyrazit na průzkum severozápadním směrem, k ceriskému lesu. Na štábu pluku potřebovali zjistit, je-li v našich či nepřátelských rukou.

Projednou kupodivu nepršelo. Slunce vystoupalo vysoko nahoru, ještě jsme nebyli na cestě ani hodinu, a já si začal považovat deště. Rozhodně bych mu nyní dával přednost. Oblečení, které se vám na záda lepí potem, je totiž ještě horší, než když se vám tam lepí deštěm. Dědek pochodoval nekompromisně včele a odmítal zastavit byt' jen na pouhých pět minut, dokud nedorazíme k cíli.

Vnikli jsme do lesa a začali jsme se opatrně nořit do jeho hlubin, zbraně připraveny ke střelbě při prvním náznaku nebezpečí. Náhle k nám, odněkud zprava, dolehly nezaměnitelné zvuky lidské činnosti. Dědek zvedl ruku. Všichni jsme se zaposlouchali, ale ještě stále jsme nedokázali rozpoznat, co přesně se tam vpravo od nás děje. Pokradmu jsme se blížili vpřed a při pohledu, který se nám naskytl, jsme zůstali stát jako opáření. Dívali jsme se na kompletní vesnici vystavěnou z vlnitého plechu a lepenky uprostřed lesa. Spatřili jsme asi půl tuctu mužů v amerických uniformách, kteří se rychle míhali mezi sudy s benzinem a obrovskými hromadami granátů. Napočítali jsme čtyři nákladní automobily, každý s vlekm, vrchovatě naložené bednami s municí.

„No to mě tedy podržte!“ řekl Porta. „Tohle je nefalšovanéj muniční sklad!“

„Co budeme dělat?“ zasyčel jsem.

„Počkáme a uvidíme. Nevíme, kolik jich tam je.“

„Jestli je to jenom těch šest, navrhuji, abychom si to s nimi rovnou vyřídili,“ naléhal Porta a uchopil svůj samopal.

„Mně je úplně jedno, kolik jich je, pro mě za mě třeba šestašedesát,“ pronesl se svojí obvyklou krvežíznivostí Drobeček.

„Žádný blbosti!“ zaškaredil se na něj Legionář a srazil mu ruku, kterou si už sahal pro revolver.

Jeden z Američanů opustil své druhej a kráčel nyní směrem k nám. Bylo jasné, že o nás neví, a že do lesa míří jen tak, z důvodu, který zná jen on sám. Ucítíl jsem, jak po mém boku Legionář celý ztuhnul, připraven vyrazit. Muž neměl ani šanci vykřiknout a již na něm Legionář předvedl umění, které si osvojil během své kariéry v cizinecké legii: jednou rukou ho uchopil za krk a druhou mu vrazil do zad dýku. Zbývajících pět mužů se lopotilo se sudy benzínu, které nakládali na jeden z vleků. Dědek nám dal

znamení hlavou. Tiše jsme se vyplížili z lesa a opatrně jsme se vydali na mýtinu, našlapující přesně tak, jak nás to Legionář naučil. Jeden z mužů se na poslední chvíli otočil, ostatní byli naprosto překvapeni. Vyrazili jsme kupředu jako hladoví tygři a umlčeli je dříve, než se stačili vůbec vzpamatovat a uvědomit si, co se děje. Byly to dovednosti, které jsme se, pokud jsme chtěli přežít, naučili v bojích v Rusku. Dědek se rozhlédl kolem a ukázal prstem na dlouhé a nízké prefabrikované stavení. Připlížili jsme se k němu a opatrně nahlédli oknem dovnitř. Spatřili jsme několik mužů, kteří seděli u dvou velkých stolů a pojídali snídani. Z druhé strany byly nepochybně rozestavěny hlídky střežící vstup do budovy. Legionář a Drobeček vyrazili, aby se o ně postarali. My ostatní jsme si nemilosrdně připravili ruční granáty. Série výbuchů. Muži u stolu nadskočili a padli obličejí rovnou do svých ešusů. Spatřili jsme Drobečka s Legionářem, jak rozrazili dveře na druhém konci budovy a vnikli dovnitř, viděli jsme i vyděšenou skupinku mužů vyběhajících ze sprchy a tisknoucích si k boku omotané ručníky. Legionář je v mžiku skosil k zemi samopalem, zatímco my se na Dědkův signál zvedli a vnikli okny do místnosti.

„Zastavte palbu! Na můj vkus je tady všude až příliš benzínu.“

„Podívejte se na tohle!“ zakřičel Drobeček, který otevřel dveře do další místnosti a našel tam police plné potravinových zásob.

„Jídlo!“ vykřikl Porta a vrhl se kupředu.

Dědek se ho pokoušel zadržet, ale na to už bylo pozdě. Drobeček již začal první láhev whisky; Porta rozpáral bajonetem svoji první konzervu s ananášem.

„Nechte to na pokoji!“ řval Dědek.

„Měj taky trochu srdce,“ napomenul ho Gregor. „Co tahle válka začala, ještě nikdy jsem neviděl tolik žrádla pohromadě.“ Gregor odběhl, aby se i on připojil k oběma rebelům, a hned ze sebe vypravil výkřik plný blaženosti. „Šampaňský!“

Tak to už bylo příliš. Jako o závod jsme se vrhli kupředu a zaútočili na láhve. Podlaha pod našima nohama byla jen o několik málo okamžiků později pokryta špunty vznášejícími se zvesela v moři šampaňského. Zatímco my všichni ostatní jsme pili, Porta horečně pěchoval do velkého hrnce veškeré jídlo, kterého se dokázal zmocnit, hovězí z konzervy, mleté maso, brambory, rajčata, slaninu, vejce, máslo, sýr.

„Proč já jsem se nenarodil jako Američan?“ vzdychal a vařečkou blaženě míchal vzniklou směsí.

Dědek ze sebe vydal jen nesouhlasné zavytí, ale Drobeček byl nejspíše obdobného názoru jako Porta. Na jedné z židlí našel přehozenou americkou vojenskou blůzu a začal se do ní soukat, přičemž na ní rozerval snad všechny švy. Do zátylku ho příhodně trefil vystřelený špunt od šampaňského.

„Seš mrtvej, seš mrtvej,“ radoval se Heide, vraceje se nejspíše v opilosti zpět do dětství.

Připitoměle se řehtal, zatímco po něm Drobeček mrštil prázdnou lahví. Za chvíli již rakety létaly všude kolem.

„Nechte těch vylomenin a pojďte jíst!“ zařval Porta na celé kolo a přehlušil tak naše bujaré veselí.

Připadali jsme si jako v neuvěřitelném bakchickém snu. Tento sen však byl jako zázrakem skutečností.

„Jaká škoda, že tady není starej Burák,“ zamumlal jsem a vzpomenu na zraněného Barcelonu, přičemž jsem si v rozržitosti nalil šampaňské do ucha místo do úst.

„Varuji vás,“ řekl Dědek smrtelně vážně. „Odmítám zodpovědnost za takové orgie. Odepřeli jste mi poslušnost se zbraní v ruce.“ Dědek si říhl a pokoušel se předstírat, že nikoli. „Varuji vás,“ zopakoval.

„Všechny jsem si vás zapsal do notesu.“

„To je to nejmenší,“ řekl Porta. Vytáhl mu notes z ruky a bez dlouhého přemýšlení ho přihodil do hrnce.

„Dej si ještě skleničku šampaňského, to ti v tvech starostech trochu uleví a přivede na jiný myšlenky.“

Drobeček se na každého šťastně usmíval. Jeho tvář zářila špínou a nezměrnou vše objímající dobrotou.

„Adolf by nikdy nikomu takovouhle hostinu neuspořádal,“ řekl. „Napíšu panu Eisenhowerovi a zeptám se, jestli by pro mě neměl někde místo, že bych se dal raději k nim.“

Veselí pokračovalo. Dědek se přidal a zapomněl na svůj notes. Heide objevil sud koňaku, na který jsme se ihned spojeným úsilím vrhli, a dali mu pořádně zabrat. Pak jsme začali hrát hry. Bláznivé, dětinské hry plné hysterického smíchu a křiku. Vyšplhal jsem na strom a předstíral i když v daném okamžiku jsem o tom byl i pevně přesvědčen že jsem opice. Jedinými ořechy, které jsem však dokázal najít, byly granáty, takže jsem je z výšky začal rozhazovat všude kolem. Jen zázrakem nebyl nikdo zabit. Drobeček a Porta

zapálili sud s benzinem a začali proskakovat ohněm, v čemž pokračovali tak dlouho, dokud Drobeček nedopadl přímo do jeho středu a málem shořel na uhel. Vrhli jsme se k němu s hasícím přístrojem a stříkali na něj tak dlouho, až vypadal jako obrovský sněhulák. Legionář, jako vždy spíše osamělý, smíchal do jedné směsice vše, co teklo, rum, koňak, whisky, brandy s vodkou a mátový likér, a Gregor pobíhal kolem po čtyřech, štěkal a každý, komu se připlétl do cesty, o něj zakopával.

Náhle, odkudsi z lesa, k nám dolehl důvěrně známý hlas. V očividně velice mizerné náladě.

„Tentokrát už jste zašli skutečně příliš daleko! Kde je feldwebel Beier?“

Přerušili jsme radovánky a s ústy dokořán se dívali na nadporučíka, který se tu jako blesk z čistého nebe objevil s celým zbytkem roty v patách.

„Kde je?“ zopakoval svoji otázku temně.

Po dlouhém pátrání jsme Dědka konečně našli. Ležel na zádech, chrápal jako prase a v každé ruce svíral granát.

„Pokoušel se nás zastavit,“ řekl jsem přemožen a zmaten neurčitým pocitem loajality k Dědkovi. „My jsme mu odepřeli otevřeně odepřeli poslušnost se zbraní v ruce.“

„Všechny si nás zapsal do notesu,“ dodal Heide nápomocně.

„Notes je v hrnci!“

Gregor se dal do divokého smíchu a vrátil se ke svému štekotu. Nadporučík jen řval. Otevřel ústa a řval. Jakákoli slova byla zbytečná.

„Ššš,“ napomenul ho Dědek, který přišel konečně k sobě. „Uslyší vás nepřítel.“

„Dejte si jednu legionářskou specialitku,“ nabídl Drobeček.

Pokusil se podat nadporučíkovi sklenici obsahující bůhvíjakou směsku všech možných nápojů.

Nadporučík mu ji však jen nevděčně vyrazil z ruky a nápoj mu pocákal celou uniformu.

„A teď se podívejte, co jste udělal,“ breptal Drobeček. Z kapsy vytáhl kus špinavého hadru. Naklonil se kupředu, aby s ním nadporučíkovi utřel znečištěnou uniformu, ale zavrávorál a neschopen udržet se v opilosti na nohách, natáhl ruce před sebe, aby získal zpět ztracendu rovnováhu. On i Löwe se pak následně skáceli k zemi v objetí, které rozhodně nebylo možné nazvat láskyplným. Löwe, který byl střizlivý, se na nohy vydrápal jako první. Drobeček mu usilovně svíral nohu a pokoušel se s její pomocí dostat svou obrovskou postavu zpět do vzpřímené polohy, ale Löwe s ní prudce škulb a odkopl Drobečka notný kus dozadu.

„Hodně naštvanej,“ poznamenal Gregor směrem ke mně velice vážné. „Má špatnou náladu.“

„Děsně mizernou náladu,“ souhlasil jsem.

Drobeček se konečně postavil, ale hned vzápětí se opět převážil a dnes již podruhé s sebou strhl nadporučíka k zemi, kde se z nich na chvíli stalo jen zmítající se klubko rukou a nohou.

„Podívejte se na ně!“ řekl Heide dotčeně. „Důstojník a pere se tu s jedním ze svých mužů. Docela by mě zajímalo, co by na tohle řekl vojenský soud.“

Zatímco se Drobeček s nadporučíkem váleli propletení po zemi, zbytek roty se s radostným jásáním vrhl na zbytky našeho hodokvasu, kterých ještě stále bylo požehnaně. Slyšeli jsme nám již tak důvěrně známé a milované bouchání špuntů od šampaňského; slyšeli jsme řinčení rozbíjeného skla, slyšeli jsme cinkání nožů a vidliček. Bylo nad slunce jasné, že naši druhovénemají nejmenší chuť nechat si cokoli ujít. Viděl jsem, jak jeden z nich vypálil z revolveru do sudu s rumem a žíznivě se přitiskl k vzniklému otvoru, hltaje proudící alkohol stejnou rychlostí, jakou z něho vytékal. Z okna vylétla konzerva hovězího následovaná prázdnou lahví od vodky. Třetí družstvo rozpoutalo vaječnou bitvu se čtvrtým družstvem. Zamyslel jsem se nad naším nadporučíkem, který tam jen bezmocně, uprostřed toho všeho stál, a pocítil jsem s ním hlubokou a upřímnou soustrast. Ano, jak bych se na něj mohl zlobit, že byl na nás naštvaný.

„Já se na vás nezlobím, pane,“ řekl jsem mile a laskavě. „Myslím jako za to, že jste se na nás tak rozčílil. Víím, jak se teď asi cítíte.“

V pohledu, kterým mě nadporučík počastoval, se zračila čistá a průzračná nenávist. Přiznám se, že jsem se trochu zarazil, ale nepovolil jsem ve svém úsilí.

„Kdybyste se jen trochu napil, pane, určitě byste se hned cítil lépe.“

Löwe zvedl obě ruce se zatátlými pěstmi nad hlavu. „Za tohle budete viset. Všichni. Do jednoho!“

Gregor na nic nečekal, vrhl se k nejbližšímu stromu a zavěsil se na jednu z větví, přičemž s sebou různě

mrskal a vřeštěl jako pavíán. Drobeček po něm ihned začal metat kameny, a já, pocit' uje cosi jako osten žárivosti, protože jsem to konečně byl já, koho hra na opici napadla jako prvního, jsem se mu vrhl na nohy a pokoušel se ho stáhnout dolů. Za chvíli jsme se již všichni tři váleli v jednom chumlu na zemi a zcela tak zapomněli na nešťastnou existenci nadporučíka Löweho.

Byl to nejspíš Porta, kdo naší zábavě zasadil poslední a nejtvrdší úder. Byl to zajisté Porta, kdo najel do montovaného domku jako šílenec buldozerem a shodil nám tak celou stavbu na hlavu. Slyšel jsem, jak na nás nadporučík Löwe cosi z plna hrdla křičí, a rozpoznal jsem slova jako „drancování“ a „rabování“ a slyšel jsem také Portu, jak hýká jako osel a prohlašuje, že je příslušníkem americké armády, a že má všechny důvody se domnívat, že do tábora pronikli skopčáci. Potom jsem si obličejem naběhl na něčí botu a o ničem, co se odehrálo potom již nevím, a jediné, na co si ještě pamatuji, je to, že mě probudila ohlušující exploze a že jsem zjistil, že celý tábor je rázem v jednom obrovském plameni.

S ohledem na skutečnost, že 99 procent roty bylo zpito téměř do němoty, vypovídá to zcela jistě něco o kvalitě našeho armádního výcviku, neboť v následném chaosu nebyl jediný muž zabit ani zraněn, pochopitelně až na nějakou tu modřinu pod okem a vyražený zub, které jsou přirozeným následkem jakéhokoli takto nezřízeného veselí.

„Docela slušná pařba,“ konstatoval Drobeček, zatímco jsme se vraceli zpět na základnu. „Rozhodně bychom si ji měli ještě někdy zopakovat.“

VIII

V kancelářích gestapa na Avenue Foch vyslýchal právě komisař Helmuth Bernhard z oddělení IV /2A novináře Pierra Brossolette. Brossolette byl zadržen v Normandii na pláži, odkud se pokoušel proniknout do Anglie a předložit tam plány povstání připravovaného v Paříži. Helmuth Bernhard byl již posledním z dlouhé řady vyšetřovatelů.

Gestapo si bylo dobře vědomo, že se Brossolette chystal do Anglie. Co však ještě potřebovali vědět, byla jména jeho spolupracovníků a to se snažili zjistit svojí běžnou a propracovanou brutalitou.

Bernhard sám používal poněkud jemnějších a rafinovanějších metod, ale v okamžiku, kdy se k němu Brossolette dostal, bylo na první pohled zřejmé, že ho jakékoli další fyzické utrpení zabije ještě před tím, než z něj budou mít jakýkoli užitek. Zatím mu již na několika místech zpřeráželi obě nohy, takže se mohl pouze bolestně a namáhavě plazit po loktech a dlaních. Bernhard si ho prohlédl svým zkušeným okem a rozhodl, že nastal přesně ten správný okamžik k využití jemnějších metod přesvědčování. Pokud se tomuto muži dostane toho správného zacházení, již brzy se zlomí.

Naneštěstí pro Bernharda si i Brossolette byl dobře vědom, že se blíží ke konci svých sil. V posledním vzednutí vzdoru se mu podařilo využít nepozornosti stráží, vyšplhat se na okno v posledním patře a vrhnout se dolů. Přibližně uprostřed pádu se zarazil o kamenný balkón. Pracovníci gestapa vyběhli ven, ale stali se již jen svědky toho, jak se jeho tělo po balkonu svezlo a vzápětí dopadlo na zem. Brossolette zemřel dříve, než k němu dorazili. Téže noci bylo v odvetu zastřeleno osm rukojmích.

NÁVŠTĚVA GENERÁLA VON CHOLTITZE U HIMMLERA

Reichsführer SS Heinrich Himmler ubytoval sebe i svůj štáb v zámku jen kousek od Salburgu. Okolí zámku ve dne v noci střežili vysocí a sveřepě vyhlízející vojáci SS. Byli to příslušníci zvláštní roty SS, fanatici z 3. pancéřové divize „Totenkopf“ jediné divize SS, jejíž příslušníci nosili na límečcích uniformem hedvábím vyšíváné umrlčí lebky.

Rota existovala deset let a za tu dobu již čtyři její velitelé, poté co upadli u reichsführera v nemilost, zmizeli beze stop neznámo kam. Divize „Totenkopf“ přijímala rozkazy přímo a jediné od Himmlera, jemuž jedinému byli vázáni přísahou. Hitler je nenáviděl a nedůvěřoval jim.

Tři velká štábní vozidla předjela před bránu zámku. Generál pěchoty ztěžka a pomalu stoupal po schodech, na jejichž vrcholu ho přivítal sturmbannführer SS, který mu okamžitě odebral jeho příruční tašku.

„Omlouvám se pane,“ řekl esesman úslužně. „Nové rozkazy, které jsme dostali po dvacátém červenci. Platí dokonce i pro pana říšského maršála!“

„Nechcete si vzít raději i můj revolver?“ navrhl generál zahořkle.

„To nebude nutné, pane. Mohl byste mne prosím následovat?“

Návštěvník byl uveden do nádherné a výstavné kanceláře říšského vůdce Himmlera a oba muži si zasalutovali, rovněž v souladu s novými rozkazy z 20. července.

„Generál Dietrich von Choltitz, pane,“ ohlásil sturmbannführer. „Přicházím podat hlášení.“

„Ach ano.“ Himmler vstal ze židle a nabídl přichozímu ruku. „Považujte se za našeho milého hosta, generále. Rád vás poznávám. Mohu vám poblahopřát k vašemu povýšení? Z podplukovníka na generála za pouhé tři roky! To rozhodně není špatné. To vůbec není špatné. Dokonce ani naši důstojníci od SS nepostupují zpravidla tak rychle!“

Generál von Choltitz se nad chválou, které se mu dostalo z úst říšského vůdce SS, slabě pousmál. Himmler ho vzal důvěrně pod paži.

„Tak, a teď mi řekněte, jak to podle vás vypadá v Paříži. Daří se vám držet Francouze na uzdě?“

„Daří,“ pronesl von Choltitz temně.

„Je to nelehký úkol,“ pokýval Himmler povzbudivě hlavou a ukázal prstem na kříž, který měl generál připnutý kolem krku. „Suvenýr z Rotterdamu, pokud mě paměť neklame?“

„Suvenýr z Rotterdamu... ano.“ Himmler se zasmál.

„18. května 1940!“

„Máte vynikající paměť, reichsführere.“

„Nestěžuji si. Však ji také potřebuji při tom všem, co musím dělat.“ Himmler pustil generálovu paži a přešel ke svému psacímu stolu, pokrytému hromádkami papírů, složkami a spoustou nejružnějších dokumentů. „Jak sám vidíte, o duševní cvičení nemám nouzi. Tohle se mi hromadí prakticky každý den. A je to pořád stejné už od okamžiku, kdy jsem se začal zabývat záležitostmi ministerstva vnitra. Jsme obklíčeni nepřáteli a zrádci! Nepřáteli a zrádci! Co říkáte třeba na tohle?“

Himmler podal generálovi jeden z dokumentů, který ho s klidem přijal, a pročetl, aniž přitom dal najevo jakékoli emoce.

Jménem německého lidu obviňuji paní Elfriedu Scholtzovou, za svobodna Remarqueovou, z toho:

Že v průběhu několikaměsíčního období zastávala poraženecké názory, požadovala odstranění našeho Vůdce, tvrdila, že naši vojáci slouží již jen jako potrava pro nepřátelská děla atd. Že vedla fanatickou propagandistickou kampaň proti Třetí říši. Osoba, která ji ohlásila, tj. její bývalá domácí, dodává, že paní Scholtzová nikdy nevěřila v konečné vítězství a toto své stanovisko dávala při mnoha příležitostech najevo. Říká se také, že paní Scholtzová je velice ovlivňována slavným románem Na západní frontě klid, který napsal její bratr Erich Maria Remarque. Tato skutečnost však může být jen stěží považována za polehčující okolnost, neboť obviněná sama potvrzuje, že svého bratra již třináct let neviděla.

Generál von Choltitz dopis mlčky, bez jediné poznámky, ať už vyslovené nebo naznačené, vrátil zpět

reichsführerovi. Himmler jím vztekle mrštil na stůl.

„Smrt je pro tyhle lidi až příliš dobrá!“

Prohlížel si papíry na stole, aby generálovi ukázal další příklad, který by jeho slova potvrdil, ale jeho zrak náhle padl na dokument označený slovy „přísně tajné“. Himmler ho zvedl a zamračeně ho přelétl pohledem. Jednalo se o podrobný seznam všech náramkových hodinek, náramků, plnicích per, brýlí, prstenů a jiných chronometrů „posbíraných“ v koncentračních táborech. Himmler si odkašlal. Tuto informaci von Choltitzovi nikdy neukáže a je úplně jedno, jak bleskový byl jeho postup z podplukovníka na generála.

„Generále,“ otočil se náhle ke svému návštěvníkovi, „jak vám již náš Vůdce oznámil osobně při schůzce ve Wolfsschanze, přeje si, aby byla Paříž srovnána se zemí. A já jsem si vás sem dnes pozval, abyste mi vysvětlil, proč jste Vůdceův rozkaz dosud nesplnil. Mí agenti mi hlásí, že život v Paříži běží svým obvyklým tempem, snad jen s výjimkou jedné nebo dvou zanedbatelných epizodek mohu-li jim tak říkat které lze přičíst na vrub takzvanému odbojovému hnutí.“

Von Choltitz téměř neznatelně pokrčil rameny.

„Reichsführere, momentálně nemám k dispozici jak potřebný počet mužů, tak zbraní. Těžká děla dosud nedorazila a nikdo nemá ponětí, kde by mohla být. A nejen to, ještě mi stále nedorazily nové jednotky, které mi byly přislíbeny.“

„Dostane se vám všeho, čeho budete potřebovat,“ řekl Himmler velkoryse. „V tomto okamžiku představuji dva pluky vyzbrojené raketovými bateriemi. „Thor“ a „Gamma“ jsou již na cestě, a Model ode mne obdržel rozkaz, aby vám poslal pluk ZBV tanků, a to jsou pěkně tvrdí hoši. Udělají pro vás, co si řeknete, a půjdou, kamkoli je pošlete. Spoléhám na vás, Choltitzi, na sto procent a mohu vás ujistit, že je jen velice málo důstojníků, kterým bych něco podobného mohl říct. Doufám, že vás již brzy uvidím v uniformě obergruppenführera SS!“

Při slavnostním banketu pořádaném ještě téhož večera měl von Choltitz vyhrazeno místo hned po pravici říšského vůdce SS. Na stole byly prostřeny nádherné přístroje ze stříbra pocházející ze dvora rumunského krále, ale jídlo samo bylo relativně spartánské a tváře shromážděných důstojníků až příliš jednoznačně prozrazovaly, co si o tom myslí. Himmler osobně rozhodoval o tom, kdo z hostů má nárok na přídavek. Obrovitý generál jezdecký, který dostal jedinou porci, se nechal potají slyšet, že je mu líto, že se nechal vytáhnout od svého vlastního stolu a přišel tak o jeho požitky, to vše pro nepochybnou čest, nicméně nepříliš velkou slast, plynoucí ze skutečnosti, že je hostem samotného říšského vůdce SS. Jistý major si vytáhl doutník a zálibně si k němu přivoněl, ale jediný strašlivý pohled jeho hostitele stačil k tomu, aby ho rychle zastrčil zpět do náprsní kapsy. Himmler tabák bytostně nenáviděl. Káva (náhražka) se podávala v sousední místnosti. Jeden šálek na každého a pouze ti privilegování dostali i skleničku koňaku. Když vstali od stolu, kývl reichsführer na generála, který byl pověřen bojem s podzemním hnutím v Jugoslávii, a dal mu najevo, že by s ním ještě rád hovořil.

„Oberführere Strauchu, doneslo se mi, že jste nedávno poskytl milost skupině členů nepřátelského odboje. Pokud vím, je to již podruhé, kdy jste od okamžiku svého jmenování do funkce, učinil něco podobného. Jinými slovy, již podruhé jste ze své strany ukázal naprosto neomluvitelnou slabost. Proč?“

„Reichsführere, ta skupinka, o které hovoříte, se skládala ze šesti žen a dvou dvanáctiletých chlapců.“

„Ale můj milý Strauchu, vy mi opravdu vyrazíte dech! Šest žen a dva dvanáctiletí chlapci! A nejsou snad ženy a chlapci schopni stejných sabotáží jako dospělí muži? Zejména tehdy, pokud již dopředu vědí, že se jim nic nestane? Této své absurdní přecitlivosti se musíte okamžitě zbavit! Je mi jedno, jestli se jedná o muže, ženy, děti, jeptišky, kněze nebo třeba i kurvy jestli se opováží zvednout proti nám třeba jen jediný prst, zakroutíte jim krkem! Rozumíte mi?“

Mezi oběma muži se rozhostilo krátké mlčení.

„Kolik vězňů teď máte v Bělehradě?“ zeptal se Himmler náhle.

Nešťastný Strauch se zadíval na špičky svých bot. „Dva tisíce devět set, reichsführere.“

„Jste špatně informován,“ řekl Himmler úsečně.

„Jak se zdá, vím toho o vašich záležitostech víc, než vy sám. Ve vězení v Bělehradě máte nyní 3218 lidí. Vaše soudy řeší pouhých padesát případů denně. To nestačí. To musíte nejméně zdvojnásobit!“

Strauch již již otevíral ústa, aby se bránil, ale Himmler ho zarazil.

„Pokud máte nedostatek soudců, najměte další! Vytáhněte je z ulice, když to bude nutné. Vždyť přece nepotřebují žádnou kvalifikaci, propánakrále! Jedno si ale pamatujte, milý Strauchu. Chceme-li tuto válku vyhrát, je určité množství tvrdosti plně na místě. A my ji vyhrájeme, o tom není nejmenších pochyb. Mezitím nám však jde o naši holou existenci. Spojenci nemají žádnou milost vůči nám v plánu, a touto skutečností se nikterak netají. Tak si na to vzpomeňte, až vás zase přepadne ta vaše lítost nad ženami a dětmi.“

Když se pak později vrátili Himmler a von Choltitz zpět do velkého konferenčního sálu, ohlásil se jim důstojník strážní služby s velkou mapou Paříže, kterou před nimi rozprostřel na stole. Oba muži se nad ní sklonili.

„Podle mých znalců,“ řekl Himmler, „je možné paralyzovat celé město tím, že vyhodíte do vzduchu jeho mosty. Dostali jsme se k jedné staré zprávě, která pojednává o několika muničních skladech, na jejichž existenci bylo jaksi pohodlnější zapomenout. Jeden nebo dva se nám podařilo vypátrat a jak se zdá, mohou nám být užitečné, ale než se k nim fyzicky dostaneme a budeme je moci využít, je naprosto nezbytné, abychom rozdrtili odbojové hnutí. Nezbytné, rozumíte mi? Když nepočítám Židy, jsou Francouzi našimi nejhoršími nepřáteli. Už celá staletí.“

Himmler se napřímil a zůstal stát vedle stolu, nespouštěje přitom z von Choltitze oči.

„Vím, že v Paříži jsou dvě odbojové organizace. Jedna z nich komunistická, kterou vede jakýsi snilek pyšníci se uniformou a hodností, které mu nenáleží. Mí chlapi na něj již několikrát narazili. Jen tak mimochodem, komunisti jsou z obou skupin ti nebezpečnější. Drupou organizaci vede skupinka intelektuálů, kteří tvrdí, že pracují pro de Gaulla. Naším cílem musí být poštvat obě skupiny proti sobě, přinutit je k tomu, aby se navzájem zničily a ušetřily nám tak starosti s tím spojené. Rozumíte mi?“

„Perfektně.“

„Výborně... takže k věci. Komunisty máme již prakticky tam, kde potřebujeme. Nenávidí intelektuály a nepotřebují dvakrát pobízet, aby za nás odvedli naši práci. Využijeme jich, dokud se nám budou hodit, a pak se jich zbavíme.“

„Které jednotky mi byly přiděleny?“ zeptal se von Choltitz bez okolků.

Himmler na něj překvapeně pohlédl.

„Samozřejmě, vaše jednotky. Dám vám 19. Tankovou divizi SS „Letland“ a 20. tankovou divizi SS „Estland“. Obě jsou momentálně v Dánsku. Kromě toho můžete mít i dva pluky polní policie z Polska a 35. policejní granátnickou divizi SS. Moji experti odhadují, že zaminovat město by vám nemělo trvat déle než dvanáct dní. Dám vám k tomu 912. ženijní a 27. tankový ZBV*. Co na to říkáte?“

„To je pochopitelně skvělé, reichsführere... pokud skutečně dorazí. Pokud ne, potom je mi líto, ale svůj úkol nebudu moci splnit.“

„Generále von Choltitzi, nevyprávějte mi tu o nemožnostech! Právě vy! Již dvakrát jste v této válce dokázal nemožné v Rotterdamu a u Sevastopolu. Co jste dokázal jednou, dokážete znovu.

Nezapomeňte, spoléhám na vás na sto procent.“

Von Choltitz se odvrátil stranou a diskrétně si do úst vsunul lék na uklidnění. Jeho předchozí zásluhy mu nyní visí na krku jako mlýnský kámen. Již teď nebylo těžké předvídat, že pokud mají být někomu omezeny posily, bude to právě on, a to z jediného důvodu: již dříve prokázal, že umí konat zázraky a to, co dokázal jednou, dokáže i podruhé.

V květnu 1940 stál jako podplukovník v čele 3. praporu 16. pěšího pluku stanovištěm v bažinatém zápolí holandské fronty a měl u sebe i dopravní letouny JU-52S. Následně velel nejružnějším bojovým jednotkám 2. divize Luftwaffe a zahájil boje v oblasti Woolhaven-Rotterdam. Téměř okamžitě, byť za cenu vysokých ztrát na životech, se mu podařilo obsadit silnice a železniční mosty vedoucí do Rotterdamu. Každý metr získaného území ho však stál další a další potoky lidské krve. Přišel o šedesát sedm procent svých důstojníků. Když bitva po pěti dnech těžkých bojů konečně utichla, padlo v ní sedmdesát pět procent celé divize. Holanďané na tom museli být podobně nebo ještě hůře, ale generál Lehmann stále odmítal jakoukoli myšlenku na kapitulaci. Dostalo se mu tříhodinového ultimáta k vyhlášení bezpodmínečné kapitulace a na konci této lhůty, když se mu na jeho ultimátum nedostalo žádné odpovědi, von Choltitz pochopil, že mu zbývá jediná možnost, a tou bylo bombardování Rotterdamu. Na město bylo svrženo dva tisíce čtyři sta bomb, mezi nimi i zápalné. O život přišlo třicet tisíc civilních

obyvatel. Když bombardování skončilo, bylo přesně patnáct hodin a pět minut, a z hořících trosk města se vyřítily poslední zbytky holandské armády, s nasazenými bajonety, aby se pomstily nepříteli, který zničil jejich město. Jejich divoký odpor byl jak statečný a nádherný, tak nečekaný; náhlý a šílený výbuch hrdinství ne jednoho, ale stovek mužů. Němci byli naprosto konsternováni. Mladý, smrtelně zraněný holandský poručík zlikvidoval celé bojové družstvo, než konečně podlehl svým zraněním, klesl k zemi a zemřel. Prostý branec, hoch, kterému bylo možná pouhých osmnáct let, řádl jako pominutý s plamenometem v ruce a způsobil obrovskou paniku v řadách vojáků, kteří měli více než dvakrát tolik zkušeností než on. Ze zničených ulic se vynořily tmavé siluety holandských tanků, majestátně si razících cestu sutinami. Němců se zmocnila panika. Znejistěli a dali se na ústup, a přesně v tomto okamžiku byl podplukovník von Choltitz, bez všech svých důstojníků a poloviny mužstva, spatřen, jak se vrhá do největší bitevní vřavy, a se vši rozhodností bojuje s upadající morálkou svých jednotek. Ti, kteří se již chystali k útoku, byli zatlačeni zpět do bitvy.

Ostatní znovu našli ztracenou víru pouhým pohledem na bojujícího důstojníka. Choltitz vlastníma rukama pomohl sestavit kulomet a zůstal na vytvořeném stanovišti tak dlouho, aby se ujistil, že je řádně zajištěn obsluhou, a teprve potom se vrhl opět vpřed, aby pomohl na jiném místě. Metr po metru postupoval stále kupředu a táhl přitom své muže za sebou. Byl spatřen, jak jen on sám zlikvidoval nepřátelské kulometné hnízdo sprškou vržených granátů a dokud byl i on na bojišti, jeho muži by se sami před sebou styděli, kdyby se otočili a utekli z boje.

Přesně za dvě hodiny po ukončení bombardování se generál Lehmann vzdal, „aby se tak vyhnul dalším ztrátám na životech“. V 17:00 byl armádě rádiem vydán rozkaz, aby zastavila palbu a bylo to rovněž přesně v tomto okamžiku, kdy se za podplukovníkem von Choltitzem dostavil na jeho dočasné velitelství na Willemsbrucku holandský plukovník Scharoo. Von Choltitz byl chladný a nepřívětivý. Když mu pak, asi po pěti minutách konverzace nabídl plukovník Scharoo ruku, nepřijal ji, neboť dle jeho názoru nebyl důstojník, který se vzdal nepříteli, již dále hoden toho, aby se s ním jednalo jako s důstojníkem.

Von Choltitz vstoupil do Rotterdamu v čele svých triumfujících jednotek a převzal zde bezpodmínečnou kapitulaci města. Stal se prvním německým guvernérem Rotterdamu, a vládl zde rukou tvrdou a nemilosrdnou. 18. května obdržel z rukou samotného Vůdce Železný kříž.

Na vítězného důstojníka však již čekaly další a další nálehavé úkoly a on se jich ujal svým chladnokrevným, klidným způsobem. S 2. pěší divizí a svým starým plukem z Oldenbourgu v první linii zahájil útok na Krym, jehož pokračování mu znemožnila až těžká a hrůzu nahánějící děla sevastopolské pevnosti. Vůdce však dobře věděl, koho k Sevastopolu vyslal. Dobyvatel Rotterdamu dostal všechny prostředky, aby se z něj stal i dobyvatel Sevastopolu: 60 centimetrový minomet „Thor“ vážící více než 10 tun; 43 centimetrovou „Gammu“, jejíž váha dosahovala 140 tun a celou baterii těžkých osmdesáticentimetrových děl „Dora“, z nichž každé vážilo 55 tun.

Ještě než samotná bitva vůbec začala, odstranil Hitler ve své kanceláři z mapy jeden z červených praporků, aby tak celému světu naznačil, že považuje tuto nejsilnější pevnost světa předem za dobytou. A von Choltitz ji také, přesně tak, jak se od něj očekávalo, dobyl. Jak město, tak i vlastní pevnost padly po bombardování, které zcela jistě nemělo v historii války obdoby.

Hitler von Choltitzovi osobně poděkoval a německá rádia ve dne v noci opakovala jeho jméno vděčným spoluobčanům. Himmler mu nabídl vysokou hodnost ve svém SS, ale von Choltitz byl Prus a dával přednost řádné armádě. Himmler skryl svůj hněv za okouzující a lítostivý úsměv, a von Choltitz vyrazil vzhůru jako kometa, předstihuje ve své cestě za slávou dokonce i samotného Rommela.

Himmler se otočil k mapě Paříže a zpět k von Choltitzovi. Na rozdíl od svého hosta nebyl ozbrojen, ani v nejmenším se však neobával, že by generál náhle zešílel a pokusil se ho připravit o život. Generál byl svým způsobem národní hrdina. Himmler uchopil skleničku s koňakem a pomalým pohybem ji pozvedl k nosu vychutnávaje tak plně jeho vůni. V zásuvce svého stolu měl ukryty dokumenty schvalující generálovo povýšení na obergruppenführera Waffen SS. Taková budiž jeho odměna za úplné zničení Paříže. Himmler si byl jistý, že tentokrát už von Choltitz nezaváhá.

„Von Choltitz“, řekl Himmler a pomalu se odvrátil od své skleničky. „Jsem přesvědčen, že ani na okamžik nepochybujete o našem konečném vítězství. Pokud však ano, ujišťuji vás, že máte velice špatné informace. Potřebujeme ještě dva roky. Do té doby však musíme vydržet a my oba přece víme, že něco

takové je plně v našich možnostech a já vám přísahám, že vítězství bude naše. Tenhle poslední kousek Spojenců, tahle invaze v Normandii.“ Himmler jen mávl pohrdlivě rukou. „Poslední křeč před smrtí! Věřte mi Choltitz, sáhli si už na samé dno svých sil, aby si tenhle trik mohli dovolit. Musíme ten jejich nápor přestát, a pak, prostě a jednoduše, nemají už, kam by ustoupili. Využili veškeré své zdroje, vsadili všechno na jedinou kartu v bláhové víře, že se zhroutíme což samozřejmě neuděláme. Mezitím však, generále, zatímco se budeme držet, musíme být tvrdí, musíme být brutální. A když to bude nezbytné, musíme být i nelidštější tím, že zničíme Paříž, ukážeme všem naši sílu, bude to psychologický úder, z něhož se náš nepřítel nikdy nevzpamatuje... sledujete mě?“

Generál von Choltitz se zhluboka a pomalu nadechl. „Reichsführere, musíte mi ale dovolit, abych vám připomněl, že Paříž není Rotterdam. Paříž není Sevastopol. Jestli ji zničíte, celý svět bude bez sebe zlobou a vztekem a Bůh nás pak ochraňuje, jestli tuto válku skutečně prohrajeme!“

Na Himmlerově tváři se rozhostil temný úsměv radosti.

„Nero hrál na lyru, zatímco Řím hořel. A celý svět o tom do dnešního dne mluví. Jednoho dne, můj milý generále, bude svět stejně tak mluvit o mně a o vás. Ještě za tisíc let o nás budou mluvit. Budeme slavnější než César či Atila! A pokud, navzdory všem mým předpokladům, tuhle bitvu opravdu ztratíme ztratíme ji jak se sluší a patří. Bude to triumfální odchod!“ Himmler zvrátil hlavu a dlouze a spokojeně se rozesmál. „Celý svět se bude třást strachem při pouhé zmínce o nás dvou! Himmler a von Choltitz! Děti se rozplácí, ženy budou křičet hrůzou a dokonce i ti nejstatečnější z mužů zblednou!“

Himmler pokračoval dál a dál, rozpálen svými představami nadcházející slávy. Von Choltitz si vzal další sedativum a přejel si dvěma prsty po vnitřní straně svého vysokého pruského límečku. Troufale říšského vůdce SS přerušil.

„A co když se Pattonovy obrněné divize dostanou do Paříže dříve, než ji budu mít možnost zničit?“

„Ach tak! Jde vám o vaši rodinu! Věděl jsem, že mi chcete ještě něco říct!“ Himmler vztáhl k von Choltitzovi ruku a důvěrně ho uchopil za loket. „O jejich bezpečnost se nemusíte bát. Za to vám osobně ručím. Udržujte spojení s Modelem a Hausserem. Von Rundstedta nechte plavat. Je to stará baba, na toho klidně zapomeňte. A pokud jde o Speidela, ten je již jednou nohou v Gemersheimu.*“

„V Gemersheimu? Generál Speidel?“

Von Choltitz zvedl překvapením hlavu a Himmler se na něj tajuplně usmál.

„Mí agenti jsou velice au courant, ujist'uji vás. Až nastane ten správný okamžik, udeříme.“

„Ale Speidel...!“

Himmler se zašklebil. Von Choltitz si ustrašeně vytáhl cigaretu, přiložil ji ke rtům a zapálil. Nenáviděný cigaretový kouř udeřil Himmlera přímo do obličeje.

„Na mě se můžete pochopitelně plně spolehnout,“ řekl Choltitz. „Paříž bude zničena hned, jak dostanu vojáky a zbraně, které mi byly přislíbeny, nicméně pokud jde o tento okamžik, nemám ani tolik mužů, abych ubránil hotel Meurice. Bylo mi řečeno, že bych mohl dostat pluk těžkých tanků. Problém ovšem je, že žádné těžké tanky už nejsou nikde volné, dokonce ani tolik, aby každá rota dostala jeden. Přesně, pokud mě paměť neklame, to činí 7 „panzerů“, všechny v naprosto žalostném stavu, prakticky nepoužitelné v boji, a dva „tygry“. Kromě toho mají munice asi tak na dvacet minut boje. Pokud je mi známo, posádky tanků se nyní potulují krajinou pěšky jen s puškami na ramenou. Nemám nejmenší chuť skončit v Gemersheimu nebo na šibenici v Plotensee jako nějaký obyčejný kriminálník, to snad chápete, reichsführere, ale pokud nedostanu nezbytné posily a nezbytné zbraně, nemohu vám zaručit, že budu moci splnit své rozkazy v jejich úplnosti.“

Himmler vážně přikývl, jednu ruku stále před ústy, aby se tak bránil proti neodbytnému dýmu.

„Dostanete vše, co považujete za nezbytné,“ řekl. „Teď už se ale vraťme k mapě a podívejme se, co všechno musí být zničeno.“

V celé Třetí říši vyzváněly telefony. V Jutsku, kde ležela 19. pancéřová granátnická divize SS „Letland“, zvonily s rozkazy, aby se divize zformovala a připravila k odjezdu. Stovky nákladních vozidel opouštěly vojenskou základnu Boris. Ve Flensburgu a Neumünsteru se shromáždilo na šest set obrněných vozidel všech myslitelných typů. Ženisté přes noc vytyčili jakés takés trasy. Velicí důstojníci si dělali starosti a řvali na své muže, aby se hýbali. O přesunu obrněných divízi nepřišlo žádné předběžné upozornění a jediným výsledkem bylo vytvoření obrovského hrdla láhve, dopravní soutěsky a neuvěřitelné zácpy. Z

celého Jutska se stal jeden obrovský vojenský tábor.

Uprostřed tohoto chaosu dostala 20. pancéřová granátnická divize SS „Estland“ rozkaz, aby se otočila a vrátila se zpět, odkud vyšla, ačkoli teprve před malou chvílí vyrazila na základě předchozího rozkazu do Jutska. Obergruppenführer Wengler okamžitě po obdržení rozkazu předvedl pozoruhodně věrohodnou napodobeninu epileptického záchvatu. Jeho muži z něj obdivem nespouštěli oči, a s napětím čekali na sérii těch nejsprostších urážek, která po skončení představení zcela jistě přijde.

„Taková kravina mohla napadnout jen nějakého naprostého kretěna, který má v hlavě slepičí lejno a ne mozek,“ vztekal se do deštivé a šedivé noci. „Jak se mám na těchto podělaných rozmáčených cestách asi tak otočit? To už ten imbecil nevzkazuje?“

„Nevím tedy jak, ale pokud jde o to, kdo,“ odpověděl spojovací důstojník, který seděl na těžkém motocyklu a smál se přitom od ucha k uchu, zatímco mu z jeho černé pláštěnky stékaly kapky deště, „tím vaším „kreténem se slepičím lejnem místo mozku“ nikdo jiný než sám pan říšský vůdce SS.“

Wengler si odplivl a zaklel, a pak si ještě jednou odplivl, zatímco spojovací důstojník nastartoval motocykl a zmizel v dešti, rozstříkuje na obě strany mohutné blátivé gejzíry.

„Pozor! Rozkazy všem velícím důstojníkům: čelem vzad a zpět ve směru na Neumünster. Přesný cíl není dosud znám. A ať vám to netrvá celý den!“

Důstojníci se rozutekli do všech směrů a všude kolem bylo slyšet, jak na své muže křičí nové rozkazy. Wengler zůstal stát a vše jen kysele pozoroval. Byl jedním z nejtvrdších velitelů obrněné divize a měl jen pramalou trpělivost v situacích, které ho potkávaly někde jinde než na frontě v prvních bojových liniích. Nyní, dokonce pod jeho přísným pohledem se scéna s neuvěřitelnou rychlostí rozpadala do stavu zmatečného a dokonalého chaosu. Naslepo couvající vozidla neustále do něčeho vrážela, do sebe navzájem, do příkopů, stromů, plotů. Několik si jich pro jistotu postavilo hlavu, porouchalo se a nyní spolehlivě blokovalo cestu. Všude kolem bylo slyšet jen křik a nadávky. Někdo jako první vyslovil slovo sabotáž, a tato myšlenka se nyní pevně uhnízdila v mysli většiny lidí jako jasný a prokázaný fakt.

Pomalou, jen velice pomalu a nejistě se obrovská kolona pohnula kupředu a zamířila zpět k jihu. Když se vozidla v čele dostala až na křižovatku cest do Haderslevu a Tönderu, situace se zcela nenapravitelně zhoršila. Z opačného směru přijížděl nevinný oberstabszahlmeister se svojí kolonou munice pro těžké dělostřelecké baterie na pobřeží. Jeho nepatrné vozidlo jen s největším štěstím uniklo čelní srážce s tankem. Autu se podařilo díky zručnosti řidiče uniknout do strany, ale tank narazil do svého souseda, ozvalo se nepřijemné skřípání a kvílení pásů, drhnutí kovu o kov, a oba tanky se s divokými ořesy zastavily. výkřiky o sabotáži, které vlastně nikdy pořádně neodezněly, se znovu a naplno roznesly kolem a dosáhly stavu naprostého davového šílenství. Nešťastný oberstabszahlmeister byl vyvržen ze svého vozu, přivázan ke stromu a po velice krátkém řízení zastřelen. Bylo přitom více než jisté, že ubohý vrchní štábní účetní si jen spletl cestu, ale za svůj omyl draze zaplatil. Muniční kolona se k pobřežním bateriím již nikdy nedostala. Vozy s nákladem byly místo toho odeslány k pěší divizi držené jako záloha ve Fionii, kde po několika týdnech s nesmírným údivem konstatovali, že střely o průměru 21 centimetrů nějak nepasují do polních děl s hlavními 10,5 cm. Obdobně pak, dělostřelci obsluhující baterie rozmístěné na pobřežních útesech se nestačili divit, když jejich jednadvaceticentimetrová děla začala plivat deseti a půl centimetrovými náboji.

„Sabotáž!“ volali štábní důstojníci.

„Zase ten zatracený odboj!“ křičel plukovník mrtvičně.

Čistě pro formu bylo zastřeleno několik rukojmí. Někdo za tenhle šlendrián koneckonců zaplatit musel. První vozidla 20. tankové divize dorazila zpět do Neumünsteru až za úsvitu. Tam se dozvěděla, že jejich cílem je Paříž, a že celá záležitost je nanejvýše naléhavá. Bylo tudíž svým způsobem překvapivé, že když se v Neumünsteru konečně všichni shromáždili, čekalo na ně na nádraží pouhých dvanáct francouzských nákladních železničních vagónů, které, jak se tak zdálo, měly vysoce účtyhodné datum výroby, a to je předurčovalo spíše k cestě do muzea než na trať. Silnice byly na kilometry zablokovány 19. tankovou divizí rovněž na cestě do Neumünsteru. A jako by toho snad nebylo dost, z východu sem rychlým přesunem mířila i 233. tanková divize. Každá silnice v Jutsku byla doslova přecpána tanky, vojáky a obrněnými vozidly. Všechny a všichni směřovali do Neumünsteru, všichni byli naléhavě zapotřebí v Paříži a pro všechny bylo na nádraží připraveno dvanáct francouzských nákladních vagónů.

„Sabotáž!“ křičely Himmlerovy spojky z plna hrdla. Byli popraveni další rukojmí. Byli popraveni úředníci zodpovědní za provoz železniční stanice v Neumünsteru. Říšský vůdce se tím na chvíli uklidnil, ale problém i nadále čekal na své řešení. Dvě obrněné divize, celkem 14 000. vozidel a plný stav mužstva, čekaly na nádraží v Jutsku a dívaly se na dvanáct francouzských nákladních vagónů!

IX

Již tři týdny čekal dvanáctiletý hoch odsouzený k smrti ve vězení ve Fresnes na vykonání rozsudku. Zločin, kvůli kterému se do vězení dostal, mohl stejně dobře být jen pouhým klukovským uličnictvím. Stejně tak mohl ovšem být i předem připraveným aktem odporu vůči nepříteli. Němci pochopitelně upřednostňovali výklad číslo dvě. Chlapec ukradl revolver německému vojákovu stojícímu na rohu bulváru Saint-Michel a náměstí Place de la Sorbonne, a za to musí zemřít.

Zoufalá matka vyzkoušela již všechny možnosti, o kterých věděla, aby dosáhla zrušení rozsudku, a nyní před ní byla již jen autorita nejvyšší: generál von Choltitz. Matce samotné nebylo přirozeně dovoleno generála svými prosbami obtěžovat, ale její případ za ni generálovi předložil jeho styčný důstojník Dr. Schwanz. Jeho mise se setkala s přesně tímž výsledkem, který bylo možné již předem očekávat.

„Proč za mnou s takovými malichernostmi vůbec chodíte?“ rozčiloval se vítěz od Rotterdamu a Sevastopolu a hněvivě odhodil příslušnou složku dokumentů zpět na stůl. „Na tyhle věci jsou tu přece řádně stanovené postupy: využijte je! A jen tak mimochodem, jestliže byl ten hoch odsouzen k trestu smrti, musí k tomu nejspíše existovat i velice pádný důvod, nemyslíte? Ať tak nebo tak, mám před sebou mnohem naléhavější úkoly. Odneste ty papíry a neplýtvajte zbůhdarma mým časem.“

Na nikoho jiného se žena již obrátit nemohla, a tak bylo její dvanáctileté dítě již nazítří postaveno před popravčí četou Vincennes a zastřeleno. Proč by se měl člověk významu generála von Choltitze zabývat osudem pouhého dítěte? Tudy přece cesta ke slávě a věhlasu nevedla. Potomci si nebudou pamatovat jméno generála, který zachránil dítě před popravčí četou. Koho si ovšem pamatovat budou, bude generál, který zničil jedno z nejkrásnějších měst na světě.

JE MOŽNÉ PAŘÍŽ ZACHRÁNIT?

Generál von Choltitz se vrátil do Paříže. Město působilo nevlídným a vzdorovitým dojmem; pod zdánlivě klidným povrchem každodenního života doutnal plamen tísnivé hrozby. Počet dezercí z německé armády nabýval přímo katastrofických rozměrů. Stejně tak rostl i počet odvetných opatření. Za jediný večer bylo před popravčí četu postaveno více než čtyřicet lidí podezřelých ze spolupráce s odbojem. Jako první umírali komunisté.

Jednoho rána za úsvitu se von Choltitzovi ohlásili dva důstojníci z frontové linie. Jeden z nich byl v hodnosti generálmajora, přes oko měl náplast a na sobě černou uniformu příslušníka tankových sborů; druhým byl mladý kapitán, ženista a odborník na pokládání min. Oba muži pak byli specialisty v umění destrukce. Hned, jak vstoupili do generálovy pracovny, byla na dveře zavěšena velká cedule: VSTUP PŘÍSNĚ ZAKÁZÁN. Za zavřenými dveřmi se rozhodovalo o dalším osudu Paříže.

Přibližně ve stejnou dobu se konala i jiná, ještě utajenější schůzka, tentokrát v bytě na ulici Avenue Victor Hugo a jejími aktéry byli jistý kapitán Bauer, důstojník ve službách admirála Canarise, a diplomat vystupující pod pseudonymem „Farin“. Hauptmann Bauer se co nejsvědomitěji a nejsnaživěji pokoušel zasvětit diplomata do stávající situace tak, jak jí on sám rozuměl, a diplomat mu stejně svědomitě a snaživě naslouchal.

„Pane Farine,“ prohlásil důstojník mluvě velice potichu a velice rychle, „celé toto město vyletí v oblaku dýmu do povětří a rázem se změní v trosky, pokud se nepříhoda něco nepředvídaného, co by tento osud zvrátilo. Je naprosto nezbytné, abyste se vypravil za von Choltitzem dříve, než bude pozdě.“

Diplomat si setřel z čela několik drobných krůpějí potu. Než odpověděl, dopřál si dvě skleničky koňaku.

„Co je to zač, ten generál von Choltitz? Kde se tady bere? Proč jsem o něm ještě nikdy neslyšel?“

„Už jste o něm určitě slyšel pouze jste si nezapamatoval jeho jméno. O Rotterdamu jste, tuším, slyšel, že ano? A o Sevastopolu? Takže,“ kapitán Bauer pokýval ponuře hlavou, „tohle je generál von Choltitz!“

„Chcete snad říct...“

„Chci jenom říct, že tento člověk je mistrem zkázy!

Proč jinak by si ho na tuto práci vybrali? Je ze stejné školy jako polní maršál Model: slepá poslušnost bez ohledu na okolnosti. Dejte mu sekeru a rozkažte mu, aby si usekl pravou ruku a on to udělá, pokud tedy budete mít vyšší hodnost než on.“

Diplomat se několikrát poškrábal na krku. „Co... ehm, co na to říkají na Bendlerstrasse?“

„Nic, aspoň tedy většinou.“

„Potom proč jsme... proč jste vlastně tady?“

Bauerovi se pod jeho tmavými brýlemi zableskly oči. „Jediným důvodem, proč nic neříkají, je, že těch několik málo osob, které tam ještě zbyly, je k smrti vylekaných a mají strach vůbec otevřít pus! A pokud jde o zbytek ten je pryč.“

„Pryč? Jak to pryč? Kam zmizeli?“

„Tam, kam se jednoho dne dostaneme i my dva, pokud si nedáme setsakramentský pozor do Plotzensee.“

Diplomat otevřel ústa.

„Pověšeni?“ zeptal se chraptivě.

„To víte, že pověšeni! Nyní mě ale, pane Farine, chvíli poslouchejte a řekněte mi, co si o tom myslíte.

Do Paříže právě dorazil nový tankový pluk. Posádkou je v kasárnách Prinze Eugena ve Versailles. Velí jim člověk, který je typickou ukázkou druhu, se kterým budeme mít tu čest jednat: generálmajor, dvakrát degradován, velitel skupiny těch nejtvrděších tanků na světě. A to rozhodně neříkám jen tak do větru.

Mohu vás ujistit, že kdyby se do Berlína dostalo jenom jediné slovo o tom, že jedou na město, admirál Canaris by práskl do koní tak rychle, že si to ani neumíte představit. Nezastavil by se dokonce ani kvůli tomu, aby si vyzvedl vlastní babičku... a takový člověk je nyní v Paříži.“

„Co tedy navrhuje?“ zeptal se diplomat nervózně. „Co pro vás mohu udělat já a proč je sem vlastně všechny převeleli?“

„Znáte snad něco ničivějšího než tank? Obzvláště pokud se jedná o tank z 27. pluku Z.H.V. Dovolte mi, abych vám o nich něco málo pověděl. Pluk se skládá ze šesti praporů pod velením generálmajora

Mercedese. Ten, jak jsem vám již před chvílí vysvětlil, byl již dvakrát degradován. Všichni jeho muži byli během svého působení v armádě několikrát v base. Z násilnění, loupeže, vraždy, homosexualita na co si vzpomenete, toho se zcela jistě dopustili. Jedná se, a to říkám velice mírně, o naprosto nedisciplinovanou bandu hrdlořezů. Dovede si doufám představit, co by se asi stalo, kdyby je v Paříži vypustili do ulic?“

„To asi dovedu.“

„Naprostý masakr.“

„Ano.“

Farin se rychle přesunul k oknu s další skleničkou koňaku v ruce. Chvilí jen tak stál a mlčky se díval dolů na ulici.

„Krvavá lázeň,“ řekl nakonec. „A vy máte, pochopitelně pravdu. Musíme udělat něco, abychom tomu zabránili.“

„Jsem rád, že se mnou souhlasíte.“

„Jak by to...“ Farin zaváhal. „Jak by to asi dopadlo, kdybychom začali organizovat policejní barikády? Podívejte se tam dolů, kapitáne.“ Farin ukázal na ulici, kde právě procházel seržant četnictva. „Bránit Paříž, a proč ne? Policie s pomocí členů odboje... to by šlo zařídit.“

„Jsem si jistý, že ano, pane Farine. Ale zároveň se obávám, že tím nahráváme Hitlerovi přímo do rukou. Je mi známo, že na cestě do Paříže je právě teď i prapor Dirlewangerovy brigády. Jeden každý člen této jednotky je kriminálník s odloženým výkonem trestu a to nikoli z toho důvodu, že by byl jeho případ posuzován ve světle nových skutečností, ale protože se Vůdce náhle rozhodl, že dokonce i kriminálníci mají své využití. Podle mých informací sem byli vysláni za účelem vyprovokování akce přesně takového typu, o jakém jste se právě zmiňoval.“ Bauer potřásl omluvně hlavou. „Policie a odboj... to je samozřejmě lákavá představa, ale jak dlouho by se asi dokázali udržet proti síle obrněné německé armády? Jak dlouho by se asi vydrželi bránit? Obávám se, že příliš dlouho nejspíš ne. Rozhodně ne.“

„Co tedy navrhuje, kapitáne?“

„Jak to vidím já, v úvahu pro nás připadají pouze dvě alternativy. Jednou z nich je zdržet na jak dlouho to jen půjde muže a zbraně, na které von Choltitz čeká; tou druhou potom je, dostat sem co nejrychleji americké obrněné divize.“

Farin si povzdychl.

„Kdybych tak byl teď v Londýně!“

„To vám věřím,“ souhlasil Bauer a krátce se zasmál.

„V Paříži se teď člověk skutečně necítí zrovna nejlépe. Ani v Německu byste však neměl na různých ustláno. Admirál již spálil všechny své dokumenty. A víte, kdo byl jmenován oberbefehlshaberem západní oblasti? Polní maršál Walter Model! Právě on! Ten člověk dokáže zavěšit zradu na stovky kilometrů. Pokud vím, ani Hitler sám ho nemá dvakrát v lásce.“

„Ten člověk je necivilizované zvíře,“ řekl Farin s plným vědomím toho, co říká. „Slyšel jste už tu historku o von Rundstedtově šampaňském? Určitě se vám už donesla. Modelovi špioni zjistili, že má ve sklepe šedesát bedniček šampaňského. O pět minut později ani o vteřinu později, šplouchalo již všechno víno v kanále. Jaká škoda! Jaký nesmysl!“

„Říká se o něm také, že prý spí s výtiskem Mein Kampfů pod polštářem. Tomu bych docela věřil. On i von Choltitz snad ani nejsou lidé, jen nějakí zpropadení armádní roboti.“

Oba spiklenci si ještě chvíli povídali a pak, jakmile dopili koňak, posbíral si diplomat plášť a tašku, naplněn náhle novým a svěžím odhodláním.

„Musíme zjistit, co se dá dělat. Paříž musí být zachráněna, ať to stojí, co to stojí. Ihned se vypravím za von Choltitzem a pokusím se zjistit, jestli s ním přece jenom nepohneme. Pomohlo by nám, kdybychom proti němu něco našli něco, čím bychom ho mohli držet na uzdě něco, co by mohlo zajímat třeba takového Modela.“

„Nic takového se nám nemůže nikdy povést. Ten člověk je přímo vzor dokonalosti. I tak vám ovšem přeji hodně štěstí.“ Bauer nabídl Farinovi ruku a ten ji pevně stiskl. „Budu s vámi ve spojení prostřednictvím našich obvyklých kanálů, samozřejmě za předpokladu, že budu ještě naživu.“

„Pevně věřím, že budete.“

Farin chvíli naslouchal u dveří a teprve potom je otevřel.

„Bude asi lepší, když odtud každý vyjdeme samostatně. I obyčejné dlažební kostky mají dnes oči. Au revoir, kapitáne!“
„Au revoir.“

X

Normandie se stala druhým Stalingradem. O život tu přišlo padesát tisíc mužů. 27. tankový pluk byl zredukován na pouhou jednu pětinu svého původního stavu, přičemž ta zbývající pětina byla z důvodů, které jí dosud nebyly oznámeny, odeslána do Paříže.

S temným uspokojením, které se ani nepokoušel maskovat, polní maršál von Rundstedt oznámil, že se v Normandii vylodil 1 800 000 spojeneckých vojáků; a že proti nim stojí pouhých 200 000 Němců. Žádná z obrněných divizí nedisponovala nyní více než deseti tanky, přičemž mnohé jich měly pouze pět; některé dokonce ještě méně. Situace byla zoufalá, jak von Rundstedt svým kolegům často zdůrazňoval.

Situace však byla stále zoufalejší a dokonce i starý polní maršál ztratil nakonec trpělivost.

„Jaký má smysl, že mi čtyřicetkrát denně telefonujete?“ křičel do telefonu. „Ne, nemůžu vám říci, co máte dělat! Vojáky si z klobouku nevyčarují! A tanky z lepenky také nevyrobím! Jediným inteligentním řešením je kapitulace, to jsem řekl snad už tisíckrát, ale ti idioti v Berlíně to odmítají slyšet! Měli by je pozavírat, celou tu jejich zpropadenou smečku! Říkám vám, že nám velí banda naprostých blbců!“

Von Rundstedt třískl sluchátkem zpět do vidlice. Telefon však vyklouzl a spadl na podlahu. Von Rundstedt jen cosi zavrčel, popadl plášť a vyrazil z místnosti. Na jeho plášti bylo asi tolik stužek jako na plášti toho nejobyčejnějšího vojína, přesto však byl tím nejvíce vyznamenávaným mužem v celém

Německu. Z jakéhosi rozmaru, jehož příčiny byly známy pouze jemu samému, však svá vyznamenání nikdy nenosil, pokud k tomu neobdržel přímé rozkazy. Nyní si narazil na hlavu helmu, prošel vnější kanceláří a krátce zasalutoval.

„Loučím se s vámi, pánové. Zítra touto dobou už budete mít nového velícího důstojníka. Mám takový pocit, že mé dny zde jsou sečteny!“

STRÁŽNICE V HOTELU MEURICE

Dva civilisté v kožených pláštích s klobouky naraženými hluboko do čela seděli ve strážnici hotelu Meurice. V zásadě tam neměli co pohledávat, nicméně se zde chovali jako doma. Jeden z nich se rozvaloval s rukama v kapsách na židli, nohy natažené daleko před sebe, kotníky zkříženy. Druhý se houpal na židli, špinavé boty na stole, a rozhlížel se kolem, jeho šedé oči přitom postupně tékaly po všech předmětech v místnosti, jako by snad byly jeho osobním vlastnictvím. Muž konající zde hlídku byl povětšinou ignorován.

„Hele, Heinrichu, víš ty, co?“

Muž rozvalující se na židli se zlehka natočil a pohlédl na svého druha, který stěží zabručel a otevřel jedno oko.

„Co?“

„Mám tady tohohle místa už plný zuby. Je tady děsná nuda.“

„No jo.“

„Opravdu. Tahle štace je strašná nuda. V Lembergu to bylo mnohem lepší. V Polsku se pořád něco dělo, co?“

„No jo.“

„Vzpomínáš si na tu holku v Brest-Litevsku? Tamaru? Co to bylo za kus ženský!“ Pak se obrátil k muži na hlídce. „Víš ty, co? Ta holka měla pod svým velením celý partyzánský prapor! Vlastníma rukama nám zabila dva naše generály! Tomu říkám ženská, co?“ Potřásl hlavou. „Vlastně to bylo až hanba, že jsme ji museli zastřelit.“

„V Moskvě,“ pronesl šedooký náhle, „ti vymyjí mozek. Udělají z tebe úplně někoho jinýho a pak ti řeknou, že jsi vyléčen. To je ještě horší než zastřelení.“

„Víš ty co?“ zeptal se již potřetí jeho společník. „Jestli tuhle podělanou válku projedem, mám sto chutí dát se k rudejm. Opravdu. Když se nad tím pořádně zamyslíš, mají prakticky úplně stejnej program jako my. Jsem si jistej, že bych to určitě zvládl, tedy jako bejt komunista. Mám na tyhle věci nos. Proto mám ještě pořád hlavu na krku. Sloužil jsem u Dirlewangera, víš. Byl jsem...“

„Mně je úplně jedno, kde jsi byl předtím. Teď jsi v Paříži, a to je to jediný, co mě zajímá, takže už konečně přestaň fňukat a zaříd' se podle toho.“ Heinrich náhle shodil nohy se stolu a otočil se na oberfeldwebela dělostřelectva, který tu byl na hlídce. „Předpokládám, že jste si vědom, že všechno, co se v této místnosti vysloví, je přísně tajné?“ pronesl a v jeho hlase zazněla nepřeslechnutelná výhrůžka. Oberfeldwebel zvedl lhostejně rameno. Nikdy v životě sice neslyšel japonské přísloví „nic nevidíš, nic neslyšíš, nic nepovíš“, ale přesně takové bylo krédo, kterého se instinktivně držel, a ke kterému dodával, jen tak pro jistotu, „nepřemýšlej“. Pokud jste v armádě, je skutečně velmi často lepší, když si nezatěžujete hlavu zbytečným přemýšlením. Myšlení dokáže být někdy hodně nepříjemné a snadno vás může dostat do problémů. Zejména právě teď, kdy je tady člověk zavřen v jedné díře s nějakými pošuky od gestapa, kteří by si dokázali na člověka pěkně vyšlápnout, a to jenom proto, že by se jim třeba znelíbil jeho obličej. Banda jedna lotrovská!

Oberfeldwebel si povzdychl a jen tak mimoděk se podíval na hodiny. S trochou štěstí by ho již za několik málo minut měli přijít vystřídat. Dal se do psaní hlášení. Co je tohle za mizerný osud, přemýšlel, narodit se v Německu přesně v době, kdy si tam začali kuchtit tuhleto válku? Co je mu do nějakého lebensbraumu a všeho toho ostatního marastu? Pokud šlo o něj, byl spokojen tam, kde byl, doma v Dortmundu. Žádný jiný životní prostor přece nepotřeboval. Žádné velké vzrušení by tam na něj sice nečekalo, ale přesto netoužil po ničem jiném, než se tam znovu vrátit. Co je tohle za mizerný osud oberfeldwebel ustříhl nit svých myšlenek a vrátil se k požadované prázdnotě mysli. Přemýšlení bylo

nebezpečnou zálibou. Je lepší ji příliš nepovzbuzovat.

Dveře do místnosti se náhle rozletěly. Oberfeldwebel i muži od gestapa polekaně vzhledli, ale byl to jen příchod byt' poněkud nezvyklý nové hlídky. Do místnosti se s hlasitým povykem nahrnulo dvanáct vojáků tankového pluku.

„Nazdar vespolek!“ hlaholil první z nich, obergefreiter Porta, hlasem, při kterém se zdi třásly. „Kohopak to tady máme?“

Ukázal prstem na gestapáky, kteří zůstali bez pohnutí na svých židlích, a vyzývavě si ho prohlíželi. Za Portou se jako druhý objevil Drobeček. Ihned se posadil na stůl a ignoroval tak, jako vždy, veškerá pravidla vojenské disciplíny.

„Hotovo,“ řekl bujaře. „Jsme tady, takže to můžeš nahlásit a vzhůru za děvkama.“

„Jak se opovažujete?“ vypravil ze sebe oberfeldwebel dotčeně. Přemýšlel sice jen nerad, o to větší měl však smysl pro pořádek. „Postavte se, zasalutujte a ohlaste se tak, jak máte! Kde si myslíte, že jste? Někde v putyce? Tohle je pruská strážnice, to si dobře zapamatujte!“

„Zmiz,“ řekl Porta ospale.

„Pokud jste přišli, abyste vystřídali stráž, tak proč to sakra neuděláte?“

Všichni se pomalu otočili k muži od gestapa, aby si ho pořádně prohlédli. Byl to Petr, budoucí komunista, kdo tato slova pronesl.

„Co jsou zač?“ dožadoval se Porta.

„Nemám tušení,“ odpověděl oberfeldwebel chladně.

„V tom případě ať se raději seberou a vypadnou odsud! Nechceme, aby se nám po strážnici motali nějací civilové. Pokud ovšem...“ Porta se zarazil, zasažen náhlou myšlenkou, „pokud ovšem nejsou zatčeni?“

„Starší svobodníku!“ zařval Petr a vyskočil vztekle ze židle. „Já jsme untersturmführer!“

„Vážně?“ řekl Porta a vypadal u toho velice znuděně. „A proč mi to vlastně říkáš? Chápu sice, že to pro tebe musí být těžký, kámo, a je mi tě upřímně líto, ale já ti jen těžko můžu nějak pomoci. Jsem jenom obyčejnej starší svobodník, jak jsi moudře poznamenal, a příštích čtyřiaadvacet hodin tady budu držet hlídku a starat se, aby starýho generála nahoře neobtěžovali žádní otrapové. To jediný mě zajímá a nechci, aby se mi tady poflakovali civilisti.“

Heinrich náhle zivl, vytáhl ruku z kapsy a ukázal Portovi svoji průkazku.

„Tajná policie,“ řekl unaveně.

Porty se odhalení jejich totožnosti nijak nedotklo.

„Je mi úplně jedno, jestli jste tajná policie nebo tajní zametači chodníků,“ řekl Heinrichovi. „Ve strážní místnosti nemáte tak jako tak co pohledávat. Nařízení platí pro každého, dokonce i pro gestapo.“

„Nenapadlo tě třeba,“ zeptal se Heinrich temně, „že tu čekáme právě na tebe a že máme rozkaz tě zatknout?“

„Po pravdě řečeno, nikoli,“ řekl Porta, „něco takovýho mi připadá krajně nepravděpodobný.“ Nyní si sáhl do kapsy Porta a triumfálně vytáhl bílou pásku na rukáv s velkými písmeny Z.B.V. „Už jsi o nás někdy slyšel?“ utrousil.

Oba gestapáci se podívali na pásku a potom jeden na druhého.

„Co, k čertu, děláte v Paříži?“ zeptal se Petr.

Porta si poklepal na svůj obrovský nos a neřekl ani slovo. Dveře se znovu zprudka rozletěly. Tentokráte to byl Barcelona. Přistoupil až k oberfeldwebelovi a předpisově srazil paty.

„Feldwebel Blom, 27. tankový, 5. rota se hlásí do strážní služby.“

Oberfeldwebel zasalutoval, očividně s úlevou, že nachází alespoň někoho, kdo ví, jak se má chovat a dodržuje, bezpochyby jen přibližně, vojenské řády.

„Oberfeldwebel Steinmache, 109. dělostřelecký pluk, předává strážní službu.“

Barcelona si dal pohov.

„A co tihle dva?“ řekl a ukázal prstem na Petra a Heinricha. „Jakým právem se ve strážní místnosti nacházejí dva civilisté? Co tady chtějí?“

Tentokrát již oberfeldwebel ztratil trpělivost.

„Na to se musíš zeptat jich, ne mě, kámo. A jestli se ti nelíbí ty jejich ksichty, tak je odsud vykopni! Ty

tady teď velíš, ne já, zaplat'pánbůh!“

Popadl helmu, ještě jednou krátce zasalutoval a vyběhl z místnosti.

„Jasně,“ pronesl Barcelona zamyšleně.

Posadil se na uvolněnou židli a rozhlížel se po místnosti. Nakonec se jeho pohled vrátil opět k Petrovi, který byl již od chvíle, kdy si poprvé promluvil s Portou, stále neklidnější a nervóznější. Nebo to snad bylo až od okamžiku, kdy se v místnosti objevil Barcelona? Tohoto muže očividně něco trá pilo. Kývl hlavou směrem na Heinricha.

„Půj dme. Proč zůstávat tam, kde nejsme vítáni?“

Narazil si klobouk ještě hlouběji do čela a dopnul si svůj kožený plášť až vysoko k bradě. Heinrich se zašklebil.

„Kam ten spěch? Půjdu, až se mi bude chtít a až budu připraven.“

„Já jsem připraven,“ řekl Petr.

Zamířil ke dveřím, ale Porta s Drobečkem, vedeni svými instinkty a intuicí, které po ně pro byly tolik typické a které se tak často promítaly do jejich jednání, vyrazili zároveň s ním, předběhli ho, a zastoupili mu cestu.

„Ještě okamžiček!“

Barcelona seděl na židli, oči přimhouřeny do nepatrné štěrbin y, a poklepával si nehtem o zuby, nespouštěje z Petra ani na okamžik oči.

„Señor Gomez, tomu ale říkám překvapení! Po tolika letech! Ten svět je opravdu strašně malej, na to se může člověk spolehnout neřekl to už někdo přede mnou ? No nevádí, klidně to mohu ještě jednou zopakovat. To je tedy něco!“ Barcelona si lehce hvízd l. „Musím rozhodně přiznat, že ti ta tvoje nová kůže náramně sluší, soudruhu!“

Petr se rozkazovačně obrátil ke dveřím.

„Nechte mě laskavě projít.“

Drobeček i Porta zůstali bez pohnutí na svých místech. Na vteřinu tak všichni tři vytvořili jakési zmrzlé sousoší, ale pak se Heinrich, který již věřil nebezpečí, připojil ke svému druhovi stojícímu přede dveřmi.

„Jestli se opovážíte vztáhnout ruce na příslušníka gestapa, budete z toho mít ošklivé problémy.“

„Otevřete ty dveře!“ dožadoval se Petr a v jeho hlase již zaznívala hysterie.

Porta jen velice pomalu zvedl ruku, natočil muže směrem do místnosti a ukázal na Barcelonu.

„Možná sis neuvědomil, že s tebou tento pán mluvil,“ řekl. „Chceš, aby ti svá slova zopakoval?“

„Poroučím vám, abyste okamžitě otevřeli dveře!“ křičel Petr.

„Ty tady nikomu neporoučíš,“ opravil ho Porta s širokým úsměvem na tváři. „Hezky se uklidniš, ty jeden prcku, a uděláš, co ti řeknem.“

„Pokud, samozřejmě...“

Drobeček nechal Portovu větu nedokončenou; jen vytáhl svůj obrovský, nebezpečně vyhlížející nůž a začal si s ním hrát. Barcelona nasadil zamyšlený hloubavý výraz.

„Dvacátýho druhýho června 1938,“ zamumlal. „Rambla de la Flores v Barceloně. Vzpomínám si, že jsi nám tenkrát ve svém apartmá v Ritzu nabízel něco k pití.

Vzpomínáš si na to pře ce, soudruhu? Já tedy určitě. Pamatuju se na všechno moc dobře. Snad jenom,“

Barcelona otevřel oči dokořán a upřeně si muže prohlížel, „žes tenkrát přísahal věrnost komunistický straně. Kampak se poděly všechny ty tvoje rudý hvězdy, soudruhu? Tolik ti jich tenkrát zářilo z očí!“

„Vy jste zešíleli!“ Petr se ještě jednou pokusil odsunout Portovu velkou ruku, která ho ještě stále směřovala do místnosti. „Nevíte, co děláte! Copak nevidíte, že jsem untersturmführer tajné policie? Máte přece oči, nebo ne. Hodnost untersturmführera jste už museli někde vidět!“

„To ano,“ souhlasil Barcelona sladce, „už mnohokrát. Myslím si ale, že musíš přiznat, že pro někoho, kdo tě zná jako soudruha Gomeze, není vůbec jednoduchý v tobě najednou vidět untersturmführera. Jakouže jsi to měl tenkrát ve Španělsku hodnost, Gomezi? Nebyl to náhodou major? Hombre! Ještě pořád si pamatuju na ten báječný proslov, ktere jsi nám přednesl v Ritzu. Nevzpomínáš si na něj, Gomezi? To byla opravdu moc dojemná řeč!“

Barcelona odsunul židli kousek dozadu a dal si nohy na stůl, složil si ruce na prsou a jako v transu zíral do stropu.

„Soudruzi, doba řeči pominula. Nyní nastal čas jednat! Ted'! Ted' musíme pozvednout bojový prapor! Vzhůru do boje, soudruzi, pro blaho nás všech! A proto jsem tu s vámi, soudruzi. Abych vám radil, byl vám oporou, abych vám pomáhal, kdykoli a s čímkoli budete potřebovat. Můžete si být jistí, že my jsme s vámi, ted' a na věčné časy!“

V místnosti zavládlo ticho. Petr se poněkud neklidně ošíval. Heinrich na něj v němém úžasu zíral. Barcelona shodil náhle nohy se stolu a rozesmál se.

„To byl pořádný podraz, nemyslíš? Nebo sis to všechno tak náhle rozmyslel? Pochopil, kde je pravda?“ Barcelona se podíval směrem k nám. „Poté, co nás dostal do postavení, z něhož již není návratu, si ten parchant hezky potichu zmizel a to ještě ten samej den! Neměl v sobě ani tolik odvahy, aby tu svoji hru vydržel dalších čtyřiaadvacet hodin! A kamže se to vydal?“ Barcelona pohlédl na třesoucího se Petra. „Kampak ses to vydal? Připomenu ti to, pro případ, žes i na to už zapomněl! Vyplížil ses jako zbabělá krysa z hotelu a hezky rychle jsi pospíchal na loď, do bezpečí, se všema ostatníma komunistickějma bastardama! Jakže se to jmenoval ten ruskej generál? Ten, co to všechno vymyslel, nejspíše za odměnu, že jsme byli taková hlupáci, hodný a důvěřiví, povzbuzující další, aby za tu vaši stranu vybojovaly její bitvy? Jakže se to jmenoval? Malinovský? Bylo to tak? Nebo snad dáváš přednost Manolitovi? Tak jsi mu přece tehdy říkával, ne? Nebo si už nepamatuješ ani na to?“

Petr si sundal klobouk, otřel si rukou zpoceně tělo a téměř bezduše se skácel na nejbližší židli.

„Ano, ano,“ řekl poněkud ztrhaně. „Už si vzpomínám. Zdálo se mi, že tě poznávám, hned jak ses objevil v místnosti, akorát j sem si nebyl úplně jistý.“

„Ted' už si jistě seš?“

Petr přikývl.

„Řekl bych, že ano.“ Podíval se na Barcelonu a na rtech se mu objevil náznak nejistého úsměvu. „Ted' už si na všechno vzpomínám. Ty jsi byl docela ostrostřelec. Ještě pořád to s pistolí tak umíš?“

Barcelona však jeho úsměv plný naděje neopětoval. Porta stál jako socha hned vedle sedícího Petra a Drobeček ještě stále strážil únikovou cestu. My ostatní jsme jen napínali uši a se zájmem si prohlíželi příslušníka gestapa, který byl ve Španělsku členem komunistické strany. Tomu se říká paradox!

„Všichni tvrdí, že to s ním umím stejně dobře jako dřív,“ řekl Barcelona pomalu. „Některý by možná dokonce řekli, že ještě líp. Od té doby, co jsme se viděli naposled, soudruhu, jsem měl spoustu příležitostí k tréninku. Jaká škoda, že ti to nemůžu předvést, ale náš generál tam nahoře by zřejmě vyváděl, kdyby se tady střílelo.“

„S tím si nedělej starosti,“ ujišťoval ho Petr spěšně.

„Věřím ti každé slovo, nemusíš mi nic předvádět.“

„Dobře děláš!“

„A pokud jde o tu záležitost ve Španělsku,“ pokrčil Petr lhostejně rameny, „to už je přece dávno pohřbeno a já si svoje odválčil dávno předtím, než jsem se s tebou vůbec potkal. Hrozilo mi tenkrát mnohem větší nebezpečí, než jsi mohl vůbec tušit. Víš, co by na mě čekalo, kdybych se dostal do rukou falanze?“

„Dvanáct kulek do týlu,“ řekl Barcelona krátce. „A dovedu si představit mnoho dalších, kteří by s tebou velice ochotně naložili úplně stejně... mě nevyjímaje!“

Petr vyskočil strachem ze židle. Porta ho však okamžitě zatlačil zpět a držel ho na místě. Barcelona jen mávl rukou.

„Ted' to necháme plavat. Třeba se k tomu ještě někdy dostanu. Předtím bych se tě ale rád na něco zeptal. Byls to ty, kdo zabil Conchitu? Našli jsme ji v příkopě v jedné uličce za Ronda de San Pedro. Někdo jí podřízl krk. Paco se z toho skoro zbláznil. Vždycky přísahal, žes to byl ty.“

Petr se kousl do rtu.

„Byla to děvka. Zasloužila si, aby jí ten krk někdo podřízl.“

„Jenom proto, že byla děvka?“

„Byla dvojitý agent. Dělala pro nás už několik měsíců, když jsme zjistili, že to válí i s druhou stranou.“

„Takže jsi ji za to podřízl?“ Barcelona přešel místnost a zastavil se až nad úplně bílým Petrem. „Jen tak?“

„Byla dvojitý agent, říkám ti.“

„To tvrdíš ty! Od nikoho jinýho jsem to nikdy neslyšel. A kdyby i nakrásně byla, měla bejt postavena před tribunál v Calla Layetana a ne pohozena v příkopě s napolo uříznutou hlavou.“

Zírali jsme na Barcelonu a nevěřili svým vlastním očím. Kdykoli přišla řeč na Španělsko, byl vždycky hned naměkko, dokonce i tehdy, když jsme mluvili o občanské válce. Španělsko pro něj bylo zemí slunce a pomerančovníkových hájů, zemí nekonečné siesty a občanská válka byla jen romantickou epizodkou z mládí plného šlechtých ideálů. Ještě nikdy jsme ho neviděli tak nemilosrdného a zahořklého.

„Jestli tě Paco někdy chytí,“ informoval Petra, „budeš mít v zádech kudlu dřív, než si uvědomíš, kolik je vlastně hodin.“

„Ta ženská byla dvojitý agent,“ protestoval Petr již potřetí. „A stejně, můj nápad to nebyl, já jen plnil rozkazy! „

„Hovno! Conchitu jsi zabil z jednoho jedinýho důvodu: protože si místo tebe vybrala Paca. Protože s tebou nechtěla spát.“

Petr k němu vztáhl bezmocně ruce.

„To by snad už stačilo, Blome! Co kdybychom si dali pohov? Proč se tak zbytečně vrtat v minulosti? Všichni přece máme na svědomí věci, na které bychom raději zapomněli včetně tebe, milý příteli! Také bych si mohl vzpomenout na jednu nebo dvě malé příhody, o kterých by ses možná raději příliš nešířil, a určitě bys nechtěl, abych tak činil já. I když máš vynikající paměť, měl by sis uvědomit, že není vždy moudré z ní vyvolávat vše, co je v ní uloženo. Teď jsme přece oba na jedné lodi, tak co kdybychom už konečně zakopali válečnou sekeru.“

Barcelona se na něj skepticky podíval. Petr se opět postavil a položil mu ruku na rameno.

„Teď mě poslouchej, Blome. Jsem dobrým přítelem obergruppenführera Bergerse, ale i jinak lze říci, že se mi poměrně daří. Příhodilo se pár věci v Polsku a na Ukrajině, všechno přísně tajné, takže ti nemohu prozradit víc, jednoduše mi budeš muset věřit.“

„Nerozumím ani slovu z toho, co tady blábolíš,“ řekl Barcelona.

„Chci říct, že mě jen tak napadlo, že by ti kožený kabát slušel přinejmenším stejně dobře jako mně. Co ty na to?“

„To jako, že bych se k vám měl přidat?“

„Mohl bys dopadnout i mnohem hůř.“

Barcelona potřásl hlavou a hlasitě se zasmál.

„Ne, děkuju! Na tvoji radu jsem dal už tenkrát v osmatřicátým a od té doby toho nepřestávám litovat. Dvakrát tu stejnou blbost rozhodně neudělám. Kromě toho, na kůži jsem si nikdy dvakrát nepotrpěl.“ Drobeček u dveří sebou náhle zavrtěl.

„Bacha, někdo sem jde.“

V tom okamžiku se otevřely dveře a my se bleskově postavili do pozoru. Do místnosti vešel kapitán ženijního pluku. Byl malého vzrůstu, pečlivě upravený jako ze škatulky, uniforma mu padla bezmála jako druhá kůže, boty se mu blýskaly a zářily jako dva drahokamy. Vyzařovala z něj větší přirozená autorita než z celého tuctu generálů. Dokonce i gestapáci byli očividně uneseni.

Přešel svým chladným pohledem po místnosti. Tvář, ačkoli ještě mladá, působila tvrdě a čelo již pokrývaly vrásky, lícní kosti vystupovaly kupředu, stejně jako silná brada. Dokázal si získat možná poněkud nedobrovolný, přesto však zasloužený respekt ještě předtím, než vůbec otevřel ústa, aby promluvil. Byl to přesně ten typ, který se narodil pro válku. Tvrdý jako kámen a ostrý jako břitva, skvělý, přesný, absolutně bezchybný a nadpozemsky výkonný. Nemuseli jste ani vědět, jak se jmenuje, bylo vám okamžitě jasné, s kým máte tu čest.

„Pane!“ salutoval Barcelona v pozoru s takovou vervou, že vypadal, jako by snad byl připevněný na pružince. „Feldwebel Blom, pane. Na strážní službě v hotelu Meurice se třemi poddůstojníky a dvanácti muži.“ Krátce se odmlčel. „Přítomny jsou i dvě civilní osoby za účelem výslechu,“ dodal.

Koutkem oka jsem zahlédl, jak Petrovi divoce poskočil ohryzek, ale ani on, ani Heinrich, neřekli ani slovo. Důstojník přikývl.

„Máte něco k hlášení?“ „Ne, pane.“

Čekali jsme na rozkaz k pohovu, ale ten nepřicházel. Kapitán nás držel stále v pozoru a jeho ledově

studené oči pátraly místností a zaznamenávaly pozorně každický detail.

„Dokončili jste výslech civilistů?“

„Ano, pane.“

„A můžete vůči nim vznést nějaká obvinění?“

„Ne, pane. Mohou jít.“

„Tak co, proboha živého, tady ještě dělají. Zmizte odsud, než si na vás někdo vymyslí nějakou stížnost!“

Kapitán se divoce obrátil na Petra s Heinrichem, kteří místnost opustili v takovém chvatu, že jsme téměř viděli, jak se jim práší od bot. S uspokojením jsem konstatoval, že se ani náznakem nepokusili uplatňovat svá gestapácká práva, stojíce tu tváří v tvář nezpochybnitelné autoritě muže tohoto kalibru. Ten nyní obrátil svůj mrazivý pohled k Barcelonovi.

„Co se vám stalo s uniformou, feldwebele?“ Barcelona se na sebe letmo podíval a rychle si dopnul horní dva knoflíčky uniformy. Kapitán přikývl.

„Ať už vás takto neupraveného nikdy nepotkám. Nedbalost v oblékání vede k nedbalostem v ostatních záležitostech. Buďte tak laskav, a ohlaste můj příchod.“

„Ano, pane. Koho mám ohlásit, pane?“

„Kapitána Ebersbacha. Jsem očekáván.“ Barcelona zmizel. My ostatní zůstali i nadále v pozoru, dokud se nevrátil. V patách mu horlivě spěchal mladý poručík.

„Kapitáne Ebersbachu, pane! Generál vás očekává. Mohl byste mě laskavě následovat?“

Kapitán tak laskavě učinil a my děkovali Bohu, že si konečně můžeme dát pohov a zaujmout podstatně pohodlnější pozice. O pár vteřin později jsme byli opět vyrušeni. Tentokrát to byli Petr s Heinrichem. Opatrně strčili hlavu do dveří.

„Sss! Už to starý dláto zmizelo? Přinesli jsme vám dárek. Akorát jsme si odskočili do kuchyně a našli to v kredenci. Napadlo nás, že byste si třeba dali.“

„Že bychom se mohli podělit,“ dodal Heinrich a zavřel za sebou dveře.

Dárkem, který našli v kredenci, byla láhev koňaku. Nebylo špatné vědět, že i gestapo dokáže být čas od času lidské.

„Jestli nás tady chytí, jak chlastáme ve stráži, vyfásem pět let natvrdo v Torgau,“ protestoval Barcelona, otevíraje lačně láhev, kterou si hned poté přiložil ke rtům.

„Já to klidně risknu,“ oznámil Drobeček.

Není zapotřebí říkat, že jsme to riskli všichni. Je-li v sázce okamžitá a přesně definovaná možnost chlastu, proti které stojí vágní a vzdálená možnost pěti let ve vězení, nemá rozumně uvažující muž o čem přemýšlet. Láhev rychle kolovala z ruky do ruky, ode rtů ke rtům, přičemž jeden z nás čekal s okem přitisknutým na klíčové dírce, aby nás včas varoval před blížícím se nebezpečím.

„Absolutně nechápu, proč nás sem vlastně poslali,“ postěžoval si Porta. „Nikdo tady nemluví o ničem jiném, než o výbušninách, od rána do večera samý výbušniny.“

„No a co?“ otázal se Petr a roztrhl balíček amerických žvýkaček a předstíral, jak nejlépe uměl, že je Američan. „Je ti snad něco do toho, o čem se ti nahoře baví? Není. My je jen musíme hlídat. Tomu snad rozumíš, ne?“

„Výbušniny nejsou zrovna mou voblíbenou hračkou,“ řekl Porta. „Jestli si náhodou usmysleli, že vyhodí celý tohle zatracený město do luftu, byl bych stokrát radši, kdyby se přitom obešli beze mne. Z min mívám husí kůže.“

„Přece by nevyhodili do luftu Paříž,“ řekl Drobeček.

„Paříž teda určitě ne.“

„A proč myslíš, že ne?“ zeptal se Petr vyzývavě.

Opřel se o opěradlo, kožený kabát rozevřený, palce v podpaždí. Ještě než si Drobeček stačil vzpomenout na jediný přesvědčivý důvod k záchraně Paříže, Porta se sklonil k Petrovi a vytáhl mu z pouzder zavěšených v podpaždí jeden z jeho revolverů.

„Prostě nevyhodili,“ opakoval Drobeček s trochou pochybnosti v hlase.

„A to je všechno, co k tomu můžeš říct? Když jsem sloužil v Katyni...“

Heinrich najednou z plna hrdla vykřikl.

„Nevyprávěj pořád o tom, co se dělo, když jsi byl v Katyni! Nesnáším to, seš horší než kolovrátek, je mi

z tebe nanic!“

„Ale jim jsem to přece ještě nikdy nevykládal.“

„Mně ale jo!“

„Copak se přihodilo v Katyni?“ zajímal se neodbytně Drobeček.

Naštěstí ještě než se Petr mohl dát do dlouhého a pravděpodobně dosti nudného vyprávění, zaujal jeho pozornost Porta, mávající mu před nosem jeho vlastním revolverem.

„Poslyš, soudruhu! Nechceš ho vyměnit za pravý Glicenti?“

„To bych možná mohl,“ řekl Petr obezřetně. „Nejdřív bych ho ale rád viděl.“

Glicenti byl předložen, prozkoumán, posouzen a nakonec schválen. Došlo k oficiální výměně. Zajímalo mě, jestli si Petr uvědomuje, že se právě stal vlastníkem jednoho z nejlepších revolverů na světě, do kterého však, bohužel, s největší pravděpodobností nesežene jednu jedinou kulku. Už jsem mu tuto drobnou záadu chtěl vyjevit, pak mi ale došlo, že by mi Porta zřejmě příliš nepoděkoval za to, že se mu vměšuji do jeho obchodních jednání.

„Ještě pořád jsi nám neřekl o tom, co se dělo v Katyni,“ postěžoval si Drobeček.

„Až někdy jindy,“ řekl Heinrich. „Už musíme jít.“

„Ale nemusíme,“ řekl Petr.

I napodruhé jsme byli jeho vyprávění ušetřeni; tentokrát je překazil příchod Heideho, jenž vrazil do místnosti se svojí obvyklou rázností a efektivitou, uniforma, jako vždy, bez jediné poskvrny či sebemenší chybičky, tvář plně soustředěná a hladce oholená.

„Copak je tohle za nádherné stvoření?“ dožadoval se Petr a sledoval Heideho pohrdlivým pohledem po místnosti.

„To je naše Obživlá kniha vojenských řádů,“ vysvětloval Barcelona, jako by zde snad Heide nebyl a nemohl tudíž mluvit sám za sebe.“ Je právě ve výcviku na vojenského svatého. Už i jeden každý jeho vlas či chlup se naučil stát v pozoru.“

Heide se na něj krátce podíval, pak se ovšem soustředil na oba muže od gestapa a věnoval jim jeden ze svých nejedovatějších pohledů. Předpokládám, že z jejich kožených pláštíků i celkově zlověstného a pochmurného vzezření musel uhádnout, o koho se jedná, nedal však ani v nejmenším najevo, že by to na něj učinilo jakýkoli dojem. Místo toho se zaměřil na kolující láhev koňaku, načež se ještě jednou obrátil na Barcelonu, aby dal najevo svůj zřejmý nesouhlas.

„Víš velice dobře, že ve strážní službě je zakázáno pít!“

„To chce klid,“ doporučil mu Barcelona přátelsky.

„Skončíš v Torgau dřív se naděješ a než ti bude milý!“ vyštěkl na něj Heide.

„Nepovídej? A kdo mě tam podle tebe asi tak pošle?“

Heide vypjal hrud' jako nafukovací gumový panák.

„Možná by vás mohlo zajímat, že náš nový velící důstojník je mým osobním přítelem. Byli jsme spolu v Rotterdamu. Vzhledem k tomu, že jste v jednom kuse namol, nejspíš si už nepamatujete, že jsem svoji vojenskou kariéru začínal jako desátník u výsadkové jednotky. Mám hodně velice vlivných přátel.“

„To je tedy něco!“ vydechl Porta obdivně; aby hned vzápětí obrátil smysl svých slov úplně naruby poněkud razantnější poznámkou: „To je ale kokot!“

Heide se strnule, jakoby v šoku, otočil na podpatku a pohlédl na Portu. Z očí mu šlehaly plameny, čelisti pevně sevřené. Vždycky jsem věděl, že Julius je předurčen k tomu, aby se na žebříčku vojenské hierarchie vyšplhal velice vysoko, ale ještě nikdy jsem si tak jasně neuvědomil, jak daleko se může až dostat. Nyní mi však stačil jediný pohled a přepadla mě náhlá vize, ve které jsem viděl muže v uniformě podplukovníka, a s podivnou jistotou mi bylo jasné, že to není jen plané denní snění, nýbrž jasná předtucha věcí budoucích.

„Starší svobodníku Porto,“ pronesl Heide ledově s vědomím své převahy. „V dané chvíli jsme možná druhové ve zbraní, ale mohu vám slíbit, že jednoho dne budu považovat za svoji svatou povinnost a nejvyšší závazek dostat vás před vojenskou soud.“

Náhlý výbuch smíchu za jeho zády ho přinutil se znovu otočit a tam spatřil Drobečka, který se chechtal na celé kolo, a pozvedal svoji gorilí paži tak, jako by se chystal udeřit.

„Dotkni se mě jenom malíčkem a uvidíš, jakou z toho budeš mít polízanici!“ vyhrožoval Heide a sáhl po

revolveru. „Jenom malíčkem a budeš litovat, že ses vůbec narodil! Vyhrožovat násilím poddůstojníkovi je trestný, to snad víš, nebo ne? Vy všichni, jak tady jste, můžete být velice snadno nahrazeni. Já ne! Kromě toho, mám v úmyslu dožít se konce války, o čemž ve vašem případě velice silně pochybuju.“ Než se nadál, vykopl mu Drobeček se škodolibým úsměvem pistoli z ruky a sevřel mu kolem krku své obrovité dlaně.

„Kamarádi ve zbrani,“ povzdechl si Heinrich. „Jak dojemné!“

Drobeček svojí kořistí několikrát zatřepal ze strany na stranu.

„Tak co mi povíš teď, prcku?“

„Pusť mě!“ lapal po dechu Heide a pokusil se zasáhnout Drobečka špatně mířeným kopancem do holeně. „Copak mě chceš vopravdu uškrtit, ty jedno pitomý hovado? Vážně chceš skončit v Torgau? Hned vedle Barcelony?“

„A proč ne?“ souhlasil Drobeček a zářil přitom jako sluníčko. „Jestli tě náhodou uškrtím, bude mi ctí a potěším za to zemřít.“

Heideho tvář začala otékat a modrat.

„Raději ho nech plavat, bastarda podělanýho,“ řekl Porta znechuceně. „Však na něj ještě dojde, o to se nemusíš bát. A až se tak stane, vyřídím si to s ním pěkně na fěrovku, jak se sluší a patří, přesně podle těch jeho pravidel. Nebude moct ani kváknout.“

Drobeček upustil Heideho bez zájmu na zem. Heinrich mu za jeho výkon ze slušnosti zatleskal.

Z venku k nám dolehl zvuk těžkých bot blížících se po chodbě ke dveřím a pochopili jsme, že naše střídání konečně dorazilo.

„Deset minut zpoždění, pacholci jedni,“ zabručel Barcelona, vysál poslední kapku koňaku a prázdnou lahev hodil po Heidem.

XI

Krvácející a zlomený parašutista Rober Piper byl předveden na stanici polního četnictva na ulici Saint Amand.

„Máte přesně dvanáct hodin na to, abyste promluvil,“ informoval ho oberleutnant Brühner stručně.

Co se s ním stane po uplynutí této dvanáctihodinové lhůty, pokud předloženou výzvu nevyslyší, mu již sděleno nebylo. Je dost možné, že to jeho vězňové ani sami nevěděli. Možná je ani nenapadlo, že by nějaký takový problém mohl vůbec nastat. Za dvanáct hodin můžete přece přimět k mluvení každého. Untersturmführer SS Steinbauer se při této představě zešíroka a radostně usmál a zářil jako měsíček. Dvanáct hodin! Jednodušší úkol už snad ani nemohl dostat.

Opovržlivě se podíval na znetvořenou trosku výsadkáře před sebou. Kdyby si ho vzal hned teď do práce, nevydrží ani třicet minut. Pravděpodobně ještě méně.

Někteří se zlomí již po dvaceti minutách; téměř všem potom nabídl svoji oblíbenou ledovou lázeň. Když skončil, zbývaly z nich většinou již jen chvějící se kusy syrového masa, krvácející a necitlivé. Jen velice zřídka se našli tvrdohlaví a odolní jedinci, kteří sverepě trvali na tom, že chtějí v zábavě pokračovat, a

jejichž mozek se odmítal podřídít. V tom případě se člověk mohl vždy vrátit k poněkud staromódní knutě, nebo, pokud se cítil opravdu pln energie, mohl si vypomoci několika dobře mířenými kopanci do břicha či do rozkroku. Jediným problémem této metody je, že člověk musí mít opravdu dostatek zkušeností, aby mu pacient nezemřel dříve, než předá potřebné informace. Obecně vzato, nejraději měl pěkně prudký proud ledové vody. Byla to legrace a účinek ho dosud nikdy nezklamal.

Dvanáct hodin! Úplná hračka! Untersturmführer si promnul ruce a dal se s elánem sobě vlastním do díla. Mučený parašutista se zlomil přesně po dvaceti sedmi lminutách. Poskytl mu seznam třiceti osmi jmen a adres a již v průběhu noci bylo zatčeno třicet osm lidí.

Generál Choltitz jen mlčky a důstojně podepsal třicet osm rozsudků smrti.

ÚTĚK Z VĚZENÍ VE FRESNES

Kasárna v Prince Eugene působila dojmem, jako by byla ve stádiu nepřetržitého zmatku: ve vzduchu zněly výkřiky, jekot a přísahy, muži běhali dokolečka, důstojníci až do ochraptění vyřvávali své vzájemně si odporující rozkazy. Zdánlivý zmatek však jen maskoval přísný řád a disciplínu, která nebyla nikdy zpochybněna. Všude byly oči, které viděly, a uši, které slyšely. Hlídky, které se vyhřívaly na slunci, zdánlivě spící, byly ve skutečnosti maximálně ostražitě, připravené při pouhém náznaku problémů okamžitě zakročit.

Právě nyní však byla kasárna tichá. Vlastně působila dojmem, že jsou již zpola opuštěná. Na nádvoří panovalo nelidské vedro a z kouta zazníval tlumený zvuk plukovní hudby, bubnů a trumpet, narušujících letargický klid panující všude kolem. Na druhém konci nádvoří se potila rota nováčků, kterou jejich neurvalý poddůstojník proháněl povinným pořadovým drilem. Obecně lze říci, že byl důsledným vyznavačem staré školy, která zastává názor, že čím blasitěji a déle člověk řve, tím snáze dosáhne potřebných výsledků. Dnes však bylo i na řvání příliš velké vedro a poddůstojník vedl svůj výcvik v téměř naprostém, pochmurném tichu.

Obecně vzato, navzdory přísné disciplíně, která tu panovala, byl život v kasárnách relativně pohodovou záležitostí. Povinnosti nebyly nikterak namáhavé a pokud šlo o popravy, při nichž jste museli jednou za tři dny asistovat co víc k tomu dodat, člověk si na ně zanedlouho zvykne. Když se oprostí od všech průvodních jevů, je jen malý rozdíl mezi tím, když stiskne spoušť jako člen popravčí čtyř nebo posádky tanku. V obou případech to znamená jediné. Další nešťastník se odebere na onen svět.

„To je válka,“ pronesl Legionář vždy, když se tak stalo.

Onoho odpoledne jsme měli hlídku před soudní budovou. Ubožáci, na které čekal soud, se museli postavit do fronty a čekat, až na ně přijde řada, asi jako při návštěvě kina. Bylo již pravidlem, že se pokaždé našli dva tři z nich, kteří nás požádali o cigaretu, stejným pravidlem pak bylo, že ji od nás i dostali.

„Tumáš, kámo.“

Porta předal ještě z poloviny plný balíček a muž od SD, bezpečnostní služby, se na něj upřeně podíval.

„Nic mu nedávej. Je to pěkný gauner! Zabil jednoho z našich kluků!“

I obviněný byl ještě kluk. Porta byl náhle postižen akutní hluchotou a nabídl chlapci ještě zapalovač, načež se na něj povzbudivě usmál. Muž od SD zrudl vztekem.

„Jen si posluž,“ procedil mezi zuby. „Zítra touhle dobou už nebudeš mít na kouření náladu.“

Chlapec sebou arogantně škubnul.

„Ty jsi ale nákej nafoukaněj,“ řekl Gregor a potřásl hlavou. „Děláš ramena, ale je v tobě pěkně malá dušička. Nemám pravdu, chlapče?“

„Myslíš, že mě zajímá, co mi tady povídáš? Táhněte všichni k čertu!“

„Proč my?“ dožadoval se vysvětlení Porta. „Proč ne ti vaši veselí rudí kamarádi z Moskvy? Opravdu, nikdy nepochopím, co na nich kluk jako ty, proboha, vidí?“

„Jsem komunista,“ odpověděl hoch pevně. „Jediné, co mě zajímá, je svoboda pracujícího lidu.“

„To zní hned líp,“ souhlasil Porta konejšivě. „A zítra už z tebe bude mrtvola. K čemu ti to tvoje přesvědčení nakonec bylo, kam tě až přivedlo? Když nepočítám díru v zemi a kamennou desku nad hlavou, to ti zřejmě příliš velkou útěchou nebude. A celou tu dobu, co tam budeš ležet, metr osmdesát

pod zemí, nahoře nad tebou budou pořád utlačovat tvý nebohý dělníky. Opravdu si myslíš, že je to v Rusku lepší?“ Porta se otočil a odplivl si. „Nenech se vysmát! Jen si tam běž a vyzkoušej si ten svůj komunismus na vlastní kůži. Uvidíš, jak rychle se ti otevrou oči!“

„No a? Je to snad v nacistickém Německu lepší?“

„A tvrdil jsem snad, že je?“

„Dobrá, ale je?“

„Samozřejmě, že není. Ale tady ve Francii ano, a ty bys na to určitě přišel taky, kdyby ses jen na chvíli zamyslel. Bouříš se proti moci, vid’? Přesně to děláš, protože tady ve Francii takový věci dělat můžete. Zkus něco podobného v Moskvě a nevsadím na tebe ani mizemých deset kopějek.“

„O to ale vůbec nejde. Já přece bojuji proti fašismu.“

„Vzpamatuj se už konečně!“ řekl Porta. „Proti fašismu, propánakrále! Víš, kvůli čemu jsi tady? Protože jsi zabil jednoho z těch nebohých dělníků, který se s takovou vervou pokoušíš spasit! Byl to sice Němec, to je jasné, ale pořád to byl jen obyčejnej dělník. Před válkou to byl zcela určitě dělník. A ty jsi udělal co? Vzal jsi ho dlažební kostkou po hlavě. Za co?“

„Za Francii! Bojuji za Francii jako každý jiný dobrý Francouz!“

„Měl by sis to trochu srovnat v hlavě, kámo,“ řekl Porta znechuceně.

„A hlavně se nezapomeň podívat, kam tě to až přivedlo,“ poradil mu ještě Legionář. „To máš z toho, že plníš rozkazy, které ti dávají Angličani. Řeknou ti běž tam a tam a zabij toho a toho, vyhod’ do povětří most nebo si prožeň kulku hlavou, a ty se ženeš jako stádo splašených koz, můžeš se úplně přetrhnout, abys udělal všechno, co ti přikázali.“

„To není pravda! Bojuji za svobodu!“

„Svobodu nebo komunismus?“

„To je přece jedno a to samé!“

„Prdlajs,“ řekl Legionář. „Proč se nenecháš poslat za ruský linie jako německej špion? Zabiješ tak dvě mouchy jednou ranou. Zachrániš si krk a dozvíš se něco málo o tom, jak to ve světě ve skutečnosti chodí.“

Chlapec se náhle zachmuřil a otočil opačným směrem. Odkudsi z fronty čekající před soudní síní se k nám donesl melancholický hlas.

„Z čeho mě to vlastně obviňují?“ Muž hubený jako lunt, oblečený do montérek pracovníků francouzských drah, rozmáchl prosebně ruce. „Já jsem přece nic neudělal“

„V takovém případě,“ varoval ho Gregor, „ať už jim tam vevnitř napovídáte cokoli, neopakujte pořád dokola, že jste nic neudělal. Stejně vám to nebudou věřit a navíc se na vás ještě naštvou.“

„Ale já jsem opravdu nic neudělal!“

„Možná ne, ale pro nevinný není na tomhle světě místo, věřte mi. Přiznejte se ke všemu, k čemu chtějí, abyste se přiznal. Napovídejte jim cokoli, co vás zachrání před popravčí četou.“

„K čemu se mám ale přiznat? Vždyť jsem nic neudělal! Je to všechno jen omyl!“

Jeden ze strážců přišel s rozumně znějící radou.

„Musíš si něco vymyslet něco malýho, něco, čemu uvěří. Hlavně to ale nesmí být nic, za co se dává rozsudek smrti. Například, zbraně. O těch se nesmíš ani zmínit. Vyleti z kůže, jestli si budou myslet, že jsi kradl třeba pistole. Budeš ztracen ještě dřív, než stačíš dokončit větu.“

„Tak co jsem tedy měl udělat?“ blekotal melancholický muž.

„Třeba,“ strážce srahl obličej, „jsi praštil vojáka klackem po hlavě?“

„Kvůli čemu bych to dělal?“ divil se muž nechápavě.

„Proboha živýho, jak to mám vědět? Prostě se ti jen tak zachtělo, vím já?“

„Ale to já bych... chci říct, nikdy bych...“

Na pomoc mu přispěchal další z vězňů.

„Naše skupina štípla nákladák. Jestli ti to teda nějak pomůže. Můžeš třeba tvrdit, že jsi chtěl udělat něco podobného. Jediný problém je, že ty kurvy si všechno hned ověřují. Pokaždý. To je na nich to nejhorší. Jsou všichni tak zasraně pořádní a pečliví!“

„Co třeba černý trh?“ navrhl Porta. „To funguje vždycky.“

„Já ale nikoho neznám tedy nikoho, kdo by něco prodával.“

„To se ví, že nikoho neznáš!“ souhlasil strážce od SD. „To je přece to nejdůležitější pravidlo celý týhle hry: nikdy se nepřiznat k tomu, že někoho znáš. Jinak tě v kriminále nechají tak dlouho, až tam shniješ.“

„Budou se z tebe samozřejmě pokoušet dostat jména a adresy,“ vysvětloval mu Porta, „ale pro tebe bude nejlepší, když budeš trvat na tom, že jsi všechno dělal úplně sám.“

Muž jen bezradně potřásl hlavou. Dívali jsme se za ním, jak kráčí do soudní síně a upřímně řečeno, příliš šanci jsme mu nedávali. Potom, jen o několik málo minut později, se znovu objevil. K našemu nemalému údivu zářil spokojeností.

„Udělal jsem to! Věřili tomu!“

„Udělal jsi co?“ chtěl vědět Porta.

„Věřili čemu?“ zajímal se Barcelona.

„Jsem teď obchodník na černém trhu,“ pronesl muž šťastně. „Tři měsíce vězení!“

Muž nastoupil svůj nespravedlivý trest se slzami vděčnosti v očích. Ještě několik minut jsme se o tomto zajímavém případě bavili, načež se jeden ze strážců začal opět navážet do mladého komunisty. Strkal do něj a dělal prostě všechno proto, aby ho vyprovokoval.

„Kdyby bylo po mém, pověsil bych tě! Všechny bych vás pověsil! Zasraný komouši! Ve třiatřicátým jste mi zabili tátu a nevykládej mi tady, že seš moc mladej, aby sis na to pamatoval, protože podle mě za to můžeš úplně stejně, jako ti ostatní! Tady jste asi komouši všichni, co?“

„Nech ho na pokoji,“ zavrčel Porta. „Zbývá mu posledních pár hodin života, proboha živýho! Proč mu nedáš pokoj?“

„Je to žid,“ řekl muž od SD sverepě. „Žida já cejtím na kilometry daleko. Že seš žid? A nelži, rudej náčelníku!“ Chlapec pokýval hlavou.

„Jsem žid,“ připustil.

„Výborně. No to je skvělý! Zejtra tě touhle dobou budou házet do díry a já jim s tím přijdu pomoci.“

Hned vzápětí zavolali chlapce do soudní síně. Trvalo celou půlhodinu, než se znovu objevil na chodbě, a když se tak stalo, neměl nejmenší důvod ke smíchu: byl odsouzen k smrti. Přesně tak, jak jsme očekávali. Jeho rozsudek pak obsahoval navíc i dovětek, že proti němu není odvolání.

„Vidiš?“ řekl Porta smutně, zatímco jsme chlapce doprovázeli zpět k vězeňské dodávce. „Pejcha se někdy nevyplácí. Proč ses vlastně do celýho toho komunistickýho sajrajtů míchal? Myslels to nejspíš dobře, ale lidi jako ty nezkrátí tuhle válku ani o chvilku, ani o jednu podělanou minutu. To mi věř. Nestálo to za to.“

„Kolik ti je, chlapče?“ zeptal se ho Dědek něžně.

„Zítra mi bude osmnáct. Tedy,“ opravil se vzápětí, „zítra by mi bylo osmnáct. Možná to ještě stihnu. Záleží na tom, kdy se mě rozhodnou zavraždit.“

„Moc mladej na smrt,“ zabručel Porta. „Proč si tyhle mladý pitomce nepřehne někdo přes koleno a nevyžene jim ty jejich hovadiny z hlavy, dokud je na to ještě čas?“

„Osmnáct?“ zopakoval Dědek zamyšleně. Pak se otočil a podíval se na Heideho. „Kdo bude na stráži, Julie? Ty?“

„Jo.“ Heide přikývl, jakoby nepřítomně, myšlenkami zřejmě daleko odsud. „Já,“ potvrdil ještě jednou.

„Čtyřadvacet hodin pekelné nudy.“ Heide sebou náhle škubl a podíval se na Dědka. V očích se mu podezřívavě zablesklo. „Proč se ptáš? Co je ti do toho, kdy má kdo hlídku? Poslouchej, Dědku,“ Heide se k němu smrtelně vážně naklonil, „ať tě ani nenapadne myslet na něco takovýho. Nikdo z nás nechce žádný problémy.“

Dědek neodpověděl; několikrát si promnul nos, nahoru dolů, a neřekl ani slovo.

V 18:00 jsme vystřídali stráž v bloku číslo 4. V tuto denní dobu je ve vězení vždy nejrušnější. Podává se večere, vězně je třeba doprovodit do jídelny a zase zpět do cel a na záchody. Hauptfeldwebel provádí svoji pravidelnou inspekci, těžké klíče se otáčejí v zámcích, vržou panty, duní a bouchají dveře. Celý barák překypuje přímo šílenou aktivitou.

Strčil jsem nos do velkých dveří na konci hlavní chodby a díval se mříží. O kousek dál končil právě Barcelona partičku karet v cele tří odsouzenců na smrt, zatímco všude kolem panoval obvyklý ruch.

Drobeček využil vhodné příležitosti a vnikl, pochopitelně bez povolení, do hauptfeldwebelovy kanceláře.

Vtáhl tam za sebou Portu a zavřel dveře, načež se Porta, zcela klidně a rozvážně, posadil k

hauptfeldwebelovu stolu a jeho vlastním perem a jménem podepsal povolení k převozu mladého žida odsouzeného k smrti. Povolení bylo vystaveno za účelem doplňujícího výsledku na gestapu v 19.00.

„Vypadá to dobře,“ řekl Porta.

„Taky bych řek,“ souhlasil Drobeček.

Jako zlodějský a padělatelský tým neměli Porta s Drobečkem v celé německé armádě konkurenci. Nebyl ještě vynalezen zámek, který by Drobeček nedokázal otevřít, a neexistoval podpis, který by Porta neuměl napodobit. Pevný, kolmo vzhůru mířící podpis tak pyšně podepsaný pod povolením k transportu prohlásil později hauptfeldwebel instinktivně za svůj vlastní. Jen díky pečlivému zkoumání okolností byl nakonec prohlášen za naprostý podvrh.

Porta hodil kousek lepenky po Barcelonovi, který se mezitím dostavil, aby na celou operaci dohlížel, a spokojen se svým dílem, rozvalil se pohodlně na židli a dal si nohy na vyleštěnou desku stolu.

„V životě by mě nenapadlo, že dělat hauptfeldwebela znamená takovejhle luxus. Tomu říkám život! A přitom nic kloudnýho nedělají, bastardi jedni! Podívejte se na tohle.“

Několikrát se zhoupl na měkkém polstrování hauptfeldwebelovy kancelářské židle, ale Drobečka mnohem více než židle zajímala kožená pohovka v rohu, zatímco Barcelona se nervózně kroutil u dveří a po tváři mu stékaly praménky potu.

„Kristepane, vy dva snad nemáte pud sebezáchovy! Pohněte těmi svými zadky a padejte odsud!“

„Děje se snad něco?“ podívoval se Drobeček. „Vždyť tady jenom plníme rozkazy, nebo snad ne?“

„To ho právě žere,“ řekl Porta, zvědavě otevřel zásuvku a nahlížel dovnitř. „Byl to přece on, kdo nám tenhle rozkaz vydal. Vloupejte se do hauptfeldwebelovy kanceláře a zfalšujte tam na kus papíru jeho podpis. Přesně tak nám to řekl. A pak, když uděláš všechno, jak si přál, mu z toho najednou začne naskakovat husí kůže. Některý lidi nejsou nikdy spokojení.“

„Nepamatuju se, že bych vám říkal něco o tom, abyste se mu váleli na pohovce a šmírovali ve stole!“ syčel Barcelona.

Drobeček se zvedl z pohovky a stejně jako Porta pomalu, s úděsnou a nervy drásající pečlivostí začal odstraňovat všechny možné otisky prstů. Barcelona je ode dveří sledoval svým zachmuřeným zrakem. Naštěstí ho pohled na Portu otírajícího hauptfeldwebelovo plnicí pero zaujal natolik, že si ani nevšiml, jak si Drobeček nactpal do kapsy plnou hrst hauptfeldwebelových doutníků.

„Pohněte už sakra, musíme zmizet!“

Barcelona divoce mával hlavou a otevřel dveře dokořán. Porta neochotně vrátil pero a vydal se za Barcelonou na chodbu. Jako poslední opustil kancelář Drobeček, když ještě předtím opatrně zastrčil do zámku zlomenou zápalku.

„A co má, u všech čertů, znamenat tohle?“ vztekal se Barcelona.

„Jenom to, že se ti tu snažím zachránit kůži!“ odsekl Drobeček. „Nikdy neotevírej dveře bez toho, že by sis nejdřív pořádně neprohlídl zámek, chápeš? Udělal jsem to jenom jednou a vyneslo mi to devět měsíců za katrem: bastard, kterému ty dveře patřily, si do zámku nactpal kousek dřeva a já si ničeho nevšiml. Takže teď, ještě před tím, než se dám do práce, se vždycky nejprve mrknu na zámek. Můžeš vsadit krk, že kdyby si hauptfeldwebel všiml, že tady ta jeho sirka chybí, spustil by okamžitě pořádný poplach a někdo by si to mohl setsakramentsky odskákat! Takhle se o ničem ani nedozví, že?“

Barcelona potřásl neochotně hlavou.

„Vyhrál. Asi fakt víš, co děláš. To ti musím přiznat.“

Hned poté se všichni rozešli a věnovali se svým všedním záležitostem. Porta mi přišel oznámit, že všechno proběhlo, jak mělo, a společně jsme se pak vypravili do cely za naším mladým židem.

„Tohle je pro tebe,“ řekl Porta a hodil mu svůj plášť.

„Vem si ho na sebe a pojď s námi.“

„Proč?“ Chlapec vyskočil, tvář úplně bledou. „Myslel jsem, že to bude až zítra?“

„Co má být zítra?“

„Poprava.“

„Byla odložena,“ řekl jsem. „Jednou provždy.“

„To vám nevěřím! Proč by to dělali?“

„Proboha živýho,“ řekl Porta. „Pohni trochu kostrou, buď tak laskav! Chceme tě odsud dostat a

nemáme čas na nějaký zbytečný kecy, jasný? Bylo by dobrý, kdybys s námi aspoň trochu spolupracoval! To bychom ti byli opravdu vděční!“

„Ale...“

„Žádný ale! Zapni si ten kabát a už sakra poslouchej, protože ti to řeknu jenom jednou, takže se snaž, aby sis všechno pořádně zapamatoval. Hned, jak odsud my dva odejdem, vypadni z cely a běž směrem ke schodišti. Kdyby tě chtěl někdo zastavit, řekni mu, že jdeš na latrínu. Když nikoho nepotkáš, vem to co nejrychleji po schodech do přízemí a zkus přitom, prosím tě, nedělat žádnéj zbytečnej kravál. Jasný? Až se dostaneš do přízemí, projdi prvníma dveřma na levý straně. Tak se dostaneš za latríny. Tam zůstaň a počkej, až zhasnou světla. Hned potom musíš vyrazit a co nejrychleji dosprintovat na druhéj konec dvora. Rozumíš?“

„Ano, ale...“

„A jestli do té doby neuzavřou mír,“ pokračoval Porta nevšímaje si přerušení, „budeš mít tak dvě minuty. Pak se světla znovu rozsvítí a tebe dojde patrola na obchůzce. Budou na tebe připravení. Zařad' se k nim a oni se už postarají o zbytek. Udělej všechno, co ti řeknou, a nic se nemůže stát.“

„Je to úplná sranda,“ řekl jsem já přesvědčený pesimista, který již teď nevěřil, že by z celého plánu mohla zdatit byť jen jedna jediná věc.

„Rozumí se samosebou,“ pokračoval Porta, „že pokud se něco přece jenom stane, považuju za fěrový tě upozornit, že tě budeme muset zastřelit. Doufám, že to chápeš. Když se necháš chytit takříkajíc při činu, nebudeme moct riskovat ještě víc, než už riskujeme teď.“

„Každopádně ti ale přeju hodně zdaru,“ řekl jsem.

Vrátili jsme se na strážnici, abychom sledovali, jak se situace vyvine. Porta prohlásil, že je mu to všechno jedno, protože jemu jsou všichni komunisti ukradení, dokonce i tehdy, když jsou to jenom osmnáctiletí kluci. Když jsem mu ale připomněl, že v tom případě s námi do celého tohoto podniku nemusel jít, pohrozil mi, že mi vlastnoručně vyrazí zuby, jestli okamžitě nezavřu hubu a tím celá naše konverzace tak nějak odumřela.

Chlapec unikl z cely hned, jak na chodbě dozněly naše kroky. Tiše za sebou zavřel a rozběhl se ke schodišti, kde se na chvíli zastavil a poslouchal. Nikdo nešel. O několik vteřin později byl již v přízemí a objevil dveře po své levici. Když je otvíral, zavrzaly jako kočka uprostřed mrouskání. Barcelona si zděšeně přitiskl obě ruce na uši a zvedl oči k nebi.

„Ježíšikriste! Jestli to někdo slyšel, je s náma konec!“

„Nic jinýho jsme snad čekat nemohli,“ zamumlal jsem si sám pro sebe.

Dědek, jenž se celou dobu poflakoval venku, otevřel dveře strážnice a kývl na nás hlavou.

„Už je tam.“

Podle plánu jsme se nyní s Portou vydali pozamykat všechny únikové dveře, které zůstaly odemčeny.

Když jsme se vrátili zpět na strážnici, vypadly na dvoře všechny reflektory. To byla Gregorova práce.

Řekl nám, že to máme nechat na něj, a jak se zdálo, udělali jsme dobře, že jsme mu věřili.

Reflektory nesvítily jen o něco déle než dvě minuty a pak se opět jaly zametat nádvoří svými dlouhými světelnými kužely a nevynechaly přitom jediný temný kout.

Náš uprchlík však již nikde ke spatření nebyl. Využil své dvě minuty do poslední vteřiny a nyní již ležel mimo dosah reflektorů, rozplácý na břiše naproti vzdálené venkovní zdi.

Teď k němu dorazily těžké kroky. Musel věřit tomu, že je to hlídková patrola, která se o něj má postarat v druhé fázi jeho úniku. Nad hlavou mu probleskl studený paprsek reflektoru. Viděl, jak se k němu hlídka nekompromisně blíží, všele Legionář a Günther Soest. Jejich helmy, nenáviděné německé helmy, které by i svatého dokázaly přimět ke šklebu hodnému chrličce na gotickém chrámu, se v pronikavé záři reflektoru zlověstně zableskly. Chlapec musel mít o údajném přátelství této patroly jistě své pochybnosti. Když se přiblížili až k jeho úkrytu, neodpustil si Günther několik nervózních nadávek. Tohle bylo již podruhé, kdy asistoval při pokusu o útěk, a hned po tom prvním rozhodně prohlásil, a vzal si přitom za svědky všechny svaté, že on Günther Soest, ze sebe již nikdy nenechá udělat takového blbce.

„Nestojí to za to,“ řekl. „V týhle pitomý válce vůbec nic nestojí za to, aby člověk riskoval kejhák kvůli nějakýmu podělanýmu vězni.“

A kdo jiný by to měl vědět lépe než právě Günther Soes. Celých osm let řídil tank. Za tu dobu ztratil

třicet sedm svých nejbližších kamarádů, kteří se uškvařili k smrti, a on sám devětkrát jen o vlasek unikl stejnému osudu. Při tom posledním, desátém rendezvous se smrtí, ho osud přece jenom dostihl: podařilo se mu sice uniknout, zanechal však za sebou svoji tvář. Hořící olej ho připravilo obočí i rty, spálená kůže na něm visela v cárech, odpadávaly z něj kousky zpečeného masa. Příštích sedm měsíců strávil ve vodním lůžku. Vytáhli ho z pařátů smrti, ale ta na něm přesto zanechala své nesmazatelné stopy. Güntherovy ruce připomínaly sraštělá pergamenová klepeta, místo obličeje měl jen naběhlou růžovou masku. Ani jeho snoubenka nedokázala přemoci hrůzu, která se jí zmocnila při pohledu na něj, a s pláčem utekla. A tento muž nyní již podruhé riskoval život jenom proto, aby z Fresnes propašoval odsouzeného vězně.

Navíc ještě Francouze. A žida a komunistu k tomu. Kdo ví, jednoho dne, až válka skončí, ho ten samý žid, ten samý komunistka potká na ulici a s lítostí a odporem se odvrátí stranou, aby se nemusel dívat na jeho groteskní růžovou masku. Co jiného by mohl ale čekat, když dokonce ani jeho vlastní krajané před ním nedokázali skrývat své pocity a uhýbali mu z cesty? Proč by se měl cizinec zachovat jinak?

A co po válce? Co budou muži jako Günther Soes dělat po válce? Žít pěkně doma, společně s těmi, kteří jsou na tom stejně jako on? Předvádět se jako nějaká hříčka přírody, zrůdy, na různých poutích? Schovávat se a žít jen ve tmě, skryti před zraky ostatních? Bylo jen velmi nepravděpodobné, že by se na ně normální lidé dokázali někdy podívat, aniž by se otráslí odporem a hrůzou. Přesto všechno byl Günther kdysi pohledný mladík. Byl zvyklý na dívčí obdiv, na to, že se mu samy nabízejí a žadoní o jeho pozornost. Nyní, dokonce i jeho vlastní sestry s ním jen stěží vydrží v jedné místnosti, a když byl naposledy doma na dovolené, jeho matka se po dvou dnech nervově zhroutila. Jak konstatoval lékař v nemocnici, příčinou byl neustálý stres z toho, že má nepřetržitě na očích děsivou připomínku toho, co s jejím jediným chlapcem udělala válka.

Günther hned potom odešel z domova a zbytek dovolené strávil v armádním doléčovacím středisku v Tolsu. Teprve tam mohl být ve společnosti sobě rovných jako součást nové generace frankensteinovských příšer stvořených touto válkou. V zotavovně se o ně starali skutečně dobře, i když se museli podřídit striktnímu předpisu o návštěvách vesnice: mohl jste tam o berlích i v kolečkové židli, mohl jste se tam vypravit bez rukou i bez nohou; za žádných okolností vám to však nebylo povoleno, pokud jste neměl tvář. To má prý, říkali jim, špatný vliv na morálku národa. Hrdinové však byli vítáni pouze tehdy, když hrdinská byla i jejich zranění, a nechat se uškvařit v tanku a vypadat pak děsivě a odpudivě, už nikdo za hrdinství nepovažoval. Co na tom však záleželo, jenom velice málo z místních frankensteinů bez tváře projevilo vůbec přání se do vesnice podívat. Ještě stále byli příliš citliví na to, že si na ně lidé ukazovali a až příliš dobře věděli, že už se nikdy nenajde žádná dívka, která by jim dala polibek na rty. Už jenom z toho důvodu, že většina z nich žádné rty ani neměla; jen beztvaré otvory s hrbolatou a zjizvenou růžovou tkání. Někteří z nich s nadějí v hlase hovořili o plastické operaci, která jim po válce vrátí jejich tvář. Jenom proto a pro nic jiného zůstal Günther v armádě a odvedl tak vlasti mnohem více, než kolik činil jeho spravedlivý podíl. Jedině to ho však drželo při životě, víra, že když vydrží až do úplného konce, odmění se mu armáda tím, že mu dá novou tvář. Pochopitelně pouze tehdy, když Německo válku vyhraje. Muži jako Günther si jednoduše nepřipouštěli, že by tomu tak nemuselo být.

Patrola se dostala až na úroveň chlapce krčícího se ve stínu na zemi. Tiše se napřímil a splynul s procházející hlídkou, pochoduje v jejím středu, jako by k ní odjakživa patřil. Skupina pochodovala v rytmu, kterému se ani jednou nezpronevěřila. Bez jediného problému do sebe pojala cizince a nabídla mu pro několik dalších okamžiků bezpečí a jistotu. Na konci zdi, tam, kde se prudce stáčí doleva, se najednou zastavili. Legionář začal rychle vysvětlovat, co bude dál, aniž se přitom na chlapce byt' jen jedinkrát podíval.

„Tam nahore je uvázaný lano. Jakmile nám reflektor projede nad hlavou, vyšplhej se po něm. Máš přibližně třicet vteřin na to, aby ses dostal nahoru a na druhé straně zase dolů, takže sebou budeš muset pořádně hodit. Tohle si vem a když budeš muset, použij to, jinak však ne. Je to průkaz totožnosti, ale museli jsme ho udělat dost narychlo, takže bych na něj nespolehal na sto procent. Při běžné kontrole by to však mělo stačit.“

Nad hlavou jim projel paprsek reflektoru. Patrola stála v těsném hloučku a schovávala tak hochu před

jeho pátravým okem.

„Musíš se co nejrychleji dostat na druhý konec Paříže. Máš asi tak dvě hodiny, pak začne svítat. Běž do chrámu Sacré Coeur na Montmartru. Zajdi do třetí zповědnice a řekni, že jsi na hřbitově ukradl nějaké květiny. Až se tě kněz zeptá, o jaké květiny šlo, řekni: pomněnky. Pak už se o všechno postará on.“

„Kněz?“ ujistil se chlapec nevěřicně. Legionář zvedl pobaveně obočí.

„Chtěl bys raději gestapo?“

„Samozřejmě že ne!“ Chlapec se i ve tmě začervenal. „Jsem vám za vaši pomoc nesmírně vděčný a chtěl bych vám...“

„Ještě nikomu neděkuj, máš před sebou ještě pořádněj kus cesty. Za chvíli je tady další reflektor. Po něm bys měl vyrazit.“

Nad hlavami jim znovu proběhl světelný paprsek a na chvíli rozčísł tmu kolem. Legionář chlapce rychle postrčil ke zdi a Günther se postavil tak, aby mu mohl případně pomoci, ale mladý uprchlík byl pružný jako panter a v mžiku se ocitl na samém vrcholku zdi. Legionář si připravil samopal, odjistil pojistku a kývl na Günthera, aby se i on připravil. Pokud by chlapec při jeho pokusu o zdolání zdi dostihl paprsek reflektoru, neměli by jinou možnost než začít střílet.

Zdálo se, že tentokrát k nim reflektor dorazil v několika málo vteřinách. Legionář si opřel zbraň pevně o rameno.

„Už je tady,“ zašeptal Günther.

Záblesk světla jim proběhl nad hlavami a osvětlil zeď, u které stáli. Zamířili samopaly na místo, kde se uprchlík snažil zachytit provazu a přehoupnout se přes zeď. Přesně v okamžiku, kdy ho paprsek již málem dostihl, zmizel jim z očí a sklouzl dolů po provaze jako namydlený blesk, obě ruce bezpochyby spáleny na samou kost. Ale zvládl to.

Legionář zacvakl pojistku jakoby nic a přehodil si samopal zpět na záda. Patrola pokračovala klidným krokem ve své obchůzce.

„Řekl bych, že jsme Dědkovi udělali docela radost,“ poznamenal Legionář o několik kroků dále. „Byl to koneckonců jeho šílený nápad.“

„Šílený, to je to správné slovo,“ vrčel Günther. „Vidiš v tom někde nějaký smysl?“

„Mám pocit, že tu žádný nebude.“

„Tak proč jsme to krucinál vůbec dělali?“

„Nemám sebemenší ponětí,“ řekl Legionář s úsměvem. „To jsme teda dva,“ řekl Günther. „A přísahám Bohu, že tohle bylo definitivně naposled, kdy ze mě někdo udělal takovýho blbce!“

O půl hodiny později byla hlídka vystřídána a s ní skončila i naše strážní služba v objektu vězení. Po celé budově se sborově nesly naše hlasy: „Nic ke hlášení.“

XII

Velící důstojník 103. jezdeckého pluku, plukovník Relling, se poslední dobou těšil mimořádné přízni Štěstěny, která kulminovala událostí, jež byla bezesporu největším triumfem jeho kariéry: skvělým úlovkem v podobě zatčení plukovníka Toumyho, nejvyššího šéfa domácího odboje, a Yeo Thomase, agenta Britské tajné služby. Díky jejich zadržení byli Němci schopni spustit okamžitě po celé Francii lavinu dalšího a dalšího zatýkání.

Mužem, který Toumyho v čele francouzského odboje nahradil, byl generál Jussieu, a od té doby bylo rozhodnutí, kdo bude třímat palmu vítězství v neblahém duelu o největší krutost, brutalitu a naprostý nedostatek skrupulí ve vztahu k hodnotě lidského života, záležitostí jediného hodu mincí mezi francouzským generálem a německým plukovníkem.

Celou zemí proběhla vlna teroru. Lidé byli zabíjeni nožem, škrceni, stříleni a vražděni všemi dalšími myslitelnými způsoby a v několika případech pak i způsobem natolik bestiálním, že byl téměř nepředstavitelný. Správní budovy a administrativní střediska byla vyhazována do vzduchu, zásobovací kolony masakrovány, hlídky zabíjeny po tuctech; vlaky i mosty se staly natolik běžným cílem, že se o nich již pomalu nikdo ani nezmiňoval. Dobře vycvičená skupina pod velením francouzských důstojníků s úspěchem zaútočila na velitelství gestapa v Bourgen Bresse a každému, koho zde našli, věnovala kulku do týla.

„A pochopitelně, protože nic jiného se ani čekat nedalo, na vlně násilí se okamžitě svezly i organizované zločinecké bandy, předstírající, že patří k odboji. Pod jeho záštitou se pak dopouštěly obzvláště děsivých sérií loupeží, znásilnění i vražd. Již brzy po nich začali pátrat nejenom Němci, ale dokonce i samotní Francouzi. Později se mnozí pokoušeli dokázat, že většinu těchto zločinů měli na svědomí dezertéři z německé, případně 5. italské armády a možná též španělští komunisté a jejich zahraniční rádcí. Ať už je pravdou to či ono tvrzení, pachatelé těchto činů byli bez ohledu na svoji národnost či státní příslušnost bez soudu zastřeleni hned, jak byli polapeni a jejich těla pak zakopána, aniž se jim dostalo řádného pohřebního obřadu.

S ČERVENOKABÁTNÍKEM NA MONTMARTRU

„Je to všechno v Malakovu,“ vysvětloval Červenokabátník soustředěně a horlivě. „Dostat se ke zboží problém není, mnohem větší starostí bude dostat ho sem. Jenom na to pomyslím, a už mi naskakuje husí kůže. Nějaký způsob ale existovat musí.“

„Co kdybychom si půjčili nákladňák a jednoduše to převezli v něm?“ navrhnul Barcelona. „Povolení k převozu si přece můžeme kdykoli vyrobit.“

Heide potřásl hlavou.

„Moc riskantní. Nikdy by nám to neprošlo.“

„Nejlepší způsob bývá často ten nejjednodušší,“ prohlásil Porta. „A tím nejjednodušším způsobem v tomto případě bude, když tam napochodujeme pěšky.“

Nedůvěřivě jsme se na něj podívali.

„Ty ses už asi úplně pominul,“ vydechl nakonec Heide. „Stačí, aby nás nějaký šťoura jen zahlídnul a zeptal se nás, co tam pohledáváme, a my bychom neměli ani kulový, co na to odpovědět.“

Dědek se poškrábal fajfkou za uchem.

„Julius má v tomhle naprostou pravdu. Takhle by to bylo příliš riskantní.“

„Stojí to za hovno,“ dodal Drobeček, aby i on přispěl se svojí troškou do mlýna.

Červenokabátník nás na chvíli opustil, aby se věnoval novým zákazníkům. Kráčel místností a jeho dlouhá bílá zástěra mu plácala do kolen, vlasy i vousy mu jemně vlály v obličeji. Byl malý a podsaditý s neuvěřitelnou rovnováhou, se kterou se na svých drobných nohách pohyboval mezi stoly. Hlava, ve srovnání s tělem, byla velká, s mohutnými čelistmi a svojí načervenalou barvou připomínala měsíc v úplňku. Zářila z ní neustále veselá nálada a smysl pro humor a zpravidla se leskla mastným potem. Bistro se svými omšelými stolky a židlemi, umaštěnými stěnami a roztrhanými flekatými ubrusy přímo čpělo revolucí, udavači, dezertéry a kšeftaři na černém trhu. Porta, jenž nás sem původně přivedl, byl ve

svém živlu.

Červenokabátník usadil nové příchozí a vrátil se zpět k našemu stolu, jakoby nadnášen silným pachem spáleniny linoucím se z kuchyně.

„Víš ty, co?“ přivítal ho Drobeček. „Je to všechno jen spousta povyku pro nic. Podívej se na tohle,“ Drobeček zvedl slánku, „uchopíme předmět a... praštíme s ním o zem,“ Drobeček praštil slánkou o stůl a ta se okamžitě roztříštila, „a odneseme ho pryč. Jak jednoduché. Nechápu, proč kolem toho děláte tolik cirátů.“

Porta se zamračil.

„Jsou ozbrojení?“

„Pokud ne, tak jsou to ještě větší blázni, než si myslím,“ odvětil Červenokabátník.

„No a co?“ pokrčil rameny Drobeček. „Vždyť jsou to všechno amatéři. Převálcujem každého, kdo se odváží na nás namířit.“

„Proč si nedáš chvíli pohov?“ řekl Heide podrážděně. „Máš v hlavě asi tolik mozku, že by se vešel na čajovou lžičku! Všude kolem je pozdvižení kvůli tomu uprchlému komoušovi a ty už bys zase vyráběl nějaký průšvih. Říkám ti, to s tím klukem ještě zdaleka neskončilo! Gestapo obrací celou Paříž naruby a udělají všechno, aby zjistili, kdo za tím vším vězí. Vsadím se, že jednoho krásného dne, až si porovnájí všechny své záznamy, někomu to konečně sepne a bude jim jasné, jakou boudu jste na ně ušili.“

Porta vybuchl jedním ze svých nechutných záchvatů smíchu.

„Hauptfeldwebel vůbec nic nepochopil. Zatím ještě stále svatosvatě přísahá, že podpis na propustce je skutečně jeho, i když si zaboha nemůže vzpomenout, že by nějakou takovou propustku podepisoval. Pak je tu ten cvok s frčkama, co se dušuje, že vězně viděl odjíždět s odpoledním transportem!“ Porta se znovu uchichtl.

„Kdyby se ráčili zeptat mě, trochu bych ten jeho obrázek poopravil. Když ten transport odjížděl, seděl se mnou za latrínou a hráli jsme kostky! Proč bych si s tím ale lámal hlavu. Když si chtějí myslet, že zdrhl někde mezi Fresnes a gestapem, proč jim v tom bránit? Tím líp pro nás!“

„Blbost!“ řekl Heide vztekle. „Tak pitomí, jak si myslíš, zase nejsou. Ten kluk byl přece už souzen, shledán vinným a odsouzen k smrti. Vždyť neměl dokonce ani právo se proti rozsudku odvolat. Za čtrnáct hodin měl být popraven. Takže je jen otázkou času, kdy se nějaký chytrák začne zajímat, proč by si ho gestapo, krucinál, předvolávalo ještě k dalšímu výslechu. A jakmile si začnou klást tuhle tu otázku, budou už jenom kousek od toho, aby jim došlo, že si ho na gestapu nikdo nikdy k žádnému dalšímu výslechu nepředvolal. A co se asi tak stane potom?“

„Nic,“ odpověděl Porta s neochvějným klidem. „Do té doby už bude dávno po válce. Jen tak mimochodem, co jste s tím klukem vůbec udělali?“

„Je v kuchyni,“ odpověděl Červenokabátník stručně.

„V kuchyni?“ nadskočil Heide vyděšeně. „Tady v kuchyni?“

„Kde jinde?“ odpověděl Červenokabátník stejně stručně jako před chvílí.

„Můj ty Bože, to jste tomu teda nasadili korunu!“

Heide nasadil výraz naprostého znechucení a tloukl pěstí do stolu. Mám-li být upřímný, vcelku jsem s ním v tomto případě sympatizoval. Ani mně se právě vyjevené řešení dvakrát nezamlouvalo.

„Co se mu stalo?“ zeptal se Drobeček a zíral udiveně na Heideho.

„Já ti povím, co se mi stalo,“ funěl Heide nyní již úplně nepřičetný. „Gestapo má po celé Paříži tisíce špehů a ti všichni teď hledají toho vašeho kluka. To se stalo! A když gestapo někoho hledá, tak mi věř, že to myslí smrtelně vážně! A když ho najdou, nebude jim trvat ani půlhodiny a ten spratek vyzvoní i to, co neví.“

Můj ty Bože!“ Heide potřásl divoce hlavou. „Představa smyčky kolem krku se zdá možná zajímavá tobě, ale mně se nelíbí ani náhodou!“

Červenokabátník se na něj mile usmál.

„Nemusíš se vůbec rozčilovat. I kdyby ho našli, nikdy by nepoznali, že je to on. Za to ti ručím. Vydrž a já ti ho ukážu.“

Přeměna byla skutečně pozoruhodná. Já bych tedy rozhodně v tomto přihlouplém vesnickém moulovi ani omylem nepoznal bystrého a hbitého mladíka, který unikl z Fresnes. Jeho původně černé vlasy byly

nepěkně rudé; hladký horní ret zdobil téměř husarský knír; obličej mu z poloviny zakrývaly obrovské brýle. Na nohou měl neforemné boty a kalhoty mu nesahaly ani po kotníky.

„Co na to říkáte?“ zeptal se Červenokabátník pyšně.

„Hrozný,“ zamumlal Heide. „V Paříži už ale nemá dávno co dělat.“

„To se snadno řekne, ale mnohem hůře dělá, milý příteli.“

„Do háje!“ zvolal náhle Porta a díval se na hodinky na svém chlupatém zápěstí. „Kde, sakra, vězí?“

„VÍ Bůh,“ řekl Heide, který vycítil další příležitost dát průchod svému roztrpčení nad šlamastykou, v níž jsme dle jeho názoru všichni ocitli. „V prvé řadě neměli vůbec vycházet. Motat se po městě zrovna teď, když je celé gestapo na nohou a obrací všechno vzhůru nohama! Možná už je mají a zatímco my si tady sedíme, už je dávno někde vyslýchají.“

„Já bych se zase tolik nezavzdušňoval,“ poradil mu Barcelona s úšklebkem. „Legionář zná Paříž jako své boty a kromě toho s sebou mají pro jistotu i Günthera. Ten jeho ksicht je ausweis (propustka) sám o sobě. Dokonce ani gestapo se ho neodváží zastavit.“

„To si jenom myslíš,“ bědoval Heide hořce.

Zákazníci u ostatních stolů se začali dožadovat pozornosti majitele bistra. Někteří se hlasitě domáhali hudby. Červenokabátník se odkolébal doprostřed místnosti, umaštěnou tvář roztaženou do širokého úsměvu, připraven vyhovět přání svých zákazníků. Pohodil hlavou dozadu, rozkročil se a za doprovodu starých houslí, na něž nehrál nikdo jiný než Porta a tahací harmoniky, kterou svírala v ruce neznámá dívka, spustil smyslným tenorem píseň vychvalující krásy Paříže. Jeho hlas rozhodně nebyl nepříjemný, kromě toho, většina z nás toho již poměrně dost vypila. Dokonce i Heide zapomněl na své starosti a jednou či dvakrát se v refrénu přidal. Celé bistro se za chvíli proměnilo v jeden velký hlučící úl. Tlustá černá kuchařka Janette (o níž jsme dobře věděli, že je aktivní členkou odboje) stála ve dveřích do kuchyně a zpívala a tleskala do rytmu společně se všemi ostatními. Boty unisono dupaly do podlahy, sklenice a příbory stejně jednotně klepaly o desky stolů.

Bylo tudíž pro všechny značným šokem, když se asi po hodině rozletěly dveře, a my v zakouřeném přítmí spatřili třpytivé odznaky polní policie. Vpadli dovnitř věrní svému nechvalně proslulému nedostatku slušných způsobů, dupali těžkými okovanými botami, pistole připravené kdykoli vystřelit. Atmosféra v podniku vzala jejich příchodem okamžitě za své. Janette zmizela v kuchyni a k nám začaly okamžitě doléhat zvuky svědčící o její zběsilé činnosti, třískání hrnců, napouštění vody, prskání omastku. My ostatní jsme byli rázem jako vyměnění. Bistro zmlklo, každý zíral jen do své sklenice, případně se nezvykle dlouze a nápadně věnoval svým nehtům, nebo studiu tmavých skvrn na podlaze. Pokud jste byt' jen náhodou zachytili něčí pohled, viděli jste v něm jedině strach, nedůvěru a nenávist a oba jste se raději odvrátili stranou, zmatení a nejistí sami sebou. Porta zůstal uprostřed místnosti s houslemi visícími bezradně z ruky. Dívka s harmonikou odcupitala do nejvzdálenějšího rohu místnosti jako pavouk vystavený náhle plnému slunečnímu svitu.

Velitel hlídky, stabsfeldwebel, stanul chvíli bez pohnutí ve dveřích, mrazivě se rozhlížeje kolem. Jeho pohled se s definitivní platností zastavil u Porty.

„Vy! Starší svobodníku!“

Zamířil k Portovi, který ho sledoval zamyšleným pohledem.

„Co tady děláte? Máte propustku k nočním vycházkám?“

Porta jen velice neochotně vytáhl z kapsy propustku. Příčiny jeho neochoty nám byly okamžitě jasné.

Nebylo v jeho stylu, aby se k lidem jako byl právě stabsfeldwebel choval jinak než drze a vyzývavě.

Věděl však, stejně jako my všichni, že naše současná pozice není zdaleka tak bezpečná a silná, jak bychom potřebovali. Nebylo radno na sebe příliš nápadně upozorňovat, a Porta nebyl žádný hlupák, který by si to nedokázal spočítat. Mimoto přítomný stabsfeldwebel nebyl jen tak obyčejný

stabsfeldwebel. Předcházela ho pověst, které jsme si byli dobře vědomi. Již čtyři roky on i jeho komanda trávili každou noc prolézáním všech barů, klubů a dokonce i bordelů, co jich v Paříži bylo a snad ještě nikdy neskončili svoji razii bez toho, že by sis sebou neodvlekli na služebnu alespoň jednoho nešťastníka k dalšímu výslechu. A nechat se odvléci stabsfeldwebelem Malinowskim se rovnalo prakticky rozsudku smrti. Jeho úspěšnost dokazoval i Rytířský kříž houpající se mu za zásluhy na krku.

„S kým tady jste?“ dožadoval se stabsfeldwebel a vrazil Portovi do ruky zpět jeho propustku.

Porta mávl rukou směrem k našemu stolku, u kterého jsme se s vážnými a odhodlanými výrazy, sedíce téměř v pozoru, pokoušeli předstírat, že jsme přímo vzorem vojáka německé armády. Malinowski nás přejel opovrzhlivým pohledem a pokračoval v obhlídce.

Prohledali bistro od sklepa až po půdu. Jednu dívku, která byla v době jejich příchodu právě na toaletě a neměla o jejich přítomnosti ani tušení, přinutili otevřít dveře kóje a předložit jim svoje doklady. Kuchyň prošťourali snad do posledního centimetru. Nahlédli do každé krabice, otevřeli a přezkoumali jednu každou konzervu. Naprosto jedinečnou pozornost věnovali sporáku, nad kterým strávili dobrých deset minut, prohrabující přitom dokonce i zbytky popela. Janette přihlížela jejich počínání s rukama v bok a tím nejizlivějším výrazem na své baculaté tváři, jaký se jí při její dobrosrdečné povaze podařilo vyloudit. Na chlapce pomáhajícího v kuchyni se jen podívali a po zbytek prohlídky ho již zcela ignorovali.

Vzhůru nohama obrátili i celé první patro. Vyházeli šaty ze skříní a prádelníků, aby je pak nechali poházené po zemi, strhali z postelí deky i prostěradla a promáčkali a propíchali všechny matrace a polštáře, své zvědavé ruce vnořili i do každé nádržky na vodu, nezapomínaje přitom ani na klozetové mísy a splachovadla.

Asi po hodině svoji prohlídku vzdali, bylo však krajně nepravděpodobné, že by z bistra odešli jen tak bez toho, že by si s sebou neodvedli nějakého obětího beránka, který by jim vynahradil vynaložené úsilí. Malinowski stál u baru a pohledem přejížděl od jednoho stolu ke druhému. Jeho muži mu stáli po boku a čekali, na koho jim jejich velitel nakonec ukáže. My jen mlčky seděli u stolů zvědaví, kdo tuhle zábavu za všechny odnese.

Stabsfeldwebel vytáhl pomalým pohybem z kapsy svazek fotografií. Stejně pomalu si je potom prohlédl a volil svoji oběť. Když skončil, přesunul se několika ráznými kroky na druhý konec místnosti a stanul před stolkem, u něhož seděla skupinka mladých lidí, která zde celý večer jen klidně a spořádaně popíjela.

„Deutsche Feldpolizei. Ausweis, bitte.“ („Německá polní policie. Vaše doklady, prosím.“)

Jeho rozkaz byl určen nenápadnému mladíkovi v šedivých pomačkaných šatech, jehož rysy působily naprosto nezapamatovatelným dojmem. Stabsfeldwebel si jeho doklady dlouze a pečlivě prohlížel.

„Falešné,“ prohlásil nakonec temně. „Hledáme tě už celé dva měsíce. A teď, když jsme tě konečně našli, budeme na tobě moci hezky názorně předvést, jak zacházíme s dezertéry. Je nám ovšem jasné, že ti musel někdo pomáhat. Kdo to byl?“

Dokázal jsem si představit, že odpověď na svůj dotaz nejspíše neočekával ani sám stabsfeldwebel, ale k nesmírnému překvapení všech přítomných se jedna z dívek u stolu okamžitě postavila do pozoru a přiznala se ke svým zásluhám.

„Zbláznila se snad?“ zašeptal Drobeček jako vždy hlasitě a zřetelně.

Malinowski se k nám otočil a pozorně si nás prohlížel. Barcelona nakopl Drobečka zprudka do holeně a Heide jen cosi neslyšně procedil mezi zuby. Tohle opravdu nebyl ten nejlepší okamžik provokovat někoho, jako byl stabsfeldwebel Malinowski.

Naše varování přišlo příliš pozdě. Malinowski byl tvorem skvělých instinktů a jeho smysly mu právě napověděly, že v tomto konkrétním bistru se toho může ukrývat mnohem více než jen obyčejný dezertér a jeho přítelkyně. Ponechal tedy na dvojici svých mužů, aby oba mladé lidi spoutala, a vypustil zbytek své smečky zpět do pole, s ocasy vysoce vztyčenými a čenichy u samé země. Řekl bych, že Drobečkova zašeptaná poznámka i naše okamžitá reakce navnadila Malinowského natolik, že tady bude čenichat celou noc, obzvláště pak, pokud se ho zmocnil pocit, že je na stopě něčemu skutečně velkému. Bylo o něm známo, že nenávidí frontové vojáky, ty, kteří skutečně bojovali, a kolovala i taková zvěst, že právě před dvěma dny doopravdy zatknul oberleutnanta vyznamenaného Železným křížem.

„A je to,“ vztekal se Heide sklíčeně. „Teď už to máme spočítané. Jako bych neřikal, že se to stane! A to všechno kvůli jednomu mizernému židákovi!“

„Mám za to,“ pronesl Malinowski ke svým mužům, „že bychom se měli ještě jednou porozhlédnout v kuchyni.“

Červenokabátník se k němu okamžitě vrhnul, lamentuje vehementně nad připálenou polévkou a zničenými pokrmy. Malinowski ho však se sotva patrným úsměvem odstrčil stranou.

„Tohle je důležitější než připálená polévka.“

„Ale mí zákazníci...“

Přesně v tomto okamžiku dorazili do bistra další zákazníci. Všechny tváře se instinktivně obrátily ke dveřím. Muž, který do bistra vkročil jako první, se na první pohled jevil, jako by měl na obličeji nataženou punčochu ohyzdně zkreslující jeho skutečné rysy. Při bližším ohledání však bylo zřejmé, že muž žádné rysy, které by bylo možné jakkoli zkreslit, nemá. Místo očí se na nás dívaly úzké šterbiny, nos tvořily dvě téměř neznatelné prohlubně, místo úst zel roztržený děsivý otvor. Neměl žádné obočí, svaštělá kůže měla růžovou barvu posetou četnými tmavými skvrnami. Kolem krku podpíraného pevným koženým límcem se mu houpal Rytířský kříž.

„Copak?“ pronesl Günther svojí žalostnou parodií na lidské rty. „Pro stabsfeldwebely už v německé armádě zrušili povinnost salutovat?“

Malinowski srazil paty a pomalu zvedl ruku ke štítku čepice. Nic jiného udělat nemohl. Byl sice obávaným stabsfeldwebelem Malinowskim, měl dokonce i svůj vlastní Rytířský kříž, ale voják s Güntherovým děsivým postižením mohl požadovat prakticky cokoli, co se mu zlíbilo. Kdyby se mu teď zachtělo vytáhnout revolver, a Malinowského na místě zastřelit, odvolává se na skutečnost, že ho Malinowski urazil, nikdo by ani na okamžik nepochybovalo tom, že mluví pravdu a že jeho jednání bylo plně oprávněné.

„Fahnenjunkere!“ Malinowského hlas zněl navýsost uctivě a jen on sám věděl, kolik úsilí ho tato uctivost stojí. „Provádíme kontrolu v osmnáctém městském obvodu. Právě jsme zadrželi jednoho dezertéra, po kterém již dva měsíce pátráme společně s místní ženou, která mu při útěku napomáhala.“

„Dobře,“ pronesl Günther povzbudivě. „Děkuji vám, stabsfeldwebele. Mohu tedy považovat vaši kontrolu v tomto zařízení za ukončenou?“

Malinowski zaváhal. Günther se od něj nenuceně odvrátil, jako by tím považoval jejich konverzaci za ukončenou. Místo obou nohou měl od kolen dolů jen kovové protézy, ale na to by na první pohled nemohl nikdo přijít. Trvalo mu mnoho týdnů nadlidské vytrvalosti a odhodlání, než se na nich naučil znovu chodit a než se smířil se svojí levou paží, která se skládala ze čtyř ocelových částí. Nejprve chtěl zemřít a nikdo vlastně neví, odkud se vzala jeho nová vůle k životu. Mohl z něj být důstojník u Waffen SS, taková možnost mu byla po propuštění z nemocnice nabídnuta, ale on sloužil vždy jen u černých husarů, a proto se k nám hned, jak ho uznali způsobilým další služby, opět vrátil. U nás se cítil doma. Nejenže jsme byli jeho přátelé, ale pravděpodobně i jediná lidé na celém světě, kteří se na něj dokázali dívat úplně stejně jako na kohokoli jiného.

V bistru zavládlo opět ticho. Každý napjatý jako struna. Každý zíral na Günthera.

Ten si pomalu, téměř obřadně vytáhl pouzdro na cigarety a jednu z nich si přiložil ke svým bezertým ústům. Malinowski se již ani tak nedíval na Günthera, nýbrž na jeho pouzdro. Zlaté, okázale zdobené rudou pěticípou hvězdou, kladivem a srpem. Günther mu ho ukázal.

„Velice pěkné, nemyslíte? Památka ze Stalingradu, ale to jste určitě sám poznal.“ S cvaknutím pouzdro zavřel a zasunul zpět do kapsy. „Byl jste vůbec někdy v zákopech, stabsfeldwebele? U Stalingradu zahynulo tři sta tisíc německých vojáků, víte o tom? Ti z nás, kteří přežili,“ tato slova pronesl s obzvláštním důrazem, pečlivě odděluje jedno slovo od druhého, „mají zcela bezpochybně právo na malý neškodný suvenýr, nemyslíte?“

Všichni jsme viděli, jak Malinowski polknul, ale nevypravil ze sebe ani slovo. Günther náhle zcela změnil tón hlasu.

„Pokud jste tady skončili, byl bych velice rád, kdybyste nám všem ukázali záda!“

Stabsfeldwebel věru neměl jinou možnost než poslechnout a odejít. Když se za posledním z jeho mužů zavřely dveře, celé bistro si hlasitě a s úlevou vydechlo.

„Tak se mi zdá, že jsme přišli akorát včas,“ poznamenal Legionář suše, odpoutal se ze svého místa u dveří a vydal se k našemu stolu.

„To je směšné,“ řekl Heide. „To je vrchol naprostého šílenství. Už dávno měl být někde na druhém konci Francie.“

Nikdo mu však nevěnoval pozornost, protože jsme se mohli přetrhnout, jak jsme nabízeli Güntherovi jednoho blahopřejného panáka za druhým.

„Ale, co,“ pronesl skromně. „Člověk musí svých nevýhod umět využít, k čemu by mu jinak byly?“

Ze stínu v rohu místnosti se opět vynořila dívka s harmonikou a spustila taneční popěvek. Porta uchopil

svoje housle a Červenokabátníkovi se vrátil do tváře úsměv. Napětí, které tu ještě před chvílí panovalo, postupně ustupovalo, až zmizelo docela. Heide se samým štěstím opil do němoty a dokázal ze sebe vydávat jen jakési nesrozumitelné bučení. Drobeček se motal po místnosti, štípal holky do zadnice a vyprávěl oplzlé vtipy každému, u něhož vycítil, že by se jimi mohl cítit alespoň trochu pohoršen, zatímco Günther, mocně posílněn červeným vínem, sebral Barcelonovi přímo pod nosem drobnou dívku ve žlutých šatech a dal se s ní do tance.

„Vive la France!“ křičel Porta stížený silným deliriem. Legionář do sebe obracel jednu sklenici za druhou. Ještě chvíli a dopadne jako Heide. Günther mířil velice rychle stejným směrem a jeho drobná dívka ve žlutých šatech přestala zavírat oči, aby se mu nemusela dívat do obličeje, sedla si mu na klín a vesele se přitom chichotala. Venkovní svět naší idylu sice čas od času přerušil výstřely z pušek, tlumenými výbuchy, řevem přelétajících stíhaček, ale to vše jsme vytrvale a neochvějně ignorovali. Válka pro každého z nás již trvala příliš dlouho, abychom si z ní ještě dělali hlavu. Barcelona mě náhle dloubnul do žeber.

„Dávej bacha. Někdo sem jde.“

Téměř automaticky jsme všichni do jednoho ztuhli, instinktivně očekávajíce návrat Malinowského a jeho smečky. Tentokrát to však byla Jacqueline, dívka, s níž jsem se seznámil uprostřed kvetoucích záhonů v Normandii a která mi tehdy nabídla pravou kávu. Příhodily se pochopitelně i jiné věci, ale já si ji vždy spojoval především s vůní květin a čerstvě umleté kávy.

Od okamžiku, kdy jsme dorazili do Paříže, jsem se s ní vídal poměrně často. V několika posledních týdnech dokonce denně, vždy v naprosté tajnosti, ale dnes jsem se poprvé odvážil sejít se s ní veřejně, zde v bistru a již v okamžiku, kdy se objevila ve dveřích, jsem svého nešťastného nápadu trpce litoval. Porta, pochopitelně jak jinak, ji okamžitě poznal. Zaměřil na ni svůj pohled, zatímco se k nám, bezpochyby přesvědčená o tom, že je zde vítána, s vlněním boků blížila. Na sobě měla cosi z měkkého zeleného mušelínu a vypadala v tom neskutečně krásně, ale já si jen přál, abych ji sem býval nikdy nezval.

„Takže ty si to ještě pořád rozdáváš s tou holubičkou z Normandie?“ zeptal se Porta úskočně. „Jak dlouho už to trvá? Asi dlouho, když se na vás tak dívám. Měl by ses jí raději zbavit, kámo, než si tě úplně omotá kolem prstu. Tahle krasotinka je do tebe po uši zamilovaná a zamilovaný ženský dokážou být pěkně nebezpečný.“

„Nevíš, o čem mluvíš,“ řekl jsem chladně.

„Že ne?“ ohradil se Porta. „Copak si už nevzpomínáš, jak po tobě vyjela tam v Normandii?“

„A co to má společného s tebou?“

„Všechno! „

Tenhle hlas patřil Heidemu, který se náhle probral ze své opice a zapojil se do boje. Podíval se na Jacquelinu, chytil mě za límec a začal mi zrychleně dýchat do obličeje, nespouštěje ze mě svá malá, krví podlitá prasečička, ve kterých se zrcadlila jen malicherná a zákeřná zloba.

„Všechno to má co dělat s náma. Ty i ta tvá francouzská děvka! Pro mě za mě si ji někde natírej třeba celej den, ale nikdy ji nevod' sem!“ Uvolnil mě ze svého sevření a vytáhl z pouzdra revolver. „Porta má úplnou pravdu, ženský jako ona jsou pěkně nebezpečný. Jsou žárlivý, dělají scény, strkají nos do věcí, do kterejch jim nic není, a co je ze všeho nejhorší, všechno hned vy slepičí.“

„Co se děje?“ dožadoval se vysvětlení Günther sedící na protější straně stolu.

Barcelona mu cosi pošeptal. Viděl jsem, jak si Günther Jacquelinu ze svého místa pečlivě prohlíží, nevynechávaje jediný detail její tváře i postavy. Barcelona se na mě podíval a zavrtěl nesouhlasně hlavou. Legionář se zvrátil do opěradla a špičkou nože si začal nevšímavě čistit nehty. Jacqueline se na mě usmála.

„Co se to s tebou dnes děje? Tváříš se nějak divně.“

Vzal jsem ji pod paží a odváděl ke dveřím. Cestou jsem jí vysvětlil, co se v bistru právě seběhlo. Všechno je to jen moje vina, protože jsem jí sem neměl vůbec zvát. Paříž byla v těchto dnech příliš nebezpečná. Všude samí špehové a stačila jediná chyba, jediná neopatrnost, a člověk skončil před popravčí četou. Jacqueline vše velice rychle pochopila a nikterak proti změně původních plánů neprotestovala. Jednoduše jsme si na zítra domluvili schůzku na jiném, bezpečnějším místě a ona tiše

vyklouzla z bistra. S úlevou jsem se pak za ní díval tak dlouho, dokud se mi úplně neztratila ve tmě. Bistro se začalo postupně vyprazdňovat, až jsme v něm nakonec zůstali úplně sami. Červenokabátník zamknul dveře a rozložil na stole mapu Paříže.

„Je jasný,“ řekl Porta, „že to bude zatraceně těžký.“

„To doufám,“ řekl Červenokabátník. „Kdyby nebylo, byl bych dost zklamanej.“

„Jak ho dostaneme přes most?“

„Přenesem,“ řekl Drobeček moudře.

„Taky bys mu mohl poručit, aby to přeplavalo.“

„Ty neplavou.“

„Samozřejmě, že neplavou, ty jeden imbecile!“

„Tohle ovšem nemůžeme brát jen tak na lehkou váhu,“ řekl Legionář vážně. „Všechny mosty jsou velice přísně střeženy.“

„Co kdybychom to raději zkusili ve dne?“ navrhl Červenokabátník. „V ulicích je spousta lidí, třeba by si nás nikdo nevšiml.“

Barcelona zavrtěl hlavou.

„To nepřichází v úvahu. Nemáme propustky.“ Porta náhle zabodl prst do mapy.

„Uděláme to hned, prostě tam dojdeme a vezmeme si ho.“

„A jak se dostaneme přes most?“

„To má dost času, až tam budem. Nemůžeme se přece neustále zdržovat nějakým plánováním. To dělají Prusáci a podívej, kam je to dostalo. Od poslední války neuplynul ještě ani týden, a už se někde slezli a začali osnovat tu další. Nestojí to za to. Nechme věcem volný průběh, to je moje krédo.“

„Já říkám, že bychom měli mít plán,“ pronesl Heide neústupně.

„Žádný nepotřebujeme. Mám v kapse několik razítek Přísně tajné.“

„A k čemu nám tak můžou být dobrý, blboune?“

„To by ses divil,“ řekl Porta. „S razítkama já umím úplně zázraky.“

„Dělá se mi z vás nanic,“ vrčel Heide. „Z vás všech se mi dělá nanic. Pořád jen samý nesmysly. Když to není nějaký podělaný žid, je to...“

„Co když na nás někdo vystřelí?“ přerušil jeho litanie Dědek, jenž až dosud seděl naprosto tiše a se svraštělým čelem naslouchal naší diskusi. „Co když narazíme na patrolu?“

„Na jakou patrolu?“

„Malinowski by ti nestačil?“ vztekal se Heide. „Můžeš to na něj zkusit s těma svejma razítkama. Jsem zvědav, jak moc ti budou platný!“

„To je naprosto jednoduchý,“ řekl Porta. „Akorát si musíme dávat pořádnýho bacha a střílet jako první.“

„Jasně, ale stačí, aby nám jen jeden utek a je s náma konec.“

„Nikdo nám neuteče!“ naklonil se k němu Drobeček s agresivním výrazem ve tváři. „Vezmeme si sebou pancéřový pěsti.“

„A budem chodit po Paříži s pancéřovejma pěstma pod paží?“ kroutil Heide nevěřičně hlavou. „Budou si myslet, že jsme banda posranejch komoušů!“

Legionář se postavil.

„Tyhle kecy nemají žádný smysl,“ ukončil nečekaně naši rozpravu. „Musíme prostě improvizovat.“

„Kdybych to neříkal,“ přisadil si Porta.

„Kdy tedy vyrazíme?“ zajímal se Drobeček nedočkavě. „Hned?“

Legionář se na něj ledově podíval.

„To nepřipadá v úvahu. Uděláme to zítra v noci.“

XIII

V okně se objevil první z nich. Vylezl na úzkou římsu a několik vteřin se nejistě pokoušel udržet rovnováhu. Ze všech sil se snažil najít nějaký pevný úchyt. Žádný ale nenašel. Ozval se náhlý výstřel a muž se po hlavě zřítil do prázdna.

Druhý muž se objevil vzápětí po něm. I on se vyšplhal na římsu, jako kočka po ní mrštně přeběhl a objal okapovou rouru. Pevně se k ní přitiskl a začal se opatrně spouštět dolů. Pak přišel druhý výstřel. Druhý muž se připojil k prvnímu, ležícímu nyní na asfaltu hluboko, hluboko dole.

Třetí muž se nechtěl nechat zastřelit. Jeho silueta se v okně objevila jen krátce; na chvíli se zastavila a pak se vrhla střemhlav dolů, aby sdílela osud obou svých druhů.

Zápalná bomba však svoji práci odvedla bezchybně. Ze všech oken vysoké budovy šlehaly plameny a jedinou výjimkou byla dvě malá okénka přímo pod střechem. Tam jsme viděli skupinku mužů. Dva z nich vyskočili téměř současně a během celého jejich pádu je doprovázela ještě sprška kulek ze samopalů.

Gestapo neponechávalo nic náhodě.

Teprve nyní jsme opustili skryš a vydali se po svých. Játka, která jsme viděli, nám bohatě stačila.

Gestapo si v odhaleném hnízdě odboje vychutnávalo svoji pomstu za nedávnou smrt čtrnácti svých tajných agentů. Jejich počínání však přesahovalo hranice pomsty. Muži v černých pláštích si z ní udělali velkolepý rej.

Když bylo po masakru, vrátili se ke svému vozu. Oba muži, které v něm zanechali, řidič i strážce, leželi zhroucení v kaluži krve s hrdly prořízlými téměř od ucha k uchu.

Tato scéna se odehrála jedné srpnové noci roku 1944 v Paříži.

NOČNÍ PŘESUN PAŘÍŽI

Noc byla úplně černá. Kdesi nad mraky matně zářil srpek měsíce, obloha však byla prakticky zatažená a nikde nebyla jediná hvězda.

Malakovská farnost byla temná a tichá. Dvě kočky bojovně se hrbící uprostřed silnice jako by byly jedinými živoucími bytostmi kolem. Na chvíli ustaly v přípravách k boji a nedůvěřivě si nás prohlížely, v očích výraz naprostého opovržení, které všechny kočky chovají k lidem snad již od přírody, a pak se na sebe s divokým vřeštěním vrhly. Obešli jsme je širokým obloukem.

Najednou se tu objevili dva vojenští policisté na kolech. Když nás míjeli, podívali se na nás stejně nedůvěřivě jako před chvílí kočky. Drobeček zvedl pěst a pohrozil jim.

„Ani na to nemysli,“ sykl Dědek. „Zkus si aspoň na chvíli zapamatovat, že teď se snažíme problémům vyhnout a ne se do nich po hlavě vrhat.“

Drobeček se za oběma cyklisty smutně podíval. „Kdyby se o cokoli pokusili, nacpal bych jim zuby do držky.“

„Proboha živýho,“ rozčiloval se Barcelona. „Jdete nebo nejdete?“

Dostihli jsme je na rohu Bérangerovy a Severní. „Víš aspoň jistě,“ dožadoval se Günther, „kde to sakrase? Mně připadá každej hotel úplně stejnej. Na noční prohlídku města nemám rozhodně náladu.“

„Vím,“ ujistil ho Porta. Pomalu se otočil a pokoušel se zorientovat ve tmě. „Už je to jen kousek.“

Vzpomínám si, že jsme tenkrát přišli po támhleté cestě naproti. O kousek dál, v tom bistru, zastřelili nějakýho chlapa. Určitě je to tady. Pojd'me se podívat, jestli na zdi nenajdem nějaký stopy po kulkách.“

„Jsou jich tady spousty,“ konstatoval Günther, když přešel na druhou stranu a prohlédl si zeď.

„Opravdu?“

Nyní se k němu připojil i Porta a zvědavě si místo prohlížel. Dědek na ně netrpělivě zamával.

„Nemohli bychom raději pokračovat?“

„Bráním ti snad?“ usadil ho Porta. „Kdo si celou tuhle akci vymyslel, co? Tak buď chvíli zticha.“

Porta se předklonil, prosmýkl se nízkou klenutou brankou a na několik minut nám zmizel z očí.

„Ježíšikriste!“ svíjel se nervózně Barcelona a rozhlížel se kolem sebe. „Kam se ten pitomec zase ztratil. Proč jsem se k něčemu takovému nechal vůbec přemluvit. Proč se nemůžu aspoň chvíli chovat jako ostatní. Proč musíme pořád vyrábět nějaký průšvihy?“

„To kdybych jen věděl,“ pokrčil Dědek smutně rameny.

„Proč tam za ním někdo nevleze a nevytáhne ho ven?“ navrhnul jsem, aniž bych měl nejmenší chuť být tím někým právě já.

Právě v tom okamžiku se však Porta opět vynořil, na tváři triumfální úsměv.

„Jenom jsem se musel na chvíli podívat za holkama,“ dloubnul Drobečka do žeber. „Zítra večer před kinem na náměstí Clichy. Vzpomeň si na mě.“

„Ty hajzle,“ odvětil Drobeček automaticky. „Vsadím se, že ses jí ani nezeptal, jestli náhodou nemá kamarádku!“

„Poslyšte, vy dva,“ dožadoval jsem se. „Jdeme, nebo nejdeme?“

„Ještě víc by mě zajímalo, kam vlastně jdeme?“ zabručel Dědek.

„Tudy,“ řekl Porta a sehnul se opět pod branku. „Jen pojd'te za mnou, kamarádi, a buďte hezky zticha. Všechno jsem tu už obhlíd. Na strýčka Portu je přece spoleh. Tak dělej, Svene, nezdržuj tam vzadu! Mlč a dávej pozor, ať se neztratíš.“

V hustém zástupu jsme se vydali za ním a úzkou rozbahněnou pěšinkou jsme postupovali tak dlouho, dokud jsme se neocitli před nakloněnou polorozpadlou stodolou.

„Tam vevnitř?“ zašeptal Barcelona.

„Tam vevnitř,“ potvrdil Porta. Vytáhl baterku a pokýval směrem k nám. „Pojd'te se podívat!“

Přitiskli jsme se nosy k umouněnému okénku. Gregor se neubráníl polohlasnému výkřiku nadšení.

„To mě teda podržte, v životě by mě nenapadlo, že můžou bejt tak velký. Vždyť vypadaj jako nafouklej balón!“

Drobeček sáhl do kapsy pláště a vytáhl obří kladivo.

„Jednu mezi oči,“ řekl toužebně. „Skácí se k zemi jako špalek. Ani nebude vědět, kdo ho praštil.“

„Hlavně žádnéj rámus,“ prosil Dědek. „Všude kolem nás spí lidi. Nechceme přece vzbudit celou čtvrť.“

„Kudy se tam leze?“ zeptal se Barcelona.

„Hned za rohem.“

Porta nás zavedl ke starým těžkým vratům, která snad už sto let nikdo nenamazal. Jejich vrzání se neslo tmou a muselo být slyšet na kilometry daleko. Někde o kus dál se přidal kocour. Zůstali jsme jako omráčení, uši nastražené, nikdo se neodvážil ani nadechnout, natož pak pohnout. Nikdo však nepřišel, aby se podíval, co se tu děje. Kocour proběhl kolem a jeho mňoukání již brzy utichlo kdesi v dáli. Všude opět zavládlo ticho.

„Pojd'me!“

Drobeček vešel do stodoly jako první. My ostatní jsme ho poněkud nedůvěřivě následovali. Z ničeho nic se kolem nás rozezněl rachot, jako by někdo se schodů shodil aspoň tisíc prázdných plechovek.

Drobeček hlasitě zařval a své zaječení doprovodil kanonádou svých nejoblíbenějších kleteb. Porta na něj namířil baterkou a my jsme spatřili, že je od hlavy až k patě potřísněn jakousi odpornou a děsivě páchnoucí kaší.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se.

Drobeček se ke mně otočil a zařval.

„Nějakěj imbecil tady nechal kýbl s hovnama, to se stalo!“

Napřáhl nohu a mohutným švihem z ní setřásl provinivší se kbelík. Ten se odrazil od stěny a Drobeček napřáhl podruhé, aby se mu ještě jednou pomstil. Sborově jsme na něj zakřičeli, ať už je konečně zticha, ale naše varování přišlo příliš pozdě, aby Drobečkovi v jeho úmyslu zabránilo. Legionář vytáhl z pouzdra revolver a vyběhl ze dveří zpět na ulici. Uslyšeli jsme dusot těžkých kroků.

„Wer da? Wer da?“ ozvalo se volání se silným saským přízvukem.

„No tohle,“ zavyl Drobeček. „Podělanej Sas!“

Vyrazil za Legionářem, odstrčil ho z cesty a vši silou se čelně srazil s dvojicí vojáků ozbrojených puškami, kteří se k nám blížili úzkou pěšinkou odbočující z ulice. Páchnoucí a rozzuřený Drobeček, od

hlavy až k patě pocákaný močůvkou, byl na oba vojáky příliš silným protivníkem. Padli k zemi jako dvě kuželky. Legionář byl náhle i se svým revolverem zcela zbytečný. Porta se jen chichotal a pozoroval, jak se oba muži pokoušejí vyškrábat zpět na nohy a zablácení k nepoznání prchají odkud přišli, zanechávající za sebou jeden utržený límec a dvě opuštěné helmy.

„Co teď?“ zeptal se Dědek s neradostnou předtuchou v hlase.

Drobeček vytáhl kladivo a zamířil zpět do kůlny. Prošel kolem nás a za chvíli jsme již v temnotě uvnitř stodoly uviděli záblesk kladiva. Hned po něm přišel příšerný výskot a jekot. Rozprchlí jsme se na všechny strany. Já se vrhl k zemi a rukama jsem si chránil hlavu, pronikavé pištění ani na chvíli neustávalo. Barcelona a Heide se srazili a téměř strhli jeden druhého k zemi. Když se vzpamatovali, uháněli zpět na ulici. Legionář vyskočil na zeď, bleskově si přitiskl samopal k rameni, připraven zahájit palbu na každého, kdo by se k nám chtěl přiblížit. Pištění se začalo prolínat s Drobečkovým klením, které nabíralo každým okamžikem na síle. Další těžký dupot, někdo sem běžel.

Ze svého úkrytu v místě, kde se příkrá střecha dotýkala podlahy, jsem spatřil dva vojáky z ženijního sboru, kteří s puškami připravenými ke střelbě vtrhli do stodoly. Hned za nimi dorazil jejich desátník, jenž na celé kolo křičel něco o sabotérech a zlodějích a mával v ruce rozsvícenou baterkou.

Odpovědi mu bylo jen další Drobečkovy klení. Pak baterka náhle zhasla, někdo vykřikl, byly slyšet rány a vzdechy, zvuk výstřelu, zavládl zmatek a panika. Někdo začal volat o pomoc. Rozsvítil jsem baterku a opatrně se postavil. Stodola se najednou zdála plná lidí. Desátník někam zmizel a jeden z jeho vojáků se vrhl ke dveřím. Ze tmy se vynořila puška a její pažba ho zasáhla zezadu do hlavy. Padl k zemi jako podřátý, což Porta kvitoval spokojeným chichotáním.

„To snad ani není možné,“ rozčiloval se Drobeček. „Někteří lidi si prostě nedají pokoj a musej se pořád míchat do věcí, do kterých jim nic není.“ Seděl nyní rozkročmo na obrovské hoře tuku, která se jevila definitivně mrtvá. Laškovně ji polechtal za růžovým uchem.

„Statečná holka,“ pronesl spokojeně. „Zadarmo jsi svoji kůži nedala.“

S dosti značným úsilím a v mimořádně vypjaté atmosféře se nám povedlo vyvléci zvíře na cestu.

„Budeš to mít snazší,“ radil mi Porta, „když ho chytíš za kopyto.“

„Zavři zobák,“ odsekl jsem mu vztekale. Asi po pěti minutách jsem pocítil silné nutkání rozmlátit někomu hlavu. „Proč jsme si sakra s sebou nevzali kudlu a nerozřezali je už na místě?“

„Protože to je vysoce kvalifikovaná práce,“ pronesl Porta rozhořčeně. „Chceš snad, abychom to pokazili?“

„Kéž by to tak viděl můj starý generál,“ řekl Gregor. „Umřel by smíchy. Už jsem vám někdy vyprávěl, jak...“

„Vyprávěl,“ usadil ho Drobeček nekompromisně. „Opravdu? Že si ani nevzpomínám. Jste si jistí?“

„Vyser se na generála!“ vyjel jsem na něj. „Teď se musíme soustředit hlavně na to, jak dostaneme tohle zatracený prase domů.“

Nakonec jsme si ho tři zvedli na ramena. Připadali jsme si, jako bychom na nich měli rakev kráčeli včele smutečního procesí, pomalu a důstojně. Ještě nějakou dobu jsme měli ulici jen sami pro sebe, jak jsme se ale blížili k Porte de Vanves, ruch kolem nás začal houstnout a potkala nás první větší nepříjemnost.

Vláčet na ramenou tohle ohromné prase byla únavná práce a je dost možné, že jsme na chvíli polevili, Barcelona zavrával a než jsme mohli cokoli udělat, prase nám vyklouzlo z rukou a odkutálelo se doprostřed silnice.

„Vy idioti!“ křičel Porta, který si již zcela jistě představoval, jak mu jeho vepřové hody mizí pod koly projíždějícího nákladáku. „Okamžitě ho odvalte z cesty!“

Skočil do vozovky a zuřivě kolem sebe máváje rukama, zastavil blížící se poloobrněný obojživelný vůz, pod jehož předním nárazníkem prase už málem zmizelo. Otevřely se dveře a na silnici vyskočil rozčilený kapitán.

„Co se to tady sakra děje?“ křičel a píchal do prasete špičkou boty.

Z nesnází nás opět vysvobodil Günther. Elegantním krokem čiperně vstoupil do vozovky a zasalutoval. Kapitán, stejně jako všichni ostatní v obdobných případech, byl jeho vzezřením viditelně otřesen.

„Provádíme hlídku v ulicích, pane. Naším úkolem je udržovat ulice průjezdné a zajišťovat plynulost dopravy. Tuhle tuhle zdechlinu,“ Günther do našeho drahocenného prasete zhnuseně kopnul, „pohodili

francouzští partyzáni doprostřed hlavní ulice. Bezpochyby proto, aby tak způsobili dopravní zácpu a přidělali nám práci.“

Kapitán pokýval rozvážně hlavou.

„Bezpochyby.“ Podíval se na prase. Zachmuřil obočí. „A kam... ehm, kam tu zdechlinu vlastně nesete?“ zeptal se zcela nenuceně a přirozeně.

„Na velitelství, pane.“

Günther na kapitána shlížel značně soustředěným pohledem. Porta rázem vytušil, že již zdaleka není jediným, kdo se tady opájí vidinami vepřové pečeně, a připojil ihned dodatek, že jsme nález zdechliny již ohlásili. Budeme s ní tedy muset i dorazit.

„Samozřejmě.“ Kapitán se znovu narovnal. „Samozřejmě... v pořádku tedy, odtáhněte ho z cesty, a nezdržujte dopravu!“

Bleskově jsme prase odtáhli k obrubníku, znovu si ho zvedli na ramena a pokračovali v cestě. Měli jsme pocit, že nikdy neskončí. Obrovské prase patří bezesporu k těm nejnepohodlnějším živočichům, které je možné ručně přepravovat. Než jsme se dostali až na Boulevard Saint-Michel, byli jsme všichni utahaní a vzteklí, neustále jsme se dohadovali jako malé děti, zpocení a zapáchající, v tomto případě pak skutečně jako prase. Dědek nám každých pět minut neopomněl připomenout, že jen těžko můžeme počítat s tím, že bychom se mohli jen tak potulovat Paříží s mrtvým prasetem na ramenou a předpokládat, že si nás nikdo nevšimne. Heide jen monotónně opakoval, že jsme se o nic tak šíleného neměli vůbec pokoušet. Vzhledem k tomu, že ani jeden z nich nám s prasetem nemusel pomáhat, byly jejich připomínky z velké většiny ignorovány.

„Před námi jsou dva francouzští policajti,“ hlásil Barcelona.

Natáhl jsem krk, ale díky praseti a Barcelonovi přede mnou jsem vůbec nic neviděl.

„Co dělají?“

„Nic. Jenom stojí a čekají až k nim dojdeme. Jeden z nich si rozepíná pouzdro. Pistoli nechal zatím uvnitř, ale vypadá to, že se nemůže dočkat, až někoho zastřelí.“

Zabručel jsem. Jestli dojde k přestřelce, rozhodl jsem se, že se schováme za prase. Tak daleko se však věci nikdy nedostaly. Legionář nenuceně přistoupil k prvnímu z policistů, bezstarostně přitom pokuřuje cigaretu.

„Bonsoir, monsieur l'agent!“

Oslovený muž k němu při zvuku francouzštiny zvedl překvapeně obočí. Podruhé se pak podívil, když na Legionářově hrudi uviděl připnutý Croix de Guerre.

„Qu'est ce que c'est que ça?“ (Co to je?) dožadoval se a ukazoval na prase.

„Marché noir confisqué,“ (Zboží zabavené na černém trhu) odpověděl Legionář bez zaváhání.

Druhý policista povolil trochu v ostražitosti, ale ještě stále držel ruku na revolveru. Legionář vytáhl z kapsy balíček cigaret.

„Dáš si čouda?“

Muž chvíli zaváhal, pak se ale naklonil, aby si jednu vzal. Legionář ho jediným bleskovým svihem poslal k zemi. Jeho bicykl dopadl s rachotem hned za ním. Druhý z policistů již na nic nečekal, naskočil a ujížděl pryč bez toho, že by se vůbec pokusil použít svůj revolver. Než však stačil ujet do bezpečné vzdálenosti, podklouzlo mu přední kolo na skvrně od oleje a nešťastný policista přepadl přes řidítka, dopadl mezi světelná znamení a dopravní značku oznamující objíždku a skutálel se na dno výkopu uprostřed silnice. Ležel tam schoulený a vypadal, že o sobě neví. Přikryli jsme okraj díry cedulí a ponechali ho jeho osudu.

„Když už jsme vtom,“ navrhl jsem, „co kdybychom použili ta jejich kola?“

Po krátké sérii argumentů a obvyklé přehlídce těch nekrvavějších příslibů jsme se sjednotili na dalším způsobu přepravy, který k nám bude bezpochyby mnohem milosrdnější. Mezi oběma štanglemi jsme křížem položili dvě karabiny, na které jsme pak položili prase. Nyní bylo již relativně snadné, aby na každé z kol usedl jeden z nás a přidržuje si prase jednou rukou, šlapal i s prasetem na štangli kupředu. Zbytek, pokud se bude chtít přidat, pak může klusat za námi.

Rue des Ecoles. Zvolna se k nám blíží obrněný transportér plný polní policie. Dědek zavyl.

„Tohle už je na mě moc,“ mumlal si pro sebe. „Tohle nám ještě scházelo!“

Diskrétně jsme se ztratili ve stínu podél domů. Vozidlo zastavilo o kus dál za námi. Neměli jsme nejmenší

tušení, jestli tak učinili proto, že si nás všimli, nebo je k tomu vedl nějaký jiný důvod. Nezbyvalo než čekat a dívat se, co se bude dít.

„Něco hledají,“ zašeptal Porta, když jsme se opět přitiskli do stínu.

O kus dál jsme zaslechli dávku ze samopalů. Z vozu vyskákala skupinka policistů a zmizela v černé tmě. O několik minut později se vrátili a vedli s sebou dvojici mladíků v poutech. Nacpali je do vozu a pokračovali v cestě. Podobné scény byly nyní v Paříži na denním pořádku. Ve městě zuřila noční válka, která v ulicích šířila strach a hrůzu. Vinní i nevinní obyvatelé města byli vláčeni ze svých příbytků a předváděni k výslechům a mučení; každé ráno byli v ulicích nalézáni němečtí vojáci s proříznutými hrdly; malé děti byly surově bity a stříleny. Byl to začátek období nesmírné brutality, která se stala předzvěstí osvobození města.

Ukryli jsme prase v tmavém vchodu jednoho z domů a vyrazili vpřed, abychom si prohlédli situaci na mostě. Za dvě hodiny, jak nás opakovaně informoval Heide, bude opět světlo.

„Předpokládám, že nehodláte tuhle mršinu vláčet ulicemi za plného denního světla?“

„A proč ne?“ odvětil Porta poněkud agresivně. „Mně osobně připadá mnohem podezřelejší tady s ním pobíhat v noci.“

„Proboha!“ zaúpěl Heide. „Jestli nás s tím žokem sádla někdo uvidí, budeme mít za chvíli v patách půlku Paříže. Dneska jsou lidé ochotni tě zabít pro kousek slaniny, o celém praseti už raději ani nemluví.“

Pokud jsme mohli soudit, připadlo nám, že most nikdo nehlídá. Vrátili jsme se zpět pro prase, ale u něj jsme objevili jakousi stařenu, která na něj s ústy dokořán, vyřeštěnými očima a rukama přitisknutými k bříchu zírala, jako by se právě stala svědkem zázraku.

„Svatá panno Marie a Josefe!“ lamentovala, když jsme se k ní přiblížili. „Pánové... pánové,“ uchopila Portu, jenž kráčel čele, za rukáv a pokračovala v nářku, „mějte smilování se starou ženou! Smilujte se! V životě jsem proti Němcům neřekla křivého slova! Ani jednou! Můj muž dezertoval v první válce a od té doby po nikom již ani jednou nevystřelil!“

Její hlas nabíral na výšce i intenzitě. Porta na ni začal ječet svojí vlastní francouzštinou. Babizna sice disponovala rozsáhlejší slovní zásobou, Porta měl však silnější hlasivky. Chvíli se spolu takto hašteřili, načež se Portovi podařilo osvobodit se z jejího křečovitého sevření a zařval tak, že to muselo být slyšet přes půl Evropy.

„Já šéfkuchař! Prase můj přítel! Ty chytrý? Ty nechytrý, pak ty umřeš!“

Porta začal předstírat střelbu ze samopalů. Stařena mu plivla pod nohy a zlovlně se na nás šklebila.

„Nádherná francouzština,“ pronesl Legionář obdivně. „Líp bych to určitě nesvedl.“

„Taky si myslím,“ souhlasil Porta se skromným uspokojením. „Když už je člověk součástí invazní armády, měl by si podle mého dát aspoň tolik času, aby se řádně naučil jazyk.“

„To s tebou naprosto souhlasím,“ pronesl Legionář smrtelně vážně.

Zaslechli jsme Gregorovo varovné písknutí. Na rozdíl od nás dával pozor, co se na ulici kolem nás děje.

„Teď pozor. Tuším další komplikace.“

Porta ihned vytáhl revolver. Drobeček si již nyní pohrával s ocelovou strunou bez níž v tyto dny nikdy nevycházel. Ohlašované komplikace měly podobu dvou mladíků tak kolem dvaceti let, kteří se k nám blížili s rukama v kapsách jasně to znamení doby. Legionář jim vyšel nonšalantně v ústrety.

„Bonsoir, messieurs. Ou allezvous?“ (Dobrý večer, pánové, kampak to jdete?)

„Prendre l'air. C'est défendu?“ (Trochu na vzduch. Je to snad zakázané?)

„Pendant le couvrefeu, oui.“ (Když je zákaz vycházení, tak ano.)

Oba mladíci na nás chvíli zírali a očividně netušili, co by měli asi tak podniknout. Porta zaklapl pojistku na revolveru.

„Takže?“ řekl Legionář měkce.

V tom k nám dolehl zvuk pochodující skupinky. Těžký dupot na kamenné dlažbě. Řezavé německé hlasy.

„Patrola,“ zasyčel Legionář.

Vmáčkli jsme se do setmělého průjezdu. Kdyby nás s naší kořistí objevili, nezbyvalo by, než si to s nimi vyříkat pistolemi.

Oba mladíci se vmáčkli do průjezdu hned za námi, ani oni nejevili nejmenší ochotu nechat se pochodující

hlídkou přistihnout. Babice se dusila kdesi uprostřed našeho hloučku, kde jí Drobeček pevně svíral ústa dlaní. Legionář sevřel po paži samopal, připraven vypálit celou dávku do každého, kdo by nás tu chtěl obtěžovat.

Hlídka kráčela po druhé straně a konečně se dostala do našeho zorného pole. Osm lesklých přilbic a osm odznaků ve tvaru půlměsíce. V jejich čele pochodoval oberfeldwebel. Podle vzhledu jeden z těch, kteří nedokáží ráno usnout, pokud jim jejich noční dřina nevynesí přinejmenším jednu či dvě mrtvoly. Patrola prošla bez povšimnutí kolem a Porta láskyplně pohladil prase po hlavě.

„O tom není sporu,“ řekl. „Tihle darebáci by dali nevím co za to, kdyby ses jim dostal do rukou, ty můj malý tloušťku.“

Legionář obrátil svoji pozornost zpět k oběma mladíkům. I oni byli připraveni čelit nebezpečí a drželi v ruce revolvery. To nás nepřekvapilo. Věděli jsme, že je u sebe mají. Zajímavější ovšem bylo, že se v obou případech jednalo o P-38, revolver používaný německou armádou.

„Copak to tady máme za krásné zbraně?“ zeptal se Legionář. „Kdepak se takové prodávají? V hračkářství?“

„Našli jsme je.“

„Neříkejte?“ podivil se Legionář a zvedl překvapeně obočí. „A jste si jistí, že vám je nenadělil třeba Ježíšek? Slyšel jsem, že prý si o ně děti poslední dobou často pší.“

„A co je vám vůbec do toho, kde jsme k nim přišli?“ dožadoval se jeden z mladíků odbojně. „A i kdybychom vám to nakrásně řekli, co byste s tím asi tak dělali? Utíkali na gestapo? O tom silně pochybuju,“ zasmál se. „Viděli jsme, jak moc jste se snažili, aby si vás ta hlídka ani nevšimla, nemám pravdu?“

Legionář vystřelil rukou před sebe a uchopil ho pod krkem.

„Ještě chvíli si na nás tady otvírej hubu, příteli, a schytáš jednu takovou, že odletíš až na druhý konec ulice! „

„Proč se jich rovnou nezbavíme a máme pokoj?“ dožadoval se Drobeček a několikrát cvičně napnul svoji ocelovou strunu.

Druhý ze dvou mladíků, který až dosud nepromluvil ani slovo, pokročil vpřed a roztáhl smířlivě ruce.

„Nemusíme na sebe přece hned křičet, ne?“ řekl.

Německy. S hamburským přízvukem. A usmíval se na nás, zatímco jsme na něj nevěřičně zírali.

„Ano, jsem taky jeden z vás. A nevidím důvod, proč bychom se měli hned střílet. To, co tady provádíte,“ pokračoval a ukázal hlavou na mrtvé prase, „je přísně zakázáno a pokud by vás s tím chytli, stálo by vás to nejspíš život. Tak o co tedy jde? Já jsem na tom úplně stejně. Zběhl jsem z armády. Když mě chytí, bude mě to stát krk. Co kdybychom si tedy raději popřáli hodně zdaru a vydali se každý po svých? A jen tak mimochodem,“ dodal ještě, „já se jmenuju Karl a tohle je Fernand.“

„Takže,“ řekl Legionář a přimhouřil oči. „Ty jsi tedy jen obyčejný dezertér?“

„Dezertér a sabotér,“ dokončil nenávisťně Heide v jednom ze svých zuřivých záchvatů válečného zápalu a horlivosti. „Víš, co s takovými jako ty děláme? To samé, co jste oněhdy vy udělali čtyřem našim kamarádům. Byli zastřeleni armádní pé třicet osmičkou, pokud si dobře vzpomínám.“

„My jsme ještě na nikoho od vás ani jednou nevystřelili,“ odpověděl Karl bleskově. „To je jedna z věcí, které bych nikdy nebyl schopen, na to vám přísahám.“

„A to si jako myslíš, že budu věřit slovu dezertéra?“

„Drž už hubu,“ okřikl ho Legionář úsečně. Odstrčil Heideho stranou a vrátil se zpět ke Karlovi. „Co tady v noci vůbec pohledáváte?“

Karl pokrčil rameny.

„Kšefty. .. však víte, jak to chodí.“

„Ehm. Dejme tomu, že vás teď necháme jít, jak nám to navrhuje. Jakou máme záruku, že nás neprozradíte první hlídce, kterou cestou potkáte?“

Karl se jen zasmál.

„To si děláš legraci? Opravdu si myslíš, že bychom riskovali životy jen kvůli tomu vašemu pitomému praseti? Mně by bylo úplně fuk, kdybyste někde vykradli celej prasečák a teď ho hnali po ulici. To určitě ne, kamaráde. Těhle bych se ale bál,“ doplnil a ukázal na babici, na kterou jsme uprostřed všeho toho

vzrušení málem zapomněli. „Na tu byste si měli dát pozor. Hned jak odejdete, vyžvaní to všem svým kamarádkám na tržišti, a než se nadějete, bude o vás vědět půl Paříže. Na vašem místě bych ji zabil. Život teď nemá valnou cenu a ona určitě nebude nikomu chybět.“

Stařena se přitiskla ke zdi a celá se chvěla.

„Přestaň se klepat!“ vyštěkl na ni Legionář. „Máš k tomu snad nějaký důvod? Zatím se tě nikdo ani prstem nedotknul!“

„Je to domovnice tam odnaproti,“ řekl Fernand, „nemá nejmenší důvod být takhle pozdě v noci venku. Už pár týdnů myslíme na to, že by bylo možná nejlepší se jí zbavit. Bůhví, co je vlastně zač.“

Stařena zavyla a s nářkem se vrhla Portovi k nohám. Legionář ji uchopil za ramena a zvedl zpět na nohy.

„Teď mě dobře poslouchejte, paní. Jestli chcete zůstat naživu, musíte si teď dávat pořádný pozor na jazyk, jasný? Jediné pípnutí a je po vás. A nemyslete si, že vás pustíme z dohledu. Rozumíme si?“

Stařena jako krab zalezla do svého vchodu a zavřela za sebou dveře. Karl a Fernand nás doprovodili až na konec ulice.

„Jak se s tímhle nákladem chcete dostat zpátky do kasáren?“ zajímal se Fernand. „Nedá se tvrdit, že byste byli zrovna nenápadní. Nemáte nejmenší šanci dostat se přes Seinu. Každý most je teď hlídáný.“ Ještě pořád jsme doufali, že ten malý most hned před námi bude volný, ale teď už se k němu možná ani nedostaneme. Měli jsme vyrazit dřív.

„Tenhle ještě před půl hodinou nikdo nehlídal,“ úpěl Dědek nešťastně.

Fernand pokrčil rameny.

„Podle mě jste na omylu. Anebo jste měli z pekla štěstí. Za chvíli se o tom přesvědčíte sami.“

Samozřejmě, na druhém konci mostu jsme již spatřili dvojici ozbrojených policistů. Zůstali jsme zaraženě stát, když k nám zezadu dolehl zvuk blížícího se nákladáku.

„Zahod'te to prase!“ zasyčel Günther.

Jediným rychlým pohybem jsme s Barcelonou naklopili řídlíka a prase se přehouplo přes živý plot na náměstí Saint Julien le Pauvre. Z druhé strany plotu se okamžitě ozval nářek. Prase dopadlo na dva spící tuláky, kteří se rázem probudili a co jim jejich hadry a děravé boty dovolovaly, prchali pryč z nebezpečného místa. Bylo to bezpochyby poprvé, kdy jim božská mana spadla z nebe přímo na hlavu a je přitom jala taková hrůza, že svého štěstí nedokázali ani využít.

Uvázli jsme na nesprávné straně mostu a ani po hodině jsme se řešení našeho problému nepřiblížili ani o jediný krok. Heide tvrdošíjně opakoval, že jsme se o takové šílenství neměli vůbec pokoušet, zatímco Dědek si cosi nezřetelně bručel pod vousy. Fernand nám již přibližně po sté zopakoval, že všechny mosty přes Seinu jsou dobře hlídány a že s prasetem se na druhou stranu nikdy nedostaneme.

„Taky bychom mohli přeplavat, to snad zvládnem?“ navrhnul Porta.

„A prase potáhnem za sebou?“

„Zahod'te prase, to vám říkám já,“ mumlal Dědek. „Nestojí za všechny ty průšvihy.“

Následovala ohnivá výměna názorů mezi Dědkem a Portou.

„Jeden z nás by mohl přeplavat a zlikvidovat stráž,“ řekl jsem. A podíval se jednoznačně na Legionáře, který byl k takovému úkolu jako zrozený.

„Jestli kdokoli z nás ty podělaný strážce zabije,“ rozčiloval se Heide, „budeme v tom všichni až po uši.“

„Co tedy navrhuješ?“

„Zahodit prase.“

„Zahodit prase?“ zopakoval Porta nebezpečně.

„Jo. Přesně to jsem řekl. Zahodit prase. Už od začátku vám tvrdím, že bychom měli mít plán, ale jako vždy, na moje slova nebere nikdo ohled. A teď se podívejte, do jakýho průseru jsme se dostali. Stojíme uprostřed Paříže s prasetem jako kráva a nemáme nejmenší šanci dostat se na druhý břeh.“

„Poslyšte,“ přerušil ho Barcelona a pokoušel se odvést pozornost stranou „Nevíte někdo, kam se poděl Drobeček?“

„Nevím a je mi to upřímně jedno,“ řekl Dědek. „Na tuhle bláznivou výpravu jsme se neměli vůbec vydávat.“

„Vždyť to samé tvrdím od samého začátku i já, ale kdepak by mě někdo poslouchal. Kdybyste se taky občas zamysleli nad tím, co vám povídám.“

„Je jasné,“ konstatoval Fernand, jako by se snad chystal přijít s nějakou převratnou novinkou, „že už žádný nehlídaný most nenajdete. Nejsou blázni. Nechte jeden a můžete je s klidem nechat všechny. Všechna ilegální přeprava by se rázem soustředila na něj a veškerý další hlídání by tak bylo úplně k ničemu. To je evidentní.“

Konverzace pokračovala pořád dokola jako na kolovrátku a nabírala stále popudlivější a nervóznější charakter. Mám za to, že jsme si ani jeden z nás nevšiml Drobečkova návratu. Tedy až do okamžiku, kdy mezi nás hodil cosi těžkého, načež ze sebe vydal hlasité a spokojené: „Táák!“

„Co to je?“ otázal se Dědek nechápavě.

Drobeček se majetnický rozhlédl kolem.

„Co byste asi tak řekli?“

Všichni jsme si věc bedlivě prohlíželi a pak Dědek jen lhostejně pokrčil rameny.

„Rakev.“

„Výborně!“ pronesl Drobeček. „A trefil ses hned na poprvé. Je to rakev, do který se dávají chcípíly prasata.“

Museli jsme přiznat, že tentokrát se to Drobečkovi skutečně povedlo. Rozumu sice moc nepobral, ale nápady mívá čas od času přímo geniální.

„Kde jsi tady krucifix našel rakev?“ zeptal se Legionář s neskrývaným obdivem..

„Prostě jsem si ji vzal. Šel jsem se trochu porozhlédnout kolem, jestli nenajdu něco užitečného, a na dvorku pohřební služby jsem objevil tuhle rakev. A tak jsem si ji vzal a přinesl sem.“

„Vejde se do ní ale prase?“ zajímal jsem se netrpělivě. Prase pasovalo naprosto skvěle. Uložili jsme ho do rakve a zatloukli hřebíky. Pak jsme naposledy zamávali Karlovi s Fernandem a pohřebním krokem jsme zamířili na druhou stranu mostu. Strážní vzdali mrtvému hold a postavili se do pozoru. Porta využil skvělé příležitosti a odhalil svůj jediný zub a nechal po lících skanout několik slz, které mu na jeho špinavé a zpocené tváři zanechaly svítící proužky čisté kůže.

Rozednívalo se a Paříž kolem nás se probouzela k životu. Cestou se nám dostalo několika soustrastných pohledů. Červenokabátník a Janette na nás již čekali ve dveřích bistra, ale jakmile spatřili rakev, Janette ze sebe vypravila zděšený výkřik a utekla do kuchyně. Dokonce i Červenokabátník působil trochu ustaraně.

„Snad se někomu něco nestalo?“ zeptal se. Všechny si nás přepočítal a na čele mu naskákaly vrásky.

„Nikdo nechybí.“

„To máme jen pro strejdu Příhodu. Člověk má počítat se vším!“

„Počkejte!“ zarazil nás Porta, když jsme rakev neobřadně a neuctivě shodili v kuchyni na podlahu. Otočil se k Dědkovi. „Jak se jmenovalo to prase, který mívá tenkrát za starých časů?“

„Kdo měl jaký prase?“ nechápal Dědek.

„No přece bohové, Odin a Thor a celá ta jejich cháska.“

„Nemám nejmenší tušení.“

„Odin,“ doplnil Barcelona. „Odin mívá prase. Jak se jen jmenovalo?“

„Na to jsem se zrovna ptal. Nevíte to někdo?“ Nikdo nevěděl. Otázka obešla kolem a vrátila se zpět k Portovi a my se mezitím dostali do pěkného sporu o to, kterému z bohů prase ve skutečnosti patřilo. Zdali to byl Odin, Thor nebo Freyja. Drobeček se vydal ven a začal se dotazovat náhodných kolemjdoucích. Již brzy poté se na ulici utvořila skupinka naprosto neznámých lidí, kteří spolu diskutovali na téma, které jim Drobeček tak nečekaně přednesl.

„Někdo to přece musí vědět,“ usuzoval Porta. „Policie,“ řekl jsem. „Zkus policii.“

Legionář okamžitě zvedl sluchátko. Svoji otázku přednesl s nejvyšší možnou zdvořilostí, ale odpověď mu byla jen smršť těch nejjadernějších nadávek, kterou jsme zaznamenali v širokém okruhu.

„Nechtěl jsem vás nikterak rozcílit,“ omlouval se Legionář sladkým hlasem.

„Nějaký idiot se vyptává, jestli nevíme, jak se jmenovalo slavný božský prase!“ slyšeli jsme hlas ve sluchátku.

A stejně zřetelně jsme slyšeli i odpověď: „Jediný slavný prase, který znám, se jmenuje Adolf!“

Po tomto nezdařeném pokusu jsme zkusili vytočit stanici polního četnictva. Další nadávky, doprovázené tentokrát pohrůzkami zatčení. Když jsme o hodinu později opouštěli bistro, prase jsme ponechali ve

starostlivé péči Janette, v otázce jména jsme ještě stále neměli jasno.

Nedaleko od Place Clichy nás zastavila hlídka. Zcela automaticky nás požádali o doklady, ale bylo na první pohled zřejmé, že je ani v nejmenším nezajímaly.

„Na něco se vás chci zeptat,“ řekl velitel hlídky a důvěrně se k nám naklonil. „Znáte toho chlápka Odina? Však víte, toho, co choval prase?“

Zcela bez dechu jsme přikýkli.

„Vidíte a nevíte náhodou, jak se to prase jmenovalo?“ S lítostí jsme byli nuceni přiznat, že opravdu nevíme. O půl hodiny později jsme dorazili do kasáren. K našemu nezměrnému údivu si našeho příchodu nikdo ani nevšiml. Všichni do jednoho, celá kasárna, mluvili o jediném. O praseti.

„Hej vy tam!“ zamával na nás jakýsi důstojník povýšeně rukou. „Nevíte něco o tom, jak se jmenovalo prase, které patřilo Thorovi? Trochu jsme se tady vsadili a potřebovali bychom, kdyby nás někdo rozsoudil.“

Jak se zdálo, nikdo v celé Paříži nevěděl, jak se jmenovalo Odino prase. Já jsem jeho jméno nezjistil dodnes.

XIV

Jednoho dne zadržela polní policie v Suresnes dvojici chlapců za nedovolené držení revolveru. Staršímu z nich bylo patnáct, mladšímu pouhých dvanáct let.

Byli odsouzeni k smrti, ale major Schneider, ať už veden nezvyklým humanismem nebo jednoduše proto, že se obával blížícího se konce války, váhal s provedením popravy. Po několika dnech nerozhodnosti přednesl problém přímo generálovi von Choltitzovi a požádal ho o radu.

„A proč s tím chodíte za mnou?“ zeptal se von Choltitz ledově. „Je na tomto případu snad něco důležitého?“

„Vždyť jsou to teprve děti, pane.“

„Dost staré na to, aby věděly, co říká zákon, že ano?“ Tuto skutečnost nemohl major Schneider popřít. Oba chlapeři byli nazí v Mont Valérien popraveni.

GESTAPO KAPITULUJE

Zpráva se kasárnami šířila rychlostí laviny: přijelo gestapo. Stáli venku na nádvoří a každý, kdo měl natolik masochistické sklony, mohl jen vyhlédnout z okna a prohlížet si je, jak dlouho se mu chtělo. Velký černý mercedes stál nappán před hlavní branou mezi dvěma dýchavičnými DKW.

K nám se zpráva dostala při snídani. Drobeček do sebe bleskově naládoval, co se do něho najednou vešlo, a vyrazil schovat své tři pytle zlatých zubů pod růžové keře hauptfeldwebela Hoffmanna. Všude kolem nás pobíhalo šíleně sem a tam mužstvo, jakoby chtělo stihnout okamžitě spoustu věcí najednou. Jen velice málo mužů mělo stále ještě chuť k jídlu. Porta pokračoval netečně v jídle, jak jinak, Barcelona ostatně vždy tvrdil, že musí mít ještě jeden žaludek.

V kuchyni mezitím jako šílení seřizovali váhy. Francouzští pomocníci se vytratili jako pára nad hrncem a několik dní po nich nebylo ani vidu, ani slechu.

Major Hinka se rovněž moudře vzdálil. Vojenský lékař, který do kasáren dorazil před pouhými pěti minutami, se taktéž kamsi vypařil. Jak se zdálo, nebyli jsme to jen my, obyčejní vojáci, kdo se chtěli setkat s gestapem vyhnout.

Dostali jsme rozkaz, abychom se shromáždili na nádvoří.

„A máte to tady,“ lamentoval Heide nešťastně. „Co jsem vám říkal?“

Gregor, stojící po mém boku, se třásl hrůzou.

„Co myslíš, že tady ty parchanti chtějí?“

„Jak to mám asi tak vědět?“ vyjel jsem na něj, vyžděšen do krajnosti přítomností černých plášťů.

Gestapáci se usídlili v jídelně, která teď zela prázdnotou. Osm mužů ve známých kožených pláštích a kloboucích se širokými krempami, které pro ně byly něco jako uniforma. Tvářili se navýsost důležitě a rozesadili se na vyvýšeném pódiu na židlích s vysokými opěradly pod pestrobarevnými korunkami. Ty tu ještě stále visely od gymnastické seance „Kraft durch Freude“, která zde byla uspořádána před třemi dny.

Byli jsme svoláni do jídelny a postavili se až na opačném konci sálu, zatímco si gestapáci svými chladnými šedými očima jako by bez jediného mrknutí prohlíželi naše nastoupené řady a čekali na nejprůhodnější okamžik k začátku dobře secvičeného představení. Kousek před ostatními muži v černém seděl malý podsaditý muž s vypoulenými očima, připomínajícíma skleněné koule, a dlouhými rukama, které jako by patřily spíše gorile než člověku. Uprostřed místnosti stála řada volných židlí; čekala mlčky a netečně, avšak téměř zlomyslně na své první oběti.

Opičí muž uchopil karafu s vodou a dopřál si několik doušků. V panujícím tichu jsme zřetelně slyšeli jak polyká a jak mu voda bublá v hrdle. Naklonil se kupředu a zahájil svůj projev.

„Kriminalobersecretar Schluckebier. Gestapo.“

Nyní nám dopřál krátkou přestávku, bezpochyby k tomu, aby nám síla této informace pronikla až hluboko do mozku.

„Přišel jsem,“ pokračoval kriminální rada vítězoslavně, „jako váš přítel. Přišel jsem, abych vám pomohl. My od gestapa jsme stejní jako vy. Musíte nám důvěřovat, umět se nám svěřit.“ Kriminální rada se náhle přestal usmívat a nasadil nemilosrdně zamračenou masku nenávisti a krutosti. „Pouze ti, kteří nemají čisté svědomí, se nás musí bát! Pouze ti, kteří zhřešili, ti kteří zradili svou vlast, svého Vůdce, ti všichni se musí při pohledu na nás svíjet strachem!“

Další pomlka. Tvářili jsme se zcela lhostejně. Jeden nebo dva z nás si dokonce zívli.

Schluckebier postupně nechal svůj škleb zmizet, aby ho po chvíli vystřídal opět dobrosrdečný přátelský úsměv obyčejného selského prostáčka odněkud z Vestfálska.

„Podívejte!“ řekl povzbudivě. „Je nutné, abychom si rozuměli. Nemá cenu si nic předstírat. Ti z vás, kteří mají čisté svědomí, se opravdu nemají čeho bát. My od gestapa vám salutujeme. Jsme na vás pyšní. Jste páteří německé armády. Povstaňme nyní a zazpívejme si všichni společně naši hymnu!“

Se šťastným úsměvem na tváři pak začal udávat rytmus úderů karafou o stůl. Gestapáci zpívali z plná

hrdla a s nadšením, z našeho konce jídelny se ozvalo jen několik slabých brumlavých tónů. Když se hymna konečně přiblížila k závěru, Schluckbebieer spokojeně pokýval hlavou. Odložil karafu zpět na stůl a založil si ruce v bok.

„Ani nevíte, jak moc bych si přál, aby tato naše návštěva byla čistě přátelská. Bohužel, máme tu vážnou - co vážnou odpornou záležitost, kterou s vámi musíme prodiskutovat.“ Pokročilo krok vpřed a rozpráhl ruce směrem k nám. Jeho hlas se rozechvěl zdrcující intenzitou. „Židovští sabotéři poskvrnili vaši čest!“ Podíval jsem se na Portu stojícího po mém boku a oba jsme jen pokrčili rameny.

„Víte přece sami,“ pokračoval Schluckbebieer stejně burácivě, „že obchodování na černém trhu je podle zákona trestné!“

Vytáhl z kapsy výtisk trestního zákoníku a triumfálně jím mával ve vzduchu jako Socha svobody svojí pochodní.

„A trestá se smrtí!“

Jeho hlas vystoupal o další polovinu oktávy. Ruka držící pochodeň svobody si přejela po krku gestem, které nenechávalo nikoho na pochybách o svém významu.

„Černý trh je nyní morem celé Evropy! Zbavme se černého trhu a jedním rázem se tak zbavíme i všech špinavých židobolševiků!“ Hrozivě mával oběma rukama. „A my se jich zbavíme! Zbavíme Evropu tohoto páchnoucího boláku! Zbavíme ji těchto smradlavých židovských prasat, která se válejí v bahně tohoto odporného obchodu!“

Kriminální rada se nyní děsivým a krutým pohledem zaměřil na první řadu mužů stojících na opačném konci sálu. Bohužel, podivnou shodou okolností jsme to byli právě my.

„Vy tam!“ natáhl k nám paži a ukázal na prázdné židle před pódiem.

Ještě chvíli jsme otáleli, marně přitom doufajíce, že jeho rozkaz třeba vyslyší někdo jiný, někdo s čistým svědomím, ale jak se zdálo, my všichni jsme zřejmě zradili svoji vlast a zklamali našeho Vůdce a museli jsme se tedy obávat té nejhorší konfrontace s jinak přátelským gestapem. Nikdo se ani nepohnul. Neměli jsme jinou možnost než se srdnatě vydat kupředu a posadit se do půlkruhu na připravené a osamocené židle. Opakoval jsem si, že to všechno je jen nešťastná náhoda, že na nás nemůže nic vědět, že potřebuje jen pár obětních beránek, které si tu rozsadí na trestné lavici a pro výstrahu všem z nich strhá prýmký. Problémem ovšem bylo, že mé svědomí rozhodně nebylo čisté a že jsem si nemohl být jistý, co vlastně vědí.

„Takže, pánové,“ Schluckbebieer se před námi zešířoka rozkročil, „už jsem vám přece řekl, že my od gestapa jsme vaši přátelé. Jsme tady, abychom vám pomohli bránit vaši čest proti těm sviním na černém trhu.“

Dopil vodu z karafy a vypravil ze sebe hlasité dlouhé řfhnutí.

„Deset pytlů kávy je fuč!“ vykřikl náhle. „A všechnu tuto kávu rozprodali židé na černém trhu! Tím jsme si na gestapu jisti! Tohle je pravda! Neexistuje nic, co by gestapo nevědělo! Kde je ta káva?“

Otázka se nám zdála poměrně široká a obecná, ale my z druhého družstva, vystavení zde přede všemi uprostřed místnosti, jsme se cítili jako obzvláště podezřelí. Zbytek mužstva využil příležitosti a upíral na nás své soustředěné pohledy, až jsme se nakonec cítili, že nás zde, pouhou vahou veřejného mínění rovnou odsoudí. Koutkem oka jsem zahlédl Dědka, jak roztržitě škube zápisník na dlouhé proužky; viděl jsem Heideho, jak zašlápl jen zpola dokouřenou cigaretu a hned vzápětí si strčil do úst další. Günther seděl bez pohnutí a se zvrácenou hlavou intenzivně studoval bíle vymalovaný strop, Barcelona si nervózně tahal za knoflík na uniformě. Drobeček si prohlížel podrážku a Gregor si poklepával na zuby, jako by se tam pokoušel najít nějaké dutiny. Jedině Porta na sobě nedával nic znát a tvářil se naprosto netečně.

Díval se přímo před sebe na Schluckbebieera až se jejich pohledy setkaly a zaklesly.

V jídelně zavládlo dlouhé ticho. Zdálo se, že Schluckbebieer čeká, až Porta sám promluví. Snad doufal, že se přizná. Porta však držel své rty pevně sevřené.

„Jak si přejete!“ řekl Schluckbebieer a přesunul svůj upřený pohled na nás. „Máme tu ještě další problém. Před třemi dny zmizel celý nákladní vůz s ložním prádlem. Jen několik málo okamžiků byl ponechán bez dozoru před ubikacemi druhé rotý. Kde je to prádlo? Čekám!“

My všichni jsme jen seděli a čekali společně s ním. Uplynulo celých dlouhých deset minut. Nikdo ani nehlesl. Nikdo nezakašlal, nikdo se nevysmrkal, nikdo nešoupal nohama. Stěží jsme v sobě nalézali

odvahu se vůbec nadechnout a i přitom jsme se ze všech sil snažili, abychom tak učinili co nejtíšeji a bez zbytečného vzruchu.

„Blázní!“ křičel na celou jídelnu Schluckbebie a hrozil do vzduchu pěstí. „Copak si myslíte, že vám to projde? My od gestapa nenecháme nikdy nic takového beztretně! A tady nejste na frontě! V zákopech vám možná dovolili dělat si, co jste chtěli, chovat se jako divoká zvěř, ale to teď neplatí! Ne, když máte co do činění s gestapem! Varuji vás! My neznáme slitování! Ti, kteří zradili Vůdce, si můžou být jistí, že svému trestu neuniknou!“

Sedm mužů za ním souhlasně přikývlo. Schluckbebie měl penu u úst a ze rtů mu kanuly drobné krůpěje slin. Provozoval kolem stolu podivný tanec, tloukl pěstí do desky až karafa nadskakovala a nakonec se odporoučela na zem.

„Pane kriminální rado!“

K mé nejčernější hrůze a nechápavému překvapení to byl Porta, jenž vstal ze židle a postavil se do pozoru. A nyní tedy promlouval k položenému Schluckbebie, kterému přitom věnoval jeden ze svých nejsvědňších jednozubých úsměvů.

„Říkal jste, že gestapo je tu proto, aby nám pomáhalo?“

V místnosti se rozlehl naprosto nechápavý šum. Celá druhá rota zírala na Portu jako jeden muž.

„No a?“ řekl Schluckbebie.

„Rád bych velice pokorně a uctivě podal stížnost. Je s námi špatně zacházeno.“

Pln neuvěřitelného smutku si Porta nyní sáhl do holinky a vytáhl objemný ohmataný svazek.

„Za poslední čtyři měsíce jsme neobdrželi přiděl cukru.“ Nalistoval příslušnou stránku a poklepal na ni prstem. „Dva gramy na každého muže každé čtvrtletí, přesně tak to tady stojí.“

Schluckbebie si ho nedůvěřivě prohlížel přivřenýma očima, pak bleskově lusknul prsty.

„Přiveďte proviantního důstojníka.“

Dva z jeho kožených plášťů opustili okamžitě místnost a vypravili se hledat nešťastného proviantního důstojníka. Když ho přivedli, nespouštěl z něj Schluckbebie ani na okamžik oči.

„Bylo mi řečeno, že vaši muži neobdrželi dávky cukru za poslední čtyři měsíce. Je to pravda?“

Provantní důstojník pokrčil rameny, očividně nepohnut a zcela nad věcí.

„Samozřejmě, že je to pravda. Pluk ovšem žádný cukr, který bych mohl mužstvu vydat, neobdržel.“

„Ach tak. Děkuji vám.“ Schluckbebie se vítězoslavně obrátil k Portovi. „V této fázi války by si jenom naprostý hlupák nebo zrádce dělal starosti kvůli pitomým dvěma gramům cukru! My všichni teď musíme přinášet oběti. Vaše stížnost se zamítá.“

„V tom případě bych rád přednesl další,“ řekl Porta velice rozhodně. „Za poslední čtyři měsíce jsem nedostal příspěvek na obuv, na který mám nárok a který je mi dlužný. Již několikrát jsem si na tuto skutečnost stěžoval, a když jsem tak činil naposledy, bylo mi velice násilným způsobem vyhrožováno. Jsem přesvědčený, že to není v pořádku, a myslím si, že gestapo, pokud mu naše zájmy leží na srdci tak, jak jste nám před chvílí sdělil, se mnou bude můj názor sdílet. Vojáci bojující za svého Vůdce by měli mít možnost dožadovat se svých práv bez toho, aby jim za to bylo vyhrožováno. Co by tomu asi řekl Vůdce, kdyby se o tom doslechl? Podívejte se na boty, které mám nyní na sobě!“ Porta zvedl svoji obrovskou nohu a napřáhl ji směrem ke Schluckbebie. „Ty jsem si musel koupit já sám.“

Schluckbebie si Portovy boty prohlížel pohledem, ve kterém se zračila směsice údivu a naprostého šoku. Bylo zřejmé, že to zcela jistě nejsou předpisové armádní boty a že nikdy nebyly vyrobeny ve Třetí říši. Někde vzadu v místnosti se jen tak pro sebe tiše a netrpělivě pousmál hauptfeldwebel Hoffmann. Zdálo se, že tentokrát to Porta již poněkud přehnal. Kdo kdy koneckonců slyšelo příspěvcích na obuv?

„Kdo kdy slyšel o příspěvcích na obuv?“ zeptal se Schluckbebie znaveně a otráveně.

„Ale tady to je!“ Porta s nadšením v očích zastrčil ruku do kapsy a vytáhl další brožurku. „Hlava 12.365, odstavec IVa, věta osmá: Každý voják, poddůstojník a důstojník, který se zaváže udržovat svojí obuv v pořádku, obdrží 12 leníků denně, které jsou mu poskytovány výhradně k tomuto účelu.“

Porta se na všechny kolem přátelsky usmál. Až dosud neteční muži od gestapa se začali nespokojeně vrtět a ošívát. Přijeli přece do kasáren, aby tady s razancí sobě vlastní vyřešili záležitost ukradené kávy, a teď je tady najednou zdržují Portovy otravné prkotiny, ze kterých, jak se zdá, není navíc úniku.

„Jak dlouho?“ zeptal se Schluckbebie mechanicky. „Kdy jste naposledy dostal svůj příspěvek na

obuv?“

„Je to už skutečně dávno! Všechno si zapisuji. K tomuto okamžiku je mi dlužen o sedmnáct říšských marek a dvacet čtyři feniků. A za hodinu už to bude třicet šest feniků.“

Hoffmann se náhle pohnul ze svého místa a přičítal se až k samému pódiu.

„Tohle je šílenství! Ještě nikdy v životě jsem neslyšel takovou snůšku hovadin jako je tahle. Příspěvek na boty! Kdo to kdy slyšel? Proboha živého, všude kolem je válka a on si tady dělá starosti o nějaký peníze na boty! Velice by mě zajímalo, co by na to řekl generál von Choltitz!“

„To mě samozřejmě také,“ řekl Porta přesvědčivě. „Bohužel, tyto drobnosti, které dělají starosti nám, obyčejným vojákům, nikdo nikdy nepřednese těm, kteří jsou vybaveni skutečnými pravomocemi. Vám se možná zdají jako triviální, pane, pro nás obyčejné vojáky však znamenají hodně, to vám mohu s klidem potvrdit.“

„Starší svobodníku Porto, tady a teď vám rozkazuji, abyste přestal plýtvat naším časem! Ještě slovo a provedu něco, čeho budeme oba dva litovat ujist'uji vás ale, že vy mnohem víc! Moje trpělivost má své meze a vy se k nim setsakramentsky rychle blížíte a tentokrát k vám mluví armáda, a ne gestapo!“

Schluckebier se otočil a vzal jednomu ze svých mužů karafu s vodou. Žíznivě se napil. Teď mluví armáda! Kouzelné! A kdo si sakra myslí, že jsou? Nechtěl bych vidět tu anarchii, která by v Říši zavládla, kdyby se věci ujala armáda! Schluckebier vyprázdnil karafu a rozhlédl se po dalším.

„Měl by se jít vychcat,“ zamumlal si pro sebe Drobeček.

„Promiňte, pane,“ obrátil se Porta uctivě k Hoffmannovi. „Ale vy nevíte, že důstojník má výslovně zakázáno vyhrožovat nebo zastrašovat vojáka nižší hodnosti, který přednáší svoji stížnost? Takové jednání může mít velice závažné důsledky, pane. Nedávno jsem o tom četl, pane, a... někam jsem si to dokonce poznamenal. Tady to mám, strana 42, třetí věta Nařízení. .. podepsáno podplukovníkem štábu generála Reiberta. Myslím, že byste to měl vědět, pane.“

Hoffmann se odvrátil stranou, tvář mu zbrunátněla příšerným vztekem. Viděl jsem, jak zatíná a opět uvolňuje pěsti, aby se vzpamatoval, a bylo mi ho líto. I já bych Portu kolikrát nejraději praštil, když nasadil ten svůj úlisný vroucí tón.

Schluckebier jako by byl náhle rozdvojen. Bylo pochopitelně otravné, naslouchat tu nekonečným a otravným nářkům nějakého neotesaného obergefreitera, na druhou stranu musel přiznat, že tenhle svobodník zná vojenské řády a nařízení i pozpátku a je si plně vědom svých práv, a nebyl to, koneckonců, sám Adolf Hitler, kdo prohlásil, že pro ty dole platí stejné zákony jako pro ty nahoře? Na druhém konci místnosti se mezitím nadporučík Löwe opíral o zeď a na tváři mu pohrával téměř nezatelný úsměv. On sám si podobné Portovy výlevy vytrpěl na vlastní kůži již tolikrát, že mu nyní bezpochyby činilo nesmírné potěšení sledovat, jak je Portově léčbě podroben pro změnu někdo jiný než on.

„Starší svobodníku,“ řekl Schluckebier poměrně přátelským a přívětivým tónem. „Odeslal jste žádost o proplacení částky, která je vám dlužná?“

„Samozřejmě, pane!“ odpověděl Porta dotčeně. Hoffmann se otočil na podpatku.

„To je lež! Absurdní lež! To hovado se neumí ani pořádně podepsat, natož pak, aby připravilo nějaký účet! A pokud jde o ty boty, které má na sobě, s klidem vám prozradím, odkud je má. Ukradl je, tak jako krade všechno, na co přijde! A teď se ještě odvažuje chtít po armádě, aby mu je proplatila! Říkám vám,“ pokračoval Hoffmann a přecházel nervózně sem a tam před pódiem, „tohle chlapa sleduju už celé tři roky. Je to psychopat, podvodník a zloděj. Můžete si být jistí, že to kašle ukradl on a nikdo jiný! Měli byste ho okamžitě zatknout, protože je to ostuda armády!“

Nadporučík Löwe se již neudržel a vyprsknul hlasitým smíchem, k němuž se okamžitě přidal i kapitán Gickel z první rot. Vlny smíchu se pak postupně začaly šířit celým shromážděním a již brzy se v celé jídelně rozléhal jen nekontrolovatelný řehot a smích. Porta se jen usmál a srazil podpatky na znamení díky.

„Pane kriminální rado, dovolte mi, prosím, abych se bránil proti nactiutřačným obviněním, která zde proti mně vznesl hauptfeldwebel Hoffmann.“

Schluckebier zvedl obočí.

„Samozřejmě, to je vaše právo. A jak se tak dívám kolem, máte zřejmě i hodně svědků, na které se

můžete odvolat.“

„V tom případě mi ale dovolte začít!“

Hoffmann předstoupil před naši skupinku usazenou v půlkruhu a ukázal prstem na Drobečka.

„Creutzfeldte! „

Bylo zřejmé, že od kašpara jako Drobeček neočekává žádné nebezpečí.

„Jste pod přísahou, chlape, takže se mi nepokoušejte lhát! Stáhl nebo nestáhl tento idiot boty, které má právě na sobě, z mrtvého amerického vojáka? Podotýkám, že se tím, shodou okolností, dopustil velice závažného trestného činu olupování mrtvých!“

„Jsem si jistý, že starší svobodník Porta by žádnou mrtvolu nikdy neoloupil,“ řekl Drobeček a tvářil se jako by byl v naprostém šoku. „Sám za sebe mohu rozhodně prohlásit, že jsem nikdy neviděl, že by nějaké mrtvé tělo oloupil. A pokud jde o jeho boty, je mi známo, že odkoupil čtyři páry od hlavního rotmistra 177. pěšího pluku hned poté, co zapálili americké skladiště.“

Drobeček se opět posadil a tvářil se navýsost spokojeně se svým výkonem. Hoffmann se jen kousl do rtu.

„Všechno jsou to zatracené lži. Celá snůška nehorázných lží a vy to moc dobře víte!“

Porta si s naprostým klidem sáhl do kapsy a vytáhl několik složených ústřížků a papírů. Roztřídil je a předložil Schluckbebierovi potvrzení vystavená stabszahlmeisterem Bauserem ze 177. pěšího pluku.

Schluckbebier uhodil dlaní do stolu, aby mu přinesli další vodu.

„Starší svobodníku Porto, jak se nám tedy jeví, máte u armády nedoplatek ve výši kolik jste to říkal? Sedmnácti marek a dvaceti čtyř feniků?“

„Ted' už je to téměř třicet šest feniků,“ opravil ho Porta. „Ide mi čistě o princip,“ pronesl ctnostně. „Mám rád, když je všechno přesně, jak má být.“

„Naprosto správně.“ Schluckbebier pokýval hlavou k Hoffmannovi. „Postaráte se o to, hauptfeldwebele, aby tento muž dostal zaplacen, co mu náleží. Uděláme nejlépe, když tuto záležitost sprovedíme ze světa raději sami, mezi těmito čtyřmi stěnami. Nechceme přece, aby se s ní museli zabývat nadřízené orgány, že ano?“

„Osobně mu ty peníze předám!“ vyštěkl Hoffmann a hodil Portovi k nohám hrst mincí.

Schluckbebier se s úsměvem na tváři naklonil vpřed. „Máte ještě nějaké další stížnosti, starší svobodníku?“

„Ano, dokonce několik,“ odpověděl Porta bez obalu. „Ale nerad bych právě ted' plýtvat vaším časem, pane kriminální rado. Víím, že máte mnohem důležitější záležitosti, které musíte přednostně vyřešit, a koneckonců, ijá jsem si vědom, že jsme ve válce.“

„Děvka!“ procedil Hoffmann mezi zuby a znechuceně odkráčel zpět na své místo.

Schluckbebier zůstal chvíli zamyšleně sedět a bezpochyby přemýšlelo tom, jestli se má vůbec ještě vracet k velice sporné otázce kávy, a také o tom, jak by měl Portovi prokázat jeho vinu, o které nyní již ani na okamžik nepochyboval, a zároveň i o tom, jak se s ním domluvit, aby se s ním výměnou za přimhouření oka podělil o polovinu svého lupu. Deset pytlů kávy! To se rovnalo malému jmění a dokonce i polovina z něj činila vyhlídky na pátý rok války mnohem snesitelnějšími a radostnějšími. Porta však není zdaleka takový prost'áček, jakým se na první pohled jeví. Má pod čepicí a je vybaven mimořádně silným pudem sebezáchovy, musí k němu tedy přistupovat velice opatrně.

„Zpět k naší kávě,“ začal Schluckbebier, když si vše promyslel. „Jen nerad se k této otázce vracím a je mi to vysloveně líto, starší svobodníku, ale musím vám oznámit, že jste byl obviněn z krádeže.“

„To jsem pochopil, pane kriminální rado,“ odpověděl Porta a vyčítavě se podíval směrem k Hoffmannovi.

„A nepřál bych si nic jiného, než abych vám mohl být v celé této záležitosti nějak nápomocen. Bohužel, o kávě nic nevím, já ji totiž nepiju.“

Po jeho posledních slovech poklesla Hoffmannovi brada a oči mu téměř vylezly z důlků. Tohle už bylo i na něj opravdu příliš. Než se však stačil vzpamatovat, dveře do jídelny se rozletěly a do místnosti vběhl feldwebel Winkelmann, pověřený správou proviantního skladu.

„Herr Oberinspektor!“ volal a pospíchal směrem k pódiu, mávaje přitom rozrušeně oběma rukama.

„Mám dobré zprávy, pane vrchní inspektore! Právě jsem ještě jednou zkontroloval pytle s kávou a zjistil

jsem, že jsou všechny a v naprostém pořádku!“

„Prosím?“ zalapal Schluckebier po dechu.

„Všechny a v pořádku,“ blábolil feldwibel blaženě.

„Chybějící pytle kávy byly uloženy za pytli s jugoslávským ječmenem. Tam neměly vůbec co dělat, pane, a proto jsme je tam pochopitelně ani nehledali. To jsou ale všechno ti muži, které dostávám přiděleny jako skladníci, pane vrchní inspektore. Je jim všechno úplně jedno. Všechno pomíchají a nikde není naprosto žádný pořádek, někdy si s nimi už vůbec nevím rady. Tyhle věci se ale budou dít i nadále pokud mi někdo nepřidělí síly, které budou svoji práci vykonávat tak, jak se sluší a patří.“

Schluckebier stiskl rty. Byl již pevně rozhodnut, že pět chybějících pytlů musí být jeho. Ať se teď přihodilo cokoli, někdo je dozajista ukradl.

„To je směšné!“ prohlásil Hoffmann rozhodně. „A vy nám tady lžete, Winkelmanne! Velice dobře víte, že jsme ty pytle počítali spolu a celé skladiště přitom prohledali tak, že nám nemohlo uniknout jediné zrnko kávy, natož pak celých deset pytlů.“

Schluckebier, Hoffmann, dva kožené pláště a feldwibel odkvačili v řadě za sebou do skladu. Bok po boku zde leželo sedmnáct pytlů brazilské kávy řádně označených armádním razítkem. Jeden každý pytel byl otevřen a jeho obsah pečlivě očichán. Všechny do jednoho obsahovaly jen čerstvou a čistou kávu.

Hoffmannovi bylo jasné, že na něj feldwibel dokonale vyzrál, jak se mu to ovšem povedlo, to přesahovalo meze jeho chápání. Na chvíli si pohrával s myšlenkou, že spolupracoval s Portou, ale pak ji nerad a neochotně zamítl. Porta byl v plnění armádních skladů takovým mistrem, že by se nikdy nesnížil k tomu, aby požádal o pomoc takového amatéra, jakým byl Winkelmann.

„Zdá se,“ konstatoval Hoffmann s nechutí, „že jsme se v otázce kávy skutečně zmýlili.“

„Ach tak!“ Schluckebier si potáhl klobouk hlouběji do očí. „Konečně se dostáváme k jádru věci!

Falešné oznámení, nedbalost a nepořádek, vědomé plýtvání časem tajné policie. Paragraf 309 se všemi těmito body podrobně zabývá, jak si můžete snadno zjistit. A v žádném případě se nejedná o nějaké malé provinění, hauptfeldwebele. Mohlo by vám způsobit skutečně vážné nepříjemnosti. Opravdu velice vážné.“

Jeden z jeho nohsledů již chrastil pouty v kapse. Celá skupinka, až na Winkelmanna, se pomalu vracela zpět do jídelny. Hoffmann byl pochopitelně hluboce zamyšlený, ale nezdál se být nikterak mimořádně znepokojen. Docela mě zajímalo, co se mu právě líhlo v tom jeho tupém mozku.

„Obersekretar,“ řekl nečekaně. „Když už jste zde, a abychom až tak úplně neplýtvali vaším časem, rád bych požádalo přešetření incidentu, k němuž došlo před třemi lety a který se týká páté roty 27.

tankového pluku, druhého družstva, první skupiny. Obviňuji je z velezrady, neuposlechnutí rozkazů a zbabělosti před nepřítelem. Kromě dalších věcí,“ dokončil ponuře.

Schluckebier pozvedl přísně obočí.

„Jste schopni doložit svá obvinění důkazy?“

„Samozřejmě!“ řekl Hoffmann.

Jednalo se o záležitost, na kterou jsme si všichni velice dobře pamatovali. Těsně před průnikem do nepřátelských linií se porouchaly dva tygry. Byly tudíž vyklizeny a plukovník ve štábu velitelství vydal následně rozkaz, abychom je dopravili zpět. Nadporučík Löwe, jenž si velice dobře uvědomoval, kolik životů by si záchrana obou tanků vyžádala, rozkaz bez váhání odmítl splnit. Mezi oběma důstojníky se vzápětí rozpoutala divoká hádka, kterou s definitivní platností ukončil až odchýlený granát, který plukovníkovi vybuchl přímo do obličeje. Porta se následně zachoval natolik netaktně, že se nad mrtvým tělem plukovníka hlasitě rozesmál, načež ho Löwe, bez sebe vztekem, uhodil dlaní do tváře. Ani on, ani Porta z toho následně nedělali žádnou vědu, neboť Porta, jenž se až příliš často dopouštěl těch nejružnějších kázeňských prohřešků, bral celou záležitost jako zcela přirozený chod událostí. Nikoli však Hoffmann, k jehož uším se nějak donesla, a jenž si ji celou dobu hýčkal a čekal na nejpráhodnější okamžik, kdy s ní vyjde na světlo. Dlouho očekávaná chvíle konečně nastala, a Hoffmann byl připraven ji bezesbytku využít a vytěžit z ní maximum.

Schluckebier naslouchal Hoffmannovu vyprávění se vzrůstajícím zájmem. Patřil k těm mužům, kteří k důstojníkům nechovali ani ty nejmenší sympatie, obzvláště když se pak jednalo o důstojníky z frontové linie. Tohle byla jeho velká šance. Stejně velká jako Hoffmannova. Jednalo se bezesporu o velice

závažnou událost a pokud se obvinění prokážou, pro ty, kteří ji oznámili, by zcela určitě znamenala povýšení. Obecně vzato, otázka, kterou se chystali řešit, nespádala do jeho kompetence a příslušela by spíše polní policii, ale Schluckbebie si byl jistý, že se s kolegy nějak domluví.

Otočil se proto k Löwemu, který stál nyní bledý a napjatý v pozoru.

„Je to pravda, nadporučíku?“

V jídelně zavládlo ticho a my s netrpělivostí čekali na Löweho odpověď. Byl to sice důstojník, ale v daném okamžiku jsme s ním všichni soucítili.

„Je to pravda, nadporučíku?“ zopakoval Schluckbebie otázku. „Opravdu jste uhodil svého podřízeného?“

„Ano,“ odpověděl Löwe velice tichým hlasem.

Schluckbebie nasadil výraz naprostého překvapení a zděšení.

„Vy jste uhodil podřízeného vojáka? Vy, důstojník, jste vztáhl ruku na jednoho ze svých mužů? A to máte ještě tolik drзости, abyste se k tomu otevřeně přihlásil?“

Schluckbebieova tiráda pokračovala ještě dobrých deset minut. Poskakovala z jednoho vrcholu nesmírného údivu k druhému. Nabírala na síle a přešla v šílené crescendo zuřivé hysterie, vrhání špíny a urážek na všechny důstojníky obecně, a nadporučíka Löweho obzvlášť. Asi uprostřed Schluckbebieova výlevu vstal Porta ze židle a otevřel ústa, aby promluvil. Schluckbebie byl ale příliš rozjetý, aby se dal jen tak zastavit, a Porta si musel ještě několik minut počkat, než se rozhořčený vrchní komisař konečně odmlčel.

„Pane kriminální rado,“ začal Porta děsivě úlisným hlasem, který si rezervoval právě pro tyto příležitosti.

„Všechno, co jste tu právě řekl, je pouze záležitostí zdravého rozumu a já s vámi naprosto souhlasím.

Všichni důstojníci jsou svině a měli by je oběsit.“

Na Schluckbebieově tváři se mihl stín znepokojení. Opravdu tohle všechno řekl? Byla to samozřejmě pravda, ale možná se přece jenom neměl nechat tak unést. Mohlo by to být nebezpečné.

Porta si teatrálně sepal ruce na opasku nad heslem „Gott mit Uns.“

„Jen Bůh, a nikdo jiný, stojí na straně obyčejného vojáka. Důstojníci se mohou chovat, jak chtějí a všechno jim bez nesnází prochází. My všichni to víme. Kdyby to tak věděl i náš Vůdce! Jsem si ale jistý, že mu nyní budete moci sám oznámit, jak se věci skutečně mají. Vaše slovo, pane kriminální rado, má přece určitou váhu.“

Nebohý Löwe musel mít pocit, že ho klame sluch, že je to právě Porta, kdo mu tu takto zatápí. Ty dva bylo jen stěží možné považovat za přátele, ale vždy se spolu dokázali dohodnout a jsem si jist, že jeden k druhému chovali jak sympatie, tak i respekt.

„Za tu dobu, co jsem v armádě,“ pokračoval Porta úlisně, „jsem od svých nadřízených důstojníků obdržel spousty ran. Zpravidla je přijímám jako nezbytnou součást služby armádě. Tato záležitost, kterou vám hauptfeldwebel právě oznámil, však zašla příliš daleko, že jsem samým vztekem skutečně téměř neviděl. Byl jsem natolik bez sebe, to přiznávám, že jsem ji přednesl několika svým kamarádům u G.G.S.A. Celá věc je už dávno uzavřená.“

„Tak moment, svobodníku!“ Schluckbebie natáhl třesoucí se ruku pro prázdnou karafu. „Vy jste celou záležitost předal G.G.S.A.?“

„Přesně tak,“ odpověděl Porta.

Schluckbebieova brunátná sedlácká tvář rázem zbledla. To nás nijak nepřekvapilo. Všichni jsme dobře věděli, co zkratka G.G.S.A. znamená. Bylo to Geheimes Gericht der Soldaten und Arbeiten (Tajný úřad spravedlnosti pro vojáky a dělníky). K tomuto tribunálu se mohl obrátit každý voják i dělník, dokonce i ten nejbezzvýznamnější, přednést zde svoji stížnost a být si přitom jistý, že bude spravedlivě posouzena. Byla to mocná organizace a možná jediná v celém Německu, které se bálo i samotné gestapo.

Naneštěstí pro něj nemohl Schluckbebie pochopitelně tušit, jsou-li Portova tvrzení pravdivá či nikoli. Pokud ano, řekl toho už více, než měl, alespoň pokud jde o jeho bezpečnost. A pokud ne, nikdy se o tom nedozví, protože si nemůže dovolit riskovat, že na sebe svými dotazy zbytečně upozorní. Jestliže tu skutečně existuje možnost, že celou záležitost již řešila G.G.S.A., udělá nejlíp, když odsud zmizí a přestane se do celé záležitosti míchat, dokud je ještě čas.

Schluckbebie si začal spěšně házet všechny své písemnosti bez ladu a skladu do své kožené tašky.

„To bychom tedy měli,“ řekl. „Pro svoji zprávu mám již dostatek podkladů.“ Nyní se hrozivě podíval na Hoffmanna. „Až příště poběžíte na gestapo se svými historkami o černém trhu a ukradené kávě, dejte si laskavě pozor, abyste si všechno pořádně spočítal, nebo z toho budete mít pěknou polízanici. Považujte se za velice šťastného člověka. Protentokrát vás totiž necháme jít, ale rozhodně se nespolehejte na to, že by vám něco takového ještě někdy prošlo. A už vůbec si nemyslete, že na vás zapomeneme. Založím si svoji zprávu do spisu a nespustím z vás oči. To je všechno.“ Schluckbebie pokýval hlavou. „Vyklidíte jídelnu. Ať odsud všichni odejdou. A vy, starší svobodníku, tady zůstanete. S vámi bych si ještě rád promluvil.“

Jídelna se vyprázdnila daleko rychleji, než se předtím naplnila. Schluckbebie Portu blahosklonně objal kolem ramen.

„Co kdybyste mi teď pověděl, koho tam u Geheimes Gericht vlastně znáte?“ zeptal se vlídně.

„To je tajné,“ odpověděl Porta s úšklebkem. „Ta jména vám nesmím prozradit ani kdyby mi šlo o život.“

„Ale no tak!“ Schluckbebie se pokusilo žoviální úsměv. „Mimo záznam!“

„Se záznamem i bez, pořád je to přísně tajné.“

„Ehm...“ Schluckbebie si ho chvíli pozorně prohlížel, pak pokýval hlavou. „Pojďte se mnou do kantýny. trochu si popovídáme.“

Později jsme se dozvěděli o Schluckbebieových chabých pokusech vymámit z Porty pravdu.

„I já mám své přátele u Geheimes Gericht,“ začal velice zvolna a ležerně. „Zajímalo by mě, jestli třeba některé z nich neznáte?“

„To je docela možné,“ odvětil Porta. „Navštěvujete se s nimi často? Možná se tam jednoho krásného dne potkáme.“

„To je skutečně dost možné,“ souhlasil Schluckbebie, a Porta si povšiml, že se ten chlap začíná nadměrně potit.

Mezi oběma muži se rozhostilo krátké ticho. Porta jen spokojeně seděl s přihloupkým výrazem ve tváři, zatímco Schluckbebie si zuřivě namáhal všechny své mozkové závity, aby ho napadl nějaký rafinovaný způsob, který by mu pomohl na Portu vyvrát.

„Dáte si kávu?“ zeptal se po chvíli.

„Proč ne?“ souhlasil Porta. „Zdá se, že je teď poměrně v módě.“

„Neříkal jste snad, že kávu nepijete?“

„Napadlo mne, že bych ji mohl ochutnat a přesvědčit se, o co jsem celé ty dlouhé roky přicházel!“

Schluckbebie počkal, až před ně postavili na stůl dva šálky s čerstvou kávou, načež se naklonil k Portovi s významným úsměvem.

„Řekněte mi to jako chlap chlapovi, kamaráde! Kam jste to zboží schoval?“

„Zboží?“ podivil se Porta.

„Však víš, co myslím! Tu kávu!“

„Ach tak. Teď už vám rozumím.“ Porta pokýval hlavou jako naprostý imbecil. „Kávu! Že mě to hned nenapadlo!“

„Mám několik přátel,“ řekl Schluckbebie, „kteří by za opravdovou kávu rádi a dobře zaplatili.“

„V tom případě je mi nesmírně líto, že jim nemohu žádnou nabídnout,“ řekl Porta lítostivě. „Kdybych však na nějakou přece jenom přišel, kdože jsou ti vaši přátelé?“

„Jejich jména by vám nic neřekla, ale můžete se spolehnout, že platí dobře. Půl na půl a jsme domluveni! Co vy na to?“

„To si snad děláte legraci, ne? Deset pro vás a budu ochoten o tom přemýšlet.“

„Co takhle dvacet procent? Mí přátelé jsou opravdu velice vlivní lidé. Mohl byste mít z celé transakce veliký prospěch.“

Porta jeho nabídku chvíli zvažoval.

„Sedmnáct a domluveno.“

„Sedmnáct?“ Schluckbebie nasadil jeden ze svých gestapáckých obličejů, zachmuřený pohled, svraštělé obočí, přimhouřené oči, rty v jedné tenké přímce. „Děláte velkou chybu, můj příteli. Možná si dostatečně neuvědomujete, že moc vlivných lidí může pracovat jak pro vás, tak proti vám, to vše jen podle služeb, které jim prokážete. Proč bychom si je tedy chtěli rozhněvat a popudit proti sobě?“

Porta se beze slova zvedl ze židle. Dopil kávu, utáhl si opasek a otočil se ke dveřím. Schluckbebier za ním vyrazil rychlostí blesku.

„Můj drahý příteli, přece se nemusíme hned urážet! Možná vás jenom zmátl tón mého hlasu. Ale já jsem opravdu jen trochu žertoval!“

„Rozumím legraci jako každý jiný,“ řekl Porta důstojně. „Můj dědeček byl slavný klaun a kromě toho také velký vlastenec. Diváci se popadali za břicha jen když se objevil na jevišti s káčou vyvedenou v národních barvách přišpendlenou na zádech. Takže jak jistě sám vidíte, mám stejně dobrý smysl pro humor jako každý jiný člověk. Váš žert se mi ovšem příliš vtipný nezdál. Připadal mi spíše jako výhrůžka, a ty jistě, jak sám uznáte, dvakrát zábavné nebývají.“

„To určitě ne, ale teď už konečně poslouchejte!“ Schluckbebier se naklonil až těsně k Portovi a pošeptal mu do ucha. „Dozvěděl jsem se, že jeden z proviantních důstojníků generála von Choltitze shání kávu... samozřejmě že ne pro sebe, to dá rozum! Pro generála, rozumíte?“

„Navrhujete mi, že si mám hodit pytel na záda a na pochodovat s ním generálovi rovnou do kanceláře?“

„Ne, ne, ne! Nic takového vás nesmí ani napadnout! O tuhle stránku celé transakce se už postarám já. Mám na to nejrozumnější kanály a ani vy, ani já se ke generálovi nepřiblížíme. Je obklopen tajnými špehy mezinárodního židovstva a pokud nevíte, jak se tou změti provléknout, může to být velice, velice nebezpečné.“

„Vy ale znáte lidi, kteří to umějí, že?“ zeptal se Porta s laskavým úsměvem na rtech.

„My na gestapu víme všechno. A teď,“ Schluckbebier vzal Portu pod paží a takto zavěšení odcházeli oba ke dveřím, „myslím, že jsme se nakonec shodli na sedmnácti procentech, co myslíte?“

Obchod proběhl ještě téhož večera. Všichni jsme se sešli v kuchyni hotelu Meurice na drink a byli jsme přitom natolik dobře naladěni, že jsme přizvali dokonce i Schluckbebiera.

„Řekněte mi,“ řekl Porta najednou, „řekl byste, že jste vzdělaný a kulturní člověk?“

„Kulturní člověk? Samozřejmě, že jsem kulturní člověk! Copak si myslíte, že bych se dostal až na svoje současné postavení, kdybych neměl kvalitní vzdělání?“

„O tom jsem nepřemýšlel,“ řekl Porta. „Ale když se tedy nazýváte kulturním člověkem, možná byste nám mohl s něčím pomoci.“

„Udělám všechno, co bude v mých silách,“ přislíbil Schluckbebier okázale. „O jaký problém tu běží?“

„Je to jednoduché,“ řekl Porta. „Potřebujeme vědět, jak se jmenovalo Odinovo prase.“

„Odinovo prase? Co tady sakra všichni máte s Odinovým prasetem?“ dožadoval se Schluckbebier.

„Tohle už je dnes počtvrté, kdy se mě někdo vyptává na prasata.“

„To hlavní ovšem je,“ řekl Porta, „jestli znáte nebo neznáte odpověď!“

Téměř bez dechu jsme čekali, jak před námi muž od gestapa odhalí hlubinu své nesmírné moudrosti a vzdělanosti. Čekali jsme tak dlouho, až nám nakonec došel dech. Schluckbebier nakonec jen potřásl hlavou.

„To je tedy něco,“ přiznal. „Ale ani já, se všemi svými školami a vzděláním, ani já si teď nedokážu vzpomenout, jak se to ztracené prase jmenovalo!“

XV

Strážní v tranzitním táboře poblíž Beaune, známém pod jménem La Rolande, byli upřímně přesvědčeni, že jsou schopni nefalšovaného lidského soucitu. Obzvláště pak jeden z nich, unterscharführer Kurt Reimling, který o sobě tvrdil, že svým vězňům a jejich duševním mukám nejenom rozumí, ale že je s nimi dokonce i sdílí. Až tak daleko prý zašel.

„Zabijte mě s mými dětmi!“ žadonila u něj jednoho dne židovská matka.

Měla s sebou tři malé děti a stráž se je těsně před popravou rozhodli od sebe oddělit. Reimling rozkaz odvolal. Matka i děti zůstaly pohromadě až do posledního okamžiku, a pak, sám Reimling děti rychle a úhledně usmrtil, aby se žena mohla na vlastní oči přesvědčit, že nikterak netrpěly. Reimling to se svým revolverem skutečně uměl.

Někteří z mužů od SS potvrdzovali, že jim jejich oběti děkovali za starostlivost, kterou vůči nim projevovali. Oberscharführer Karl Neubourg z tábora v Drancy byl jedním z nich. Jeho lidskost a dobrota srdce ho dokonce přiměly k tomu, že jedné židovské rodině dovolil, aby se pomodlili kaddiš (motlitba za mrtvé) než je přinutil, aby se před očima zbývajících členů rodiny sami oběsili. Není snad nutné připomínat, že na svoji laskavost mohl velice těžce doplatit. Kdyby se o ní dozvěděli jeho nadřízení, mohla mu vynést tři dny samovazby a šestiměsíční zákaz povýšení.

Až tak daleko byli někteří z vězeňských strážců připraveni zajít. Není se tedy co divit, že jim jejich oběti byly vděčné.

VEČER V PAŘÍŽI

Ten obchod se zbraněmi nám navrhl dvojí agent přezdívaný „Krysa“, jenž byl členem výboru pro

jednání s muži vysazenými letecky nad Francií. Skladiště se nacházelo v nepoužívané továrně za Gare du Nord. S Krysou jsme se setkali venku a on nás zavedl dovnitř a nadšeně mával rukama nad třemi policemi plnými zbraní.

„Všechno jen prvotřídní kvalita,“ ujist’oval nás. „Přímo od samotného Churchilla!“

Přistoupili jsme blíže, abychom si je pořádně prohlédli. Sotva jsme tak učinili, otevřely se dveře a dovnitř se nenápadně protáhli tři muži v pláštěnkách, každý až nápadně s pravou rukou v kapse, kde si pohrával s revolverem. Zůstali stát hned u dveří a zírali kamsi mimo nás, na zásoby zbraní všude kolem.

„Seskočili padákem?“ zeptali se Krysy, jako bychom pro ně snad neexistovali.

„Měl bych pro vás malou radu,“ zavrčel Porta. „Pokud vás baví život, a pokud byste v něm ještě rádi pokračovali, vyndejte si pro jistotu ty ruce z kapes. Chápete, co tím chci říct, že?“

Všichni tři se k němu rázem otočili.

„Vyhrožujete nám snad?“ zeptal se jeden z nich.

„Ne, pokud to není nezbytně nutné. Záleží na tom, jak se budete chovat.“

„Tyto zbraně byly ukradeny. Víte o tom? Uvědomujete si, co se stane s každým, u koho budou nalezeny kradené zbraně?“

„Ne až tak docela,“ odpověděl Porta. „zkuste si ale jednu vzít a uvidíme, co se stane.“

„Příliš vám to ale nedoporučuji!“

Hlas, jenž k nám ze dveří promluvil, patřil Güntherovi. Toho jsme právě k tomuto účelu ponechali ještě se třemi dalšími muži venku. V ruce držel ruský samopal.

„Stačí, když uděláte, co vám bylo řečeno, a vyndáte ruce z kapes, a můžeme se na sebe opět usmívat a chovat se jako nejlepší přátelé.“

„To se vám zrovna nepovedlo,“ poznamenal Legionář, když jim zabavoval trojici amerických koltů.

„Pánové budou nejspíše amatéři, že? Na tom ale nesejde. Vraťme se k našemu obchodu.“ Ukázal rukou na zbraně. „Chcete na těchhle pár puštiček učinit nabídku?“

Nejmladší z mužů pokrčil rameny.

„Zbraně potřebujeme, to ano. A jsme ochotni je od vás odkoupit. Jistě ale chápete, že nejsme takoví blázni, abychom u sebe nosili nějaké velké sumy peněz. Pošlete s námi jednoho z vašich mužů a určitě se dohodneme.“

„Jednoho z našich mužů?“ zasmál se Legionář.

„Proč ne hned všechny? Nebylo by to lepší?“

„Mohlo by to být nebezpečné.“

„Pro koho?“

„Tak velká skupinka lidí by na sebe jen zbytečně upozorňovala,“ protestoval mladík.

„Ale v síle je i bezpečí!“ odpověděl Legionář okamžitě. „Neplýtvěj tu naším časem, příteli. Podmínky určujeme my! Vy chcete zbraně a my je máme. Kupuje se tedy podle našich pravidel, jasný?“

„Ale ty zbraně přece nejsou vaše!“

Legionář pozvedl obočí.

„Kdo říká, že nejsou?“

„Byly shozeny padáky z Anglie.“

„No a? Komu teď patří? Nám, nebo vám? Co s tím tedy hodláte dělat?“

Chvilí se již zdálo, že se nám muži postaví na odpor, ale Legionář jen s úsměvem zavrtěl hlavou.

„Na to ani nemysli, kámo. Za tohle vám život přece nestojí. Teď tady jednáte s německou armádou.

Klidně bychom vám mohli prohnat hlavu kulkou a nikdo by se nás nikdy na nic neptal. Ne, že bychom měli něco takového v úmyslu,“ dodal blahosklonně. „Pokud se budete chovat rozumně.“

Mladík pokrčil rameny.

„Budiž, když jinak nedáte. Mysleli jsme, že se jedná o normální černý trh. Kdybychom tušili, s kým tu budeme muset jednat, nikdy bychom nepřišli. Kolik za to všechno chcete?“

Porta ihned vyslovil cenu, která i mně připadala jako sprostá lichva. Muž se na něj s odporem podíval.

„Podívejte se, jste možná německá armáda, ale zbraně za takové peníze si můžeme koupit kdekoli v Paříži!“

„Jestliže je tedy i ostatní prodávají za takovéto ceny, proč bych je zrovna já měl dávat levněji?“

Nastalo krátké ticho a já začal mít dojem, že Portova cena nebyla možná až zase tak přemrštěná, jak se mi na první pohled zdálo. Proč bychom měli prodávat pod cenou? Riskujeme přece vlastní krky.

„Když se vám nechce, nikdo vás nenutí,“ řekl Legionář nakonec a tvářil se, jako by se k smrti nudil.

„Proč tady marníme čas? Tyhle zbraně prodáme kdekoli a kdykoli si jen zamanem.“

„A co uděláme s nimi?“ zajímal se Drobeček.

„Zamkni je na záchodě,“ navrhnul Barcelona. „Tam si můžou hnít až do konce války.“

Jeden z mužů zvedl dlaň.

„Počkejte chvíli. Jdete na nás pěkně zhurta, ale bohužel nejsme v pozici, abychom se tu s vámi mohli přetahovat a smlouvat o ceny. Peníze seženeme. Na deset samopalů, tisíc nábojů do každého a deset revolverů. Platí?“

„Platí,“ řekl Legionář. „Navrhuji tedy, aby se jeden z vás vypravil pro peníze a my si tady zatím podržíme zbývající dva, dokud se nevrátí.“

„Ty,“ Günther ukázal hlavní na jednoho z trojice, „půjdeš ty. A ať ti to netrvá celou noc.“

„Kolik času budeš potřebovat?“ zeptal se Barcelona.

„Patnáct minut by mělo bohatě stačit. S trochou štěstí budu zpátky za deset. Maximálně za dvacet.“

„Fajn,“ řekl Günther. „Dáme ti pět. A nepokoušej se nás podrazit, nebo se tvoji kamarádi nedožijí rána.“

„Nejsem blázen.“

Günther ho nechal jít. Drobeček si začal připravovat dva tenké ocelové dráty s klouzavým uzlem.

Barcelona postavil do rohu dvě židle. Dostrkali jsme k nim rukojmí a svázali jim ruce za zády, ocelové smyčky přehozené přes hlavu a kolem krku. Stačilo nepatrné kopnutí do židle a oba se uškrtí.

Čekali jsme. Ani ne za deset minut se třetí muž vrátil a ztěžka dýchal. Svíral v rukou dvě aktovky plné bankovek, po kterých Porta hladově skočil.

„Je tam všechno,“ řekl muž kysele. „Co bude se zbraněmi?“

Osvobodili jsme oba rukojmí a nyní jsme se samopaly v rukou sledovali, jak si zkušeně vybírají na policích zbraně. Deset samopalů značky „Sten“ a deset revolverů. Atmosféra ve skladu se postupně uvolňovala. Vynesli si zbraně ven a uschovali je pod zadním sedadlem staré motorové tříkolky, kterou sem přijeli. Všichni společně jsme se pak odebrali do nedalekého bistra, abychom obchod řádně zapili a trochu blíže se podívali na otázku ručních granátů. Jak se zdálo, po ručních granátech toužili více, než po čemkoli jiném. Krysu napadlo, že by možná věděl, kde se dají nějaké sehnat, a tak jsme již o půl hodiny později naskákali do starého otlučeneho francouzského nákladáku označeného velkými písmeny W. L. (WehrmachtLuftwaffe), který Krysa pro tuto příležitost zajistil.

Drželi jsme v rukou odjištěné samopaly, připraveni je použít proti každému, kdo by se nám postavil do cesty. Tohle byla naše válka, válka ve válce, a my jsme ani trochu netoužili riskovat. Nějakou chvíli se na nás zezadu přilepilo obojživelné vozidlo se čtyřmi polními policisty, ale zřejmě se nakonec rozhodli, že jim nestojíme za to a vyrazili vstříc tučnějším úlovkům.

Porta zastavil nákladák před starým činžovním domem. Vyskákali jsme ven a rychle se rozhlédli kolem. Stiskli jsme bzučák vchodových dveří a v naprosté tichosti jsme vyrazili vzhůru po schodech, přičemž jsme brali hned čtyři najednou. Porta hlasitě zabušil na dveře.

„Kdo je to?“

„Adolf a tajná policie! Otevřete nebo vyrazíme dveře!“ Rozhostilo se krátké ticho. Pak se dveře zvolna a neochotně pootevřely. Porta do mezery ihned zaklínil nohu. Muž, který otevřel, byl feldwebel polní policie.

„Ale, ale,“ podivil se sarkasticky. „To má být podle vás vtip? Tajná policie? Adolf?“

„Pochopil jsi to naprosto správně,“ pochválil ho Porta. „A tohle je ještě jeden.“ Zabořil muži do prsou hlaveň samopalu. „Ruce vzhůru, a hezky si pohni, nemáme celou noc.“

Muž beze spěchu zvedl ruce nad hlavu.

„Tohle vás bude stát život, svobodníku. Uvědomujete si to doufám?“

„Když si s tím nedělám starosti já, proč bys měl ty?“

Porta ho vtlačil dveřmi do bytu. My ostatní jsme se protáhli dovnitř hned za nimi a rozptýlili se po malé mígtnosti, kterou jsme téměř celou zaplnili. Porta se otočil a praštil feldwebela do břicha. Ten vykřikl a zkroutil se bolestí. Porta ho vtlačil do křesla. Celou místnost osvětlovala jediná slabá žárovka. Na

podlaze nebyl žádný koberec a uprostřed místnosti ležela velká bedna s municí s nedbale poházenými hromadami pušek. Nad celým tímto nadělením se skláněl muž v koženém plášti a měkkém gestapáckém klobouku. V jednom rohu seděli čelem ke zdi čtyři muži, na které dohlížel další polní policista. Druhý feldwebel se rozvaloval v křesle a popíjel pivo. Když jsme vpadli dovnitř, pokusil se vyskočit, ale na naší straně stál jak okamžik překvapení, tak výhoda početní převahy.

„Ruce vzhůru!“ rozkázal Porta.

Muž v koženém plášti okamžitě uposlechl. Polní policista střežící vězně potřeboval malé povzbuzení. Když mu zasvětlil kolem ucha Legionářův nůž a zabodl se do stěny vedle něj, dal si říci a podvolil se Portovu rozkazu.

„Výborně,“ řekl Porta. „Teď si zahrajeme škatule, škatule, hejbejte se. Vy čtyři,“ strčil do svého feldwebela tak prudce, že se zastavil až na druhém konci místnosti „si vyměníte místo s těmito čtyřmi. Nosy hezky ke zdi a kulka do hlavy, jestli se jenom pohnete.“

Výměna byla provedena. Čtyři civilisté na nás naprosto nevěřicně zírali a netušili, jestli jsou skutečně zachráněni, nebo jestli jen někdo nepřiložil do ohně.

„Je těchhle parchantů ještě někde víc?“ zeptal se Porta a ukázal směrem k oknu.

„Na to můžeš vzít jed,“ odpověděl Gregor. „Skočím ven a trochu se porozhlídnu.“

Günther se usadil do křesla a odjistil samopal.

„Co tady děláte?“ zeptal se Porta stroze tří polních policistů sedících s nosy přitisknutými ke stěně. Odpovědi mu bylo jen mlčení.

„Přišli nás zatknout, co jiného?“ odpověděl jeden z osvobozených vězňů zvesela. Byl to malý Francouz, černovlasý, snědý s jiskrným pohledem. „Ještě pár vteřin a zbyla by z nás jen krvavá kaše na tapetách.“ Drobeček vytáhl z kapsy svůj nepostradatelný drát. „Chceš, abych se jich zbavil?“

„Počkej ještě chvíli,“ Francouz k němu vztáhl dlaň.

„Potřebujeme nejprve zjistit, kdo jim dal tip. Někdo jim o nás musel říct, protože když jsme přišli, už tady na nás čekali.“

„Jasně.“ Günther přešel k muži od gestapa a zapíchl mu do zad hlaveň samopalu. „To z nich velice rychle dostaneme. Jak se jmenuješ, ty jedna krycí tlamo?“

„Breuer,“ ozvala se vzdorovitá odpověď. „Max Breuer. Kriminalobersecretar.“

„V tom případě se připrav na malý rozhovor, Maxi Breuere. A věz, že to, co jsi až dosud dělal jiným, bude nyní uděláno tobě. Uvidíme, jak dlouho vydržíš!“

„To by mohla být sranda,“ zaradoval se Drobeček škodolibě.

Přešel do kuchyně a natočil kbelík vody.

„Nejprve si dáme vodní svět,“ řekl.

Uchopil vrchního kriminálního radu pod krkem, jako by byl hadrová panenka a srazil ho na kolena. Pak mu strčil hlavu pod vodu, zatímco mu ho čtvero ochotných rukou pomáhalo udržet na zemi. Jeho zmítání pomalu ustalo.

Drobeček ho škubnutím vytáhl z vody a my tiše sledovali, jak pomalu přichází k sobě. Okamžitě se celý pozvracel a zíral na nás krví podlitýma očima. Francouz se k němu ihned sklonil a vypálil svoji otázku.

„Jak jste se dozvěděli, kde nás máte hledat?“

Žádná odpověď. Francouz zopakoval otázku. Muž zavřel oči a mlčel.

„Jak jste se dozvěděli, kde nás máte hledat?“

Francouz napřáhl nohu a vši silou nakopl muže do břicha. Špatně však odhadl vzdálenost a jeho kopnutí bylo příliš silné, muž znovu omdlel.

„Máš špatnou techniku,“ pronesl Legionář netrpělivě. „Ještě párkrát ho takhle kopni a budeš z něho mít nebožtíka ještě dřív, než z něj dostaneš jedinou informaci.“

Legionář se i se svojí věčnou cigaretu visící mu ze rtů sklonil k ležícímu gestapákovi a postříkal mu obličej vodou. Krví podlité oči opět zamrkaly.

„V pořádku,“ řekl Legionář. „To už je lepší. Slyšíš mě?“

Muž jen slabě přikývl.

„Kdo ti dal tuhle adresu?“ zeptal se Legionář. „A doporučuji, abys nám na naši otázku tentokrát raději odpověděl, protože i když naprosto nesnáším násilí, obávám se, že i moje trpělivost má své meze, a my

se tě ptáme už počtvrté. Jestliže mi okamžitě neřekneš, na co jsem se tě ptal, dám ti ochutnat trochu tvé vlastní medicíny.“

Mlčení i nadále pokračovalo. Stáli jsme přísně kolem a ticho přerušil až Legionář hlasitým povzdechem. „Jak myslíš, třeba to pro tebe bude zajímavá zkušenost, ocitnout se pro jednou na opačné straně... být příjemcem. Podrž mu pevně hlavu, Drobečku.“

Legionář si pomalu vytáhl cigaretu z úst a zastrčil ji rozžhaveným koncem muži hluboko do nosní dírky. Ozval se bolestivý nárek a nepříjemný pach spáleného masa. Legionář se usmál.

„To bychom tedy měli. Tu druhou půlku ti přismahneme za chvíli.“

„Nemá náhodou nějaké zlaté zuby?“ dožadoval se Porta.

„I kdyby měl,“ ohradil se Drobeček, „nemysli si, že budou tvoje!“

„Bud' te zticha, vy dva! To si můžete vyříkat potom!“

Legionář je oba odstrčil stranou, uchopil muže za ruku a zcela záměrně mu zlomil jeden prst. Ozvalo se nepříjemné prasknutí, až jsem se otřásl, a muž opět vykřikl a zhroutil se na podlahu.

„Takže?“ zeptal se ho Legionář měkce.

Žádná odpověď. Drobeček postoupil vpřed a přišlápl muži ruku k zemi. Pomalu zvyšoval tlak až se celou místností nesl kvilivý nárek bolesti. Legionář mávl královským gestem rukou a Drobeček odstoupil stranou.

„Takže, pane Breuere?“

Muž měl konečně dost. Ze rtů mu slabě splynulo dívčí jméno a adresa.

„Říká vám to něco?“ zeptal se Legionář a obrátil se k Francouzům.

Tři z nich bleskově přikývli a vyčítavě pohlédli na svého druha.

„To se ví, že říká. Je to holka, co s ní teď chodí Jacques. Stokrát jsme mu opakovali, že se jí nedá věřit. Ted' už to tedy víme jistě a spousta věcí je nám hned mnohem jasnějších.“

Jeden z policistů se dal náhle do smíchu. Drobeček k němu s řevem přiskočil a začal mu tlouci hlavou o zed'. Dědek, který naše počínání zatím jen zpovzdálí a mlčky sledoval, pokročil vpřed a popadl Drobečka za rameno.

„Proboha živýho nech už ho na pokoji! Nebylo už toho násilí pro dnešek dost?“

„Tomu bych sice rozuměl,“ zaprotestoval Porta, „ale nemůžeme si přece dovolit, aby se teď hezky vrátili domů na stanici, nebo snad jo?“

„K čertu s váma! Co si sakra myslíte, že jsme? Obyčejní vrazi?“

„Ne, ale taky nejsme žádní podělaný svatoušci!“ odsekl Porta ihned. „Nemám nejmenší chuť riskovat krk kvůli těmhle mizernejm gaunerům.“

Dědek se již bez dalších slov otočil a vyšel z místnosti. Slyšeli jsme, jak za sebou bouchl dveřmi a běžel dolů po schodech. Zůstali jsme chvíli stát, v tu chvíli jsme si nebyli jisti, co máme dělat. Pak nám však Legionář ukázal ke dveřím a my jsme zamířili za Dědkem. V bytě zůstali jen zajatci, Günther a tři Francouzi. Sotva jsme se ocitli venku na ulici, dolehla k nám střelba. Cítil jsem se mnohem lépe, že to dopadlo takhle, ale byl jsem zároveň rád, že tam nahoře zůstal Günther a ne já.

Později jsme se všichni sešli v baru na Saint-Michel, abychom uzavřeli náš druhý dnešní obchod, načež Porta si zastrčil do kapsy objemný svazek bankovek, a přitom se ani v nejmenším nepokoušel zastírat své hluboké uspokojení.

„Co jste nakonec udělali s vězni?“

Günther pokrčil rameny.

„Nacpali jsme je do komory a zamkli. Nějak to snad do konce války přečkají, pokud tam mezitím nevleze nějaký zvědavce.“

„Co se mě týče,“ řekl Dědek, „mám už takovejch dobrodružství plný zuby. Dál už se mnou nepočítejte.“

„Se mnou taky ne,“ řekl Heide.

Dědka pochopitelně šířal mravní aspekt takového jednání; zatímco Heide se pouze strachoval, že by mohl obrozit svoji další vojenskou kariéru. Porta pokrčil rameny.

„Jak si přejete. Nikdo vás nebude do ničeho nutit.“

A čím méně lidí se bude muset dělit, tím více toho zbude na ostatní. Alespoň tak to vidím já. A jestli se k vám chce někdo přidat, prosím, já rozhodně nikomu bránit nebudu.“

Rozloučili jsme se s Francouzi a zamířili zpět do kasáren. Po chvíli jsem se od svých přátel odpojil a zamířil na Avenue Cléber, kde na mě ve svém bytě čekala Jacqueline. Byla smutná a vyděšená.

„Všude jen to šílenství a zabíjení,“ stěžovala si trpce. „Je to stále horší a horší. Nikdo už nikomu nedůvěřuje. Všude kolem sebe jen slyšíš o lidech, které na ulici někdo zastřelil, pobodal nebo uškrtil, a to všechno jen tak, pro nic za nic.“

„Dlouho už to trvat nebude,“ řekl jsem uklidňujícím tónem. „Válka už je téměř u konce. Naše jednotky po celé Evropě ustupují dokonce i tady v Paříži si už generálové balí kufry.“

Vyprávěl jsem jí o našich posledních zážitcích, úspěšných obchodech na černém trhu a zastřelených vězňích. Jacqueline potřásla nešťastně hlavou.

„Vidíš to? Přesně o tom mluvím! Celý svět jako by se najednou zbláznil. Dokonce i ty. Prodáváte zbraně, které budou použity proti vašim vlastním vojákům! Zbraně, které možná jednoho dne použije někdo k tomu, aby tě zastřelil! K čemu to všechno je? Zabíjet lidi kvůli penězům. Kvůli tomu, aby vás neprozradili, jenom zabíjet a zabíjet, protože toho vraždění už bylo tolik, že lidský život ztratil jakoukoli cenu.“

Nalila mi velkou sklenici whisky a nakrátko zmizela v koupelně. Když se vrátila, měla na sobě lehké japonské kimono. Posadila se ke mně na pohovku.

„Víš, co jsem včera viděla? Vaši vojáci stříleli na ulici na mrzáka.“

Pokrčil jsem rameny. Co rozumného jsem jí mohl asi tak odpovědět, jakou rozumnou otázku jsem jí mohl položit? Koho ještě zajímalo proč lidé zabíjejí jiné lidi? Komu na tom ještě vůbec záleželo?

„Tví přátelé mě nemají rádi,“ pokračovala. „Myslíš, že mě také zabijí?“

„Propánakrále,“ řekl jsem zděšen. „Proč by něco takového dělali?“

Usmála se a její úsměv byl spíš smutný než veselý.

„To je pěkně hloupá otázka! Lidé dnes přece k zabíjení žádný důvod nepotřebují. Prostě zabíjejí, kdy a jak se jim zachce. A tvoji přátelé důvod koneckonců mají: jsi zamilovaný, já jsem zamilovaná a zamilovaní lidé mohou být nebezpeční.“

Díval jsem se zamyšleně na její štíhlé tělo ukryté pod jemným vyšívaným kimonem. Měla zastřený pohled, oči zpola přivřené a já pochopil, že je již lehce opilá. Rozesmála se, natáhla nohy a položila se na záda.

„Opijeme se,“ řekla. „Zpijeme se úplně pod obraz. Co jiného nám sakra ještě zbývá?“

Náhle se znovu napřímila, objala mě kolem krku a třela se o mě tváří.

„Miluji tě, Svene. Víš to vůbec? Miluji tě.“ A jen tak bezvýznamně ještě připojila: „Vyhrožují mi, protože sem za mnou chodíš.“

„Kdo ti vyhrožuje?“ zeptal jsem se. „Porta a ti ostatní?“

„Ti samozřejmě ne!“

„Kdo tedy?“

„Ale,“ přitiskla mi prst na ústa, „nikdo. Nic se neděje. Byl to jen takový hloupý žert. Dnes v noci chci na všechno zapomenout.“

„Ale já chci vědět...“

„Zapomeň na to, Svene! Bylo to ode mne hloupé.“

Nevěřil jsem jí. A měl jsem si to s ní všechno hned tehdy vyříkat, ale Jacqueline se ke mně přitiskla a kimono se jí rozevřelo a všechno náhle zmizelo v nenávratnu.

„Ach, Svene. Proč nemůžeš být Francouz!“ šeptala. „Nemohu Němce ani vystát, hnusí se mi. Všichni!“

„Já přece nejsem Němec,“ připomněl jsem jí.

„Na tom nesejde. Bojuješ v jejich armádě. A určitě nenávidíš Francouze.“

„Proč bych je měl nenávidět?“

„Protože s nimi bojuješ, potřebuješ k tomu snad jiný důvod?“

„Není v tom nic osobního,“ řekl jsem. „Nemám nic proti nikomu konkrétnímu.“

Když jsme se opět vrátili do skutečnosti, byla již téměř úplná tma. Jacqueline se natáhla pro cigaretu, ale nahmatala jen prázdnou krabičku.

„Já už také žádné nemám,“ řekl jsem. „Obléknu se a zkusím venku nějaké sehnat. Když víš, kde hledat, na černém trhu vždycky nějaké najdeš.“

„Skvělé, ale dlouho se tam nezdržuj. Udělám zatím kávu.“ Vyskočila z postele a odcupitala nahá do kuchyně. „Dávej na sebe pozor!“

Obstarání cigaret mi netrvalo dlouho. Věděl jsem přibližně, kde mám hledat, a již za čtvrt hodiny jsem se i s cigaretami vracel do bytu. Když jsem vstoupil do domu, minul jsem dva mladíky, kteří si s údivem prohlíželi moji černou uniformu. Beze slova prošli kolem mne a já ještě chvíli sledoval, jak se co nejrychleji pokoušejí zmizet na ulici. Napadlo mne, kam mají v tuto noční hodinu asi tak naspěch, ale dále jsem nad nimi i jejich podivným chvatem nepřemýšlel. Vyběhl jsem po schodech nahoru a již jsem se nemohl dočkat, až se vrátím zpět do postele k Jacquelině, kde si v klidu vypijeme kávu a vykouříme cigaretu. Dveře do bytu byly otevřené, což jsem připisoval tomu, že na mě Jacqueline již skutečně čeká v posteli. Měl jsem dvoudenní dovolenku a plánovali jsme, že spolu strávíme celou nádhernou noc a že možná již zítra nebo pozítří bude konečně po válce.

Zavolal jsem na ni, hned jak jsem vstoupil do bytu.

„Už jsem tady! Mám pět krabiček od nějakýho kluka hned za rohem!“

Nikdo neodpovídal.

„Haló, už jsem doma!“ zakřičel jsem.

Odpovědi mi bylo stále jen ticho. Do nosu mě uhořel pach spáleniny. Nyní již značně nervózní jsem běžel do kuchyně. Káva přetekla na sporák, ale plamen ještě stále hořel. Jacqueline ležela s rozpaženými rukama na podlaze. Okamžitě mi bylo jasné, že je mrtvá. Na krátký okamžik jsem nebyl schopen nejmenšího pohybu. Zíral jsem na ležící tělo a pořád dokola jsem opakoval její jméno.

Jacqueline měla brutálně proříznuté hrdlo, ze kterého nyní zbyla jen obrovská zející díra z níž ještě stále pulzovala jasně rudá krev. Tvář měla již chladnou a ztuhlou, propadlé líce. Na nahém nadru měla kus papíru s krutým a nemilosrdným rozsudkem: KOLABORANT.

O půl hodiny později, jsem měl v sobě celou láhev whisky, zapálil jsem si již desátou cigaretu a opatrně za sebou zavřel dveře od bytu. Utáhl jsem si opasek, zkontroloval své dva těžké armádní revolvry a zamířil dolů po schodech, abych si promluvil s domovnicí. Jen neochotně a s vyděšeným pohledem se při šourala ke dveřím, kde jsem ji chytil pod krkem a přitáhl k sobě.

„Kdo byli ti dva kluci, kteří odsud asi před tři čtvrtě hodinou vyšli na ulici?“

„Nikdo, Monsieur le soldat!“

„Co tím chcete říct, že nikdo? Nežvaňte nesmysly, ženská! Právě jsem vám řekl, že tady byli nějakí dva kluci!“

„Ale já o ničem nevím já nikoho neviděla nemůžu přece ve dne v noci jen koukat, kdo vchází dovnitř a vychází ven.“

Byla šedá jako popel a trásla se strachy. Bylo mi jasné, že říká pravdu. Odhodil jsem ji od sebe a vyšel na Avenue Cléber. Poprvé v životě jsem pochopil jaké to je, když se člověka zmocní touha zabít. Zabíjet a zabíjet, zabíjet jen z čisté radosti a pro vlastní potěšení.

Tohoto večera začalo osvobozování Paříže.

Chlapec se vrátil domů z kina. Přišel pozdě a většinu cesty musel běžet, protože se bál, že si o něj bude otec dělat starosti. I při běhu se však smál, protože příběh, který právě shlédl, byl tak legrační, že ho ještě teď od samého smíchu bolela žebra a bránice.

„Tati!“ Chlapec vyběhl po schodech nahoru do pokoje, kde si jeho otec četl. „Vím, že jdu pozdě, ale byla to taková legrace, že jsem zůstal i na kousek druhého promítání a pak jsem celou cestu domů běžel!“

Otec se na něj usmál, odložil knihu a jal se v klidu připravovat večeři, zatímco chlapec bez ustání štěbetal jako straka, pletl se mu pod nohama, příliš rozrušen na to, aby pomohl aspoň s prostíráním.

„Dvě vajíčka a hrnek mléka,“ řekl otec nakonec, když se mu podařilo dostat se na chvíli ke slovu. „A dva krajíčky německého chleba a trochu pudinku jako zákusek. To by tě mohlo nasytit, co říkáš?“

„To se vsad!“ pronesl chlapec zmužile. „Už nemám zdaleka takový hlad jako dřív. Znáš Jeana? Jeho táta je v odboji, víš? Říkal, že až budu mít zase hlad, abych spolykal několik kousků papíru a pořádně je zapil vodou. Hlad prý za chvíli potom přejde. Odpoledne jsem si to vyzkoušel a ono to skutečně funguje.“

Úplně mi přestalo kručet v žaludku.“

Otec jen tiše seděl a pozoroval, jak chlapec jí. On sám již dva dny neměl nic v ústech. Na tom však

nezáleželo. Důležitější bylo nakrmit dítě. Nemůže to přece už dlouho trvat a do města dorazí osvoboditelé. Povídá se, že na Paříž míří dvě obrněné divize.

Chlapec pokračoval jako kolovrátek.

„Včera zabili na svatém Michalovi informátora. Slyšel jsi o tom? Řekl mi to Raoul. Dva kluci přijeli na kolech a zastřelili ho přede všemi přímo uprostřed ulice. Raoul taky říkal, že to byli kluci stejně staří jako my. Jean pak povídal, že bychom měli večer vyrazit ven a zkusit to taky, ale jeden z učitelů nám pak bůhvíjak dlouho vysvětloval, abychom nic takového neprováděli. Máme prý jít ze školy rovnou domů a netoulat se v noci po ulicích. Abychom se prý do ničeho nezapletli. Všichni učitelé jsou z bošáků úplně strachem bez sebe, věřil bys tomu, tatí?“

Chlapec odstrčil skořápky od vajíčka a napil se mléka. Chléb v něm zmizel již dávno, nestačil však naplnit ještě stále prázdný a hladový dětský žaludek.

„Víš, že jsem jediný kluk ve třídě, jehož táta má Croix de Guerre se třemi ratolestmi? Všichni ostatní na mě teď pěkně žárlí. Víš, že Američani už jedou na Paříž, tatí? Všichni bošáci v těch jejich černých uniformách už budou pěkně brzy mrtví. Včera vyhodili do vzduchu bistro. Byl to prý samý Němec. Raoul říkal, že prý odtamtud potom tekly úplné potoky krve. Bošácké krve. Páni, škoda, že jsem u toho nebyl, to musel být pohled! Zítřka ti vykartáčuju uniformu, tatí. Musíš si ji vzít na sebe, až přijedou Američani. Víš, že mají tisíce tanků?

Myslíš, že v nich budou jezdit i po Paříži? Myslíš, že...“

Otec vstal od stolu.

„Je čas jít spát. Ano, a vím, že Američané už jedou, ale ještě si budeme muset nějakou chvíli počkat.

Když už jsme ale vydrželi čekat tak dlouho, těch pár hodin to snad ještě vydržíme.“

„Kdy tady budou? Myslíš, že přijedou už v noci?“

„To klidně můžou,“ řekl otec, „to uvidíme, až se zítra ráno probudíme.“

Srpnové horko za okny bylo téměř nesnesitelné. Chlapec se neklidně převracel v posteli a ještě zaslechl, jak otec zhasíná a odchází do svého pokoje. Slyšel, jak za sebou zavírá dveře. Hned poté se v domě ozval výbuch. Jeho síla vymrštila chlapce z postele, hodila jím přes celou místnost a uhodila jím o zeď. Padaly na něj cihly, snášel se prach. Cítil pach kouře a viděl, že dveře do jeho pokoje začínají olizovat plameny.

Chlapce vyprostili jako prvního. Byl v šoku, byl samá modřina a odřenina, jinak ale v pořádku. Najít otce trvalo déle. Museli se prohrabat hromadou sutí, cihel, spálených trámů a rozbitého skla. Položili ho jemně na chodník, ale dokonce i chlapec pochopil, že je mrtev. Místo obličeje měl jen beztvářou krvavou kaši.

Plačícího a vzlykajícího chlapce odvedli do nedalekého kláštera a předali ho do péče milosrdných sester. Ty mu daly sedativum a uložily ho do postele. Ještě než však upadl do neklidného spánku, přišlo za ním několik mužů a vyptávali se ho, jestli před výbuchem něco neslyšel nebo nezahlédl. Neviděl a neslyšel nic. Soused tvrdil, že kolem domu projížděl automobil, který těsně před domem zpomalil, a nějaký muž z něj cosi hodil do okna bytu. Někdo jiný zase tvrdil, že ve tmě spatřil běžet dvojici neznámých mužů. Někteří říkali, že na sobě měli uniformu, podle jiných to byli civilisté.

Chlapec zůstal na světě sám. Jeho milovaní Američané skutečně přijeli. Bylo ale již příliš pozdě na to, aby ho ušetřili jeho osobní tragédie. Nikdo již nezjistil, kdo zabil jeho otce. Zda to byli Němci nebo Francouzi. Nikdo také nezjistil, proč musel zemřít. Byl to zrádce, nad nímž vyřkli ortel jeho vlastní krajané? Nebo se stal, jako mnoho a mnoho dalších, jen nevinnou obětí teroristů?

To nikdo nezjistil. A takových případů byly stovky.

XVI

Bruno Witt měl v Paříži mnoho přátel přinejmenším on sám si to myslel. Kde však byli onoho konkrétního srpnového dne, neměl ani tušení, jisté však bylo, že svým povinnostem, které by od nich jako od přátel očekával, velice hrubě nedostáli.

S položeným zdivočelým davem v patách se nyní řítit ulicí Faubourgdu Temple. V čele jeho pronásledovatelů běžela mladá dívka, Yvonne Duboisová, která byla již celých čtyřiaadvacet hodin věrnou a oddanou členkou protinacistického odboje. Před tím ovšem patřila mezi ty vyvolené dívky, které měly přístup do soukromých komnat německé bezpečnostní služby S.D. v hotelu Majestic. Dnes se svého privilegovaného postavení prozíravě vzdala. Vyslyšela volání vlasti a zasvětila všechny svoje síly a energii odboji.

Bruno Witt zakopl a upadl. Dav byl v mžiku u něj. Jeho vybledlá šedá tunika byla v okamžiku roztrhána na kousky, přičemž dvě ženy v domácnosti se praly o jeho čepici. Yvonne Duboisová mu krejčovskými nůžkami prořízla hrdlo a s nesmírnou radostí vnořila ruce do horké prýstící krve.

„Zabila jsem agenta gestapa!“ křičela z plna hrdla a mávala zkrvavenýma rukama k davu na opačné straně ulice. „Zabila jsem agenta gestapa!“

Nově přichozí jí však nevěnovali pozornost, neboť i oni měli plné ruce práce s plněním svých vlasteneckých povinností. V jejich středu byly dvě nahé dívky, každá s hákovým křížem namalovaným na prsou. Dav se zastavil a posadil své oběti na dvě nízké stoličky doprostřed silnice a za všeobecného jásotu a povzbuzování jim začal holit hlavy.

Všechny je vyvekleli na ulici, teď, když osvoboditelé konečně dorazili. Matky malých dětí, které si vyřešily problém s válečným nedostatkem tím, že měly německého milence; nevinně vypadající obchodníci a úředníci, kteří gestapu vyrazili věrné Francouze; neškodné staré domovnice, které zapříčinily smrt mnoha francouzských odbojářů tím, že strkaly nosy tam, kde o ně nikdo neměl zájem. Ti všichni byli nyní vyvečeni ze svých skrýší a vystaveni na ulici na odív jásajícím a radujícím se davům.

Po hlavních třídách vozili v obyčejném zahradnickém kolečku nahého muže. Na krku se mu houpala cedule se známým nápisem: KOLABORANT. Z horního patra se vyklonila žena a vylila na hlavu nahého muže obsah nočníku. Bohužel měla poněkud vychýlenou mušku. Na odhaleného kolaboranta dopadlo jen několik málo kapek, zatímco jeden z nových národních hrdinů obdržel tak říkajíc plný zásah na hlavu a na ramena.

„Liberté!“ křičel dav.

Každý muž a každá žena se nyní ze všech sil snažili dokázat své nesporné vlastenectví, předčít své sousedy tváří v tvář nepříteli. Neexistoval jediný člověk, který by nezabil alespoň jednoho Němce. A bylo mnoho takových, kteří je evidentně zabíjeli na potkání. Nikdo se nepozastavoval nad tím, že kdyby tomu tak bylo, musely by být ulice Paříže doslova vystlány mrtvými těly nenáviděných bošáků, kteří byli natolik bláhoví, že se odvážili zkrátit své kordy s chrabřími a galantními Francouzi.

Na každém rohu vyhrávala harmonika. Přidávala se i bendža a píš'aly. Celý svět byl opět šťastný. Do

Francie se vrátila demokracie!

„Jen já osobně mám zásluhu na tom, že Paříž byla zachráněna,“ prohlásil generál von Choltitz před americkým generálem, který ho vyslýchal. „Měl jsem rozkazy město zničit, ale samozřejmě mi bylo okamžitě jasné, že se Vůdce pomátl. Přijal jsme proto svá vlastní opatření.“

„Zachránil jsem tři židy z plynové komory,“ řekl jeden z důstojníků gestapa. „Já osobně jsem je zachránil a mám na to dokonce svědky!“

„Znal jsem jednoho z plukovníků, kteří se zúčastnili atentátu na Hitlera 20. července,“ tvrdil poručík Schmaltz z N. S. F. „Věděl jsem, co chystá, ale neudal jsem ho. A přitom jsem to musel udělat. Byla to má povinnost! Raději jsem riskoval vlastní život a mlčel jsem!“

Zčistajasna byli najednou všichni Francouzi vlastenci a všichni Němci jen z donucení plnili rozkazy, které jim byly z hloubi duše odporné. Paříž však byla osvobozená!

ODMÍTNUTÍ SPLNIT ROZKAZY

Bylo krátce po půlnoci. V pracovně generála Mercedesese se radili jeho důstojníci. Všichni byli v polních uniformách a v rukou svírali samopaly. Mercedes se skláněl nad mapou.

Toho dne jsme měli opustit Paříž a ve Štrasburku překročit hranice; do čela průvodu byl určen druhý prapor.

„Musíme rozhodně počítat s útoky odbojových skupin,“ varoval přítomné Mercedes. „Jsou teď všichni venku a mohou se přetrhnout, aby dosáhli pomsty. Naším rozkazem je, co nejrychleji se přeskupit. Nic, opakuji, nic nám nesmí stát při plnění rozkazu v cestě. Každý útok musí být odražen všemi prostředky, které budete mít k dispozici. Musíme prorazit! Je to všem jasné, pánové?“

Důstojníci smrtelně vážně přikývli. Mercedes se napřímil a srovnal si černou pásku, kterou nosil přes svoji prázdnou oční jamku. Přesně v tom okamžiku zazvonil telefon. Hovor převzal generálův pobočník, chvíli naslouchal, načež předal sluchátko svému nadřízenému.

„Pro vás, pane. Generál von Choltitz. Vypadá to velice naléhavě.“

Mercedes se zašklebil.

„Haló! Generál Mercedes.“

„Rozumím, tady Choltitz. Co to sakra děláte, člověče? Doneslo se mi, že balíte a chystáte se k odchodu z města. Doufám, že to není pravda!“

„Obávám se, že je, pane. Přibližně za dvě hodiny opustíme Paříž a budeme na cestě do Štrasburku.“

Na druhém konci linky došlo k hlasitému výbuchu. Mercedes si držel sluchátko daleko od ucha a shromáždění muži se jen šklebili.

„Zakazuji vám, abyste cokoli takového dělal! Ještě stále jsem váš nadřízený důstojník, pokud vím moje pověření pořád platí. Rozkazuji vám, abyste zůstal tam, kde jste! A to tak dlouho, než rozhodnu, že se můžete stáhnout.“

„Je mi líto, pane, ale jak to tak vypadá, nejsem již pod vaším velením. Rozkaz k ústupu jsem obdržel přímo od polního maršála Modela. Podle něj mám již za několik hodin vyrazit na cestu a vzít s sebou i veškerou techniku.“

Generálův hlasitý dech byl nyní dobře slyšet po celé místnosti.

„Techniku? Co přesně tím máte na mysli? Zbraně, munici, tanky?“

„Ano, pane. Všechny zbraně, veškerou munici a všech devět tanků.“ Mercedes se poněkud křivě pousmál. „Jak si možná vzpomenete, pane, velím tankové divizi, která nemá prakticky žádné tanky.“ Von Choltitz sípál do telefonu.

„A mohu se zeptat, jaký význam toto zbytečné cvičení má?“

„Mám rozkazy překročit u Štrasburku hranice, kde se přeskupíme a převezmeme čtyři sta zbrusu nových tanků, které právě vyjely z továrny. Polní maršál mi povolil celých čtrnáct dní, během kterých si mají mí muži na nové stroje zvyknout.“ Mercedes se znovu zasmál a jeho důstojníci potřásli hlavami a začali si mezi sebou něco mumlat. „Pokud jde o délku zácvičku, polní maršál příliš štědrý není, ale pokusíme se učinit vše, co bude v našich silách. Do konce měsíce nás můžete opět čekat v Paříži.“

„Generále Mercedesi, opakuji, že vám výslovně zakazují opustit Francii. Odvolávám rozkazy polního maršála Modela, rozumíte mi? Můžete je ignorovat! Přejímám za to plnou zodpovědnost! Okamžitě se spojím s nejvyšším velitelstvím a informuji je o svých krocích. Trvám však na tom, abyste vy i vaši muži zůstali na svých místech, dokud ode mne nedostanete další rozkazy.“

„Je mi líto, pane,“ zopakoval Mercedes s těžkým povzdechem. „Ale pokud v této věci nedostanu rozkaz přímo od maršála Modela, za dvě hodiny vyrazíme.“

„Zřejmě zapomínáte, generále, že tady velím já a nikoli Model! Vaši divizi mi osobně poslal říšský vůdce! Jestliže se odvážíte jednat proti mým rozkazům, pošenu vás před vojenský soud, to vám přísahám!“ Na lince se rozhostilo krátké ticho přerušované pouze příležitostným sípáním rozrušeného generála von Choltitze.

„Jste tam, Mercedesi?“

„Ano, pane.“

„Mám za to, že jsem se vyjádřil dostatečně jasně!“

„Naprosto jasně, pane.“

„Vyvedete své muže z Paříže dříve, než vám k tomu dám rozkaz, a zažaluji vás z maření rozkazů samotného Vůdce! A věřte mi, že to udělám!“

„Já vám věřím, pane,“ odpověděl Mercedes s klidem. Přestávka. Von Choltitz se nadechl a pokusil se na Mercedese zapůsobit vážností situace.

„Věci se mají tak, že bez vašich vojáků se proti těm zatraceným odbojářům neudržím ani jeden den. Teď už mi vojáky zabíjejí i za denního světla! Zastřelili dokonce i jednoho z mých proviantních důstojníků! Říkám vám, Mercedesi, situace je naprosto zoufalá.“

„To velice dobře chápu, generále. Mohu vám nicméně jen zopakovat, že plním pouze rozkazy, které jsem dostal od polního maršála Modela.“

„Za tohle půjdete před popravčí četu, Mercedesi! Napíši o vašem jednání zprávu, to se nebojte! A pošlu ji přímo generálu Heitzovi! Víte, co to pro vás znamená?“

„Chápu, že musíte udělat vše, co považujete za správné, pane. A nyní, když dovolíte, musím se věnovat přípravám našeho odjezdu.“

Mercedes zvolna zavěsil sluchátko do vidlice. S vážným a těžkomyslným výrazem se obrátil ke svým důstojníkům.

„Ještě stále jedeme?“ zeptal se jeden z nich.

„Samozřejmě,“ usmál se Mercedes. „Myslím, že vše potřebné jsme si již řekli. Měli byste začít s přípravami. Čím dříve se odsud dostaneme, tím lépe. A pamatujte si nikdo, opakuji nikdo, nás nesmí zadržet!“

Kasárna připomínala mraveniště pod hrozbou útoku. Muži pobíhali zmateně tam a zpět, v náručí oblečení, zbraně a hromady papíru. Zvenku doléhal neustálý zvuk rozjíždějících se a brzdících automobilů. Byl vyslán průzkumný oddíl, aby vypátral našich devět tanků. Uprostřed všeho toho zmatku se Porta s Drobeckem vytratili a vypravili se na nečekanou návštěvu k hlavnímu rotmistrovi.

„Co tady u všech čertů děláte vy dva?“ zařval, jakmile je spatřil.

„Pane,“ řekl Porta tím nejpředpisovějším vojenským hlasem, kterého byl schopen. „Starší svobodník Porta a starší svobodník Creutzfeld, pátá rota, pane.“

„Já přece vím, co jste vy dva šašci zač, proboha živýho! S čím jste mě zase přišli otravovat? Copak nevidíte, že mám tolik práce, že nevím, kde mi hlava stojí?“

„A právě proto jsme tu, pane. Přišli jsme vám nabídnout svoji pomoc, pane.“

„A k čemu by to podle vás bylo krucinál dobrý?“

„Jsme připraveni pomoci při stěhování potravinových zásob, pane.“

„No to snad nemyslíte vážně?“

Rotmistrovovy nadávky a kletby litaly místností od podlahy ke stropu, odrážely se od stěn a naplnily celou místnost svým nenapodobitelným zvukem. Doutník, který ještě před chvílí kouřil, byl nyní rozcupován na kousky.

„Bůh mě chraň, kdybych vám dvěma někdy dovolil jen se přiblížit ke stěhování potravin!“

„Pokud je to váš názor...“ začal Porta do hloubi duše uražen.

„To si pište, že je to můj názor! A úplně stejnej by musel mít každej, kdo ještě neztratil poslední zbytky soudnosti! Kdyby bylo po mém, nechal bych vás v Paříži a předal Francouzům. Větší hovada, neschopný, zbytečný jsem ještě...“

Porta s Drobečkem se s okázalou důstojností vzdálili z jeho přítomnosti. I se svojí uraženou pýchou pak odkráčeli za vrchním svobodníkem Ludwigem, zdravotníkem a jedním z řady Portových přátel. Ten sídlil v nádherné samotě na izolaci hlavní ošetrovny. Toužebným okem pak všichni z okna hleděli na ty šťastlivce, kteří na nádvoří nakládali do nákladních automobilů zásoby jídla

„Podívejte se na to!“ řekl Drobeček a ztišil svůj burácivý hlas na úroveň uctivého šepotu.

„Bedny masovejch konzerv, slaniny, čokolády.“

„Kafe!“ řekl Ludwig jízlivě.

„Koňaku!“ téměř zavyl Drobeček.

„Podívejte se na toho tlustýho imbecila tam dole.“ Ludwig ukázal prstem na potícího se vojáka prohýbajícího se váhou těžké bedny. „Copak tam asi má? Napadá vás něco?“

„To nevím, ale právě jsem se pevně rozhodl, že to zjistím!“ Porta se rozvážně poškrábal mezi půlkami.

„Ať už je to cokoli, můžete se klidně vsadit, že to bude k snědku! A všechno, co je k snědku, stojí za ukradení.“

„Jestli tě chytí, jak jim tam z toho něco kradeš, bude tě to stát krk,“ řekl Ludwig temně. „Minulej tejden zastřelili dva kluky od dělostřelectva za to, že štípli bednu tabáku.“

„Já to dělám tak, aby nikdy ani nepřišli na to, že jim něco chybí. S těma dnešními vojákama je potíž: vůbec nevěděj, jak to provést tak, aby se jim nic nestalo. Když jsem v armádě začínal, voják, kterej čas od času něco neotočil, jako by ani nebyl voják. Člověk se hodně rychle vyučil. Ted' nám sem posílají samý takový jelimánky, že by je mohli na celej den zavřít do sebevětšího skladu a oni by si nevzali ani krabičku doutníků.“

„Mezi krabičkou doutníků a bednou plnou bůhví čeho je ovšem zatracenej rozdíl,“ namítl Ludwig.

„Chceš se podívat, jak to udělám?“ vyzval ho Porta.

„Chceš, abych tě naučil pár svejch kousků?“

Vytáhl z kapsy ruční granát. Pomalu se pak přesunul na nádvoří, chvíli tam jen tak netrpělivě postával a vyčkával na vhodnou příležitost, načež se bez povšimnutí vsoukal za velkou hromadu beden. Na druhém konci nádvoří byly sudy s benzinem, které měly být rovněž naloženy na nákladní vozy. Lepší cíl si pro svůj granát Porta vybrat nemohl. Půl nádvoří se rázem proměnilo v obrovskou ohnivou kouli a muži nakládající vozy s potravinami se v panice rozutekli na všechny strany. Hned poté se Porta vyšvihl na korbu a strkal bedny směrem k Drobečkovi a Ludwigovi, u nichž chamtivost definitivně zvítězila nad strachem, a hbitě přispěchali Portovi na pomoc. Do bezpečí nemocniční izolace se jim tak podařilo dostat hned pět beden, načež jim, a to téměř doslova, začala hořet půda pod nohama. Zavřeli se i se svým lupem na izolaci a z okna pozorovali šlehající plameny a hustý černý kouř.

Celá kasárna byla rázem vzhůru nohama, přemožena hrůzou a nejruznějšími spekulacemi. Skupinky mužů proti sobě obrátily zbraně a navzájem spolu bojovaly. Vyděšený strážný vystřelil na svého kolegu a zabil ho. Všichni do jednoho byli přesvědčeni, že na kasárna zaútočila v plné síle EEI.* Výsledná bilance činila: čtyři mrtví a sedmnáct zraněných, někteří těžce.

Porta s Drobečkem využili všeobecného zmatku a odtáhli čtyři uloupené bedny na ubikace 5. roty.

„Ježíšmarjá!“ lamentoval Dědek, který si okamžitě spočítal, že dvě a dvě jsou čtyři. „Vy dva jste jen obyčejný kriminálníci! Ukrást sem tam kus žvance navíc, budiž, ale rozhazovat kolem sebe granáty a pak ukrást půl nákladáku, to už vážně zachází moc daleko. Mám vás plný zuby.“

Dědek se znechuceně odvrátil.

„Tvůj problém je,“ řekl Porta přátelsky, „že si až moc poctivej. Já to vidím tak, že stát nám ukrad nejlepší roky našeho mládí a my máme tudíž právo nakrást si je zpět, třeba i v naturáliích. Okrádat kamarády, to je přece něco úplně jinýho. Okrádat stát, na to má každej svatosvatý právo. Tedy,“ dodal ještě, „alespoň tak se to jeví mně.“

„To ovšem neznamená, že kolem sebe můžeš házet granáty,“ mručel Dědek.

„Jinak bych se k ale těm bednám nedostal,“ odpověděl Porta nevinně.

Drobeček mezitím otevřel krabičku sardinek. Nabodl si jednu na kapesní nůž a došel s ní až k Dědkovi.

„Dej si sardinku,“ řekl. „Ty jsou jen pro hrdiny, a já tvrdím, že ty hrdina seš.“

Paříž jsme opouštěli v sevřené koloně směr Porte d'Orléans. Město kolem nás doslova vřelo. Teď, když jsme konečně ustupovali, se proti nám chtěl každý ukázat a ostřelovači byli téměř na každém rohu.

Výstřel z okna na půdě těžce zranil jednoho z našich poddůstojníků. Z kolony se ihned oddělila malá bojová skupinka a vnikla do domu, z jehož půdy výstřel padl. Byl prázdný až na dva malé hochy, kteří se schovávali v podkroví a měli u sebe starou německou pušku. Bez sebe strachem byli vyvlečeni na ulici a naloženi do našeho nákladáku, kde měli vyčkat konečného verdiktu generála Mercedesese. Ten o svém rozhodnutí přemýšlel jen několik málo minut: oba chlapci budou bez ohledu na svůj mimořádně nízký věk zastřeleni. Jedinou úlevou bude, že k popravě dojde až za městem, protože zastřelit je zde, před zraky rozzuřených davů, by znamenalo přidělovat si zbytečné starosti. Kromě toho, zastavit celý konvoj přímo uprostřed města by bylo dosti nerozumné.

O půl hodiny později postřelený muž před vyděšenými zraky obou chlapců zemřel.

„Vidíte?“ přinutil je Porta vzít tuto skutečnost na vědomí. „To vás snad naučí, abyste si příště nehráli se zbraněmi, co?“

Pak jim oběma pořádně nafackoval a po zbytek cesty pak museli sedět u mrtvého těla.

Když jsme se ocitli v dostatečné vzdálenosti od města, začalo se pomalu stmívat a my se na noc utábořili.

Poprava byla odložena na ráno. Majora Hinka pak byl vzteky bez sebe, když zjistil, že se oba chlapci přes noc vypařili ze scény. Jako obvykle byl za viníka okamžitě prohlášen Porta. Heide tvrdil, že se v noci probudil a spatřil Portu, jak se o samotě vrací z lesa, ve kterém jsme se utábořili. Bylo nad slunce jasné, že oba zajatce vyvedl z ležení a poradil jim, aby se nezastavovali, dokud se nedostanou zpět do Paříže. Gregor s Güntherem na druhé straně přísahali, že oba chlapci byli na svých místech ještě minimálně několik hodin potom, co se Porta podle Heideho tvrzení vracel z lesa. Záležitost byla pro nedostatek času i důkazů odložena, ale nikdo z nás ani na okamžik nepochyboval o tom, že Heideho verze byla ve skutečnosti pravdivá.

Barcelona odněkud vystrachal vysílačku. Po dlouhém úsilí se mu podařilo zachytit anglicky hovořící hlas a my si ihned zapamatovali vlnovou délku. Díky svému neúnávnému točení knoflíky narazil na velitelské stanoviště 3. americké obrněné divize. Okamžitě jsme s nimi zahájili komunikaci.

„Nazdar, amíci!“ křičel Barcelona vzrušeně. „Slyšíte mě? Jak to tam u vás vypadá? Máte se dobře?“

„Nazdar, fricku! Máme se fajn, a co ty?“ odpověděl mu hlas z rádia velice slušnou němčinou.

„Docela to ujde,“ řekl Barcelona. „Poslyš, Yankee, neměl bys tam někoho, kdo by nám odpověděl na jednu otázku, která nám už hodně dlouho nedá spát?“

„O co jde, Fricu?“

„Už od začátku týhle podělané války se snažíme zjistit, jak se jmenovalo Odinovo prase.“

„Odinovo prase?“

„Přesně tak.“

Vysílačka se na chvíli odmlčela.

„Říkal jsi Odinovo prase?“

„No jasně,“ potvrdil Barcelona.

Další pomlka...

„To má být nějaký chyták?“ zeptal se německy hovořící Američan podezíravě.

„Žádný chyták!“ ujistil ho Barcelona ihned. „Jen žíznivá touha po vědění!“

„Tak chvíli počkej, zeptám se kluků.“

Čekali jsme. Netrvalo dlouho a Američan se nám znovu ozval.

„Haló, Fricu? Jsi tam ještě? Jak to tak vypadá, máš zpekla štěstí. Máme tady jednoho Nora.“

„To jako, že vážně znáte odpověď?“

„To tedy známe, ale dáme vám ji pod jednou podmínkou,“

„Jakou?“

„Je to děsně jednoduchý: Já ti řeknu jméno toho tvýho praseta a vy se okamžitě vzdáte a celou tuhle zatracenou válku zabalíte, jasný?“

„Pokud jde o mě, tak naprosto,“ souhlasil Barcelona. „Vlastně jsme teď na cestě k Adolfovi, abychom mu vtloukli do hlavy trochu rozumu. Jak se to prase tedy jmenovalo?“

„Zlatá štětina, byl to vepř a nepatřil Odinovi, ale Freyje. Aspoň tak mi tady náš odborník tvrdí.“

Zprávu jsme přijali s nesmírným nadšením a ihned jsme kontaktovali ostatní jednotky, abychom se s nimi o tuto radostnou novinku podělili.

„Haló, Dietrichu! Už víme, jak se jmenovalo Odinovo prase!“

„Haló, Heinz! Vzpomínáš si na to prase, jak jsme se o něm. . .“

„Haló, Wolfe! Zjistili jsme, jak se jmenovalo to Odinovo prase. Akorát to nebylo Odinovo prase ale Freyjino a jmenovalo se Zlatá štětina.“

„Kravina!“ řekl Wolf. „Já už jsem si na něj taky vzpomněl a Zlatá štětina to v žádném případě není.

Jmenovalo se Saerimner a patřilo skutečně Odinovi.“

Následovala dlouhá diskuze. Třetí americká obrněná divize trvala neochvějně na Zlaté štětině. Saerimner jim byl zcela ukradený a dokonce tvrdili, že to zní až příliš nacisticky. Wolf je na druhé straně obviňoval, že si Zlatou štětinu vymysleli, a celou dobu nás prachšprostě balamutí. Záležitost nebyla nikdy dořešena. Konvoj se vydal opět na cestu. Rýn jsme překročili pod oblohou, která se náraz zatáhla a z ničeho nic se silně rozpršelo. Cestu kolem nás lemovaly zničené domy, hromady sutin, spálené trosky; celé vesnice a městečka srovnané se zemí, jejich obyvatelé zalezlí v děrách jako krysy. Čas od času se k nám přidaly zástupy vyhladovělých dětí, které k nám vztahovaly vyzábblé ruce a žadonily o kousek chleba. Kolem dokola páchla válka.

25. srpna jsme si naladili nepřátelskou stanici a vyslechli následující zprávu:

„28. obrněná divize pod velením generála Leclerca vstoupila dnes ráno do Paříže. V celém městě znějí zvony a všichni obyvatelé téměř šílí radostí. Každý Němec, který bude natolik bláhový, aby se odvážil na ulici, tak činí jen na vlastní riziko a v nebezpečí vlastního života. Stráže ve vězení ve Fresnes byly svými vězni povražděny. Všechny ženy podezřelé z toho, že měly poměr s příslušníky okupujících jednotek, byly oholeny, svlečeny donaha a jejich těla byla pomalována hákovými kříži. Generál von Choltitz byl zadržen Američany. Celé město bude i přes noc osvětleno. Vive la France!“

Vypnuli jsme rádio a chvíli se na sebe jen tak dívali.

„Víte co?“ řekl posléze Porta. „Starej Choltitz nakonec nedostal dostatek munice, aby to tam všechno vyhodil do luftu. Vsadím se, že teď ze sebe dělá hrdinu a tvrdí, že město zachránil před zkázou.“

„To mu nikdo nebude věřit,“ řekl Barcelona. „Kromě toho,“ namítl Drobeček, „budou to mít všechno černý na bílým, v rozkazech, dopisech a tak.“ Porta pokrčil rameny.

„Ti nahoře se vždycky ze všeho vyvlíknou.“

„Tentokrát ne,“ řekl Barcelona.

„Chceš se vsadit?“ řekl Porta.